

קלקראת שבת מלאכתא

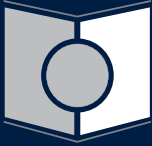
Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת בהעלותך

לקראת שבת מלכתא

לכל אורך שעותיה של שבת-קודש היה מו"ח במצב הרבה יותר נינוח מאשר בימות החול, כל בר-דעת מבין שגם במצב זה של רוגע ונעימות, 'הרב אלישיב נשאר הרב אלישיב', אבל בני-הבית ראו בבירור את 'נועם הנשמות' שהתפשט בכל הבית הקדוש ברחוב חנן 10. רוח-אלוקים כמו ריחפה על תבנית-פרצופו, קלסתר-פנים נשגב שלא מעלמא הדין

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על קדושת השבת בבית מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל

"וּבַיּוֹם שֶׁמִּחְתְּכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם" (במדבר י', י')

'שמחתכם' בגימטריה גם ביום השבת (בעל הטורים)

נספר כאן כיצד היה נראה בית חמי, מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל - בשבת-קודש.

כל העם היהודי הכיר את מרן זצ"ל וזיהו אותו על פי כובד-הראש ומראה-פניו הרציני. ברם, יכולני להעיד שהחל מרגע כניסתה של שבת-קודש היה לובש מו"ח צורה אחרת, ממש בבחינת 'פנים אחרות באו לכאן'.

מלבד ארשת הקדושה-והטהרה שהיתה נסוכה על דמותו, וקלסתר-פנים נשגב שלא מעלמא הדין, היה שינוי בולט נוסף שהורגש בכל חזותו, והיא הנינוחות והשלווה שהשתררה על תווי-פניו, והיתה ניכרת גם במעשיו ובהנהגתו.

לכל אורך שעותיה של שבת-קודש היה מו"ח במצב הרבה יותר נינוח מאשר בימות החול, והדבר היה ניכר עליו. כל בר-דעת מבין שגם במצב זה של רוגע ונעימות, 'הרב אלישיב נשאר הרב אלישיב', אבל בני-הבית ראו בבירור את 'נועם הנשמות' שהתפשט בכל הבית הקדוש ברחוב חנן 10.

השיעור בשבת - במסכת אחרת

רוח-אלוקים כמו ריחפה על תבנית-פרצופו, והדבר השפיע גם צורת-הדיבור שלו, שבניגוד לימי החולין התערב בה קורטוב של

בדיחות-הדעת, שבאה לידי ביטוי גם ביחסו לבני הבית, ובמיוחד לרעייתו הצדקנית, וגם באמירת השיעור הקבוע בשבת.

כידוע, מלבד שיעורו הקבוע בימי החול היה אומר מרן הגרי"ש שיעור גם בשבת-קודש, אלא שבשיעור זה השתתפו רק אלה שהתגוררו בקרבת-מקום, בעוד שבימי החול הגיעו מאות איש מכל קצוות העיר, וגם מחוצה לה.

כיון שבשבת נמנע מהרחוקים להגיע, היה אומר מרן זצ"ל בשבת שיעור במסכת אחרת, כדי לא לגרום הפסד לאלה ממשתתפי השיעור היומי שלא הגיעו.

שם מובא ה'ינינו לקדש כדי שיזכור שבת בעת תחילת כניסתו, דכל כמה דמקדמינו ליה טפי עדיף, ומכיון שקידש צריך לאכול מיד וכו'. אבל נראה לי שהיתה סיבה נוספת להזדרזותו להגיע הביתה מיד לאחר התפילה, והיא, החשש שקינן בליבו שמא רעייתו עייפה מעבודתה וטורח-מְשָׁאָה במשך ימות השבוע. כדי שלא לגרום לה טרחה יתירה, השתדל תמיד להגיע הביתה כמה שיותר מהר.

יָשֵׁב בַּסְּעוּדָה נִינוּחַ וְזִימַר אֶת הַזְּמִירוֹת

סעודות השבת לא ארכו זמן רב מדי, אבל במשך כל הסעודה ישב מו"ח נינוח, וזימר את זמירות השבת. הוא הירבה במהלך הסעודות לְשַׁבַּח את רעייתו על טיב המאכלים, והיה חוזר כמה פעמים על כך ש"הדגים מאוד ערבים" ו"הצ'ולנט מאוד טעים", וכן על כל מאכל ומאכל שהוגש לפניו היה מהלל ומחמיא לרבנית על בישוליה הטעימים.

בשבת-קודש, ובעיקר בזמן הסעודות, היה מרשה מרן זצ"ל לעצמו לספר דברים ששמע על הנהגותיהם-בקודש של גדולי ישראל, כמו רבי יצחק אלחנן, ה'אור שמח', ה'חפץ חיים' ועוד.

כשאמרנו שהיה נוהג לזמר את זמירות השבת, נציין גם את חושיו המוזיקליים הגבוהים של הרב אלישיב, ונספר שפעם אחת הבחינו בני הבית שבשעות הצהריים בשבת קם מרן משנתו לפני הזמן הקבוע. כששאלוהו על כך, ותמהו הרי בשינה זו הוא מקיים מצוות 'עונג שבת', השיב, ש'היום בתפילה היה חזן שהנעים מאוד בקולו, ונהנית מאוד מכך, ולכן יצאתי כבר ידי חובת מצוות 'עונג שבת', ואני יכול לקום עתה מוקדם יותר ולהתחיל ללמוד...

כאשר הלך לישון מעט בצהריים, היה נוהג לעיין בספר 'ארץ צבי' של הגאון מקוז'יקלוב, שהוא כידוע ספר מפולפל מאוד. 'בעוד שבימי השבוע אני עסוק וטרוד בסוגיות הש"ס, הרי בעיון בספר זה הנני מקיים מצוות עונג-שבת', היה אומר.

מרן הגרי"ש אלישיב ידע בבירור שהוא בא לעולם רק כדי ללמוד תורה

כך היה נראה אצל מו"ח לימוד 'קליל יותר', שגרם לו עונג שבת מיוחד. הוא התבטא תמיד ואמר: 'אני באתי לעולם כדי ללמוד תורה, ולא לעסוק בשום דבר אחר'. השקפת-החיים היסודית הזו לא התבטאה רק בלימוד התורה שלו, אלא בכל ענייני החיים, וכפי שנראה להלן.

השיעור בשבת היה נמסר באווירה נינוחה יותר, ומדי פעם היה מגיד-השיעור מפריח לחלל האוויר מלים של בדיחות-הדעת. זכורני דוגמא אחת שבה היקשה אחד המשתתפים דבר-מה על פירוש רש"י. היה זה גאון אחד, תושב אמריקה, שהיה מגיע לארץ מדי פעם, ומתאמץ להשתתף בשיעורו של מו"ח.

כשהסביר פעם הרב אלישיב פשט בדברי רש"י מסוים, הקשה אותו גאון ואמר: 'מה הרוויח רש"י בפירוש שלו? הכוונה בשאלתו היתה, לשם מה הוזקק רש"י לבאר את מה שביאר, הרי היינו מבינים זאת לבד! משתתפי השיעור הופתעו לשמוע את תשובתו של מרן זצ"ל שנאמרה בבדיחות-הדעת. אתה, פנה הרב אלישיב אל השואל, הרי נולדת באמריקה, ושם נוהגים לעשות רק פעולות שייצא מהן רווח; אבל רש"י לא נולד באמריקה, ולא היה אמריקאי, וממילא הוא יכול להרשות לעצמו לומר גם דברים שאין בהם רווח... זכורני שהתשובה הזו השרתה אווירה-של-שמחה בקרב משתתפי השיעור, וכולם - ובהם השואל עצמו - צחקו ונהנו...

השיב לשאלות אבל בקיצור נמרץ

זו דוגמא אחת לנינוחות שהיתה בו, במרן זצ"ל, בשבת-קודש. הביטוי העיקרי לכך היה, כמובן, בהיכנסו לביתו לאחר התפילות בשבת, שאז היה נוהג לשוחח עם זוגתו הרבנית ע"ה בבדיחות ובעליצות, וכדי לבטא זאת באופן ממש יותר - היה אף נוקט במעשים שלא ראו אצלו בימי החול. אפשר היה לראות בחוש שהרבנית נהנית מאוד מהנהגתו זו עימה.

כל זה לא מנע ממנו, כמובן, להמשיך בהתמדתו העצומה. גם ביום ששי נהג ללכת לבית המדרש 'אהל שרה', שם שקד על תלמודו במשך שעות ארוכות, ולאחר מכן הגיע לביתו בשעה מדויקת, וסידר את נרות-השמן בפמוטות-השבת, תוך שהוא עושה סלסולי-חיבה עם פתילות הצמר-גפן. כבר אז, עוד לפני כניסת השבת, ראו את השכינה על פניו.

אחד השינויים המובהקים שנראו בהנהגתו בשבת-קודש התבטא בכך שבעוד שבימי החולין נהגו להשתרך אחריו עשרות אנשים מבית הכנסת עד הגעתו הביתה, הרי שבשבת-קודש מיהר מרן זצ"ל לביתו, ולא התעכב כלל. הוא אמנם השיב לשאלות, אבל עשה זאת בקיצור נמרץ, והזדרז ללכת לביתו.

הוא עשה זאת בגלל ההלכה המפורשת שנאמרה בשו"ע (אורח חיים, רע"א א') 'כשיבוא לביתו, ימהר לאכול מיד', וב'משנה ברורה'

המשך בעמוד 28

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

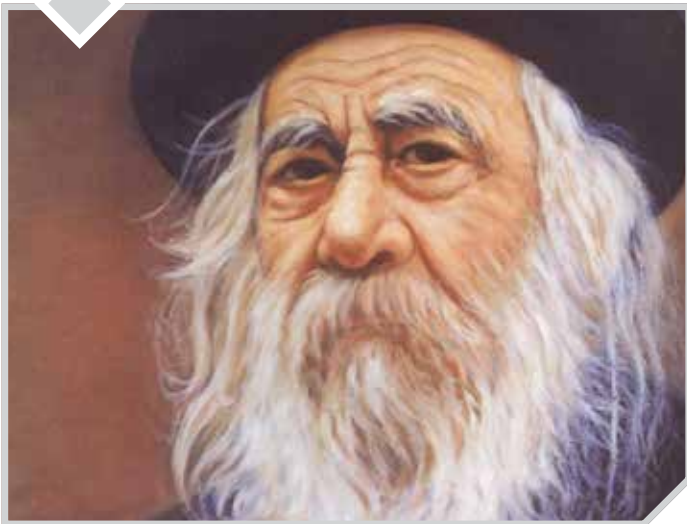
זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

**שח רבי שרגא שטיינמן: כנער צעיר בן תשע או עשר ניגשתי אליו עם
אבדל"ח, חברי רבי ראובן קרלנשטיין ז"ל, ושאלה תמימה בפינו: "איך
עושים שלא נתפס לגאווה? אם אני מכיר את עצמי, ויודע שאני מהילדים
הטובים בכיתה, איך אני יכול לעשות שקר בנפשי ולומר שאני כלום?
למשמע השאלה צחק הסטייפלר מלוא פיו. כנראה שנהנה לשמוע ילדים
צעירים באים עם שאלה מסוג זה - וכך ענה לנו במאור פנים מיוחד...**

עובדות וסיפורים ממרן הסטייפלער בעל ה'קהילות יעקב' זי"ע
כפי שסיפר נכדו הרה"ג רבי משה ברזם שליט"א

"וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָיו מְאֹד" (במדבר י"ב, ג')

פעם התלוויתי אל מרן לביקור ופגישה בבית מרן הרב שך. הסיבה שלקחני עמו היתה, כדי שאשמיע לאזנו בקול רם, את מה שיאמר לו הרב שך. הנושא שביקשו לדון היה, מקום המגורים של הגר"ר יחיאל מיכל פיינשטיין, שחפץ באותו זמן לעזוב את תל אביב, והתחבט בשאלה, האם להעתיק את ביתו ואת בית מדרשו לבני ברק או לירושלים.

מרן ה'קהילות יעקב' גילה דעתו, כי בירושלים יש חסרון עבורו, היות ולבני מרן הגרי"ז מברסק יש את המחברות משיעורי הגרי"ז, מה שאין לחתנו הגרי"מ פיינשטיין, לכן מוטב שיעבור לבני ברק. מרן הרב שך צידד אף הוא בדברי הסטייפלר, וכך הכריעו שני גדולי התורה, מנהיגי ומאורי הדור, וכך היה, שהגר"ר מיכל תקע את אהלו בבני ברק, ואף את הכולל אשר בראשותו.

אגב, מאז עבר הגרי"מ פיינשטיין לבני ברק, היה רגיל לבוא בחול המועד פסח וסוכות, לביקור אצל מרן ה'קהילות יעקב'. בתחילה נהג הסטייפלר להחזיר לו ביקור בביתו. ומעניין שלא המתין עם רגש החובה הזה ליום אחר, אלא מיד בסמוך, אולי חצי שעה אחרי שיצא רבי מיכל, קם הסטייפלר ונסע אליו לכבדו בביקור חוזר. ולא זו אף זו, שביקש הסטייפלר מבני הבית לבוא עמו וללוותו. (אולי מפני שהגר"מ בא אליו עם מלומים, וחפץ להשיב לו כמידתו). כך היה כמדומה שתי פעמים.

אלא שאז - כנראה בראותו את הטרחה שזה גורם לסטייפלר - שינה הגרי"מ פיינשטיין ממנהגו, והחל לבקר את מרן רק ביום האחרון, או בשביעי של פסח או בהושענא רבה, בשעה מאוחרת אחר הצהריים, באופן שכבר לא היתה אפשרות להחזיר לו ביקור בחג. ואכן מאז נמנע הסטייפלר מלהשיב לו כגמולו.

איך עושים שלא נתפס לגאווה?

שח רבי שרגא שטיינמן: עוד הרבה קודם שהייתי לנכדו, כנער

צעיר בן תשע או עשר ניגשתי אליו עם, אבדל"ח, חברי רבי ראובן קרלנשטיין ז"ל, ושאלה תמימה בפינו: "איך עושים שלא נתפס לגאווה? אם אני מכיר את עצמי, ויודע שאני מהילדים הטובים בכיתה, איך אני יכול לעשות שקר בנפשי ולומר שאני כלום? אז איך אדם יכול שלא ליפול לגאווה?" למשמע השאלה צחק הסטייפלר מלוא פיו. כנראה שנהנה לשמוע ילדים צעירים באים עם שאלה מסוג זה - איך לא נתפסים להיות בעל-גאווה... וכך ענה לנו במאור פנים מיוחד:

"ככל שאדם לומד יותר, הוא יותר מבין כמה שהוא חלש וכן יש לו ללמוד ולא למד. ממילא אין לו מה להתגאות. ואם הוא מתגאה, על כרחך שעדיין אינו מבין כמה יש לך עוד להשתלם וללמוד. ככל שתלמד יותר, רק תראה שאין לך מה להתגאות". ואז שוב הרים את כולו בחיך: "אין לך במה להתגאות!"...

גם את מקומו המיוחד בכותל המזרח של בית כנסת לא חיבב ביותר. מצטער היה שלא יושבים לידו עוד תלמידי חכמים, ומותירים אותו בגפו, כאילו רק הוא ראוי לכך ואין בלתו. תדיר היה מבקש ומפציר שיבואו עוד ממתפללי בית הכנסת לשבת על ידו. (כמדומה שהגר"ר

על שיחה אחת מיוחדת במינה שהיתה לו עמו, סיפר רבינו במספר הזדמנויות. היה זה במוצאי אחת מן התעניות, ומהר"ם יצא לשוח בשדה בלויית רבינו, במהלך טיולם עצר לפתע מהר"ם מהילוכו, ובעוד עיניו סוקרות בהתפעלות גוברת את בניין הישיבה הגדול פנה לרבינו ואמר: "יודע הנך כי לא זכיתי לבנים אבל הקב"ה ברחמיו זיכני בשני בנים. האחד הוא 'הדף היומי', והשני הוא 'ישיבת חכמי לובלין'"

מרן בעל שבט הלוי הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זי"ע
על מורו ורבו הגדול הגה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין זי"ע

"פֶּאֶשֶׁר יִשָּׂא הָאֵמֶן אֶת הַיֵּינֶק" (במדבר י"א, י"ב)

שלו, כל שיחת חולין, ואין מן הצורך לומר כל מנהג טוב שהתנהג בו. וכל מעשה, כל עובדה, גם פכים קטנים שלו, היו בעיניו כתורה שלמה בפני עצמה"...

בהזדמנות אחרת תיאר רבינו את חיבתם העמוקה של התלמידים: "גם אנו תלמידי הישיבה רחשנו לו כבוד בל יתואר, וכאשר ארע ומי מאתנו זכה לשרת את מורנו ורבינו או לשוחח עמו ביחידות, היה זה יום חג עבורו".

אולם מבין כל התלמידים בלט באופן ניכר יחסו של ראש הישיבה לתלמידו האהוב הוא רבינו זצ"ל. הוא עמד ביותר על סגולותיו המיוחדות ואף מינהו תחתיו לענות על שאלות הלכתיות כאשר נעדר מן הישיבה, וכפי שהעיד נאמנה החסיד המופלא רבי בן-ציון אפטער זצ"ל שהיה ממקורבי מהר"ם שפירא, כי בעת שמהר"ם היה נוסע למסעותיו עבור הישיבה, מורה היה לתלמידיו להפנות את השאלות שיתעוררו אצלם לבחור ר' שמואל וזנער.

מסעותיו אלו של מהר"ם היו תכופים מאוד, ושבועות על גבי שבועות היה נעדר מהישיבה בחזרתו על פתחי נדיבים. בדרך כלל היה יוצא מיד במוצאי שבת והיה חוזר רק בערב שבת. פעם תיאר

ימי הודו ותפארתו של רבינו (מרן בעל 'שבט הלוי') בישיבת חכמי לובלין הוקרנו רבות מרבותיו, ובראשם מורו ורבו הגדול הגה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין זצוק"ל. לדמותו הנעלית והנדירה היתה השפעה עצומה על עיצוב אישיותו של רבינו, ועל דרכו לימים במשא ההנהגה. גיליונות שלמים ניתן למלא על האהבה העצומה שרחש רבינו לרבו זה, אשר גם הוא כנגדו השיב לו במטבע של אהבה, וחיבבו ביותר בהראותו כלפיו אותות של חיבה מופלגים החל מיזמו הראשון בישיבה.

בשיחות קדשו ובשיחותיו עם יחידים, היה רבינו מתרפק לא אחת על דמותו ומתארו בכל דברי שבח ותהילה שהיו שגורים על לשונו. וכה דיבר בקדשו בהעלותו את זכרו: "עדיין הנני רואה בעל השמועה כאילו עומד לנגדי. הרב מלובלין מוריני ורבינו רבי יהודה מאיר בן רבי יעקב שמשון שפירא זצ"ל, בן אחר בן להרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע וצדיקי שפיטיווקא, הוא דוגמת ומהות האדם השלם ומעטים היו כמוהו. דמות חסידית נפלאה, כשרונות גאוניים, פקחות עצומה בכל מכמני החיים, תלמיד חכם עצום ובקי נפלא בש"ס בבלי וירושלמי ובכל חלקי התורה, מרביץ תורה ודרשן עצום בחסד עליון... בהזדמנות אחרת הגדירו רבינו כ"איש האשכולות, אשר כל שיאמרו למעלות הכל בגדר אמת"...

על החיבה העמוקה שרחש ראש הישיבה לתלמידיו, העיד רבינו בעת שתיאר פעם את זיכרונותיו מתקופת לימודיו ביח"ל: "אהבתו של רבינו מהר"ם שפירא זצ"ל לתלמידיו היתה אהבה בלי מצרים ממש. אחד מאותות החיבה וההתקשרות עמהם, יש לראות במנהגו לסעוד איתם בצוותא כל יום שני וחמישי את ארוחת הצהרים באולם האוכל של יח"ל. בתוך הסעודה היה לומד עמהם מתוך ספר שערי תשובה לרבינו יונה. כיצא בזה נהג ביום שבת קודש, לאכול את כל שלוש סעודות היום ביחד עם התלמידים. אין פלא אפוא כי השבנו לו אהבה תחת אהבה, והיו חביבים בעינינו כל תנועה ודיבור

סיפר רבינו, כי זוכר הוא כיצד באחת השנים, בהתקרב ז' אדר הוא יום הולדתו של ראש הישיבה, שאלו הבחורים את מהר"ם איזו מתנה יחפוץ לקבל מהם לציון המאורע. הרהר מהר"ם רגעים אחדים ואמר: 'את כל הש"ס אני רוצה'

פעם, בעת ששהה רבינו בהרי הגליל למנוחה ומרגוע, השקיף לעבר הר גדול ויפהפה בעל מורדות מוריקים ונוף משובב שהיה רחוק משאון קריה, ואמר כי בהכירו את רבו ואת תכונות נפשו ואת דאגתו המיוחדת לתלמידיו, בחפשו להעניק להם מכל הטוב שבעולם וליצור עבורם את התנאים הנוחים ביותר כדי שיוכלו ללמוד ברגיעה וביישוב הדעת, הרי שהר אפוף שלווה זה היה עבורו מקום ראוי ביותר לשכן בו את ישיבתו הקדושה.

רבינו גם זכה לשמוע ממנו אודות לימוד 'הדף היומי' בשיחה אישית. היה זה כאשר סיפר למהר"ם שפירא שלמד את מסכת שקלים במסגרת לימוד הדף היומי מחוץ לסדרי הישיבה. נענה רבו ואמר לו: "אם למדת את הדף היומי מבלי לחזור עליו לאחר מכן, הרי שלא הפקת את התועלת הרצויה מלימוד זה. רק חזרה על הדף מותרת אותו בידי הלומד..."

בהקשר לכך היה רבינו מציין, כי בקרב התלמידים ביח"ל לא היה נהוג ללמוד את הדף היומי. "בחורי הישיבה עסקו בלימוד התורה בהיגיון המוח והלב ובעמקות. גם מי שמצאו נפשם בלימוד הבקיאות, למדו הרבה יותר מדרך אחד ליום... בסמוך אלי ישבו תלמידים שסיימו את רוב הש"ס במהלך לימודם ביח"ל", אמר פעם רבינו בשיח קדשו.

ואכן, חגיגות סיום הש"ס, היו מחזה שכיח ביח"ל. על חגיגה אחת שכזו סיפר רבינו, כי זוכר הוא כיצד באחת השנים, בהתקרב ז' אדר הוא יום הולדתו של ראש הישיבה, שאלו הבחורים את מהר"ם איזו מתנה יחפוץ לקבל מהם לציון המאורע. הרהר מהר"ם רגעים אחדים ואמר: 'את כל הש"ס אני רוצה'. לתמייתה הבחורים הסביר בחיוך, כי כוונתו היא שכל הבחורים יחלקו ביניהם את דפי הש"ס, וישננו את התחייבותם במשך אותו יום עד לשקיעת החמה.

"באותו יום, היה מספר רבינו במתק, רעדו אמות הסיפים בהיכל הישיבה. הכל ישבו על מקומותיהם וגרסו בהתמדה את הדפים שקיבלו על עצמם, מתוך מאמץ עילאי להגיש לרבים הנערץ את המתנה לה ייחל. גם מהר"ם עצמו ישב בהיכל הישיבה, ועיניו נצצו

זאת רבינו כי אינו יכול לשכוח כיצד במוצאי שבתות, דקות ספורות לאחר צאת השבת, היה מהר"ם נוטל את ידיו לסעודת מלווה מלכה, אוכלת בחופזה ותיכף לאחר מכן היה נפרד מהם, כשהוא כבר לבוש בבגדי חול עם מזוודתו בידו, בפנותו לעבר הכרכרה שהמתינה לו. עוד סיפר רבינו, כי בתקופה האחרונה לחייו היה נעדר הרבה מן הישיבה, עד כי אפילו לשבתות לא היה חוזר. באחד ממוצאי השבתות של אותה תקופה, הופיע לפתע מהר"ם שפירא בהדר גאווה בשערי הישיבה וביקש להסב במחיצת תלמידיו אהוביו לסעודת מלווה מלכה. וסיפר רבינו כי ברגע הראשון לרדתו מן הכרכרה, הבחין על פניו כי לבו שבור מכך שנאלץ הוא לשהות בריחוק מקום מן הישיבה ותלמידיו, מה שהוסיף צער על צער שהיה לו בלאו הכי, בגין מאורעות חייו שלא היו פשוטים כלל. אולם תיכף כראותו את תלמידיו, פשט צורה ולבש צורה, בעטותו על עצמו אשרת שמחה וכך ישב עם התלמידים משך זמן מה, כשמיד לאחר ברכת המזון יצא שוב ונעלם למסע נוסף.

על מסעות אלו, שלרוב הוקדשו לסובב על פתחי נדיבים, סיפר רבינו באחת מסעודות היארצייט שהתקיימו בז' חשוון, כי אחרי הסתלקות רבו המהר"ם, קיבל מבני המשפחה מחברת בה כתב מהר"ם את סכומי התרומות שקיבל בעת מסעותיו בניכר. והוסיף רבינו כי הדבר שבלט ביותר לאורך המחברת הוא, הביזיונות הרבים שהיו מנת חלקו באספות שערך, כאשר מרבית התרומות נעו על סכום של דולר בודד או אפילו חצי דולר.

שני הבנים של מהר"ם

על שיחה אחת מיוחדת במינה שהיתה לו עמו, סיפר רבינו במספר הזדמנויות. היה זה במוצאי אחת מן התעניות, ומהר"ם יצא לשוח בשדה בלוויית רבינו, בגינה המבלבלת שמאחורי הישיבה. במהלך טיולם עזר לפתע מהר"ם מהילוכו, ובעוד עיניו סוקרות בהתפעלות גוברת את בניין הישיבה הגדול שאורותיו הזוהרים מתוכו מאירים את שבילי הגן וקול התורה האדיר הגועש בהיכלו בוקע מחלונותיו כמנגינה ערבה, פנה לרבינו ואמר: "יודע הנך כי לא זכיתי לבנים אבל הקב"ה ברחמי זיכני בשני בנים אחרים בהם קיימתי מצוות 'פרו ורבו'. האחד הוא 'הדף היומי', והשני הוא 'ישיבת חכמי לובלין'. ואז הוסיף בפרץ עז של כיסופים, "הלוואי והייתי יכול להרים את הבניין הגדול ולהעתיקו בשלמותו לארצנו הקדושה".

את שיחה זו פירש רבינו כצוואה סמויה, והיא אשר עמדה לנגד עיניו בבואו להקים מחדש את ישיבת חכמי לובלין בשכונת 'זכרון מאיר' בני ברק. באחד המכתבים שערך רבינו לטובת הישיבה, כתב עובדה זאת בלשונו הזהב: "עוד מפעמים בליבי ומצלצלים באוזני דברי מורי ומאורי, מרן ר' מאיר שפירא זצ"ל. הוא אמר בפה מלא: 'מי יתן ואוכל להעביר אבני בנין ישיבת חכמי לובלין מלובלין לארץ ישראל, ולהקימה על אדמת קודש'. דבר זה נותן לי כוח ועידוד להיות עומד בראש הנהלתה הרוחנית של יח"ל החדשה באר"י, ומי יתן שאחינו בני דבארץ ישראל יבינו לרוח זה, ונדבת לבם תקים תפארת יח"ל בארץ ישראל".

ענה מרן הגרי"ש אלישיב ואמר לה: אספר לך מה אירע כשהציעו לי את השידוך עם אמך. אמרו שיש הצעה מאוד מיוחדת, הבת של הגאון רבי אריה לוי, שני הצדדים הסכימו לסגור את השידוך. הפגישה היתה ברחובה של עיר. סיכמו שאני אלך לכותל המערבי בשעה פלונית, ובאותו הזמן תצעד ממול גם המדוברת יחד עם אביה, אבל מה? כשעברתי על פניה, בדיוק באותו רגע עבר שם ערבי עם חמור, והסתיר אותה מעיני...

יו"ר 'אנחנו וצאצאנו' הג"ר אליעזר יוטקובסקי שליט"א עם סיפורים ועובדות מומסכת חייו המופלאה של מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל

אליעזר (לייזר) רוט

בגיליונות קודמים הבאנו כאן סדרת מאמרים הכוללים סיפורים נפלאים ששמענו מפיו של הג"ר אליעזר יוטקובסקי שליט"א יו"ר 'אנחנו וצאצאנו', מאשר ראה ושמע בצל הקודש, אצל מרן שר התורה זצ"ל, וכן מה שסיפרו לו בני משפחת מרן זצ"ל. נמשיך להביא גם הפעם מדבריו.

"מעשה נפלא סיפרה הרבנית בת שבע ע"ה, על מה שאירע בפגישה הראשונה שלה עם הבחור המתמיד והשקדן שלימים נודע כמרן שר התורה.

"כשיצא מרן הגר"ח לפגוש את הכלה, הכין אותו אביו, הסטייפלער הקדוש, והדריך אותו כיצד עליו להתנהג בפגישה כנהוג. הסטייפלער נתן לו רשימת נושאים שעליהם צריך לדבר, שאלות שכדאי לשאול על מנת לפתח שיחה, כפי שעושים עם כל בחור שהולך לפגישה השידוכים הראשונה שלו.

"רבינו זצ"ל ציין לעצמו את כל הנושאים שעליהם צריך לדבר, וכשהגיע לפגישה הוא שאל את השאלות לפי הסדר, קיבלת תשובות שסיפקו אותו, ולאחר מכן ישב במקומו מבלי לדבר. נגרמו נושאי השיחה...

"אחרי הפגישה שוחחה הכלה המיועדת עם אביה, הלא הוא רבן של ישראל רבינו הגרי"ש אלישיב זצ"ל, וסיפרה שהיא מאוד מאוכזבת כי במשך כל הפגישה הבחור המיועד בקושי דיבר איתה, והיא לא מצאה איתו שום נושא משותף לשיחה קולחת.

"נענה מרן הגרי"ש אלישיב ואמר לה: אספר לך מה אירע כשהציעו לי את השידוך עם אמך. אמרו שיש הצעה מאוד מיוחדת, הבת של הגאון רבי אריה לוי, שני הצדדים בדקו את ההצעה והסכימו לסגור את השידוך, ובאותם ימים לא היה מקובל בכלל שהמוצעים ישבו לשוחח אלא רק אמרו לחתן לראות את הכלה לרגע קט, כדי לקיים את מאמר חז"ל שאסור לאדם לקדש אשה קודם שיראנה.

"הפגישה היתה ברחובה של עיר. סיכמו שאני אלך לכותל המערבי בשעה פלונית, ולאחר מכן אשוב לביתי בדרך שנקבעה מראש

ובשעה שנקבעה מראש, ובאותו הזמן תצעד ממול גם המדוברת יחד עם אביה, וכך בבטרכ, השוק המפורסם של ערביי ירושלים, נעבור זה על פני זו, וכך אוכל לראותה לרגע קט.

"אבל מה? כשעברתי על פניה, בדיוק באותו רגע עבר שם ערבי עם חמור, והסתיר אותה מעיני, כך שלא הצלחתי בכלל לראותה. לאחר מכן כבר אפשר היה לסגור את השידוך בשעה טובה, כי החתן כבר ראה את הכלה, ואני התביישתי לספר שבכלל לא ראיתייה..."

"נו...", שאל הגרי"ש אלישיב את בתו מרת בת שבע ע"ה, "מה את אומרת? השידוך יצא טוב או לא? ברוך ה' הוא התגלה כשידוך מצוין, וכך גם לגבי השידוך שלך. אפשר לוותר על השידוך הזה כי הפגישה לא היתה מוצלחת, אבל את יכולה להפוך כאן לשותפה של יהודי תלמיד חכם השוקד על התורה והעבודה בכל רגע מימי חייו, וכל מה שהוא ילמד מהיום הזה והלאה, חציו שלך! האם שווה להפסיד את כל זה בגלל פגישה אחת שלא כל כך הצליחה???"

רק היא יודעת לבשל

"למעשה, הרבנית ע"ה זכתה בפיס לא רק מהבחינה הרוחנית

והשכר לעתיד לבוא. היא זכתה בבעל שכיבד אותה יותר מגופו, ושהיה מסור אליה ודאג לה כל ימי חייה בצורה יוצאת דופן. "רבינו הגר"ח אף פעם לא הסכים להתחיל לאכול לפני שהרבנית תשב איתו ותאכל יחד אתו. וזאת, למרות שזמנו היה יקר לו בצורה שאי אפשר לתאר בכלל. כל שנייה היתה חשובה בעיניו, ובכל זאת, הוא המתין לרבנית ולא היה מוכן לאכול בלעדיה בשום אופן. היא היתה מנסה להניא אותו מכך ואמרה לו שהיא צריכה לטפל עכשיו בילד שבוכה או במקרה דחוף אחר, שיאכל בלעדיה והיא תאכל אחר כך כי חבל על הזמן היקר שלו, אבל רבינו לא ויתר. "אם את לא תאכלי, גם אני לא אוכל".

"לא זו בלבד, אלא שרבינו זצ"ל גם סירב לאכול מאכלים שאנשים אחרים בישלו. הוא תמיד היה אומר שרק היא יודעת להכין את האוכל שהוא אוהב..."

"בני המשפחה מספרים שכשהרבנית היתה מאושפזת בבית החולים, רבינו זצ"ל לא היה נראה רגיל. אפילו הלימוד היה קשה עליו בימים אלו, הוא דאג לה בצורה שאי אפשר לתאר בכלל. "דוגמה נוספת לכבוד העצום שרחש לה ניתן היה לראות שלוש פעמים בשנה, כשהם נסעו יחד לירושלים כדי לפקוד את שריד בית מקדשנו. רבינו היה עולה בשלושת הרגלים, בחול המועד פסח, בחול המועד סוכות ובימים שאחר חג השבועות.

"כשהגיעו לכותל היו נדחקים המונים לבקש את ברכתו של מרן, והוא כדרכו היה עונה להם ב"ברכה והצלחה", ובשנים מאוחרות יותר ב"בו"ה". כעבור כמה דקות כבר הסתיים תור הממתנים לבקש ברכה, ורבינו היה נכנס למכונית וממתין לרבנית.

"כמו רבינו, גם הרבנית היתה מוקפת בהמוני נשים שביקשו את ברכתה, אבל בשונה ממנו היא לא הסתפקה ב'ברכה והצלחה'. היא היתה שומעת ומייעצת ומנהלת שיחה קצרה עם כל אחת, ועד שהיא מסיימת עם אשה אחת כבר נוספו שתיים אחרות לתור הממתנות וכך ארך הדבר זמן רב, כשבכל הזמן הזה רבינו ישב במכונית והמתין בסבלנות. הציעו לזרז את הרבנית אבל רבינו לא הרשה בשום אופן, הציעו שהיא תחזור ברכב אחר, מאוחר יותר, וגם לזה הוא לא הסכים. הוא ישב במכונית וחיכה לה בסבלנות.

קיום מצוה בדבר החביב ביותר

כשהסתלק מרן הסטייפלער הקדוש לבית עולמו, באו לטפל בירושה, ורבינו שהיה בן יחיד, ויתר כמעט על כל הירושה לטובת אחיותיו. רק שני דברים הוא לקח לעצמו, את הכסא של אביו, משום שנאמר "תחת אבותיך יהיו בניך", ואת התפילין של הסטייפלער שהיו מאוד מאוד חביבות על מרן שר התורה והוא שמר עליהן כבבת עינו, וכמובן גם היו יקרות מאוד, אולי אפילו כנגד הירושה כולה.

"הרבנית הפכה את הכסא של הסטייפלער ל'כסא הישועות', והיתה נותנת לנשים מרות נפש לשבת עליו ולומר פרקי תהילים לישועתן, כשהיא מנצלת את החפץ ההיסטורי הזה שבביתה על מנת לגמול חסד עם נשים ולעורר את לבן לתפילה לבורא עולם.

"פעם בא לפני מרן זצ"ל בחור צעיר מקרובי משפחת אביו, וביקש את ברכתו: "התפילין שלי אבדו", הוא סיפר וביקש את ברכתו של מרן זצ"ל שימצא את התפילין במהרה. מרן כמובן בירך אותו אבל שאל אותו: "מה אתה מניח בינתיים אם אין לך תפילין?", והנער השיב שהוא מסתדר ומשאיל מפה ומשם כל יום הוא משיג זוג תפילין כדי להניח, עד שימצא את תפיליו או שייקנו לו זוג חדש.

"ניגש מרן שר התורה אל הארון, שלף את התפילין של אביו הסטייפלער הקדוש, ששוות הון תועפות, ונתן לנער הצעיר שזה עתה איבד זוג תפילין, השאיל לו את התפילין היקרות כל כך לזמן בלתי מוגבל.

"שאלו את מרן, הכיצד? הרי התפילין האלו הן לא תפילין פשוטות. מדובר בתפילין של הסטייפלר, רבינו עצמו ויתר על כל הירושה כדי לקבל אותן והן חביבות עליו בצורה יוצאת דופן. איך הוא מפקיד אותן בידי של נער צעיר???

"ענה רבינו בפשטות, להשאיל לנער תפילין זאת מצוה חשובה, ואת המצוות צריך האדם לעשות דווקא עם הדבר שהוא אוהב ומחבב יותר מכל..."

או זקן או כלא

"מעשה ביהודי שהיה עשיר מופלג, וביום מן הימים תפסו אותו בחשד להעלמת מס. החרימו מסמכים ומחשבים כמקובל וניהלו נגדו חקירה נרחבת.

"בא העשיר הזה אל מרן שר התורה וביקש את ברכתו. הוא סיפר לרבינו זצ"ל, שתלוי ועומד נגדו עונש מאסר שעלולים להשית עליו אם יחליט להגיש נגדו כתב אישום ולהרשיע אותו בדן.

"רבי חיים הסתכל על היהודי וראה שהוא ללא חתימות זקן. אמר לו מרן, "אם תפסיק לגלח את זקנך, אתה תינצל מהם ולא יאונה לך רע".

"אותו איש עסקים שהיה אדם מודרני מאוד נבהל מהתשובה. לגדל זקן? כזאת לא עלתה על דעתו. הוא ניסה להניא את מרן מפסק הדין שפסק לו, ואמר שזה עניין של שלום בית והוא לא יכול בשום אופן לגדל זקן.

"אמר לו מרן בפשטות: "אם לא תפסיק לגלח את הזקן, אתה תצטרך לשבת בכלא".

"יצא העשיר בפחי נפש, וניסה את מזלו אצל כל מיני מקורבים שאולי יוכלו לדבר עם מרן שיברך אותו ויבטל את הגזרה התלויה כנגדו מבלי שיידרש לגדל זקן לשם כך, אבל אף אחד לא העז ללכת למרן ולבקש ממנו לשנות את דעתו.

"לבסוף הציע לו מישהו שינסה אצל מרן הגראי"ל שטיינמן, אולי יאות מרן הגראי"ל לכתוב למרן הגר"ח מכתב ויבקש ממנו עבודה.

"בא לפני מרן הגראי"ל ואמר שהוא מוכן להתחייב לתרום סכום של שני מיליון דולרים למוסדות התורה, אם מרן הגר"ח יברך אותו ויפטור אותו מן הדין העומד כנגדו. אבל מרן הרב שטיינמן אמר: "מי שמכיר את רבי חיים יודע שאין שום סיכוי לשנות את דעתו בעניין זה, גם אם אכתוב מכתב הוא לא יזוז מעמדתו אפילו כמלוא נימה".

אף על פי שהיה טוביה כבד הרבה מחמת גודל גופו שהיה עב וארוך ושמן הרבה, בכל זאת נשאו על כתפו ושט בנהר שהיה רחב הרבה בהשקט ובבטחה. אחר שעברו שלשת רבעי רוחב הנהר נענה טוביה לבן הכפר ואמר לו אכן, כמה בני אדם ארורים הלשינו עלי אצל המלך, ולכך אני בורח...

על ידי כח הרצון אפשר לצלוח את כל האתגרים, אבל כאשר הרצון נחלש נעלמים הכוחות המופלאים - הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א עם משל נפלא מרבינו ה'בן איש חי' זצ"ל

"בְּהֶעֱלֵתָהּ אֶת הַנֵּרוֹת" (במדבר ח', ב')

עוד יזכור בעת החשכה את הנאמר בפרשתנו, 'בהעלותך את הנרות', וברש"י "למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו, שלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה, חייך שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות".

ביאר הרה"ק רבי יצחק מווארקא זי"ע, מאחר שכה כלתה נפשך לקחת חלק בחנוכת המזבח עד שחיי נפשך תלויים בזה, כיסופים וגעגועים אלו גדולה משלהם, היינו יותר ממעשיהם וקרבתותיהם, כי העיקר הוא ההשתוקקות והרצון לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו.

וכן כתב הגה"ק החפץ חיים זי"ע, כי אין הקב"ה בודק את האדם אלא לפי התשוקה והרצון כמו שכתוב 'ישמח לב מבקשי ה' ולא עושי רצון ה'', כי העיקר להיות ממבקשי ה'.

וכבר אמרו חכמי הנפשות כי ברצות האיש איזה דבר, גם הדבר הקשה ייראה בעיניו נקל, וממילא יוכל עמוד אף בניסיונות ומצבים קשים מנשוא, על כן יבעיר כל איש בקרבו רצון ותשוקה לתורה ועבודה, לקדושה וטהרה, אז ישכיל ויצליח לבוא לידי תכלית הטוב. ואגב, כך נזכיר מעשה נפלא שהביא הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע ('נפלאים מעשיך' - קכד) ידוע היה 'טוביה השופט' כמי שעל פיו ישק כל דבר, וכל משפטי המדינה נחתכים על פיו, אין צריך לומר שמטבע הדברים היו הכל מכבדים אותו ביותרת הכבד וחרדים למוצא פיו ולדעותיו, כי גדול השופט ומהולל מאד.

גם שונאים ומקנאים לא היו חסרים לו, והיו הללו משתדלים בכל כוחם להפילו מגדולתו ולסלקו מעל כס המשפט... ואכן, באחת הפעמים הצליחו אלו בעבודתם, המלך האמין לעלילתם אשר בדי מלבם על השופט - מעשה שלא היה ולא נברא, ויקצוף המלך מאד וחמתו בערה בו, עד שהחליט להעבירו מתפקידו ולהענישו על אותם העבירות החמורות שעבר לפי דברי המלשינים.

טוביה שחכם ופיקח היה הרגיש בדבר, והבין מה עומד לבוא עליו, על כן, גמר אומר לברוח לארץ מרחקים, להימלט על נפשו בטרם יהא סיפק בידי המלך להזיזו אצבע קטנה כנגדו...

בלילה ההוא החליף שמלותיו, ויצא את פני העיר בלבושי ה'פשוטים' עד שאיש לא העלה בדעתו כי לפניו עומד אותו שופט שכל הארץ רעשה ורעדה מפניו, עד יום האתמול.

בדרכו חצה את המדבר הגדול והנורא עד שהגיע אל הנהר כשהוא נצרך לעבור אותו לעברו השני, אך דא עקא שלא מצא בה כל אוניה וספינה, מעבורת וכדו' - כיצד יעבור את הנהר... מה גם שגבר פחדו פן אדהכי והכי יודע למלך כי בורח הוא, וישלח אחריו לתפסו להביאו לפניו ולהעמידו למשפט נורא ל"ע.

ויחמול הבורא עליו, והזמין לשם בן כפר מהכפר הסמוך, שהכיר בו כי הוא הוא טוביה השופט - אשר כל המשפט נגמר על פיו ובידו לעשות טובה או רעה כפי מה שרצה, הנה נקרתה בפני הזדמנות פז לרקום 'קשרים' עם השופט הגדול, אשר בידו מפתחות כל המדינה וענייניה... ומי יודע אולי ביום מן הימים אעמוד לפניו למשפט, ויחנני בזכות טובתי אשר אגמול עמו.

בן הכפר ניגש אל טוביה השופט הגדול והציע את עצמו - אדוני השופט, אנכי הקטן אשא את הוד מעלתו על כתפי ואשיטו בנהר הגדול הזה עד שנגיע יחדיו לעבר השני, וישמח טוביה על דבריו, ויעש לו כן, והיה נושא אותו על כתפו ושט בנהר - אע"פ שהיה טוביה כבד הרבה מחמת גודל גופו שהיה עב וארוך ושמן הרבה בכל זאת נשאו על כתפו ושט בנהר שהיה רחב הרבה בהשקט ובבטחה. אחר שעברו שלשת רבעי רוחב הנהר נענה טוביה לבן הכפר ואמר

החלום הכמוס שלי

מאת: הרב יחזקאל הורביץ

לכל אחד יש חלומות ומאויים מעומק הלב, שבו הוא חולם שיום אחד הם יתגשמו כמובן שכולנו חולמים ורוצים חיים טובים ארוכים, בריאות, נחת ופרנסה טובה אבל יש את הדברים המיוחדים..

לי יש חלום מיוחד ומתפלל שזה יתגשם:

הנה יום אחד בשבת קודש בצהריים או סתם באיזה יום חול, אראה פתאום את הבן שלי ניגש מעצמו לארון הספרים ולוקח את הגמרא ומעיין במשהו שפתאום חשב עליו... למה אני חולם על זה? כי ביום שחלומי יתגשם, אני אדע שהגמרא הקדושה נמצאת במחשבות לבו, אני אדע אז שיש לו 'גישמאק' ומתיקות התורה, ויש לו אחיזה בעומק הנפש עם תורתנו הקדושה...

כן זה החלום שלי.. ואני מתפלל על זה...

אם גם לכם יש חלום שלבנכם יהיה 'גישמאק' בלימוד ויזכה למתיקות התורה ארגון 'אחינו' זרוע החיזוק של 'דרשו' מזמין אתכם ליצור קשר ולקבל כלים ראשונים וכך גם בנכם יזכה ל'גישמאק' ומתיקות התורה

מוקד 'גישמאק' 1-800-20-18-17

המוקד פתוח כל ערב בין 7.30-10.30

פעם נסעו בני שיעור ב' לשבות בראשון לציון. אבא הצטרף אליהם, וכדרכו דרש מכל אחד ואחד לשאת דברים בפני הציבור. "הייתי אמור לדבר בסעודת יום השבת", מספר אחד מהם, שהיה ביישן מטבעו. "לאחר סעודת ליל שבת ניגש אלי ראש הישיבה ואמר: 'אני מחכה כבר לשמוע אותך מדבר!' "למחרת בבוקר, שוב אמר לי: 'אני מחכה ומצפה שתדבר!' "כאשר ראיתי כמה הוא רוצה לשמוע אותי, זה נסך בי ביטחון והקל עלי לדבר בפני הציבור"

הרה"ג ר' אלחנן חדש שליט"א על דרכו של אביו הגאון רבי משה חדש זצ"ל לרומם את התלמידים

"וְאַצְלֵתִי מִן הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ" (במדבר י"א, י"ז)

כשלמד סבא רבי מאיר בסלבודקה הזדמן לו לראות כיצד מנקים הכפריים את תרנגוליהם, וכך סיפר: "היו שהיכו את התרנגול במטאטא זרדים... ההכאה הייתה מטלטלת את העוף ומשמיטה ממנו את חלק הארי של הלכלוך, אלא מאי? עצם ההכאה גרמה לתרנגול להצטנף מפחד, ומה שנותר בו מהאבק ומהלכלוך חדר אל תוך נוצותיו, ושוב אי אפשר היה לנקותו.

"והייתה גם שיטה אחרת", תיאר המשגיח, "היו שנטלו את אותם מטות של זרדים והקימו בהם רעש סביב התרנגול. הרעש לא פגע בו, אך גרם לו לזנק ולפרוש את כנפיו, וכשפרש את כנפיו נשר הלכלוך מאליו..."

"עיקר החינוך", היה אבא אומר, "הוא 'ויגבה לבו'. לרומם את התלמיד, להצביע על גדלותו, על הכוחות הטמונים בו, על האור הקורן ממנו, ואז יתנער התלמיד מאליו, יפרוש את כנפיו וידאה אל על".

כאשר עמד הסבא מסלבודקה להקים את ישיבתו, שאל את רבו רבי ישראל סלנטר על מה ישתית את יסודותיה. השיב לו רבי ישראל במילות הפסוק: "להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים!" "כל גדלות האדם של סלבודקה הייתה בנויה על זה", הסביר אבא. "הסבא מסלבודקה ראה שחוסר הערכה עצמית מביא קלקולים רבים, והדרך להתגבר על היא - לרומם את התלמידים."

כל ישותו אמרה לתלמידים: מוסיף והולך!

סיסמה זו נשמעה מפיו פעמים רבות, והתלמידים התחנכו לדרך של גדלות, בבחינת 'מוסיף והולך'.

סיפר תלמיד: "ראש הישיבה פגש אותי במסדרון ושאל אותי: 'נו, לומדים טוב?'

משתדלים...' עניתי לו.

"ראש הישיבה לא אהב את תשובתי. 'אצל בני תורה אין מצב כזה. יש רק מצב של עלייה או של ירידה!' אמר. "כעבור חצי שנה שוב פנה אלי ושאל: 'נו, איך לומדים?' 'ברוך השם, לומדים טוב', עניתי. "הו, כבר מפסיקים רק להשתדל... הפטיר, וכך למדתי על בשרי כי לא די 'להשתדל', צריך להיות 'מוסיף והולך'!"

בכל אדם טמונים כוחות גדולים. אבא האמין בכך בכל ליבו. הוא היה מדגיש את מעלותיו של כל תלמיד ותלמיד, ובכך מרומם אותו - אם בכישרון, אם בהבנה, אם בזיכרון... הוא אף היה מביע הערכה עמוקה להנהגות טובות - התמדה, הארת פנים, חביבות, דאגה לזולת, ומידות חשובות אחרות.

אבא סיפר שבא אליו יהודי חשוב וסיפר על מקרה שבו בזכות שסבא המשגיח הכיר את כוחותיו של התלמיד הציל רבי מאיר את כל עתידו, וכך היה המעשה: בחור בישיבת חברון חצה את הגבולות, והכול סברו שיש לשולחו מהישיבה. אף המספר עצמו טען כך

היית נפגע וכועס עלי מאוד!
"גם אילו הייתי בא אליך ואומר: 'תראה, לדעתך אין לך מספיק כוחות. אינך יכול ללמוד כל היום, עליך לנוח יותר ולצפות מעצמך לפחות...' אוי, כמה היית נפגע! כמה היית מתרעם. 'איך אומרים לי דברים איומים כאלה?' היית טוען ומתנגד לדברים! והנה - אלו בדיוק הדברים שאתה אומר על עצמך... מנין לך ההיתר לפגוע כך בעצמך?"

אבא היה אומר שיש בחורים שחשים כישלון, שמרגישים שאינם מצליחים, אינם מבינים, אינם מתמידים... וזאת בשעה שהם מצליחים בהחלט! והסביר כי הדבר נובע מדמיון שיצר הרע מכניס בלב האדם במטרה לייאש אותו ולגרום לו להרים ידיים, מתוך מחשבה שהוא חסר סיכוי ממילא.

הוא סיפר שפעם כאשר התחילו ללמוד בישיבה את מסכת יבמות. ראה את אחד הבחורים החשובים, רבי משה ב. זצ"ל, ופניו עגומות. כאשר ניגש אליו לברר את פשר הדבר, כאב באוזניו הבחור: "איני מבין את הנלמד. הנה, התעוררה לי שאלה פשוטה! כנראה איני יכול להבין כראוי..."

"הלוא זוהי קושייתו הידועה של רבי עקיבא אייגר בתחילת יבמות!" הכריז אבא בהתרגשות, "כיוונת לקושיא חשובה מאוד, ואתה מרגיש שאינך מבין?!"

דרך נוספת שנקט אבא כדי לרומם את התלמידים ולהגביהם הייתה דרישתו מהם לדבר בפני ציבור. חשיבות רבה ראה אבא ביכולת לדבר בפני ציבור באופן ברור ורהוט, ועל כן היה מחפש הזדמנויות שבהן יוכלו הבחורים לקנות יכולת זו.

כמובן, היו בחורים שסברו כי דרישה זו אינה בשבילם. הם חשו כי אין להם כוחות לזה, לא ידעו מה יגידו ואיך... והרי יש מציאות של 'אימתא דציבורא'...

"כל אחד יכול!" היה אבא חוזר ואומר, ובכך היה מסר גם לתחומים אחרים.

למשל, כאשר תלמידי שיעור א' היו נוסעים עם אבא לשבת, היה אבא דורש מכולם, אף מהשקטים והביישינים ביותר, לדרוש בשבת. באחת השנים למד בישיבה בחור שהתקשה מאוד בדיבורו. ניגשו החברים אל אבא וניסו לומר שיש לוותר לו על הדרישה כדי שלא לגרום לו בוש. אבא לא ויתר. גם את הבחור הזה דחף לדבר בציבור, ואף הסביר: 'אביו משמש רב קהילה, ובעזרת השם בעתיד יצטרך גם הבן להיות רב ולמסור שיעורים בפני ציבור!'

כיום משמש הבחור ההוא רב של שכונה גדולה ומוסר שיעורים רבים (!) בפני בני קהילתו. "את היכולת לדבר בציבור", הוא אומר, "אני תולה בראש הישיבה, שהתעקש שעלי לדבר בציבור".

פעם נסעו בני שיעור ב' לשבות בבניין ישיבת 'כנסת מאיר' בראשון לציון. אבא הצטרף אליהם, וכדרכו דרש מכל אחד ואחד לשאת דברים בפני הציבור.

"הייתי אמור לדבר בסעודת יום השבת", מספר אחד מהם, שהיה

באוזני המשגיח. רבי מאיר שמע את טענותיהם, אך למעשה השאיר את הבחור בישיבה. סבא עמד על כוחותיו וראה מעבר למה שראו האחרים, ואכן הבחור עלה על דרך המלך והקים דורות של בני תורה. "את נפשי אני חייב לאביך המשגיח", אמר המספר לאבא, "על שלא שמע בקולי להוציא את התלמיד מהישיבה! כמה השכיל לרדת לסוף דעתם של התלמידים, להכיר את כוחותיהם ולגדלם לפי רוחם!"

עמל רב השקיע אבא כדי להכיר כל תלמיד ותלמיד לעומק כוחות נפשו ולהעניק ולתת לכל אחד כפי יכולתו. פיקחותו הגדולה וחכמתו הידועה היו לו לעזור רב בבקשו להכיר כל תלמיד היטב ולכווננו בהתאם לנתונים האישיים שלו.

היו תלמידים שבתחילת דרכם נראה כי אין תקווה שיצליחו מאוד, אך על ידי עמל ויגיעה זכה אבא לרדת לסוף דעתם ולכוונם לגדול בהתאם לכוחותיהם. כך הצליח להעלות תלמידים רבים על דרך המלך, לרומם אותם להיות מצוינים ממש, עד כי חלק מהם נעשו למחנכים לדור הבא.

"ראש הישיבה לא נהג לחלק מחמאות בנדיבות יתרה", סיפר תלמידו ואחיינו רבי בן ציון חדש, כיום מראשי ישיבת סלבודקה בבני ברק, "אדרבה, הוא דרש ותבע מאיתנו יותר ויותר, בהראותו כמה כוחות יש לנו.

"זכורני שפעם באתי לפניו וסיפרתי לו בשמחה על ההספק שלי ב'זמן'. ראש הישיבה הרהר מעט ואז אמר: 'אתה יכול יותר!'

"איני שוכח את התחושה שחשתי למשמע הדברים. סבור הייתי שראש הישיבה ירעיף עלי שבחים, והנה... אך זו הייתה דרכו להחדיר בנו כי אכן אננו יכולים יותר!"

"אל תהיו 'מסתפקים במועט'", היה אבא שב ומדגיש, "היו בבחינת 'מוסיף והולך'!"

גישה זו למד מאביו המשגיח, שפעם כאשר סיפר לו תלמיד בסיפוק כי למד כעשרים דף בחודש וחצי, אמר לו: 'ב'חדר' למדנו יותר... כן! אפשר יותר!"

לבחור שניגש לאבא ובפיו שאלה חזקה על השיעור הכללי, אמר אבא: "גש עם השאלה לבחור פלוני, שתמיד עובד על השיעור. אמור לו ששלחתי אותך אליו. זה ודאי ירומם את קרנו בעיני עצמנו!"

כאשר דרש אבא מבחורים 'יותר', היו מהם שהגיבו: "אין לי כוחות ליותר", "בשביל בחור כמוני זה מספיק". לבחורים אלו היה אומר: "אילו היו מבררים אצלי עליך, והייתי אומר בלשון שאתה נקטת - הוא בחור בינוני, 'אין לו כוחות', הוא לא מסוגל ליותר..." - ודאי

בפני חבריהם. בדרך זו רצה להקנות להם את היכולת לחדש חידושים בסוגיא ולמסור אותם בפני ציבור, ויותר מזה - להוכיח להם שהם מסוגלים לכך. לעיתים אף היה נכנס להקשיב לסיכומים או ל'חבורה' שמסר בחור, כדי לשמוע אותו ולרוממו.

במגוון דרכים היה נותן כוח ורוממות לתלמידים, לעיתים בחר לעשות זאת במישרין, ולעיתים בדרכים עקיפות. סיפר תלמיד שמסר 'חבורה' לקבוצה מהצעירים: "כמה רומם אותי שספרו לי כי ראש הישיבה עמד מאחורי הדלת והקשיב לדברי! הוא לא אמר לי כלום, אך ידע שאשמע על כך ועצם הידיעה תרומם אותי..."

באחד הביקורים של אבא בישיבה בטבריה ניגשו אליו שניים מהתלמידים הצעירים והגישו לו מחברת חידושי תורה שכתבו יחדיו.

"היום, כשאני מעלעל במחברת, אני בוש ברמת ה'חידושים' וה'קושיות' שהעליתי אז על הכתב", מספר אחד מהם, "אבל ראש הישיבה לקח את המחברת, עיין בה דקות ארוכות, דן' איתנו בכמה עניינים שכתבנו ועודד אותנו להמשיך להעלות על הכתב את החידושים שלנו".

הנהגתו זו של אבא התבררה למפרע כאבן יסוד בהתפתחותם של התלמידים האלה!

(מתוך הספר 'גדלות ואדם')

ביישן מטבעו. "לאחר סעודת ליל שבת ניגש אלי ראש הישיבה ואמר: 'אני מחכה כבר לשמוע אותך מדבר!' "למחרת בבוקר, לפני הסעודה, שוב אמר לי: 'אני מחכה ומצפה שתדבר!' "כאשר ראיתי כמה הוא רוצה לשמוע אותי, זה נסך בי ביטחון והקל עלי לדבר בפני הציבור".

מקומו של אחד המתפללים החשובים

מקומו של אחד המתפללים החשובים, רבי אברהם רוזנבוים, בן דודו של אבא, סמוך לעמוד החזן. ממקומו זה יכול לראות ולשמוע דברים שנסתרו מעין כול...

באחת השבתות חל יום השנה לפטירת אביו של אחד הבחורים שסבל מגמגום קל. הבחור קיבל עלייה ל'מפטיר', ולאחר מכן שלח אותו אבא לגשת לתפילת מוסף, כנהוג. הבחור סירב: "בשל הגמגום, מעודי לא ניגשתי לעמוד ואינני יודע היטב את המנגינה".

אבא לא ויתר. הוא עודד אותו לגשת, אך לפני חזרת הש"ץ, התקרב אליו כשחומש בידו, כביכול מעיין בחומש, ונשאר שם במשך כל חזרת הש"ץ, מזמזם מאחורי הבחור את הנוסח ואת המנגינות המקובלות. לאחר התפילה אמר הבחור לאבא בהתרגשות: "מעולם לא חשבתי שאני מסוגל לכך!"

אבא הנהיג שבני הישיבה יתחלקו לקבוצות וימסרו סיכומי סוגיות

הדדע'ה הדדע'ה הדדע'ה

מענה לשאלות ב'דף היומי בהלכה' גם באמצעות הדואר האלקטרוני

ניתן להפנות לשאלות בסימן 'לב'
לכתובת daf5609000@gmail.com
והרבנים המשיבים ישתדלו לענות בהקדם לכל פונה

"להפתעתי זה תפס! הילדים התלהבו ושיתפו פעולה. כך המשכנו עוד ועוד, ואני רוצה לומר ששמחה מיוחדת היתה לי לפני כמה חודשים כשלפתע שמתי לב שכל פעם שיוצא לי לפגוש אחד מהתלמידים שלמדו אצלי בשנה שעברה, הם מספרים לי שהם עדיין לומדים 'דף היומי בהלכה'. זה נכנס להם לסדר היום והם פשוט המשיכו את זה, למרות שהם התפזרו כל אחד לישיבה אחרת

שיחה עם איש החינוך והמגיד שיעור הוותיק הרה"ג ר' שמואל צ'רנוביצקי, שהצליח להביא כ-150 ילדים ועוד לא מעט מבוגרים, ללימוד יומיומי של 'הדף היומי בהלכה'

אליעזר (לייזר) רוט

אחד ממוקדי הבחינה הגדולים של 'דרשו' במודיעין עילית, מתקיים באופן מפתיע למדי, ב... תלמוד תורה! באולם המשמש כבית המדרש של תלמוד התורה 'החינוך' בקריית ספר, מתכנסים כאחד כמאה ילדי כיתות ז' ח', ואיתם עמם כ-15 מלמדים מהצוות החינוכי בחיידר, ונבחנים על 'הדף היומי בהלכה'.

מדובר במחזה מפעים ומרגש מאוד, ומי שעומד מאחורי הרעיון הנפלא הזה הוא הרה"ג ר' שמואל צ'רנוביצקי, המכהן כמחנך בכיתה ח' בתלמוד התורה.

"יש לנו שלוש כיתות מקבילות", הוא מספר. "אני באופן אישי מלמד רק כיתה אחת, את הכיתה שלי, אבל לשמחתי הרבה, הרעיון הזה גלש גם לכיתות האחרות ואף לכיתה ז', וכך נוצרה כאן קבוצה ענקית של למעלה מ-100 תלמידים הלומדים 'דף היומי בהלכה'".

הרב צ'רנוביצקי הוא מגיד שיעור ותיק ב'דף היומי בהלכה'. את השיעור הוא החל למסור כבר לפני קרוב לעשור, בבית המדרש של 'קהל עדת ירושלים', ה'מתמידים', בקריית ספר. השיעור מתקיים מדי בוקר אחרי תפילת שחרית, ולאחר שנים של מסירת שיעור למבוגרים, החליט הרב צ'רנוביצקי לנסות ולמסור שיעור במשנה ברורה גם לתלמידי כיתתו...

"זה היה בשנה שעברה, בסביבות חנוכה. התחלתי ללמוד עם הילדים בכיתה עמוד משנה ברורה כל יום, עם הערות מתוך ה'ביאורים' ומוספים של 'דרשו', כפי שאני עושה בשיעור שאני מוסר בבוקר בבית הכנסת.

"להפתעתי זה תפס! הילדים התלהבו ושיתפו פעולה. כך המשכנו עוד ועוד, ואני רוצה לומר ששמחה מיוחדת היתה לי לפני כמה חודשים כשלפתע שמתי לב שכל פעם שיוצא לי לפגוש אחד מהתלמידים שלמדו אצלי בשנה שעברה, הם מספרים לי שהם עדיין לומדים 'דף היומי בהלכה'. זה נכנס להם לסדר היום והם פשוט המשיכו את זה, למרות שהם התפזרו כל אחד בישיבה אחרת.

"בתחילת השנה הנוכחית לא המשכתי את המנהג, כי רציתי לתת

הרה"ג ר' שמואל צ'רנוביצקי, ילדי ת"ת 'החינוך' בשעת המבחן

לילדים להתאקלם קודם ולהתרגל לרמת הלימוד הגבוהה יותר בגמרא, ורק כשהחל מחזור הלימוד השני צירפתי את הכיתה שלי, ולשמחתי הרבה שמעתי שהמלמדים של הכיתות המקבילות, הן בכתה ח' והן בכתה ז', החליטו לעשות את אותו הדבר.

"לא זו בלבד, אלא שגם המלמדים עצמם, של כל הכיתות, ביקשו ממנו למסור להם שיעור יומי ב'דף היומי בהלכה', בזמן של ההפסקה. כ-15 מלמדים משתתפים, ואני חייב לומר שזה נותן לכל החיידר אווירה אחרת לגמרי.

"אם בעבר ילדים היו דופקים על הדלת של חדר הצוות בהפסקות, כדי להתלונן זה על זה וכדי לבקש רשות להתקשר הביתה או ללכת לקנות משהו במכולת וכדו', היום הם נוקשים על הדלת כדי לשאול שאלות בהלכה: 'הרבי, אם אני באמצע האוכל ועכשיו אני רוצה לאכול וופלים, צריך לברך 'מזונות' או לא? רבי, אם ישבנו שניים ואכלנו ואחר כך הצטרף שלישי, אנחנו צריכים לעשות זימון?'. כאלו שאלות נשאלות כל הזמן, מה שלא היה פעם. הילדים למדו להיות צמודים לשולחן ערוך, הם מסתובבים עם מודעות גבוהה מאוד להלכה, ומתנהגים בהתאם. קשה להאמין איזו תרומה עצומה שזה

סיפר לי חבר דבר מעניין: הרבה פעמים אמרו לו שהוא שוקל מדי הרבה ועליו לעשות דיאטה, אולם הוא אף פעם לא התייחס ברצינות לדברים. כשהיה רעב - היה אוכל מכל מה שהזדמן, בלי לעשות חשבון. פעם הוא הלך לרופא שבדק אותו והודיע לו בפנים חמורות: "דע לך שעברת שני התקפי לב קלים שכלל לא ידעת מהם". והוא הוסיף ואמר: "אם רצונך להמשיך לחיות - עליך לעשות דיאטה!"

הגאון רבי אריה שכטר זצ"ל על הברכה המובטחת להולכים בדרכי ד'

"וְהָיָה הַטּוֹב הַהוּא אֲשֶׁר יֵיטִיב ה' עִמָּנוּ" (במדבר י' ל"ב)

הברכה המובטחת לנו אם נשמע אל מצוות ה', אינה רק בעולם הבא. הברכה היא כבר בעולם הזה. מי שרוצה שיהיה לו עולם הזה טוב, צריך להתנהג לפי חוקי התורה, וכך יהיה לו הכל. הסיבה לכך היא, משום שהיצרן שיצר אותנו יודע בדיוק מה טוב עבורנו הוא נתן לנו יצר הרע שיזכה אותנו, כדי שבעולם הבא לא נתבייש בכל הטוב שהוא יתן לנו, ובמקביל נתן לנו מצוות שהן ההדרכה המדויקת ביותר עבורנו. הן נועדו לטוב לנו כל הימים, לחיותנו כהיום הזה.

הרי צריך להיות עיוור מחלט כדי לא לראות את הפער העצום בין מצבם של אלו ההולכים לפי התורה, ושל האחרים. אנשים שאינם חיים בדרכי התורה לא טוב להם.

כל מי שעוקב מעט אחר קורות העולם, רואה את הדבר בצורה ברורה ומבחין כיצד חייהם של הגויים אינם חיים.

התורה הקדושה מזהירה אותנו, שלא ללכת אחרי הגויים שמעבירים את בניהם למוֹלֵךְ ושורפים אותם לשם עבודה זרה. לשון הכתוב הוא: "גם את בניהם ואת בנותיהם ישרפו באש לאלוהיהם" (דברים יב, לא), ופירש רש"י "גם - לרבות את אבותיהם ואמותיהם", כלומר, הגויים מוכנים לשרוף גם את הוריהם לשם עבודה זרה.

את הנטייה הזו ראה רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל בגרמניה לפני למעלה ממאה שנה. כשהבחין בגרמני מנשק את כלבו, תגובתו היתה: "זובחי אדם עגלים ישקון" (הושע יג, ב) - במקום הזה עוד ירצחו אנשים. הוא אמר זאת שנים לפני השואה, כשהגרמנים עדיין הציגו את עצמם נחמדים ואדיבים ביותר. משום שמי שמסוגל לנשק בעלי חיים, עתיד לזבוח בני אדם, שהרי כל מבטו על הבריאה מעוות.

הנה כי כן, חייהם של הגויים ושל אנשים שומרי תורה אינם חיים!

דיברתי לפני קבוצה של כשלושים ילדים - חלקם עדיין חילונים וחלקם מתחזקים - שהגיעו להתארח בשיבת "ברכי יוסף". אמרתי

להם: תארו לעצמכם אדם שחי בבקתה עלובה. אין לו אמבטיה, הברזים בקושי עובדים. הכל רקוב, ומלא בריח עובש. המיטות והמזרנים מלאים בפישפשים, וכל המגורים שם הם סיוט אחד גדול. והנה הזדמנה לו הזדמנות פז - לעבור עם אשתו וילדיו לילה מצוחצחת ונקיה. הכל בה מאורגן, יעיל ויפה, האם יעלה על הדעת שהוא יוותר על כך? הרי לכל ברור שאם לא יעבור הוא אינו שפוי בדעתו!

חיים ללא תורה הם כמו בקתה עלובה ורקובה - אמרתי לילדים - לכו תראו מה קרה לילדים שנכנסו לשיבות והתחילו ללמוד תורה ברצינות. כעבור שנים אחדות הם זכו להתחתן ולקבל אשה יראה וטהורה, הם מוקפים באנשים חמים שאוהבים אותם ונותנים להם כתף. האם אפשר להשוות את חייהם לחייו של בחור חילוני עלוב ומסכן, שחי בעולם של תחרות ורוע, ואינו יכול לבטוח אפילו באנשים הקרובים לו ביותר?!

זכורני שפעם אמרו לי תלמידות במדרשה: כבוד הרב, דע לך, שגם אם יתנו לנו היום עשרת אלפים דולר, אין שום סיכוי שנחזור לרחוב! קיבלנו חיים במתנה.

נכון שאנחנו חיים על פי הוראות התורה ולא עושים כל מה שעולה בדעתנו, אך זה מה שהופך את החיים שלנו לאיכותיים וטובים.

המצוות הן 'הוראות היצרן' שקיבלנו, וכמו שכל מי שקונה מכונית, מברר מיד מה הוראות ההפעלה שלה, כדי שלא תתקלקל - כך אנחנו מחפשים לדעת מה עלינו לעשות כדי להפעיל את עצמנו באופן הנכון ביותר.

להשליט את השכל על הרגש

הקושי המרכזי העומד בפני החזרה בתשובה הן התאוות. אדם הופך להיות עבד לתאוותיו וקשה לו להשליט את השכל על הרגש ולהשתחרר מהרגליו, רגשותיו ותאוותיו. אנשים הפכו להיות סינטיטיים. מלאים ברוגז, בכעס, בקנאה, ברדיפה אחר מותרות, ולא מסוגלים להשתחרר מכל זה. רק התורה הקדושה מעדנת ומרוממת את האדם ומלמדת אותו להיות עבד ה' ולא עבד לתאוותיו. חיים מאושרים, של ברכה, מובטחים רק למי שחי חיי תורה, וכפי שאומר הכתוב: "את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלוקיכם".

הבה ונבחן את הדוגמא הבאה: מישהו פגע בכך. מה הוא רצה? שתפגע! אם אכן נפגעת - מילאת את רצוננו! קוראים לזה: "שיחקת לידיים שלי". ככל שתפגע יותר ותתלהם יותר, הוא יחוש רגשות הצלחה וימשיך לפגוע בכך ביותר חשק והתלהבות. לא כן אם תשליט את השכל על הרגש ולא תגיב, והוא ינסה שוב, ושוב לא תגיב - בדרך הזאת אתה נותן לו הרגשה שדבריו לא מעניינים אותך כלל, וזה יגרום לו לחדול באופן מחלט מכל מה שדיבר, או עשה, לך. הלא כן? מדוע, אם כן, רוב העולם נפגעים ומגיבים ומתלהמים? - כי הם שומעים בקול הרגש, והוא אומר להיפגע!

התורה מחנכת את האדם להשליט את השכל על הרגש, וכבר אמרו חז"ל על הצדיקים שהם מושלים ביצרם, והרשעים יצרם מושל בהם. כאשר רק האינסטינקטים פועלים - מותר האדם מן הבהמה אין. ייחודיותו של אדם היא רק כאשר הוא יודע להשליט את שכלו על רגשותיו, ולא לפעול בצורה כפייתית, מתוך האינסטינקטים הטבועים בו.

השלטת השכל על הרגש תיתכן רק אצל מי שנותנים לו הגבלות, סייגים אסורים, כפי שנותנת התורה, והוא שומר עליהם. על ידי כך הוא מתחנך לרסן את עצמו ולהשתנות בניגוד לבהמה שאינה יכולה להשתנות. השליטה הזאת על הרגשות והתאוות והיכולת להשתנות ולהתרומם היא המעניקה חיים טובים ומאושרים גם בעולם הזה. וזוהי הברכה שהתורה מבטיחה בתחילת הפרשה למי ששומע ומקיים תורה ומצוות.

זאת ועוד, מי שחי על פי התורה, חיים של אמונה, יודע עמוק בתוך ליבו כי אם מישהו פגע בו, ואפילו הכפיש את שמו ברבים - הוא אינו הכתובת להשיב לו מנה אפיים! הוא רק שליח ה', שעשה את שליחותו. הקב"ה רצה לנקות את עוונותיו ושלח לו בייזונות כדי שיבלום את פיו ובכך ינקה ויזכך את עצמו. ואדרבה! לא זו בלבד שאינו מגיב במתקפת נגד, אלא גומל חסדים עם הפוגע, ועם בני ביתו, ואף אם הלה ממשיך מצידו לפגוע - הוא ממשיך מצידו לגמול איתו חסדים, ולחיות איתו בשלום. כשהתורה צייתה אותנו "ואהבת לרעך כמוך" היא לא צייתה זאת כדי שנהיה מסכנים.

הדברים הללו של הרופא פעלו עליו בצורה נפלאה! מאז האזהרה שלו הוא עובר ליד הדברים הכי טעימים שאהב - והם אפילו לא מגרים אותו... ולמה?

היא נתנה לנו דרך חיים, שאם נלך בדרך הזאת נזכה לחיים טובים ומאושרים. וכבר אמר שלמה המלך ע"ה (משלי כה, כא - כב): "אם רעב שונאך האכילהו לחם... כי גחלים אתה חותה על ראשו". הטיפול ברעבים הוא לתת להם לאכול! מחר, או מחרתיים, הוא כבר בידך... איזו דרך חיים נפלאה היא זו: הגחלים שאתה חותה על ראשו אינן שורפות לו את הראש, אלא מבשלות אותו כדי שיהפוך להיות ראש אחר...

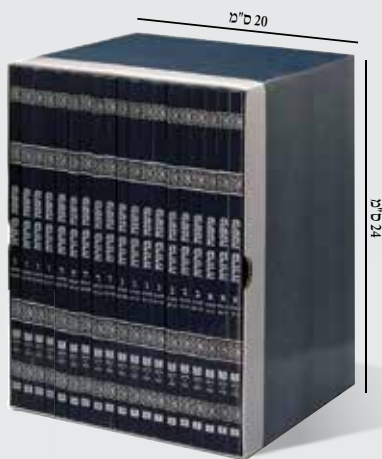
סיפר לי חבר דבר מעניין: הרבה פעמים אמרו לו שהוא שוקל מדי הרבה ועליו לעשות דיאטה, אולם הוא אף פעם לא התייחס ברצינות לדברים. כשהיה רעב - היה אוכל מכל מה שהזדמן, בלי לעשות חשבון. פעם הוא הלך לרופא שבדק אותו והודיע לו בפנים חמורות: "דע לך שעברת שני התקפי לב קלים שכלל לא ידעת מהם". והוא הוסיף ואמר: "אם רצונך להמשיך לחיות - עליך לעשות דיאטה!". הדברים הללו של הרופא פעלו עליו בצורה נפלאה! מאז האזהרה שלו הוא עובר ליד הדברים הכי טעימים שאהב - והם אפילו לא מגרים אותו... ולמה? כי קיבל החלטה! אחרי שנודע לו שעבר שני התקפי לב, וכי נשקפת לו סכנת חיים אם לא יעשה דיאטה - ההחלטה היתה נחושה ורצינית!

למדתי מכאן שאדם יכול להשתנות! שאדם יכול להשליט את השכל על הרגש!

אדם שהתרגל כל חייו לעשות את כל מה שבא לו - הוא מסכן גדול. הוא עבד לתאוותיו, אבל מי שהוא עבד השם, שומע בקולו, ומדקדק לשמור את כל מצוות התורה - מתרגל לשלוט על עצמו, והוא בן חורין שאינו נשלט בידי תאוותיו אלא שולט עליהן. וכבר אמרו (אבות ו, ב): "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה".

(לקט מתוך הספר אריה שאג-דברים)

המבצעים הגדולים

* כריכה רכה, פורמט רגיל, 19 חוברות

* כריכה רכה, פורמט כיס, 38 חוברות

3

תרום 20
למשך 12
סך כל התרומה
וקבל ספר
סט 'משנה
ברורה' כריכה רכה
גדולה ספר 'המפתח'
על המשנה
ספר 'מוזיקה
'דרש דוד'

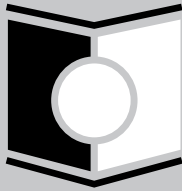
2

תרום 20 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 240 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט גדול
ספר 'המפתח'
על המשנה"ב

1

תרום 18 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 216 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט קטן
ספר 'המפתח'
על המשנה"ב

להשתתפות: בעמדות נדרים פלוס סופס

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

שאסור להפסיד!

מבצע המתנות הגדול של 'דרשו' ו'אחינו' חוזר לרגל חידוש מלאי הספרים תורמים לפעילות הקירוב של ארגון 'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'

5

תרום 24 ₪ לחודש
למשך 15 חודשים
סך כל התרומה 360 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה קשה
ספר 'המפתח'
על המשנ"ב
ספר 'מועד לדוד'
'דרש דוד' אבות

4

תרום 22 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 264 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט גדול
ספר 'המפתח'
על המשנ"ב
ספר 'מועד לדוד'
'דרש דוד' אבות

3

תרום 20 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 240 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט קטן
ספר 'המפתח'
על המשנ"ב
ספר 'מועד לדוד'
'דרש דוד' אבות

'דרשו' או במוקד 'דרשו' 02-5609000

זכורני בילדותי, כאשר למדתי בתלמוד תורה תשב"ר בבני-ברק, אשר בבית מרן ה'חזון איש' זצ"ל, היה לי מלמד יקר שביקרים, ירא שמים מרבים שהשפיע עלינו רבות, הרב הצדיק רבי מרדכי בלוי זצ"ל, תמיד כשהזכיר את שמו של רבי יהושע לייב דיסקין היו ידיו ממש רועדות. שאלנו אותו פעם מדוע זה כך? והוא השיב לנו...

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא" (במדבר י"ב, ז')

בפסוקים אלו נותנת לנו התורה מעט מושגים על מעלותיו וסגולותיו של משה רבינו, ומכתירה אותו בתארים מופלאים שלא נאמרו על שום אדם זולתו: "בכל ביתי נאמן הוא", "פה אל פה אדבר בו", "תמונת השם יביט", "עבדי משה". כך גם כמה פסוקים קודם לכן התורה מעידה עליו: "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה".

אחת המעלות הבולטות שהשתבח בהם משה רבינו מפי הגבורה, היה מעלתו: "בכל ביתי נאמן הוא".

הגאון רבי אברהם יפה זצ"ל, ראש ישיבת נובהרדוק, חתנו של הסבא מנובהרדוק, מרן הגאון רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל, תמה על כך: וכי לומר על משה רבינו שיש בו נאמנות מהוה שבח? והלוא היא תכונת יושר בסיסית שאמורה להיות חלק בלתי נפרד מתכונותיו של כל אדם?

הרי גם כאשר נזמין אל ביתנו פועל או בעל מלאכה, הדבר הראשון שנבקש לברר אודותיו הוא - האם הוא ישר ולא גנב, אם הוא אמין ולא נוכל. זאת כדי שיעשה את מלאכתו נאמנה ולא במרמה. האם נאמנות זוהי שבחו של אב הנביאים אשר לפניו לא היה כן ולאחריו לא קם כמותו?

דומה הדבר לאדם שיעמוד ויציין את מעלותיו הנשגבות והזכות של מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל, ויזכיר כי היה גאון עולם, צדיק נשגב, קדוש עליון, "וגם נהג להתפלל שחרית מידי יום ביומו".

כך גם בנוגע למשה רבינו, נאמנות היא מעלה כה בסיסית, שמצויה אף אצל אנשים פשוטים, וכיצד התורה מזכירה זאת בנשימה אחת עם שאר השבחים הנדירים - "פה אל פה אדבר בו ותמונת השם יביט", שהוא היה היחיד בעולם שזכה להם? הלוא דבר הוא!

רבי אברהם מסביר את הענין באופן נפלא; נתאר לעצמנו יהודי שנאלץ לעזוב את ביתו לחודש ימים, ונסע למדינה רחוקה, שם אין לו שום מכרים וקרובים. כשבא לשם מצא יהודים טובים אשר למרות שלא היתה לו עימם כל היכרות מוקדמת, פתחו בפניו את שערי ביתם, קיבלוהו ואירחוהו בסבר פנים יפות.

בימים הראשונים לשהותו בבית המארח, עדיין לא חש מספיק בנח,

ולכן עטה על עצמו גינוני נימוסים, הודה ואמר 'יישך כח' על כל מה שנתנו לו. כל מה שנצרך ביקש בעדינות כשנימה דקה של בושה נשמעת בקולו, ובוודאי שלא עלה על דעתו ליטול משהו ללא רשות על דעת עצמו.

אך ככל שחלף הזמן אט אט השתחרר מתחושת האי נעימות, וגם נעשה פחות מנומס מכפי שהיה בתחילה. עבר עוד יום ועוד יום ובסוף מצא את עצמו ניגש למטבח, פותח בטבעיות את המקרר, ונוטל פרי כלשהו ומשביע את רעבונו...

נשאל: מה השתנה אצל האורח? וכי חלילה נהיה פתאום גנב? לא, ממש לא. אלא הוא פשוט התחיל לחוש 'היימיש' ולהרגיש 'כמו בבית', ובבית מתנהגים בטבעיות. משוחררים ממחויבויות ופטרורים מליטול רשות על כל צעד ושעל.

אודות משה רבינו אומרים חז"ל: "אשרי ילוד אשה שכך מובטח לו שכל זמן שהיה רוצה היה מדבר עם השכינה" (מובא ברש"י במדבר ט, ז). על עוצם נוראות נבואתו אומרת התורה: "פה אל פה אדבר בו ותמונת השם יביט".

משה זכה להלך בבית גנזיו של הקדוש ברוך הוא כבן בית. היו לו את המפתחות לכל ה'בתי' גוואי' של מעלה. היתה לו יכולת כניסה לחדרים הכי פנימיים ונסתרים בגבהי מרומים. אין לנו מושגים בדרגות נשגבות כאלו! אין ילוד אשה שחש אי פעם קרבת אלוקים כעין זו שהיתה למשה רבינו! "כל זמן שהיה רוצה היה מדבר עם השכינה".

אך אם אדם מן השורה כבר היה חש מזמן כמו בבית. לוקח משהו לעצמו, ולו במעט. אולי רק לומר דבר על דעת עצמו, או רק להביע דעה בענין כלשהו. הרי אפילו האדם הישר ביותר לא היה מרגיש בכך מעילה בתפקידו, שכן הוא נמצא בדרגת קרבה כה עצומה ונשגבה.

אך כאן התורה הקדושה מעידה: "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא". משה רבינו אינו ככל האנשים, הוא עָנְיוּ מְאֹד מְכַל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. לא עלתה בליבו שום תחושה כאילו מגיע לו דבר מה. כאילו בגלל קרבתו הוא חשוב יותר, וניתנת לו הזכות והיכולת להכריע לבד, או להאציל לעצמו סמכויות לבד. אלא כל כולו היה חטיבה אחת של התבטלות ונאמנות לאדון עולם.

נאמנות זו נבעה מתחושת עבדות מוחלטת ומהענוה הבלתי מצויה שהיתה בו. שלושת התכונות עבד, נאמן ועניו, כרוכות זו בזו ומשלימות זו את זו. כי כל מהותו של עבד הוא במה שיש לו אדון ואינו אדון לעצמו. משה רבינו חש עבד בכל מצב, ולפיכך גם כשהתהלך כבן בית אצל הקדוש ברוך הוא חש עבד, ולכן נשאר נאמן.

כך גם ביחס לשבח השלישי שהשתבח בו מידת ענוה, אף היא כרוכה בעבדות ונאמנות: נאמנותו הטהורה של משה נוצרה מחמת שהיה עניו, שמעולם לא גבה לבו למרות דרגותיו הגבוהות להן זכה, ולכן נשאר נאמן.

"ישמח משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו".

אני נזכר במעשה פלא שסיפרו זקני ירושלים

כאשר בעבד השם עסקיני, אני נזכר במעשה פלא שסיפרו זקני ירושלים אודות השרף מבריסק, הגאון הקדוש רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל.

אנשים קטנים כמונו אין להם כל מושג מי היה רבי יהושע לייב. יחיד הדור ופלאו ממש.

שמעתי מהגאון רבי ברוך דב ליכטשטיין שליט"א, ראש ישיבת קמניץ, כי סבו ראש הישיבה הגאון רבי משה ברנשטיין זצ"ל, ישב פעם בשמחה לצד יהודי ירושלמי, והלה שוחח עימו בכבוד וידידות. בין הדברים הזכיר כמסיח לפי תומו: "כשהייתי פעם בביתו של רבי יהושע לייב דיסקין..."

עוד לפני שהספיק הלה לסיים את המשפט, נעשה בשרו של רבי משה חידודין חידודין. הוא התרומם מכסאו והתיישב בסוף השולחן. הוא הטעים את פשר הנהגתו ברצינות תהומית: "הבן לליבי, אני פשוט חרד לשבת ליד מי שראה פנים בפנים את זיו צורתו הקדושה של רבי יהושע לייב דיסקין!..."

כך גם זכורני בילדותי, כאשר למדתי בתלמוד תורה תשב"ר בבני-ברק, אשר בבית מרן ה'חזון איש' זצ"ל, היה לי מלמד יקר שביקרים, ירא שמים מרבים שהשפיע עלינו רבות, הרב הצדיק רבי מרדכי בלוי זצ"ל, נכדו של העסקן האגודאי הנודע, הרב הצדיק רבי משה בלוי זצ"ל.

תמיד כשהזכיר את שמו של רבי יהושע לייב דיסקין היו ידיו ממש רועדות. שאלנו אותו פעם מדוע זה כך? והוא השיב לנו: "כך היה

אצל זקני ירושלים, הם הזכירו את שמו של רבי יהושע לייב ברעד וברטט, בסילודין ובחרדת קודש. זה השפיע גם עלי".

אחד מיקירי ירושלים, הגאון רבי מרדכי זאב הומינר זצ"ל, אביו של הגאון הצדיק רבי שמואל הומינר זצ"ל, בעל 'עבד המלך', הוציא ספר לזכרו של אביו המנוח, שנמנה על מקורביו הגדולים של רבי יהושע לייב, ובהקדמת הספר הוא כתב כך:

"כל השנים שהגאון הזה [רבי יהושע לייב] היה חי בירושלים היה אבי מבקרו מידי יום... ואבי אמר לי פעם: 'אף על פי שכולם יודעים כי רבי יהושע לייב הוא חד בדרא, אבל כיון שדרכו כל הימים היתה לנהוג בהצנע לכת עם ה' יתברך, לא נודע היטב לשום אדם את גודל גאונותו וצדקתו, חסידותו ופרישותו...'".

עוד כותב, כי אביו אמר לו בשם מרן ה'בית הלוי' מבריסק זצ"ל, שהתבטא כך: "אם כי איני יכול לומר על עצמי שאיני בר אוריין, אולם פשוט כי אני בר אוריין רק עד פתחו של רבי יהושע לייב!".

פעם אחרת התבטא ה'בית הלוי' ואמר: "כאשר אני מתבונן בעצמי שאני יושב על כסא הרבנות בבריסק, מקום שישב עליו קודמי בתפקיד רבי יהושע לייב דיסקין, כל עצמותי רועדים. כי מי אנוכי למולו שאוכל למלא את מקומו".

ואותו רבי יהושע לייב הגדול, אותו גאון עולם, שרף עליון, צדיק וקדוש נשגב, ששיעבד את עצמו לאלוקיו עד הקצה האחרון, כל כולו היה השתוקקות לבטל עצמו לכבוד שמים ולהיות עבד השם הנאמן.

עדות מפליאה לכך סיפר תלמידו הגדול, הגאון רבי צבי מיכל שפירא זצ"ל, בעל 'ציץ הקודש', כי פעם בליל שבת הציץ מבעד לדלת חדרו הפתוחה של רבי יהושע לייב ונרעש עד עמקי נשמתו. פניו של רבי יהושע לייב היו אדומות וחיוורות חליפות. הוריד במצחו התנפח, שיניו דא לדא נקשן, ורעד ורטט עבר בכל חלקי גופו. היה נראה כמי שמצוי על סף עילפון ממש.

הוא שם אוזנו כאפרכסת לשמוע מה ממלמל רבו רבי יהושע לייב בשעה זו, ושמע אותו מבטא בשפתיו את הפיסקה בברכת 'מגן אבות': "לפניו נעבוד ביראה ופחד".

הוא שב הביתה בהתפעלות וסיפר לבני ביתו את אשר ראה והוסיף: "ניתן לרכוש יראת שמים רק מלראות את רבי יהושע לייב מבטא בשפתיו בסילודין את הבקשה המופלאה הזאת - 'לפניו נעבוד ביראה ופחד'..."

שמע זאת בנו הצעיר רבי בן-ציון, אשר צמח אף הוא ברבות הימים לתלמיד חכם גדול וצדיק נשגב, ונמנה בין גדולי ומאורי ירושלים, והחליט ליישם זאת למעשה. מאותו שבוע עמד כל ליל שבת בפתח חדרו של רבי יהושע לייב והביט בפניו הקדושות הבעורות כלפידים בשעה שאומר ברכת 'מגן אבות'.

זו היא איפוא המחשה קלה מהי עבדות אמיתית ומוחלטת. רק בן אנוש שחי עם הכרה כה חושית כי אין לו בעולם הזה דבר אחר זולת עבודת השם ויראתו, מסוגל להגיע לרמה כזו של ביקוש והשתוקקות להיות עבד השם.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

אני חושב שאפילו מי שעד עכשיו לא למד 'דף היומי בהלכה', כדאי לו מאוד להצטרף לסימן לב - לו. זאת הזדמנות נדירה ללמוד את ההלכות האלו. הרי אם לא עכשיו, אימתי? מתי יצא לך ללמוד את החלק הזה של הלכות תפילין? תמיד תעדיף ללמוד רק את מה שנוגע לך למעשה ביום יום, ותמיד תוותר על ההלכות הללו...

המגייד שיעור הנודע הרב אפרים סגל שליט"א, מסביר למה לימוד הלכות תפילין הוא לימוד נחוץ גם כשמדובר בימן לב ובסימן לב, שנראים פחות מעשיים עבור רוב האנשים

יעקב א. לוסטיגמן

לימוד הלכות תפילין נחשב לאתגר מיוחד עבור לומדי 'הדף היומי בהלכה' משתי סיבות עיקריות: קודם כל הלומדים בחלקם סבורים שמדובר בהלכות קשות מאוד ללמידה, מה שמייאש אותם עוד לפני שהחלו את הלימוד בפועל. בנוסף, בסימן לב ובסימן לו, מדובר בהלכות שאינן מעשיות למי שאינו עוסק בכתיבת פרשיות לתפילין או בייצור בתים ורצועות וכדו'.

פנינו אל המגייד שיעור הנודע הג"ר אפרים סגל שליט"א, שמוסר שיעורי 'דף היומי בהלכה' בלשון הקודש ובאידיש, וביקשנו לשמוע מפיו דברי חיזוק ללימוד הלכות אלו במיוחד, עבור המתקשים בכך או אלו החוששים מרפיון שיכה בהם חלילה ויגרום להם לוותר על לימוד הלכות חשובות אלו.

הרב סגל נענה לבקשתנו והרחיב מעט בחשיבות העניין:

"למעשה מצוות הנחת תפילין היא מצווה שאנחנו מקיימים יום יום, מלבד שבתות וימים טובים כמוכן. ואכן, כל אחד מאתנו יודע להניח תפילין, כל אחד מאתנו למד את ההלכות המעשיות בצורה רצינית עוד לפני הבר מצווה, עם אביו או עם רבו. בזמנינו יש גם ארגונים שעוסקים בזה ומלמדים את נערי הבר מצווה את ההלכות בצורה יסודית עם המחשות והדגמות וכו'.

"ואכן, אנחנו לומדים זה כמה שבועות את הסימנים הללו, מסימן כה ועד סימן לא, וכל אחד מהלומדים רענן היטב את הנצרך לדעת כשמניחים תפילין.

אומנם בסימן לב ההלכות פחות נוגעות למי שאינו עוסק בייצור ובכתיבת התפילין, וכמוכן שלא כל אחד מתיימר לעסוק במלאכת קודש זו, ונשאלת השאלה מה לי וללימוד זה, אולי באמת נדלג על סימנים אלו? מה גם שאומרים שההלכות הללו קשות יותר מהרגיל...

אבל המחשבה הזאת אינה מחשבה נכונה, מכמה וכמה סיבות.

דבר ראשון, ההלכות האלו לא קשות כמו שנוהגים לחשוב אלו שעדיין לא למדו אותן אף פעם. דבר שני, יש הרבה מאוד הלכות מעניינות מאוד שממש מעשירות את הידע ומעניקות לנו מושגים חשובים מאוד בתפילין שאנחנו מניחים כל יום, זאת הזדמנות

נחרת לעשות היכרות עם המושגים הללו.

"אדרבה, אני חושב שאפילו מי שעד עכשיו לא למד 'דף היומי בהלכה', כדאי לו מאוד להצטרף לסימן לב - לו. זאת הזדמנות נדירה ללמוד את ההלכות האלו. הרי אם לא עכשיו, אימתי? מתי יצא לך ללמוד את החלק הזה של הלכות תפילין? תמיד תעדיף ללמוד רק את מה שנוגע לך למעשה ביום יום, ותמיד תוותר על ההלכות הללו... לכן חשוב לתת מקום דווקא ללימוד של ההלכות הלא מעשיות, ונכון שיש דין קדימה להלכות מעשיות, אבל בוודאי שמותר וצריך להקדיש גם זמן מועט בכל יום ללמוד דברים שאינם מעשיים, על אחת כמה וכמה כשזה מגיע בלימוד יחד עם כלל ישראל בתוכנית מסודרת שמטרתה לסיים את כל חלק אורח חיים של השו"ע, שזה בוודאי לימוד המביא לידי מעשה.

"מעבר לכך, יש כאן נקודה נוספת. חז"ל הקדושים לימדו אותנו שיש שלושה דברים שכל תלמיד חכם - צריך לדעת אותם: 'אמר רב יהודה אמר רב תלמיד חכם צריך שילמוד ג' דברים כתב שחיטה ומילה', (חולין ט.), להיות עם הארץ גמור שאינו יודע אף אחד משלושת הנושאים הללו, זה בוודאי לא נעים לאף אחד מאתנו.

"שנית, הרי מצוה זו היא מהחשובות ביותר, וכידוע שאמרו חז"ל שקרקפתא דלא מנח תפילין הרי הוא מפושעי ישראל בגופן רח"ל

"אגב, בהקשר זה, יש שאלת אתגר ידועה, איך מבדילים בין תפילין רש"י ותפילין של רבינו תם, בלי לפתוח אותן. האם אפשר לראות מבחוץ גם על תפילין של יד וגם על תפילין של ראש או לא?"

לתכלית הקדושה שבמצות התפילין ולזכות לקבל את כל האורות הגדולים שטמונים בקיומה של מצווה זו, דווקא על ידי לימוד ההלכות, גם אלו שאינן נוגעות למעשה לכל אחד, ובאופן שהלימוד מביא לידי מעשה ומניחים את התפילין בפועל, הרי הנחה התפילין נעשית עם רגש הרבה יותר גבוה, עם אהבת ה' הרבה יותר מוחשית, והקרבת אלוקים לה זוכה יהודי שמניח תפילין ולומד את הלכות המצווה, היא עצומה ונוראה".

- ומידה טובה מרובה, מי שמניח כל יום שכרו הרבה מאוד על פי פעלו, וכשאדם מניח תפילין ויודע את הלכותיה של מצווה זו, יש לזה צורה אחרת ומשמעות אחרת.

"יש אנשים מבוגרים שמניחים כבר הרבה מאוד שנים תפילין, לא זוג אחד, אלא שני זוגות, גם רש"י וגם ר"ת, ואם תשאלו אותם מה ההבדל הם לא ידעו לענות. זאת הרי בושה נוראה! יהודי שלא יודע את הבסיס של הלכות תפילין... נורא ואיום. רק מי שלומד את ההלכות הללו, יכול להינצל מהבושה הזאת, לפחות באופן חלקי, ואם כאן בעולם הזה הבושה היא גדולה כל כך, בעולם הבא על אחת כמה וכמה..."

"אגב, בהקשר זה, יש שאלת אתגר ידועה, איך מבדילים בין תפילין רש"י ותפילין של רבינו תם, בלי לפתוח אותן. האם אפשר לראות מבחוץ גם על תפילין של יד וגם על תפילין של ראש או לא? הנה אתגר מעניין למי שחושבים שההלכות האלו 'פחות רלוונטיות' חלילה.

"ולסיום אני אגיד עוד רעיון שחשבתי עליו עכשיו תוך כדי שאנחנו מדברים. הרי ידוע שצדיקים אמרו שהקדושה של כל 'יום טוב' מונחת במסכת העוסקת בהלכותיו של אותו חג, וכן בשבת קודש. ומפורסם שזקני המהרש"ם מבערז'אן זיע"א, היה לומד בכל שבת כל מסכת שבת מתחילתה ועד סופה.

"ולכן חסידים ואנשי מעשה עוסקים במסכת סוכה בסוכות, ובמסכת פסחים בפסח וכן על זה הדרך.

"אולי יש ללמוד מכך גם לגבי שאר המצוות, ואם כן אפשר להגיע

לקראת התחלת לימוד הלכות תפילין, ע"י רבבות לומדי 'הדף היומי בהלכה' אנו מתכבדים להגיש ללומדים קונטרס מיוחד המבאר את המושגים הקשים והלא ידועים הנוגעים להלכות אלו.

לקבלת הקונטרס

נא שלחו מייל info@dirshu.co.il

פעם אחת יצאתי מבית המדרש בשעה מאוד מאוחרת, בחוץ היה סוער מאוד, קור ושלג שלא פסק לרדת, עודני ממהר בדרכי הבחנתי לפתע מרחוק בדמות אדם שהולך ברחוב הלוך ושוב ומדי פעם מרים ראשו לעבר השמים, המראה הטיל בי פחד של ממש...

"וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלָיו" - מגיד שהיו בני אדם כשרים וחרדים על המצוות

הרב בנימין בירנצוויג

"וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלָיו ... לָמָּה נִגְרַע לְבַלְתִּי הַקָּרֵב" (במדבר ט' ז')

עבד נאמן לה' יתברך, הוא מראה בזה עד כמה התורה חשובה ושווה אלפי זהב וכסף בעבורו וממילא שהוא מחוסן יותר כנגד תעתועי הדמיון של היצר וחילותיו.

בספר מאיר עיני ישראל (ח"ד) מביא סיפור נפלא שסיפר רבי משה דבראשווילי זצ"ל זקן החכמים של יהדות גרוזיה שהיה תלמיד ישיבת ראדין וכך הוא סיפר: בשנות לימודי בישיבה פעם אחת למדתי משמור בליל שישי במשך כל הלילה, עזבתי את בית המדרש בשעה מאוד מאוחרת ללכת לחדרי, בחוץ היה סוער מאוד קור ושלג שלא פסק לרדת, כשעודני ממהר בדרכי הבחנתי לפתע מרחוק בדמות אדם שהולך ברחוב הלוך ושוב ומדי פעם מרים ראשו לעבר השמים, מראה כזה של אדם המשוטט ברחוב בשעת ליל כה מאוחרת כשהשלג יורד והקור כל כך חזק הטיל בי פחד של ממש וכמעט החלטתי לסור תיכף על עקבותי ולשוב לישיבה, אך בכל זאת התחזקתי והלכתי הלאה, כשהתקרבותי ראיתי להפתעתי כי הדמות הזו היא לא אחר מאשר מרן החפץ חיים, כשראני החפץ חיים הוא גער בי בחוזקה: באמצע הלילה ובקור שכזה? לך מיד לחדרך לישון!

רצתי מיד לחדרי שהיה בבית אחותו של החפץ חיים שהיתה מכלכלת אותי בכל, ואצלה היה מקום אכסנייתי, בבוקר סיפרתי לה את המעשה וראתה כי אני מתפלא עד מאד על מעשהו של החפץ

הספרי מביא על פסוק זה את דברי חז"ל: "וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים הַהֵמָּה אֵלָיו" - מגיד שהיו בני אדם כשרים וחרדים על המצוות.

חלק עיקרי בעשיית המצוות, היא הגישה אל עשיית המצוה, האם ניגשים כעושה מעשה מצוה בעלמא, או בשמחה והתרגשות כהולך לזכות בזכייה עצומה?! זו עיקר עבודת המצוות, השמחה שבעשיית המצוות, לעשות את המצוה כדבר החפץ בו מאד ושמח בו, ולא כדבר שאין לעושה שום חפץ ושמחה בעשייתו, ובכל הזדמנות שיוכל להפטר מהמצוה הרי שירגיש רווחה מהעול שירד ממנו. וכבר ידוע מה שאמר האר"י הקדוש על עצמו (כתבי האר"י"ל והובא במשנב"ב סימן תרסט סק"א) 'שכל מה שהשיג היה על ידי שמחה של מצוה'. השמחה מכניסה בלבבנו כי זוכים ומוקפים אנו ברכוש רוחני שהוא רכוש נצח שהוא הממלא את ליבו של האדם ס'פוק ושמחה לעומת הרכוש הגשמי שהיא הנאה חולפת שאין בה ממש. בגמרא מסופר על אומות העולם שיבואו לעתיד לבוא אל הקב"ה ויאמרו לו תנה לנו מצוה ונעשנה, אמר להם הקב"ה מצוה קלה יש לי וסוכה שמה לכו ועשו אותה וכו', מיד כל אחד ואחד נוטל עצים והולך ועושה סוכה בראש גגו, והקב"ה מקדיר עליהם חמה כבתקופת תמוז וכל אחד ואחד מבעט בסוכתו ויוצא. ומביאה הגמרא להקשות והרי כדין עשו אומות העולם שיצאו מהסוכה כיון שהקדיר עליהם חמה מצטערים הם ופטורים מן הסוכה? ומתרצת הגמרא שאף שפטורין הם, אינם יוצאים בכבוד מהסוכה אלא מבעטים בה.

יהודי וגוי יוצאים מן הסוכה בגלל הרב הנורא, ולשניהם אותה סיבה הפוטרת אותם ממצוות סוכה, שהרי מצטער פטור מן הסוכה, אך האופן שהם נוטשים את הסוכה מלמד עד כמה רחוקים הם זה מזה בדרגתם הרוחנית, הגוי רואה בפטור ההלכתי גורם המעניק לו הזדמנות להיפטר מעול המצוה, אי לכך יציאתו מן הסוכה פרועה וגסה והוא מבעט ויוצא. היהודי לעומת זאת, מצטער על שנשללה ממנו הזדמנות לקיים עוד מצוה, ולכך הוא יוצא מהסוכה נכנע כאחד שרצה למזוג כוס לרבו ושפך לו קיתון בפניו.

עד כדי כך חשובה העבודה של עשיית המצוות בשמחה, שהתורה נתנה על זה לאו מיוחד 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב" שהרי העושה את המצוות בשמחה מראה בזה על היותו

פעם אחת ראה הרב זקס זצ"ל את החפץ חיים שהזר מהמקוה בערב שבת והוא רוקד ושמה, הוא היה בטוח שהחפץ חיים רוקד על כי זכה להתקדש ולהטהר בטבילה לכבוד השבת, הוא ניגש לחפץ חיים ושאלו על שמחתו זו?

ומביט ומתבונן בשוק באנשים הקונים ובודקים את ארבעת המינים, ואף שלעצמו לא היה קונה לעצמו כלום, כי היו מביאים לו ד' מינים מהודרים.

כששאלוהו לסיבת ופשר מנהג זה, אמר שהוא מתפעל ומתרגש לראות כיצד יהודים מחבבים את המצות וזו עיקר מטרת נסיעתו לשם, לראות כיצד ישראל מחבבים את המצוות וטורחים ובודקים אתרוג שהוא מהודר יותר ולולב מהודר יותר והדסים מהודרים, ולבו מלא גיל ושמחה בראותו חביבות המצוות של ישראל הקדושים הטרודים וזהירים במצוות, וההכנות הללו לקיום המצוות מילאו את לבו בשמחת גיל וחדוה.

וסיפר הגר"פ שרייבר שהוא זוכר שאדם אחד שאל אותו שבהיותו קטן היה גר על יד השוק והיה לו הדבר פלא בראותו בכל יום את הרב מפוניבז' בשוק של הלולבים ולא היה קונה לעצמו כלום ולא הבין לשם מה הוא מגיע הנה בכל יום, אבל היום הוא יודע את סיבת הדבר, היה זה מחמת חביבות מצוות של ישראל, עצם המראה הנלבב הזה מחזק ומרומם לעבודת ה' בשמחה.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו ל: 7622500@gmail.com

חיים, ואז היא אמרה לי מה אתה מתפלא זה שלושה לילות שהוא מסתובב בחוץ בקור ובשלג ומחכה שהלבנה תתגלה כדי שיוכל לברך את ברכת הלבנה.

גדולי ישראל גם במקרים אשר עשיית המצוה היתה בגדר אונס ממש, לא שמחו על הפטור מ'העול' שנקרה לידם, אלא המשיכו בכל עוז לחפש אולי הזדמן להם בכ"ז לקיים המצוה - מגיד שהיו אנשים כשרים וחרדים על המצוות.

חתנו של מרן החפץ חיים, הגאון ר' הירש זקס זצ"ל, היה מספר שהחפץ חיים היה מרבה להתוודות בינו לבין עצמו אחרי עשיית מצוה וכך היה אומר:

ישראל מאיר ישראל מאיר, קיימת מצות לולב קיימת מצות מצה וכו', אבל למה לא קיימת מצות לעבוד את ה' בשמחה!!

פעם אחת ראה הרב זקס זצ"ל את החפץ חיים שחזר מהמקוה בערב שבת והוא רוקד ושמה, הוא היה בטוח שהחפץ חיים רוקד על כי זכה להתקדש ולהטהר בטבילה לכבוד השבת, הוא ניגש לחפץ חיים ושאלו על שמחתו זו? ואמר לו החפץ חיים, שהוא שמח על כי זכה לקיים מצות ביומו תתן שכרו לאחד שעשה בעבורו איזה עבודה, והוא נתן לו שכרו מיד.

כך התהלך החפץ חיים הקדוש לפני האלוקים בכל דרכיו, בעשיית מצוות ה' בשמחה גדולה בחיבה ובהרגשה של עבד הזוכה לשמש את אדונו מלך מלכי המלכים בכל רגע, ובזה זכה להגיע לדרגות כה גבוהות של עבודת ה'.

שח הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל, זוכר אני שעמדתי פעם לפני מרן החזו"א זצ"ל ואחד תינה לפניו צערו והתנצל על שאינו מרגיש שום תענוג בעת קיום המצוות, ענהו החזו"א ואמר לו: כדאי לעשות את כל הדרך לבוא לזה העולם ולהתיישר ביסורים במשך שמונים שנה, וכל זאת כדי לזכות להניח תפילין פעם אחת בימי חייו.

מנהג מעניין היה לו למרן הגאב"ד מפוניבז' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, שהרי ידוע שבכל ימות השנה היה טרוד מאד בענייני הישיבה, ובכל זאת היה מנהגו מידי שנה בערב סוכות שהיה עוזב את כל ענייניו כמה ימים קודם החג והיה נוסע לשוק של ארבעה מינים שהיה אז בתל אביב על יד בית הכנסת הגדול, והיה הולך שם

האזינו לתוכנית 'הפוח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

**ערב אחד התקשר יהודי, וביקש להצטרף למשפחת תורמי הכליה. הרב
הבר התרגש ושמה והסביר את התהליך: הבדיקות המקדימות, ההתאמה
והליכי ההחלמה. התורם הקשיב בתשומת לב לכל המידע שנפרש לפניו,
ורק ציין שתי נקודות חריגות: הראשונה - שיש לו סיפור מאחורי התרומה,
אותו יספר בסיום התהליך. והשניה - שהוא מבקש לזרז את העניין...**

וכיצד ארוחות חמות גרמו לישועה כפולה?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"וְהָיָה פְּרִיעַ גַּד הוּא... " (במדבר י"א, ז')

מעבר לחובת ההשתדלות, אנו מבקשים לדעת היכן הוא צינור השפע האלוקי, כיצד הוא זורם וכיצד מונעים בו סתימה... מה אנו יכולים לעשות כדי להגן עלינו ועל משפחתנו, וכיצד אנו יכולים לפתוח את השער לשערי שמים, ולהזרים פרנסה בשפע, לאורך כל ימות השנה. האם יש מפתח לשערים אלה? האם יש דרך לזכות בכך? האם יש כלי שמבטיח שפע שמימי?!

לפנינו תגלית שכדאי להכיר, והיא שאכן כן, יש דרך כזו. יש משהו שכל יהודי יכול לעשות - והמשהו הזה פותח לו את שערי השפע. יש כלי מסויים, נגיש, קרוב וזמין לכל יהודי באשר הוא, שבכוחו להבטיח את השפע הגשמי והרוחני גם יחד, את ההשפעה האלוקית הברוכה הנכספת.

לכלי הזה קוראים 'חסד', עשיית חסד לזולת. לכל יהודי יש יהודים נוספים סביבו, עימם יכול הוא לגמול חסד בכל כך הרבה אופנים וצורות. מילה טובה, חיוך מעודד, הקשבה ונשיאה בעול. עזרה או סיוע טכני, התנדבות לשאת משא פיזי או הענקת תמיכה כלכלית. כל אלה עומדים תחת הכותרת 'חסד', ואת כל אלה כולנו יכולים לעשות - זקנים עם נערים, פשוטי עם כנכבדים הדורים, תלמידי חכמים ובעלי בתים.

זהו גילוי שגילה הרה"ק בעל 'הבית אברהם' זי"ע בפרשת שבוע זה, בפסוק 'והמן כזרע גד הוא'. בביאורו, הוא חושף כי המן - הוא השפע האלוקי מידי של בורא עולם, ניתנת לאדם כזרע ג"ד - באותה מידה שאדם מתאמץ ומשקיע במושג 'גומל דלים' - בסיוע לזולתו. ככל שאדם מתאמץ וזורע גרעיני השקעה בגמילות חסד - כך זוכה הוא ביותר מן, ביותר שפע אלוקי!

הגילוי הזה מעודד כל כך: הנה כי כן, מתברר שאנחנו שולטים בברזי ההשפעה האלוקית. זה תלוי בנו, במעשינו, בחשיבה שלנו, בסדר העדיפויות שלנו. ככל שאנו משקיעים יותר כוחות ואנרגיה בזולת - כך אנו מתוגמלים במזומן מידי בורא עולם. ככל שאנו זורעים עוד ועוד מעשי חסד - כך אנו קוצרים שפע אלוקי בכל התחומים, ובפרט בפרנסה!

ובאותה מידה, הגילוי הזה גם מחייב: כי בעיתות מצוקה, טבע האדם להתכנס לתוך עצמו, לדאוג לעצמו. כל אחד הופך טרוד ומודאג למען עתידו האישי, מתקשה להקדיש זמן ומחשבה, נתינה והענקיה, לזולתו. אבל זו החמצת ענק: כי השפע האלוקי, ההגנה השמימית, הפרנסה והעשירות - כל אלה ממתנינים לנו מעבר לפינה, תלויים במעשים שלנו למען הזולת, בעשיית חסד למען אחרים, בפעולות שייקלו ויסייעו לאנשים שסביבנו!

זה הזמן לאמץ את החשיבה הזו, ולהופכה למעשים. סביבנו כה הרבה הזדמנויות לפעול ולהרבות חסד, בתוך הבית, בקרב המשפחה, בין חברינו וידידינו, וגם עם אנשים פחות מוכרים. להכין כוס תה ליהודי מבוגר בבית הכנסת, לשאול בשלום חבר ולהתעניין בעובר עליו, לסייע לשכן לשאת את הקניות הביתה, להכין ארוחת ערב או מטעמי שבת לשכן הטרוד בשמחה או בצרה, וגם להעניק למעוטי יכולת עזרה כלכלית. כל אלה הם הזדמנויות לדוגמא לעשיית חסד, אבל הרבה יותר:

אלה הזדמנויות לפתוח לנו את שערי שמים. כי ככל שנרבה חסד, ככל שנפעל להוסיף מעשי חסד, ככל שנתחבר לערך החסד, ככל שנגמול חסד איש עם רעהו - כך נזכה שבורא עולם יעניק לנו את השפע והברכה, ויפתח לנו את שערי השפע, לשומרנו מכל נגע ומחלה, ולהרעיף על ראשו שפע נחת, פרנסה והצלחה!

**אם נפעל להיטיב עם חברינו
ולעשות עימם חסד למרות שאין
זו חובתנו - בכך נוכל לקבל פתחון
פה לבקש כי גם בורא עולם יעשה
עימנו חסד, ויעניק לנו טובה
מאוצרו הטוב, אף שאיננו חייבי!**

כשנכנסתי לפניו, פשוט פרצתי בבכי תמרורים. הייתי מרוסקת נפשית, הרגשתי שאין בי יותר כוחות לעמוד בנסיון הזה. כיצד אפשר להעביר עוד יום ועוד יום, עוד שנה ועוד שנה, בהמתנה מורטת עצבים לישועה, בציפיה דרוכה שמסתיימת באכזבה פעם אחר פעם. אמרתי לרב שאינני יכולה יותר, ושיעשה משהו כדי שהקדוש ברוך הוא כבר יושיעני!

הרב שמע את דבריי בקשב רב, נאנח אתי, ואז נענה ואמר: 'אינני מבין, מדוע את חושבת שהקדוש ברוך הוא חייב לך ילדים? הלא מפתח של חיים בידיו, הוא ורק הוא הקובע למי מגיעים ילדים, וכמה. כיצד אפשר - כביכול - לדרוש ממנו להושיעך? מה קרה, הוא חייב למישהו ישועה?!

דבריו אלה של הרב, היו כמו חץ בלבי. אני חשבתי שהרב יברכני ויפעל עבורי ישועה, והנה הוא כביכול מצדיק את צרתי, וטוען שבורא עולם לא חייב לי כלום - מה שבוודאי נכון! אבל אם כן - אז מה עוד אני יכולה לעשות? כיצד עוד אני יכולה לפעול? האם נגזרה הגזירה ואבדו סיכויי לזכות בזרע של קיימא? - רק אחר כך הבנתי, שדבריו אלה של הרב היו הקדמה למשפט הבא שלו, בו אמר:

'אבל ראי נא, הרי לא אבדה תקוותך. אמנם ה' יתברך באמת לא חייב לאף אחד מאיתנו דבר, אבל יש משהו שאנחנו יכולים לעשות. אם אנחנו נעשה דברים שאיננו חייבים, אם נפעל להיטיב עם חברינו ולעשות עימם חסד למרות שאין זו חובתנו - בכך נוכל לקבל פתחון פה לבקש כי גם בורא עולם יעשה עימנו חסד, ויעניק לנו טובה מאוצרו הטוב, אף שאיננו חייבי!

ולכן, עצתי לך' - המשיך רבי שלמה זלמן - 'שתפעלי למען הזולת. תרבי חסד, תעשי טוב לאנשים - הרבה יותר ממה שאת חייבת. בכך תמלאי את חלקך בעשיית טוב למרות שאינך חייבת, ובעזרת השם זה יביא לך שהקדוש ברוך הוא ייטיב עמך - אף שגם הוא אינו חייב!

כשנתיים ומקצת חלפו מאז הסתלק מעימנו מלאך של רפואה הרה"ג רבי ישעיהו הבר זצ"ל - מייסד ויו"ר ארגון 'מתנת חיים', ולעילוי נשמתו נצטט סיפור שסיפר בעצמו, ומעשה שהיה כך היה: ערב אחד התקשר אליו יהודי, וביקש להצטרף למשפחת תורמי הכליה, המקריבים איבר מגופם כדי להציל יהודי אחר. הרב הבר התרגש ושמח על כל תורם כליה המעניק לזולתו חיים חדשים, ובחפץ לב הסביר את התהליך: הבדיקות המקדימות, ההתאמה, הניתוח בפועל וההחלמה ממנו. התורם הקשיב בתשומת לב לכל המידע שנפרש לפניו, ורק ציין שתי נקודות חריגות: הראשונה - שיש לו סיפור מאחורי התרומה, אותו יספר בסיום התהליך. והשנייה - שהוא מבקש לזרז את העניין...

התהליך החל, בדיקות ההתאמה בוצעו, עד ליום המאושר - בו התורם והמושתל הוכנסו לחדרי ניתוח נפרדים, ובתום כמה שעות - יצאו מהם תורם מאושר שזכה להציל חיי אדם, ומושתל שזכה ב'מתנת חיים' - פשוטו כמשמעו. את אושרם לא ניתן לתאר, האחד זכה בחיים - ורעהו נתן לו אותם. איזה סיפוק עצום!

חלפו שלושה חודשים, ובשעת ערב מוקדמת מתקשר התורם אל הרב הבר, ומבשר לו בהתרגשות: 'מגיע לי מזל טוב, נולד לי בן, ואינני יכול לתאר את שמחתי!' - פתח התורם את השיחה, ואז הסביר את שתי הנקודות שנותרו מעורפלות בשיחה הראשונה, כשסיפר דברים כהווייתם:

ובכן, התורם דן, אמנם כבר זכה בכמה ילדים, אולם כמעט עשור חלף ללא כל בשורה. בכל לבו ציפו הוא ורעייתו לבשורה משמחת על ילד נוסף המצטרף למשפחה, אולם קרוב לעשר שנים חלפו - ולא זכו בישועה הנכספת. הם ניסו לפעול ככל שלא ידם, התפללו בכל כוחם, ניסו סגולות שונות - אולם דבר לא עזר.

ואז, ביום מן הימים, הקישה בדלת ביתם אשה אחת, האוספת מצרכים עבור בישול ארוחות חמות למשפחות נזקקות. האשה הסבירה כי היא תורמת את מלוא כוחה למאמץ הזה, היא מבשלת בעצמה את האוכל, וגם טורחת סביב חלוקתו. אולם הואיל ואינה יכולה לעמוד בהוצאות של רכישת המצרכים, היא מחזרת על הפתחים ומבקשת מוצרים מיהודים טובים.

בני המשפחה התעניינו מה גרם לאשה שאינה נראית צעירה לעסוק במסירות עצומה במעשי חסד כה גדולים, ונענו בסיפור אותו סיפרה האשה כשדמעות לחות זולגות מעיניה, וכך אמרה:

'היה זה לפני שנים רבות. הייתי אשה צעירה יחסית, ציפיתי וייחלתי לזכות לילדים, אולם הציפיה התנפצה אל מול סלעי המציאות. הבית נותר ריק ושומם, הסתובבנו בו - רק אני ובעלי - מקווים ומייחלים ליום בו נזכה להיפקד בילדים...

כל יום היה עיניו כשלעצמו, כל לילה היה קשה מנשוא. כל המאמצים לא הועילו, שערי תפילה ודמעה נותרו חתומים, ולא זכינו להיוושע. ואז, יום אחד כשנשבר לבי, החלטתי לנסוע לירושלים ולהזכיר את צרתי בפני גדול הדור, הלא הוא הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל.

היה זה לאחר חתונתי כשבערה בליבי השאיפה והרצון ללמוד את הש"ס וחשבתי להצטרף למסלול ה'דף היומי' בו אחזו באותה העת בלימוד מסכת זבחים. בשיחה על העניין עם אבי מורי שליט"א אמר לי שאם ברצוני ללמוד את ה'דף היומי' כדאי לי כבר לעשות את זה במסגרת הארגון 'דרשו'. משם הכל היסטוריה...

סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחרים על כל הש"ס

הרה"ג יהושע חיים הכהן פליישר

כיום, אני לומד בסדרי הכולל הלכה, כשלימוד ה'דף היומי' עם סדרי החזרות נעשה בכלל בוקר ובשעות בין הסדרים.

נשמח לשמוע את סדרי החזרות? מבקשים אנו לשמוע לתועלת הרבים.

מסגרת 'קניין ש"ס' בנויה ומבוססת בצורה מושכלת המסייעת באופן ייחודי לכל מצטרף המעוניין להשקיע לזכות לידיעת הש"ס כולו. מקדים הרב פליישר ואומר; כך שאני כמעוניין לזכות להיות חבר במסגרת המיוחדת קבעתי לעצמי סדרי חזרות על מנת להצליח במסגרת.

בראש ובראשונה, לפני הכל יש את הלימוד היומי, לפני העניין שנקרא חזרות. מבקש הוא להדגיש. כדי להצליח, צריכים להשקיע לפי הצורך להבין היטב את הדף ואת מהלך הגמרא, ההווא אמינא והמסקנא וכדומה. אחרי כך מגיע זמן של סדרי החזרות, שרק על ידם אפשר לזכות לזיכרון וידיעת הש"ס.

למעשה, מפרט הוא בקצרה את סדרי החזרה. אחר הלימוד הראשוני וכנ"ל, אני חוזר וחוזר. בכל יום אני חוזר ומשנן את הלימוד של אתמול. של שבוע שעבר. של לפני חודש. של לפני שלושה חודשים. של לפני שנה. כך אני זוכה בכל תקופה לעבור שוב על הדף ולרענן את זה בזיכרון. כשבהמשך יש סדרי חזרות מהמסכתות הישנים מסכת-אחר-מסכת.

הרה"ח אהרן כהן

ההשפעות הרוחניות של חג מתן תורה עדיין מורגשים באויר, ומצאתי את עצמי בשיחה נעימה ומלהיבה לתורה ולידיעתה עם הרה"ג יהושע חיים הכהן פליישר מחשובי חסידי טשערנאביל בירושלים. מיד בתחילת השיחה, התפעלתי מגילוי רגשי ליבו בו שיתף אותי בסיבת הסכמתו לראיון והפרסום; יש לי כזה הכרת הטוב לדרשו. הרי בלעדיהם לא הייתי יודע היום את כל מה שזכיתי בזכותם. כך, בצירוף העובדה שהדבר יביא בסייעתא דשמיא חיזוק ודרבון לאלפי ורבבות הקוראים, הסכים והקדיש מזמנו לענות ולשתף בסדריו האישיים בדרכי ידיעת הש"ס.

האמת תיאמר, יותר מהתשובות המובאות בפניכם מצאתי עצמי נדהם ודומע מהפשטות בה שיתף בסדרי לימודיו. בכל תשובה מצאתי עצמי חוזר ונדהם מהעוצמה הטמונה בתשובה הנשמעת מיהודי שאכן זכה לסיים כבר את הש"ס כולו במסגרת 'קניין ש"ס' כשעתה ממשיך הוא ומשקיע כבראשונה ואף יותר מכך, בלימוד שינון וחזרות לזכות לידיעת הש"ס כולו.

מתי התחלת ולמה? חזרתי איתו לתחילת הדרך.

היה זה אחר חתונתי כשבער בליבי השאיפה והרצון ללמוד את הש"ס וחשבתי להצטרף ללימוד ה'דף היומי' שאחזו באותה העת בלימוד מסכת זבחים. בשיחה על העניין עם אבי מורי שליט"א אמר לי שבאם ברצוני ללמוד את ה'דף היומי' כדאי לי כבר לעשות את זה במסגרת ארגון דרשו. משם הכל היסטוריה. נשמע הוא מחויך.

ואז הצטרפת למסגרות המבחרים המסכמים?

לא. מבקש הוא להבהיר. הצטרפתי ונבחרתי בכל חודש על ה- 30 דף החודשיים. בהמשך עם סיום הש"ס עם מעמד הסיום הגדול ב"יד אליהו" וכל הכבוד התורה' שנלווה אליו, החלטתי לעצמי שמסגרת 'קניין ש"ס' שייך גם אלי, והחלטתי להצטרף.

איך עשית את זה למעשה?

יש את הסדר בו אני לומד היום, כשאני זוכה ברוך השם לחזור על הדפים, מפטיר הוא בסיפוק. ויש את הסדר שלמדתי בתחילת הדרך. כשהוא מפרט, במחזור הקודם כשלמדתי בפעם הראשונה, היה לי חברותא בסדר הכולל שלמדנו שלש-ארבע שעות, אז ישבנו ועמלנו להבין את הדף על בוריו. כשלזה התווספו סדרי החזרות.

מה הכוונה בחזרות לפי סדר המסכתות?

כאמור, אני זוכה עתה זה הפעם השנייה להיות חבר במסגרת הייחודית של 'קניין ש"ס', כשכעת זכינו אכן להיבחן על 840 הדפים הראשונים שבש"ס כשבכל חצי שנה מתווסף כ 180 דפים שנלמדו בחצי שנה האחרונה. אך אני אישית, היות שכבר זכיתי להשקיע וללמוד את כל הש"ס, אני לא יכול להרשות לעצמי לשכוח חס ושלום את המסכתות של סדר נשים נזיקין וכדומה, על כן הוספתי סדרי חזרות בהם אני חוזר על החלק השני שבש"ס בסדר של מסכתות שעדיין לא נכללים בינתיים במסגרת 'קניין ש"ס'.

איך אתה מתכוון למבחנים?

ההכנה העיקרית היא כנ"ל, בסדרי הלימוד והחזרות, אך לצד זה אני רואה הרבה תועלת בתוספת השקעה לחזרה-מהירה של הגמרא עצמה סמוך ונראה למבחן. כך בכל חודש ביום המבחן אני עובר וחוזר בשעתיים-שלוש על השלושים דף החודשיים.

איך אתה חוזר למבחנים המסכמים והמבחנים הגדולים?

לגבי ה'מבחן מסכם' של ה 120 דף אני סומך על החזרות כסדר. אך לפני המבחנים הגדולים, אני מתאמץ בשבוע-שבועיים לפני, בכל פעם לפי כמות הדפים ויושב ועובר בכל יום כמאה-מאה עשרים דף עד למבחן הגדול והמאושר.

מה אתה משיב לחבר/מכר המתעניין אצלך על הצטרפות למסגרת מבחנים וכדומה?

אני לא יכול להגיד לכל אחד האם זה מתאים לו. נשמע הוא מעביר בלא אריכות מילים את הסתכלותו האישית לצד ניסיונו להבין את

מסגרת 'קניין ש"ס' בנויה ומבוססת בצורה מושכלת המסייעת באופן ייחודי לכל מצטרף המעוניין להשקיע לזכות לידיעת הש"ס כולו

כל אלו שעדיין לא זוכים, אך אברך שיכול להצטרף ולזכות לזה ולא מצטרף. אין לי מה לומר לו, הוא פשוט מפסיד... כל מילה מיותרת!

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

לפתוח את
היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

הרות-עולם. הגאב"ד טיפס בגרם המדרגות שהוביל לבית הקטן ברחוב 'חנן', אבל למו"ח לא היתה אפשרות להכניסו, בשל השעה המוקדמת, כשהילדות עדיין ישנות.

הרב אלישיב לא התבייש; הוא ידע בדיוק מה המצב בבית ברגע זה, והיה מודע לכך שבמצב הנוכחי הוא מנוע מלהכניס את הרב קרייזוורט. הוא פנה אפוא לאורחו הדגול ואמר: 'אין לי כל אפשרות להכניס אתכם הביתה'.

והוא שאמרנו: היתה לו ידיעה ברורה וחד-משמעית מה עליו לעשות בכל פעולה ופעולה.

ולחילופין, היה פעם מקרה נוסף, כאשר הגיע אליו בשעות הלילה הגאון רבי שלמה קרליץ זצ"ל, וגם הוא ביקש לדון בשאלות דחופות שעמדו על הפרק. האורח נכנס בשעה שמו"ח היה צריך כבר ללכת לישון. הגרי"ש ידע שאם יקדיש עתה זמן לשיחה, יאלץ לשנות ממנהגו לישון בשעה קבועה, וסירב לאַחַר את שעת-השינה שלו. מה עשה?

הוא פנה אל הגר"ש קרליץ והציע לו להישאר ולישון בדירה הקטנה, כדי שלמחרת יוכלו להמשיך בדיונים... איך הוא הסתדר עם המחסור במיטות, אינני יודע, אבל תשובתו של מו"ח היתה חדה ועניינית, קצרה וברורה...

מה למדנו? - ברצותו עָשָׂה כך, וברצותו כך, אבל תמיד עשה רק את מה שחשב שיש ביכולתו לעשות, ולא התחשב בשום דבר אחר. אנחנו מספרים את הפרטים הללו, כדי ללמוד מכך שכל אדם הרוצה לעשות מה שהשי"ת מבקש ממנו, צריך שיידע את הכלל החשוב והיסודי הזה בעבודת ה', שהיה נר-תמיד בדרכו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל - לדעת מה לעשות, ומה לא.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכתו של הרב משה מיכאל צורן)

בהקשר זה נספר את שאמר לנו פעם זקננו הגאון רבי אריה לוי זצ"ל, חמיו של חמי. העולם הכיר אותו דרך מעשי החסד המופלגים שלו, ולא רבים יודעים שרבי אריה היה גאון עצום, וְשָׁלַט בכל מכמני התורה.

רבי אריה סיפר לי, שכאשר ראה שפעילות החסד העניפה שלו, שהתבטאה בין היתר בביקורי-מצוה אצל חולים מסוכנים ועידוד אסירים, גורמת לו להמעייט בשקידת-תלמודו, פנה אל הגאון המקובל בעל ה'לשם', סבו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, ושאל אותו כיצד עליו לנהוג, והאם לעזוב את פעילות החסד.

תשובת ה'לשם' היתה, שאם הוא עושה את פעילות החסד שלו בשמחה, והוא גם מצליח בכך, ולא רק זאת אלא שהוא מרגיש שהעולם זקוק לו בפעילות זו, אות ברור הוא שזה תפקידו בעולם, ועליו להמשיך בכך!

אבל מרן הגרי"ש עצמו, כאמור, ידע שהוא בא לעולם כדי ללמוד. וכפי שהדגשנו, הידיעה הברורה שלו ב'מה הוא צריך לעשות בכל דבר ודבר', לא התבטאה רק בלימוד, אלא בכל ענייני החיים.

כשהגר"ח קרייזוורט הגיע לשאול שאלות

ולמשל: בדירתו הקטנה של מרן זצ"ל לא היה די מקום להשיב את הילדים והילדות. זו היתה הסיבה ששתי ילדות ישנו במיטה אחת, כשראשה של כל אחת בכיוון אחר. כך זה היה מדי לילה, עד השעה 2, כשמו"ח היה קם ללמוד, ואז היה נוטל בידי את אחת הילדות ומעבירה למיטתו שהתפתה...

זכורני מעשה שהיה עם הגאון רבי חיים קרייזוורט זצ"ל, גאב"ד אנטוורפן, שהגיע למו"ח בבוקר אחד, בשעה מוקדמת, עם שאלות

המשך מעמוד 8 | הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

על כן תקפני מרץ נעורים וכח כביר להשקיע בשופט המהולל, וזה נתן בי כח לשאת אותו ולהחזיק כובד רב משקל על כתפי ולשוט בנהר מבלי להרגיש כלל בכובדו ונחשב לי כל העסק הלז כקל ביותר - בדמותי בדמיוני כמה טובות והנאות אקבל ממנו תמורת שירות זה - כשיהיה לי עסק בבית המשפט שלו, וחשבתי שיהיה לי זה קרן קיים לאכול מפירותיו במשך השנים.

כל זה היה עד שהגענו לעומק ג' רבעי הנהר, אמנם, מרגע שגילה את לבו כי הוא בורח מהמלך והודח מתפקידו, הבנתי מיד כי לא תצמח לי מזה כל טובה, באותו הרגע פג ונתבטל כל הרצון והשמחה שהיה בלבי על ה'זכיה' הגדולה להיטיב עם שופט רם ונישא, וממילא הרגשתי בכובד שלו, ופרח לו כל הכח שנמסך בי לסבול אותו, ובע"כ נפל מעלי מחמת כובדו,

ואנו נלמד מכך, כמה כח הרצון מסייע לאדם לעמוד בעבודות ותפקידים קשים ביותר, על כן, בגשתו לעסוק בתורה ועבודה ידע כלל גדול ככל שירבה בקרבו חפץ ורצון - שמחה וחשק לעבודה יקל עליו הדבר פי כמה וכמה עשרות מונים.

(באר הפרשה' להג"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, פר' בהעלותך תשע"ז)

לו - אם ייטיב לי האלוקים, ואחזור על משמרת אגמול אתך טובה הרבה. תמה בן הכפר ויאמר, וכי עתה אתה אינך 'שופט כל הארץ', שמא העבירוך מממשלתך?

ויאמר טוביה, אכן, כמה בני אדם ארורים הלשינו עלי אצל המלך, ולכן אני בורח...

מיד כששמע בן הכפר את דבריו אלו - כשטוביה הכבד על כתפיו ועוד נשאר להם לעבור רבע מרוחבו של הנהר עדי הגיעם ליבשת בשפתו השניה של הנהר, השליך הלה את טוביה למים, ויאמר לו כשתחזור לממשלתך אוציאך מן הנהר, ואשא אותך על כתפי...

וחזר לאחוריו לשוט אל עבר הראשון שמשם מוצאו.

כל הקהל העומדים באותו העבר הראשון חשבו שלדאבון לב נחלש בן הכפר ותם כוחו, ולכן נפל טוביה מעל כתפיו באונס, ויגער בו, אם כוחר כה גדול שעלה בידך לשאת את הכובד הזה עד עברך ג' רבעי הנהר, כיצד לא היה בידך לנשאו עוד משך שיעור קטן עדי הגיעו ליבשה.

ויאמר להם בן הכפר, טעות בידכם, לא מיניה ולא מקצתיה - אין כוחי במתני אפילו במקצת מהנצרך לשאת משא כבד כזה, אלא שמתחילה חשבתי שעדיין הוא שר המשפט שהכל מסורין בידי, ו

האמיתיות בכל מעשיו והנהגותיו. למשל, סירובו המתמיד להזדקק למכשיר שמיעה. כל פעם נקט תירוץ אחר. פעם אמר כדי שלא ישמע לשון הרע וכדומה, ופעם אמר כדי שלא יהיה בשבת פחות עונג מאשר ביום חול.

ב'שבע ברכות' שלי הגישו לו פרוסת עוגה. על עצמו הקפיד שלא להכניס לפיו שמן סויה, משום שהובל במיכלים ששימשו קודם לכן לשמנים לא כשרים, וחשש שלא ניקו אותם כדבעי. כעת משהביאו לו עוגה ביקשוני להודיעו, כי העוגה נקייה מחשש שמן סויה.

אני מנסה להגיד לו, אבל הוא הרי לא שומע, אז הרמתי את קולי ואמרתי "אין שמן בעוגה!" ושוב אין תגובה. מסתבר, כי לא רצה שיידעו על החומרות שלו, אז לא הגיב. אני לא ידעתי, וצעקתי הפעם "אין שמן", ועדיין אין תגובה, כלום, כלום. עשה עצמו כלא שומע.

אני משער כי בלבו התרעם עלי, שפרסמתי בקולי את החומרה שלו... אבל הנה לך דוגמה שהוא השתמש בשמיעתו הכבדה, כדי להתעלם, בעת שהיה מעוניין בכך. מזוטר לומר, שהוא אכן לא נגע בעוגה.

(מתוך הספר הסטייפלר עובדות וסיפורים בפי נכדו הרה"ג רבי משה ברום, בעריכת הרב דב אליאך)

נפתלי צבי יהודה ריף זצ"ל והג"ר ראובן פיין זצ"ל נאותו לבקשתו). זכורני שסיפרו, כי ביקש בשמחת צאצאיו שלא יפרסמו לו ברכת מזל-טוב בעיתו.

"רק מפני שהוא הזקן מכולם"

בבית הכנסת 'לדרמן' בו התפלל, כיבדוהו מדי שבת בשבתו בעליה לתורה בשלישי, ולא היה נוחא ליה בזה. פעם אמר, כי אצל ה'חזון איש' היה מרן ה'חזון איש' מקבל שלישי בשבת אחת, ובשבת הבאה הוא עצמו, ולמה כאן נותנים לו כל שבוע ושבוע. אחר הוסיף ונקב בשמות תלמידי חכמים ממתפללי המקום שאפשר לכבד גם אותם בשלישי. לבסוף סיכם ואמר, כי מסתמא נותנים לו רק מפני שהוא הזקן מכולם...

סירב למכשיר שמיעה

לא הסכים להשתמש במכשיר שמיעה, בשבת משום איסורי שבת, ואף בימי החול, כי על ידי זה יהיה כבוד שבת פחות מבחול. אכן היו פעמים שאמר טעמים אחרים לסירובו.

מפי רבי שרגא שטיינמן: הסטייפלר לא תמיד גילה את כוונותיו

רבינו היה מספר על העינא פקיא שהיתה לרבו המהר"ם כלפי תלמידיו ועל דאגתו להם, הן בגשמיות והן בענייני רוחניות. על גשמיות אין צורך להכביר במילים, כאשר זה היה עיקר חידושו של המהר"ם בהקמת הישיבה, לרומם את קרן לומדי התורה ולדאוג לכל צרכיהם בכבוד. אך גם לרוחניותם דאג. וסיפר רבינו כי תלמידי הישיבה נהגו ללכת למרפאת שיניים מסוימת בלובלין. פעם נזקק גם מהר"ם לטיפול שכזה, וכאשר הגיע למרפאה, הבחין כי נערה אחת פולנייה, היא הפותחת את הדלת בפני הבאים. סערה רוחו של מהר"ם, ובשובו לישיבה אמר למקורביו: "וכי נראה לכם שהבחורים שלי יאלצו ללכת למרפאה שכזו? היו לא תהיה! אדאג לכונן עבורם מרפאה בין כתי הישיבה..."

יבקשו תורה מפיהו

מנצל היה רבינו כל הזדמנות לשהות במחיצת רבו, מתוך צימאון לדעת את אורחותיו ולשמע ממנו את פניני תורותיו ששפיעו הימנו תדיר כמעייני המתגבר. באחת מתשובותיו מספר רבינו, כי התלווה פעם לרבו בעת שפקד את בית החיים הישן של לובלין, והתעורר ספק על קברו של מי יש להשתטח תחילה, האם על ציונו של המהרש"ל זי"ע, או על ציונו של הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע. ופשט מהר"ם כי האחרון אחרון קודם, בהביאו ראיה מן הפסוק העוסק בזכות אבות "וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור, שהקדים את זכרון יעקב לאביו וזקנו, משמע שבעניין זכות אבות מתחילים מן האחרון, וכך גם בתפילה על קברי צדיקים שעניינה הוא לעורר זכותם בעולם העליון, וככל שנסתלקו מאוחר יותר כך הם קרובים אלינו יותר.

(מתוך הספר אבי ההוראה)

מהתרגשות בראותו את ההתמדה המופלאה ששטפה את ההיכל הגדוש. מששקעה החמה והכל כילו את מכסת לימודם, לא היה קץ לשמחה הגדולה שפרצה בליבות כולם ועלתה על גדותיה". על עצמו סיפר רבינו, כי נטל ללמוד את מסכת סוטה מהחל ועד כלה. רבינו הוסיף וסיפר, כי הבחור יוסף בויס הי"ד, אחד העילויים המופלגים בישיבה שנודע כתלמיד חכם ושקדן עצום, קיבל על עצמו לגרוש את כל מסכת בבא בתרא מהחל ועד כלה, מאה שבועים וששה דפים. כל אותו יום ישב יוס' על מקומו ולא הסיר את עיניו מן הגמרא. לפנות ערב, הבחינו הבחורים כי הוא נעדר ממקומו. חבריו שיצאו לחפשו מצאוהו כעבור דקות אחדות כשהוא עומד בחדרו, הגמרא בידו, והוא לומד בריכוז עצום. "הניחו לי עתה - ביקש מחבריו - נותרו לי עשרה דפים עד לסוף המסכת, ואני מבקש לסייםם בטרם תשקע החמה..."

כה דיבר רבינו בקדשו בסיום הש"ס שהתקיים בשנת תש"ן במעמד אלפי רבבה מישראל: "עוד מצלצל באזני סיום הש"ס בז' אדר תרצ"ג בישיבת חכמי לובלין, שכדרכו בקודש היה ראש הישיבה מרן מהר"ם שפירא זצ"ל מחלק את הש"ס בין תלמידי הישיבה ביום הולדתו ז' אדר, ובו ביום בערב היו מסיימים את הש"ס, ועדיין אני שומע את הדברים הנהדרים שאמר מורי ורבי זצ"ל אז בסיום הדרן עלך פרק תינוקות וסליקא מסכת נדה: "הדרן עלך תינוקות - אם אנו נחזיר אליך את התינוקות של בית רבן, אם כלל ישראל ישוב בחזרה לטוהר התינוק של ילדי התלמוד תורה, אם אנו נעמיד לגיונות של מלך מלכי המלכים הקב"ה, שראויים לקבל את פני משיח ה', יתקיים בנו - וסליקא לך מסכת נדה - תסתיים כבר המסכתא, כלומר, התקופה שעם ישראל מנודה בין הגויים..."

"אנשים שואלים אותי לא פעם, למה אני לומד עם הילדים הלכות לא נפוצות ולא מעשיות. שנה שעברה למדנו הלכות של חלק ו', שפחות נפוצות ביום יום, חלקן לא נוגעות למעשה בזמנינו, בטח לא לילדים ובחורים צעירים. אמרו לי "תלמד איתם הלכות תפילין. הלכות קריאת שמע, ברכת הנהנין... למה אתה לומד הלכות תשעה באב וימי בין המצרים???"

"השאלה שאלה טובה, אבל התשובה היא: תראו מה יצא מזה! תסתכלו כמה מהתלמידים שלי ממשיכים ללמוד משנה ברורה כסדר, יום אחר יום, עוד סימן ועוד סימן.

"אז נכון, אולי אם אנחנו מסתכלים על הטווח הקצר, עדיף ללמוד הלכות יום יומיות בלבד, אבל אם מסתכלים על הטווח הארוך, יש חשיבות עצומה ללמוד לפי הסדר, עוד דף ועוד דף, יום אחר יום, כך זוכים לסיים את הכל בסופו של דבר ואף לחזור שוב ושוב. הילדים שלומדים אצלנו יצאו מהחיידר עם כמה עשרות סימנים שהם למדו בחיידר, אבל הנכס העיקרי והחשוב יותר הוא שהם יצאו מכאן עם דרך לחיים, עם נכס שיישאר בתוקף גם בעוד עשר ועשרים שנה, גם בעוד ארבעים ושבעים שנה. הם יגדלו להיות יהודים שלומדים הלכה דבר יום ביומו, הם יהיו יהודים שבקיאים בכל השולחן ערוך 'אורח חיים' עם המשנה ברורה. וזה רבותי, הישג עצום שכל מלמד לילדים בגילאים האלו, מסוגל להשיג אותו."

נותן לחינוך שלהם, להיות יהודים הנאמנים לבורא עולם וצמודים בכל רגע ורגע לשולחן ערוך ולמשנה ברורה."

הרב צ'רנוביצקי מוסיף כי מבדיקה כללית שעשה, הוא גילה שכ-150 ילדים בחיידר לומדים 'דף היומי בהלכה', והם מהווים כ-90 אחוזים מילדי כיתות ז' וח'. במבחנים נוטלים חלק כמאה ילדים, ועוד חלק מהצוות החינוכי בתלמוד התורה. "חלק מהילדים נבחנים גם בתוכנית 'קנין שביעית', אבל העיקר זה המשנה ברורה", הוא מספר. אבל לרב צ'רנוביצקי יש סוד קטן, שהוא לא מרבה לחשוף אותו. אנחנו ב'דרשו' יודעים שהוא לא סתם מחנך אתה שהחליט ללמוד משנה ברורה. הרב צ'רנוביצקי זכה לשמש כעורך לשוני של ה'ביאורים מוספים' מבית 'דרשו', המופיעים במשנה ברורה במהדורת 'דרשו'.

"כשהתחלתי למסור את השיעור, התוכנית שלי היתה למסור בעיקר על חלקים א' וב' של המשנה ברורה. אמרתי לעצמי, הלכות שבת אנשים יודעים פחות או יותר, מודעים לחשיבות של הלימוד, בהלכות פסח מחמירים ממילא ושואלים רבנים על כל צעד ושעל, אבל מה עם ההלכות של יום יום..."

"פתחתי שיעור רק לחלק א' וב', אבל זה הצליח ב"ה כל כך, שהחלטנו להמשיך הלאה ומאז סיימנו את כל המחזור וכעת התחלנו שוב".
"לסיום אני רוצה לומר דבר חשוב מאוד", אומר הרב צ'רנוביצקי,

המשך מעמוד 25 | הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

סיפור מופלא זה, אותו סיפר הרב הבר בעצמו, מאיר וקורא: כל כך הרבה יהודים זקוקים לישועה, מבקשים בכל לשון, מתחננים בכל לב. הבה נזכור שבורא עולם לא חתום איתנו על חוזה לספק את כל משאלות ליבנו, הוא באמת אינו חייב לנו דבר. יש באוצרו שפע עצום לחלק, ובכל זאת - הוא לא חייב.

אבל יש לנו דרך להניח את ידינו על השפע הזה, והיא לעשות חסד. לעשות טוב לזולת. להתאמץ ולפעול למען יהודים אחרים. כי כשאנחנו עושים זאת למרות שאיננו חייבים - אנו פותחים לעצמנו את השער לקבל ישועה והטבה מלמעלה, אף שאין חייבים לנו אותה. ואדרבה, ככל שהחסד דורש יותר מאמץ, יותר 'מעבר לנדרש', יותר מהמחוייבות הרגילה - כך עוצמתו והשפעתו גדולים שבעתיים!

אחים יקרים, הבה נאמץ את החסד. הבה נחפש הזדמנות לפעול טוב בין איש לרעהו, להרבות מעשי חסד גדולים וקטנים, חיובים מעודדים כמו סיוע לחבר, תרומה כספית ככל יכולתנו לצד עזרה פיזית עד כמה שאנו מסוגלים. חסד הוא מפתח, כלי שבוקע שערי שמים, ככל שנרבה חסד - כך נזכה בחסד מבורא עולם, באוצר של ישועות, שמחות, בריאות, נחת ופרנסה בשפע!

יצאתי מהרב מחוזקת ומעודדת, ומיד החלטתי לפעול. הקמתי את הארגון הקטן שלי, שכמעט ללא משאבים מעניק ארוחות חמות למשפחות נצרכות. אה, וכמעט שכחתי לספר - סיפרה האשה כשחיוך מסתמן בזוויות שפתותיה - 'שברוך השם אני אמה מאושרת לשלושה ילדים מתוקים...'

ככל הסיפור הזה סיפרה האשה בבית המשפחה, בלי להבין שכל מילה הולמת בראש ההורים כקורנס. 'לעשות משהו גם אם לא חייבים', 'להתאמץ למען הזולת כדי לזכות בישועה', 'להיטיב עם אנשים אחרים ולזכות' - המושגים האלה העלו בהם הרהורים, שהובילו להחלטה להתקשר עוד באותו ערב אל הרב הבר, ולהיכנס לתהליך ארוך וממושך אותו אמנם אין חיוב לעבור, אבל כל כולו עשיית חסד והטבה לזולת, ולכן יש בו את הכח לפתוח את שערי הישועה וההטבה ממרומים!

'וזה הסיבה' - סיים התורם שהפך לאבי הבן לרב הבר - 'למה ביקשתי לזרז את הליך התרומה. ידעתי, פשוט ידעתי, שתרומת הכליה הזו תביא לי ילד. נתתי כליה ליהודי אחר - הרבה מעבר למה שאני חייב - כדי לעשות חסד לזולת. ידעתי שבורא עולם יתן לי ילד שהוא לא חייב, ייטיב עמי כשם שהיטבתי עם זולתי! וזה גם הסיפור שהבטחתי לך אז, בטלפון הראשון. רצייתי לזכור לספר לך על ישועתי, בזכות החסד שעשיתי!'

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ האם ניתן לכתוב ספר תורה בדיו שצבעו כחול כהה?

◆ האם ניתן לקרוא בספר תורה שאין בו 'תגים'?

◆ האם ניתן לעשות חלק מתהליך עיבוד העורות לכתיבת סת"ם באמצעות מכונה?

מהלכות הדיו לכתיבת סת"ם

• הלכה למשה מסיני, לכתוב את ספרי התורה, התפילין, והמזוזות, בצבע שחור. ואף גוון כחול כהה הדומה לגוון השחור, פסול; ויש להחמיר בכך אף כאשר הוא הופך לשחור לאחר התייבשותו.

• ששה חומרים מוזכרים בפוסקים בקשר לייצור הדיו לכתיבת סת"ם: קליפות עצים, מ'י עפצ'ים, עשן המופק מעצים, שְמָנִים, גופא, וקִנְקָנְתָּוִם. לדעת הרמ"א, יש עדיפות להפקת הדיו מקליפות עצים, או מעשן עצים, או משמנים. אולם, מנהג ישראל מקדמת דנא להפיק את הדיו משלושת החומרים האחרים - מ'י עפצ'ים, גופא, וקִנְקָנְתָּוִם, כיון שדיו זה אינו נמחק בקלות; ויש לבשלם.

מהלכות כתיבת סת"ם

• בכתיבת סת"ם, יש להקפיד שכל אות תהיה מוקפת בשלימותה בקלף, דהיינו, שלא תגע באותיות הסמוכות לה; ובאותיות הכתובות בסמוך לקצה הקלף, יש להקפיד שהכתב לא יגיע עד לקצה הקלף.

• בכתיבת סת"ם, יש להוסיף 'תגים' (תָּגָא = כְּתָר בארמית) לשבע אותיות אלו: ש' ע' ט' נ' ז' ג' צ'. ואם לא תייג אותיות אלו - לדעת רוב הפוסקים, הרי הן כשרות.

• את ספרי התורה, ופרשיות התפילין והמזוזות, צריך הסופר לכתוב בידו הימנית. ואם כתבם בידו השמאלית - ניתן להשתמש בהם רק במקרה של העדר אפשרות אחרת, וללא ברכה.

מהלכות הקלף לכתיבת סת"ם

• ספרי תורה, תפילין ומזוזות, ושאר ספרי קודש שכתוב בהם שם ה', הנכתבים על קלף - מותר לכותבם על קלפים העשויים מעורות של בעלי חיים טהורים בלבד.

• מנהג ישראל, שלא להפריד את שתי השכבות שיש בעור

לצורך ייצור הקלף, אלא מגרדים את השכבה הפנימית; ובמקביל, מקלפים מעט את השכבה החיצונית. • בפרשיות התפילין, אין צורך 'לשרטט' את כל השורות, אולם, לדעת השולחן ערוך, יש לשרטט את ראש העמוד; ולדעת הרמ"א, יש לשרטט את כל ארבעת צידי העמוד. וכיום, נהוג לשרטט את כל השורות ואת ארבעת צידי העמוד.

מהלכות עיבוד העורות לכתיבת סת"ם

• את העור לכתיבת סת"ם, יש לעבד באמצעות השְרִייה ב'מ'י עפצ'ים, או בסיד. ולמרות שבימינו ניתן לעבד את העור באמצעות חומרים כימיים שונים, אין לשנות מהנהוג, וחובה להשרותו בסיד.

• את העורות המיועדים לקלף לכתיבת ספרי תורה, תפילין ומזוזות, יש לעבד 'לְשָׂמָה'. ושעת ההשרייה בסיד, היא תחילת העיבוד בפועל, ואז יש לומר: "אני נותן עורות אלו לתוך הסיד לשם קדושת קדושת ספר תורה, ואני מתנה לכשארצה שאוכל לשנותו לכל דבר". ובאופן זה, ניתן לכתחילה לכתוב על הקלף הן ספרי תורה, והן פרשיות תפילין ומזוזות, או כל דבר אחר.

• בתהליך העיבוד של העורות לכתיבת סת"ם, משרים אותם בסיד, והופכים אותם בתוכו. ויש שנוהגים לעשות הפיכה זו באמצעות מכונה, שהפעלתה נעשית 'לְשָׂמָה'. ויש מקום להחמיר בדבר.

• לדעת הרמב"ם, את עיבוד העור לכתיבת סת"ם, יש לבצע בידי ישראל בלבד. ולדעת הרא"ש, ניתן לבצע את העיבוד בידי גוי, בתנאים מסוימים. ובמידת האפשר, יש להחמיר כדעת הרמב"ם והתוספות.

• כאשר פועל גוי מעורב בתהליך עיבוד העורות לכתיבת סת"ם, יש לסמן את העורות המעובדים לְשָׂמָה באופן שיוכלו לזהותם, כדי לוודא שהפועל לא החליפם בעורות שאינם מעובדים לשמה.

מה זה 'תיתורא' ו'חק תוכות', מתי משרטטים את הקלף, ומתי עושים 'שאלת תינוק'

מילון המושגים שיקל עליכם ללמוד היטב את ה'דף היומי בהלכה' בסימן ל"ב במשנה ברורה

לפרש את הכללים ואת הפרטים, ולהבהיר את השיטות וחילוקי הדינים. בנוסף, הסברנו שב'ביאורים' ומוספים' שבמהדורת דרשו, כדרכם לכל אורך המשנה ברורה - העניקו ללומדים מבואות בהירים ומתומצתים, וביאורי מושגים, המסייעים ללומד 'להחליק' אל תוך הנושא, ולהבין היטב אף את דיבורי ה'ביאור הלכה' הארוכים. השבוע אנו מביאים לכם טבלה מיוחדת שממש תקל על הלומדים בטבלה זו 15 מושגים שבהלכות תפילין, ולאחר לימוד הטבלה, הלימוד כבר יהיה יותר קל בסימן זה.

בימים אלו מתחילים לומדי ה'דף היומי בהלכה' בלימוד סימן ל"ב בהלכות תפילין. בשבוע שעבר הבאנו לכם במדור זה הצצה לסימן ל"ב. קיבלתי תגובות רבות שהרגיעו את הלומדים ובעיקר ב'סדר' שעשינו שעל אף שסימן ל"ב ידוע כסימן ארוך ארוך עם 52 סעיפים, ועניינו נושאים שונים בתפילין, שלא כולם מכירים את הנושא, עם כל זאת הלימוד בו אינו כל כך מורכב כפי שזה נראה. אורך הסימן מאיים מעט, וריבוי המושגים החדשים מרתיע; אבל בפועל, רק ששה סעיפים מתוך חמישים ושניים - מורכבים מעט, ואינם קלים להבנה. וגם בסעיפים אלו, עמל רבינו ה'משנה ברורה'

בְּאֵינֵי מְשֻׁגִים לְסִמָּן ל"ב	
פְּתִיבָה פְּסָדָרָן	כתבת התפילין והמזוזה - האותיות, המילים, והפרשיות - כסדר הופעתן בתורה.
הַקָּף גָּוִיל	כל אות של סת"ם, צריכה להיות מוקפת בקלף כל עבריה, בצידה החיצוני; לפחות בשעת הכתיבה. ויש אומרים - גם בצידה הפנימי.
חַק תּוֹכוֹת	מחיקת דיו בחלל האות וסביבותיה, או מעשה אחר שלא בגוף האות, באופן שהאות נוצרת, או מוכשרת, מאליה.
צוּרַת אוֹת	הצורה הבסיסית של האות, (גם כשחסרים מרכיבים מסוימים).
הַפְּסָק	סדק בדיו בכל עובי האות.
שְׁאֵלַת תֵּינוֹק	במקרים מסוימים של ספק בכשרות האות, בודקים אם יָלַד (בדרגת ידע מסוימת) מזהה אותה.
מֵי עַפְצִים	נוזל המופק מפירות עץ האלון, המשמש לתעשיית הדיו
קָלֶף וְדוּכָסוּסוּטוּס	קלף - השכבה החיצונית של עור הבהמה; דוכסוסטוס - השכבה הפנימית. ושתייהן יחד - גָּוִיל.
שִׁרְטוּט	שירטוט כל השורות לכתבת סת"ם, או שירטוט קווי המיתאר של העמוד.
שְׁטָה	שורה. ובלשון רבים - שְׁטִין, שְׁטוֹת.
גְּלִיּוֹן	החלק החלק של הקלף, שלא כתובות בו אותיות.
פְּרָשָׁה פְּתוּחָה	רמב"ם: פרשה הפותחת את השורה, ובשורה שלפניה קיים רווח הראוי לכתבת תשע אותיות לפחות. רא"ש: הרווח הנ"ל בסוף שורה, או בראש שורה, ולאחריו מתחילה הפרשה.
פְּרָשָׁה סְתוּמָה	רמב"ם: פרשה המתחילה באמצע שורה, כאשר הרווח הנ"ל סמוך אליה, בשורה זו, או בסוף השורה שלפניה. רא"ש: הרווח שלפני הפרשה 'סתום' משני עבריו פְּכָתָב, כלומר, באותה שורה מופיעים סיום הפרשה הקודמת, הרווח, ותחילת הפרשה הנוכחית.
תִּתּוּרָא	צידי ה'בֵּית' של התפילין, שבהם נעשים הנקבים לתפירת התפילין.
מַעֲבָרָתָא	החלק המחובר ל'בֵּית' של התפילין, שבתוכו עוברת הרצועה.

גליון 526
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

16666

סיפורי חז"ל

ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ מעשה באפיקורוס אחד ששאל את רבי אבינא אמר לו נאמר בתורתכם "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ" משמע שאתם קרויים גויים, ומצינו שנאמר "כל הגויים כאין נגדו" משמע שגם אתם אין נחשבים כלום בעיני הקדוש ברוך הוא, שגם אתם בכלל הגויים. אמר לו ר' אבינא, האם לא למדת את דבריו של נביאכם בלעם, שאמר מפורש, "ובגויים לא יתחשב", שנתן עדות בפיו שאין אנו נחשבים בכלל הגויים, וזהו שרצה בלעם לומר. כאשר מונים את האומות בעולם, אין אומרים שבעים ואחת אומות, אלא שבעים אומות וישראל, נמצא שאין ישראל מתערבים במספר העמים, וכן כשיש המון אנשים במקום אחד, ושואלים כמה אנשים נמצאים שם? אומרים כך וכך גויים, כך וכך יהודים, ואף על פי שיש הרבה אומות ביניהם, לא מזכירים אותם לחוד אלא כוללים אותם יחד ומזכירים את ישראל לחוד.

(מעם לועז)

פרשת השבוע

קדוש עליון והיה ראוי לכך, אבל אני אינני ראוי. כיון ששמע העשיר כך, נטל את הפדיון בחזרה. אמר רבי דוד: מאז למדתי שאסור לשחק בענוה.

והאיש משה ענו מאד (י"ב - ג)
מסופר על הרה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א, שבהיותו מהלך פעם ברחוב, שמע קול קורא, משה! משה! בהביטו סביב, ראה כי זהו קולו של מכר אשר ישב ליד הגה מכוניתו. מבלי להניד עפעף ניגש ר' משה אל המכונית, האיש הבין שר' משה חשב שהקריאה היתה מכוונת אליו, הסמיק מרוב מבוכה ואמר: הבחנתי בבני משה פה ברחוב וקראתי לו, לא הייתי מעלה בדעתי לקרוא לראש הישיבה בצורה כה פשוטה, נוסף לכך לו הייתי מבקש לדבר עם ראש הישיבה, הייתי יוצא ממכוניתי וניגש אליו ביראת הכבוד, לא הייתי מהין לבקש מראש הישיבה כי יסור אלי. ר' משה הבטיחו נאמנה כי אין לו סיבה לדאגה, זה שנים רבות שאיני מייחס כל משמעות לדברים הללו.

לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא (י' - ז)
מסופר על הרה"ק רבי מנחם נחום מטשפינשט זיע"א שאמר פעם על אחיו הצעיר הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א, בשעה שאחי דוד משה נוטל בידו את ספר התהלים ושפתיו רוחשות פסוקים של נעים זמירות ישראל, אומר לו כביכול הקדוש ברוך הוא, דוד משה בני, הריני מוסר בידך את כל העולם ועשה בו כרצונך. ואילו נתנו לי משמים כוח גדול זה הייתי יודע יפה מה לעשות בו, אבל אחי דוד משה חש עצמו כל הימים עבד נאמן של הבורא יתברך, עד שמחזיר לו את העולם בדיוק כפי שקיבל ממנו

והאיש משה ענו מאד (י"ב - ג)
מסופר על הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א, שאחרי פטירת אביו כשמיילא את מקום אביו, בא אצלו עשיר אחד ונתן לו פדיון גדול, אמר לו הרבי מה ראית על כך? ענה החסיד, אבי ע"ה היה רגיל לתת פדיון כזה לאביו, ואף אני רוצה לנהוג כן. אמר רבי דוד, מה ההשוואה? אבי זכותו תגן עלינו היה

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:27 ת"א: 8:30 ר"ת: 8:59

בהעלותך

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:09 ת"א: 7:24

מעשה שהיה

מהחדר, כי לא היה מסוגל לעשות זאת בכוחות עצמו.

זה לקח לו זמן לא מעט עד שהצליח להתאושש מההלם שפקדו. לאחר שנרגע מעט, החל נותן את דעתו על דבריו של הרבי שעדיין צלצלו באזנו, עתה שחזר עליו הכושר לחשוב בהגיון, נראה היה לו כי דברי הרבי אליו לא היו נזיפה גרידא, אלא דברי הדרכה, עצה והוראה מה לעשות, זה תלוי אפוא רק בו, אם הוא תופס את העצה הטובה ונוהג בהתאם לאמור, דבר שללא ספק יסייע בידו לצאת מן המיצר.

כאשר הגיע במחשבותיו לנקודה זו, היה החסיד חייב להודות כי אכן היה שקוע יותר מדי בעצמו ובענייניו שלו, וכאשר העניינים החלו לרדת מטה מטה, היה דואג יותר מדי שוב לעצמו ולענייניו הפרטיים, אולם אז חשב לעצמו: האם זהו תפקידו ומשימתו של יהודי להיות עסוק וטרוד בענייני עצמו בלבד ובענייני משפחתו? האם שאלתי את עצמי אי פעם מי צריך אותי ומי זקוק לי בעולם ולשם מה בכלל צריכים אותי? שאל את עצמו האיש כשהוא חוזר בצורה מיכנית על שאלת הרבי. ואם שאלתי את עצמי הוא המשיך לתחקר את עצמו, מה היתה התשובה?

כאן צץ לו לפתע הרעיון כי הנה הוא שמע את הרבי מדבר לא פעם על תפקידו של היהודי בחיים. הוא נזכר כי הרבי ציטט את חז"ל, ואני לא נבראתי אלא לשמש את בוראי, וכי כיצד יהודי משמש את בוראו? האם הוא קופץ על הגג או עומד על הראש? או שהוא חייב לעשות לשם כך משהו ראוותני יוצא מגדר הרגיל? כמוכן שלא, כל מה שהקדוש ברוך הוא דורש מהיהודי, שיחיה את חייו היומיומיים בהתאם לתורה ומצוותיה, להתפלל כל יום, ללמוד תורה, לשמור ולקיים את המצוות, לחשוב על השם יתברך, אהבת ה' ויראתו, דברים המסורים ללב.

עתה שאל את עצמו החסיד, מילא יראת שמים, הרי זה לכאורה דבר קל, אבל כיצד מגיעים למדרגה של אהבת ה'? במיוחד כאשר הדברים נראים כאילו לא מסתדרים על הצד הטוב ביותר. החסיד השבור נזכר, כי רבו בעל התניא הסביר גם זאת ובאופנים שונים, אחד מהם הוא זכר עתה בבחירות יתירה "ואהבת לרעך כמוך" אמר הרבי ומכאן תוכל להגיע למדרגת "לאהבת את ה' אלוך".

לאהוב מישדו כמוני, פירושו לדאוג לכל צרכיו

מסופר על יהודי שהיה אחד מחסידיו של הרה"ק בעל התניא והשו"ע זיע"א, חסיד זה חי בעיר שקלוב, והיה סוחר אמיד מכובד בקהילתו, ונערץ על ידי חבריו החסידים. פעמים אחדות בשנה היה האיש החסיד בא לליאזונה כדי לשמוע דברי חסידות מפי רבו בעל התניא, בהודמנויות כאלה הוא היה מביא עמו סכום כסף נכבד, אותו היה נותן לרבי למטרות של צדקה וחסד, דבר זה היה מעניק לו הרגשה טובה ביותר, הוא היה אדם שהיה שבע רצון ביותר מעצמו וממעשיו.

ויהי היום וגלגל מזלו של החסיד התהפך, עד שעסקיו החלו מידרדרים והוא ירד לחלוטין מנכסיו ל"ע. לא עברו ימים מרובים עד שהחסיד העשיר נהפך לעני מרוד משופע בחובות עצומים, עד שלא ידע ולא מצא עצה כיצד לצאת מהבוץ אליו נקלע ולעלות שוב על דרך המלך. בצר לו החליט החסיד אל רבו הקדוש בעל התניא, יצא לדרך שבור ורצוף.

כשהגיע לחצר הרבי והצליח להיכנס בקודש פנימה, פרץ בבכי נורא ושפך בפני הרבי את מר לבו, רבי, אני הרוס לגמרי אמר, צרכי מרובים ולוחצים, ואין לאל ידי להושיע, אני זקוק לכסף כדי לשלם את חובותיי, אני זקוק לכסף כדי לחתן את בנותיי, שהבטחתי להם נדוניות גדולות כאשר העסקים היו משגשגים, ואני זקוק לממון רב כדי לממן ולהציל את עסקי הכושלים, בעקבות המצב הקשה גם מצב בריאותי התערער, ואני זקוק לברכה מרובה גם בענין זה.

בעיניים דומעות המשיך וסיכם את דבריו ואמר: לפתע יש לי כל כך הרבה בעיות שאין אני יודע מה לעשות. בעל התניא שהאזין בסבלנות רבה ובאהבה לקינה הארוכה של הקובלנות ששפיעו מפי החסיד, הרים את ראשו והביט הישר לתוך עיניו של האיש, לאחר מכן הוא אמר לו לאט לאט, תוך הדגשת כל מלה כפי שהיה מנהגו, אתה שקוע יותר מדי בעצמך ובדברים הנחוצים לך, אך האם חשבת פעם על הדברים הדרושים ממך, ועל מה שאתה יכול להיות דרוש לאחרים? בשמעו את דבריו אלה של הרבי כמעט שהתעלף החסיד הלז והיו צריכים לעזור לו לצאת

משל ונמשל

הקב"ה נמצא בביתו של כל יהודי

משל לבעל אכסניה שהלשינו עליו לפני הרשות, וכמעט שנגזר דינו לכלות את כל ימיו בצינוק ובעבודת פרך. עמד אותו אדם הפך עולמות ושכר פרקליטים גדולים, שלח שתדלנים לשופטים ועוד, אולם העלה חרס בידו. אמרו לו אוהביו וידידיו, רואים אנו שאין לך תקווה אלא לבוא ולהתייצב לפני המלך בכבודו ובעצמו, שכן ידוע הוא כמלך חסד ורודף משפט ואזניו קשובות לבקשת נתיניו, אם אך יעלה בידך להוכיח לפניו את צדקתך, בטוחים אנו כי לא יתן לעוות משפט. ומנהג היה נוהג אותו מלך שפעם אחת בשנה היה פושט את בגדי מלכותו, לובש בגדים פשוטים, וכך היה נוסע על פני הארץ מבלי שידע איש כי הוא המלך, וזאת כדי שיוכל לראות היטב אם הכל מתנהל במדינה למישרין, אם אין פרץ ואין צווחה ואין מעוות דין ומשפט. והנה קרה מקרה שהמלך עבר בעירו של בעל האכסניה, ואף בא להתאכסן בבית מלונו, ברם איש לא ידע על כך ואף לא בעל האכסניה עצמו. ימים אחדים לאחר שהמלך נסע משם, נודע הדבר מי היה אותו אורח פלאי, מששמע בעל האכסניה כי המלך בכבודו ובעצמו, אשר רצה לבוא לפניו להוכיח את צדקתו היה בביתו ולן אצלו, ויכול היה לדבר איתו פה אל פה ולהשמיע באזניו את טענותיו, וכי שעת כושר כזאת היתה בידו והוא החמיצה ללא תקנה, התחיל קורע בגדיו ומצעק, וי וי אוי לי ואבוי לנפשי, המלך הגדול ורב החסד הודמן לבית מלונו, ואני יכולתי להפיל תחינתי לפניו ולבקש ממנו על נפשי, והחמצתי את השעה. עתה כיצד אגיע אליו והוא רחוק וסגור בארמונו ומאות חיילים עומדים סביבו ושומרים עליו לבל יבוא אליו אדם אשר לא נקרא.

הנמשל: הרי ממש מקרה דומה יקרה לבני האדם, בהיותם כאן עלי אדמות בעולם הזה השפל, מצוי הוא כביכול מלך מלכי המלכים הקב"ה בביתו של כל יהודי, שעת כושר מצויינת יש לאדם להתקרב אליו ולהדבק בו יתברך על ידי לימוד התורה וקיום המצוות, ברם רבים הם המחמיצים שעת כושר זו, לעומת זאת בעולם הבא כשירצו להגיע אל מלכו של עולם בארמונו, שוב לא יהיה הדבר קל כלל ועיקר, ומי יודע אם יעלה זאת בידם. ישים כל אחד ואחד דבר זה ללבו כדי שידע לנצל את שעת הכושר בעודו שרוי עם המלך בבית מלונו.

(בשם ה"חפץ חיים" הקדוש זיע"א)

ובכן בנקודה זו שגיתי כנראה, הגיע החסיד למסקנה ההגיונית. אמנם התפללתי כל יום ולמדתי תורה, ואף קיימתי את המצוות היומיומיות, אולם המצווה הגדולה זו של "ואהבת לרעך כמוך" היתה כנראה הנקודה החלשה שלי, כי הרי לאהוב משהו כמוני, פירושו לדאוג לכל צרכיו, באותה שימת לב ונחיצות נחושה כמו שאני דואג לעצמי ולצרכי ולצרכי משפחתי, האם הגעתי למדרגה זו? הוא עבר במחשבתו על כל מה שעבר עליו בשנים האחרונות ונתמלא רגש של בושה וחרטה כאחד. רבונו של עולם אמר בלב שבור, סלח לי ומחל לי על שחשבתי רק מה שאתה צריך לעשות כביכול למעני, ולא מה שאני חייב לעשות למענך. הוא היה אסיר תודה לרבי שפקח את עיניו כדי לראות נכוחה, וגמר בלבו כי מעתה ואילך יהיו דברי הרבי וכל המשתמע מהם נר לרגליו ואור לנתיבותיו.

מאוחר יותר בשעות הערב לאחר שהרה"ק בעל התניא קיבל ליחידות את כל החסידים שבאו אליו באותו יום, הוא שלח לקרוא לחסיד ואמר לו: עתה אחרי שראית אור וגילית את האמת, אתה יכול לנסוע הביתה בלב קל, לאחר שתוכל להיות סמוך ובטוח כי ה' יתברך לא יונח אותך, כאשר אתה מגלה נכונות למלא צרכיהם של אחרים מעבר לצרכים שלך, בוודאי שהבורא ימלא את צרכיך אתה, ויברך אותך בהצלחה מופלגת בגשמיות וברוחניות.

כאשר הגיע לביתו, היה החסיד אדם אחר לגמרי כאילו השתנה לחלוטין, שוב לא הדאיגו אותו כל כך בעיותיו האישיות, ובמקום זה החל לגלות התעניינות בצרכי אחרים, ואז התברר לו כי הללו גדולים וחמורים יותר אפילו משלו. עד מהרה החלו עסקיו להשתפר והוא שוב היה בקו עליה, עד שחזר והתאווש לחלוטין ומצבו היה משופר אפילו מה שהיה קודם לכן, בד בבד עם זאת ובראותו את ברכת ה' כמלוא חופניים, הוא נהיה לאדם אחר טוב יותר המוכן לעזור לזולת בכל לבו.

צ'ין אדם לחברו

למכור את המצוה לנכרי?

מסופר: כשהיה הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א סמוך על שולחן חותנו, היה דרכו לשמש את כל האורחים הרבים שהיו מתאכסנים בבית חמיו, שהיה איש עשיר ונכבד בעירו. רבי לוי יצחק בעצמו טרח להביא להם אלומות קש לשכיבה, והציע להם את המצעים. פעם שאל אותו חותנו: למה לך לטרוח כל כך, וכי לא תוכל לתת לאיזה גוי אגורת כסף, שישא את חבילות הקש? השיבו רבי לוי יצחק: כלום נכון לכבד את הגוי ב"מצוה" ועוד לשלם לו שכר בעד זה?

היש לך מצות חסד גדולה מזו?

מספרים על הרה"ק רבי נתן צבי פינקל זיע"א, שהיה דורש מתלמידיו הנשואים, שיגלו יחס אדיב לנשותיהם במיוחד, ושיבצעו את פעולות החסד - ראשית בתוך ביתם, לאשתו ובני ביתו, שכרגיל מזולזלים בכך, והיו מקרים שהיה מוכיח תלמיד על הנהגתו בביתו. אחד התלמידים סיפר, שזמן מה לאחר חתונתו הפתיעו רנ"צ בשאלה אם הוא עוזר לאשתו בבית בערבי שבתות? התלמיד השיב מיד בחיוב, והוסיף שהרי חז"ל מזהירים לעשות לכבוד שבת, ונהגו כך הם בעצמם, רבי ספרא היה מחרך ראש הבהמה, רבא מלח את הדג, רב הונא מדליק נרות, רב פפא שזר את הפתילות, רב חסדא

חתך את הסלק, רב ורב יוסף בקעו את העצים (שבת קי"ט ע"א). חייך רבי נתן צבי ואמר: צדיק! וכי משום כבוד השבת לכד צריך אדם לעזור? והלא קיימת מצות עשה מפורשת מן התורה: "עזוב תעזוב עמו" על אחת כמה וכמה לאשתו שיש כלפיה חובות מיוחדות, ובפרט בערב שבת קודש שהעבודה רבה והאישה עייפה וממהרת להספיק לסיים מבעוד מועד, היש לך מצות חסד גדולה מזו? רבי נתן צבי רצה להדגיש בזה, ששמים לב בעיקר למצוות שבין אדם למקום, ושוכחים את החובות שבין אדם לחברו.

להקשיב ליהודי זה גם גמ"ח

ידוע שכל מי שנכנס לביתו של הרה"ק רבי דב בעריש ויינפלד מטשיבין זיע"א, נתקבל על ידו בספר פנים יפות, והיה מקרבו ומקשיב בסבלנות רבה לדיבוריו ולמשאלותיו, אף אם חרגה מהגודל המקובל. מסופר: יהודי אחד, שהיה מבקרו מפעם לפעם, ונהנה תמיד מטוב לבו ומידו הרחבה של הרב, היה משמיע כ"גמולו" משך שעה ארוכה דרושים משלו, והרב היה יושב ומקשיב בשקט מבלי להפסיקו. כאשר נשאל פעם למה אינו מפסיק? הלא חבל על זמנו היקר של גאב"ד טשיבין. השיב: "וכי זה אינו גמ"ח?

תלולא דצדקיא

שבת קודש י"ב סיון

רבי יצחק ב"ר שמשון כ"ץ מפראג (חתן המהר"ל - שפ"ד)

הרה"ק רבי מנחם מענדל מבאר (תלמיד הבעש"ט - תקכ"ה)

יום ראשון י"ג סיון

רבי אפרים ב"ר יעקב מוילנא (שו"ת שער אפרים - תל"ח)

הרה"ק רבי עזריאל ב"ר צבי מפליצק (עץ הדעת טוב - תלמיד המגיד - תקפ"ה)

הרה"ק רבי יצחק אייזיק (חקל יצחק) מספינקא (תש"ה)

יום שני י"ד סיון

הרה"ק רבי שלום האגער מסטראוניץ (תשי"י)

יום שלישי ט"ו סיון

יהודה בן יעקב משבטי קה (ב"א שי"ד)

יום רביעי ט"ז סיון

הרה"ק רבי מרדכי מנחם מענדל מווארקו ב"ר ישראל יצחק (תרכ"ט)

הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפרט הי"ד ב"ר חיים מצאנז (תש"ד)

יום חמישי י"ז סיון

הרה"ק רבי אהרן מקארלין ב"ר אשר (בית אהרן - תרל"ב)

יום שישי י"ח סיון

הרה"ק רבי ישכר דוב מראדושיץ ב"ר יצחק (תר"ג)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נחמיה הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רספורם יוסף הדרס" על המצוות.

תלמוד תורה (א)

א כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני, בין עשיר, בין שלם בגופו, בין בעל יסורין, בין בחור, בין שהיה זקן גדול שתשש כוחו, אפילו עני המחורעל הפתחים, ואפילו בעל אשה ובנים חייב לקבוע לו זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה, שנאמר (יהושע א, ח) והגית בו יומם ולילה. (רמב"ם הלכות תלמוד תורה, פ"א ה"ח)

ב מי שנשאו לבו לקיים מצוה זו כראוי לה, ולהיות מוכתר בכתרה של תורה, לא יסיח דעתו לדברים אחרים, ולא ישים על לבו שיקנה תורה עם העושר והכבוד כאחד, כך הוא דרכה של תורה, פת במלח תאכל, ועל הארץ תישן, וחי צער תחיה, ובתורה תהיה עמל, ולא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין ליבטל, אבל אם הרבית תורה, הרבית שכר, והשכר לפי הצער. (שם, פ"ג ה"ו)

לע"נ

הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפרט הי"ד
ב"ר חיים מצאנז זיע"א
נלב"ע ו' סיון תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"
הסוכן החרדי שלך להשכרת
ומכירת רכב
מכל החברות 052-7655-222

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת בהעלותך - למה אתה כועס?

"ויחר אף ה' בם וילך" (במדבר יב, ט)

אחרים. בן בג בג אומר: "הפך בה והפך בה, דכלא בה". (פרקי אבות ה"ג, ה). כל תיבה ותיבה שכתובה בתורה הקדושה באה ללמד אותנו דרך חיים, ברוך הנותן תורה לעמו ישראל.

יש זמנים שצריך זהירות יתירה מכעס. יש לאדם זמנים שבהם הוא לא מרגיש טוב או לא במצב רוח טוב.

באותם הזמנים צריך להתנהג איתנו בסבלנות רבה ובהתחשבות יתירה, כי הרי גם אנחנו לפעמים אין לנו סבלנות לאנשים מסוימים. רק צריך לדעת שלא להיות טרדן.

כך גם כתבו ה'אורחות צדיקים' ו'הראשית חכמה' כי כאשר אדם רעב, כגון: כאשר הוא בצום או בדאגה או בצרה, אז הוא עלול להתרגז ולכעוס ביתר קלות. במצבים כאלה מוטל עלינו זהירות מיוחדת לשמור על עצמינו לא לכעוס.

ספר 'ראשית חכמה' בשער הענווה (פרק א' אות מ) נותן לנו עצה נפלאה איך לבטל את הכעס. כך הוא כותב:

"יזכור לו איזה טובה שהיטיב עימו כדי שיתרפה ממנו רוגזו, דהיינו שמיד יעלה במחשבתו איזה טובה שעשה לו ועל ידי כך ירד כעסו".

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א

חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

כתוב בסוף הפרשה: "ותדבר מרים ואהרן במִשֶׁה על אדות האִשָּׁה הַכֹּזֶבֶת אֲשֶׁר לָקַח כִּי אִשָּׁה כֹּזֶבֶת לָקַח" (במדבר יב, א).

כתוב שבגלל מעשה זה: "ויחר אף ה' בם וילך" (במדבר יב, ט). הקב"ה כעס עליהם.

רש"י הקדוש מבאר בשם הספרי: "מאחר שהודיעם סרחונם, גזר עליהם נידוי. ק"ו לבשר ודם שלא יכעס על חבירו עד שיודיענו סרחונו".

הביאור לדבריו הוא שבפסוקים קודם לכן כתוב שהקב"ה אמר לאהרון ומרים: "אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתנדע בחלום אדבר בו. לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא. פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות ותמנת ה' יביט ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה" (במדבר יב, ו-ז).

לאחר שהקב"ה הסביר להם במה הם סרחו, רק אז בורא עולם כעס עליהם. הספרי עשה ק"ו לבשר ודם, שאסור לאדם לכעוס על חבירו עד שסיביר לו מדוע הוא כועס עליו.

פעמים רבות קורה שאדם כועס על חבירו או על אשתו או על תלמידו וכו' ובגלל זה לא מדבר איתו, אבל האמת היא כי עליו להסביר לו מדוע הוא כועס עליו.

מדין תורה עליו להסביר לו. אסור לו להתעלם מכך בזה שמראה לו רק את כעסו ואילו השני לא יודע מדוע ובמה הוא חטא כנגדו.

אדם שמתבונן בתורה הקדושה יכול למצוא עצות לכל הדברים ולא צריך לחפש במקומות

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- ליאור יהושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה רונן אברהם וב"מ קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאנט יפית שרה בת ג'ינה דרוו בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרר בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים סאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עונת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שלוש נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה איתנה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

ע"פ	כנסת לבת	צאת לבת	יבוי תמ
י"ג	19:09	20:22	21:17
ת"א	19:27	20:20	21:14
מ"ט	19:30	20:23	21:18
כ"ב	19:27	20:19	21:14

שואל ומשיב בהלכה – הכנה משבת לחול

על מה צריך להקפיד בשבת כדי לא לעבור על הכנה משבת לחול?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

כאשר ברור לאדם, שלא ישתמש שוב בכלים במשך השבת, אסור לשטוף אותם בגמר האכילה, מכיוון שבזה איסור הכנה משבת לחול. **מקורות:** שו"ע (או"ח סימן שכג ס"ו).

אם יש סיכוי שישתמש בהם שוב בשבת, מותר להדיחם. **הערה:** האדם לא צריך לחשב את כמות הכלים המדויקת שלה יזדקק, אלא אם הוא זקוק לסוג מסוים של כלים, מותר לשטוף את כל הכלים מסוג זה. ראה משנה ברורה (שם), ובספר שמירת שבת כהלכתה (פי"ב א).

גם אם יש לאדם מערכת כלים אחרת נקיה, מותר לשטוף את הכלים המלוכלכים, אם כלים אלו מתאימים ומכובדים יותר לשבת. **מקורות:** שו"ע (סימן שכג ס"ו). ע"ע להראש"ל בספרו לית חן (סימן ע), וכתב בספרו הליכות עולם ח"ד (עמוד רצה) אולם אם רוצה לשטוף את הכלים רק בכדי שלא יצטרך לשטוף במוצאי שבת סט כלים נוסף, ראוי להחמיר. מותר להדיח כוסות, אפילו אם לא צריך אלא כוס אחת. **הערה:** מכיוון שאין קבע לשתייה, שו"ע (שם).

כלים מלוכלכים, שמונחים על גבי השולחן בצורה שאין זה כבוד השבת, מותר להדיחם. **מקורות:** הגרש"ז אורבך בספר שולחן שלמה (סימן שכג ק"ג). אם קשה לאדם לסבול חוסר ניקיון או שחושש שיבואו נמלים בגלל הלכלוך, או שמתבייש מאורח שצפוי להיכנס למטבח ויראה שם כלים מלוכלכים, הדבר נחשב צורך השבת ומותר. אולם יש לציין, שהדברים אמורים במקום שמקפידים תמיד על סדר כזה, והכלים נמצאים במקום גלוי שמפריע לסדר.

מי שרגיל לפנות את הכלים המלוכלכים אחרי האוכל ישר לתוך מדיח הכלים, מותר לעשות כן גם בשבת. **מקורות:** הראש"ל בספרו לית חן (סימן עא) ואין בזה משום הכנה, ובלבד שלא יסדרם בכונה בתוך המדיח כלים, אלא כל העולה בידו יניח שם.

אסור לשטוף כלים שאין לו בהם עוד שימוש כנזכר. אולם, ניתן להשרות את הכלי במים, לפני שהמזון התייבש, כדי למנוע את ייבוש השאריות על דפנות הכלי. אין בזה איסור הכנה משבת לחול. **הערה:** שיירי מזון שנדבקו בסיר והתקשו ורוצה להשרותם במים שיתרכו, כדי שיהיה קל לרחוץ אותם במוצאי שבת, יש בזה איסור מכין משבת לחול, כמבואר בשו"ע (סימן שכג ס"ו). אם המזון עדיין לא התייבש ולא נדבק בדפנות הסיר, מותר מכיוון שהוא ממשיך את המצב הקיים, כך פסק בשו"ת מנחת שלמה מהדו"ת (סימן לו אות יב סק"ו). ע"ע בספר שמירת שבת כהלכתה (פי"ב ג). בשו"ת אור לציון ח"ב (פ"ד אות א) אסר, מכיוון שעל כל פנים הוא מכין משבת לחול. גם לשיטת המחמירים יש עצה לשטוף את הידיים מעל הכלים, כשעיקר כוונתו לשטוף ידיו.

הצלה מפלאה

להלן סיפור מופלא, שמעובד מתוך העלון 'השגחה פרטית'. מהסיפור ניתן לראות כיצד בורא עולם משגיח על כל עניין ועניין, וכיצד ניצלו חייו של בעל המעשה: באחד מהמבצעים הנחמדים, שערכו לילדים בחיידר, הבן שלי זכה בפרס - פנס שמהבהב באור כחול. הילד שכח את הפנס ברכב, ואני הנחתי אותו מול המושב הקדמי. אני עובד באזור הדרום. כדי להגיע בזמן אני נוסע בשעות המוקדמות של הבוקר. אני נוסע לתומי. לפתע אני מבחין ברכב שנוסע מאחורי. אני מביט במראה הקדמית שבתוך הרכב. פניהם של הנהג ושל היושב לצידו נראו חורשי מזימה. מדובר בערבים. הם נסעו בצורה מסוכנת מאוד, ונראה שבכל רגע הם עומדים להתנגש ברכב שלי. אני חששתי מהם. היה נראה לי שהם בכונה יעשו איתי תאונה, ולאחר שאעצור את הרכב, הם יפגעו בי. באותה השעה לא נראו כלי רכב בכביש.

(מדובר בתקופה של מבצע 'שומר החומות'. באותה תקופה ערבים העזו ופגעו ביהודים ללא רחם, ה' ישמור וירחם). החלטתי להגביר מהירות. החשש שלי התברר כמוצדק. גם הנהג שמאחורי הגביר מהירות וממש נצמד אלי מאחור. החלטתי להתקשר למשטרה. הושטתי את ידי קדימה כדי להתקשר, והנה במקום מכשיר הנייד החזקתי ביד את הפנס של הילד. לחצתי על הפנס ואור כחול התחיל להבהב ולהאיר לכל הכיוונים.

האור הכחול הפחיד את הערבים. הם כנראה הבינו שיש משטרה באזור או אולי חשבו שאני נוסע ברכב משטרה מוסווה. בתוך רגע אחד הם הגבירו מהירות ונעלמו מיד מהאופק. אם הייתי מתקשר למשטרה, כמה זמן היה לוקח להם עד שהיו מגיעים למקום שבו הייתי. מה היו הערבים מספיקים לעולל לי בכביש ריק וחשוך? הרגשתי שניצלתי מסכנה גדולה.

אני מודה לבורא עולם על הכל: על הפנס הכחול, שהבן זכה בו בחיידר. על העובדה, שהבן שכח את הפנס ולכן הוא נשאר ברכב. על העובדה שהנחתי את הפנס במושב הקדמי. על העובדה שבמקום לקחת את הנייד בזמן הנסיעה כדי להתקשר למשטרה, לקחתי את הפנס. על העובדה שלחצתי. על העובדה שהאור הכחול הבריא את בני העוולה. על הכל עלינו להודות לה' יתברך.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג גון, חזרה בתשובה וכו'
נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- הגאון הרב נסים טולדנו זצ"ל

הגאון הרב נסים טולדנו זצ"ל- נולד בחנוכה ה'תרצ"ב (1931) במקנס שבמרוקו. כבר בילדותו ניכרו בו מידות מופלאות: התמדתו העצומה, מידת החסד וכבוד הזולת. בגיל תשע התייתם מאימו ועבר לגור בבית סבו, הגאון ר' רפאל ברוך טולדנו, שם עלה ונתעלה. כשהיה כבן 12 שנים נשלח ללמוד בישיבת 'תורת אמת' בלונדון, שם התקרב לרבו רבי יצחק צבי (זיידל) סמיאטיצקי.

יגע בתורה הקדושה בימים ובלילות. שמו יצא כאחד ממצויני הישיבה למרות גילו הצעיר. כעבור שנתיים עבר לישיבת גייטסהד שבאנגליה. שם המשיך לשקוד על תלמודו. בשנת ה'תשי"ב (1951) עלה לארץ לבדו ונכנס ללמוד בישיבת פוניבז'. במשך כשלוש שנים עד לנישואיו ישב ויגע בתורה ללא הפסקה. למרות גילו הצעיר היה מבכירי הישיבה בגאונותו ובשקידתו בתורה ובכל הנהגותיו והליכותיו בקודש ונדע כ'עילוי'. קלט במהירות את שפת האידיש.

לאחר נישואיו למד כתשע שנים בכולל פוניבז'. נודע בבקיאות עצומה בש"ס, בבבלי ובירושלמי, ראשונים ואחרונים. בתקופה זו פעל רבות בקרב העולים ממרוקו. בשנת ה'תשכ"ב (1962) יסד את ישיבת 'שארית יוסף' בביהמ"ד לדרמן בבני-ברק עבור תלמידים מעדות המזרח. בשנת ה'תשכ"ה (1965) הישיבה נפתחה בבאר יעקב. במשך כשנה וחצי נסע מדי יום בשלושה אוטובוסים לכל כיוון מביתו בבני ברק לישיבה בבאר יעקב. לאחר מכן עבר עם רעייתו וחמשת ילדיו לגור קרוב לישיבה.

עמד בראשות הישיבה במשך 47 שנים. הרביץ תורה ויראה לאלפים. העמיד תלמידים רבים בהם רבנים וראשי ישיבות בולטים. תמיד הגיע לשיעור לפני הזמן, והמתין לבחורים ולא להיפך. ענוותן מופלא. בשנות ה-90 התמנה כחבר מועצת גדולי התורה של דגל התורה. היה ממקימי ומכווני דרכו של ארגון מרביצי תורה, שמאגד אברכים ותלמידי ישיבות ספרדים עם גישת לימוד ליטאית. נפטר ב-י"ב סיוון ה'תשע"ב (2012). חי כ-81 שנים. נקבר למחרת בבית הקברות של נציבי ישיבת פוניבז', קרוב לקבר סבו הגאון הרב רפאל ברוך.

אביו: ר' יוסף. **אימו:** מרת מזל-טוב (בת הגאון ר' רפאל ברוך טולדנו, אב"ד מקנס שבמרוקו). **אשתו:** מרת שרה (בת ר' יעקב סודרי, רבה של כפר-סבא ולאחר מכן רב בחיפה. נישא ב-כ"ו אלול ה'תשט"ו-1955). **מרביתיו:** הגאונים ר' משה שניידר, ר' יצחק צבי זיידל סמיאטיצקי, ר' אלעזר מנחם מן שך, ר' יוסף שלמה כהנמן, ר' שמואל רוזובסקי. **מתלמידיו:** הגאון הראשון לציון הרה"ג שלמה משה עמאר. **בניו:** ר' יוחנן (ממלא מקום אביו כראש ישיבת 'שארית יוסף'), ר' בנימין (ראש ישיבת 'מאור התורה' לצעירים), ר' ישי (ר"מ בישיבת 'דברי חיים' בבני ברק ומראשי ישיבת 'דעת חיים' בירושלים). **בנותיו:** מרת מזל (נישאה לר' אליהו אלקיים, משגיח בישיבת 'דעת חיים' בירושלים), מרת זיוה (נישאה לר' יעקב אוחיון, ר"מ בישיבת 'שארית יוסף'), מרת סימה שמחה (נישאה לר' יצחק ויזמן, ר"מ בישיבת 'שערי דעת' בבני ברק). **חתניו:** ר' צבי לב (ראש ישיבת 'יסודות התורה' בתל אביב), ר' אברהם בן זימרה (ראש ישיבת 'שערי תבונה' באלעד).

תלמיד של רבינו סיפר: "היה זה ביום שישי, כאשר הרב ניסה לפתוח סתימה במערכת הביוב של הישיבה. כמובן, הרב היה יכול להזמין בעל מקצוע, אבל כדרכו חס על ממון הישיבה הרבה יותר מכספו שלו. היינו המומים לראות את הרב בתוך הביוב, כשהוא מוציא מגבת של אחד הבחורים שנפלה לתוך המים וגרמה למפגע, כשהוא לא מבין על מה המהומה".

הישיבה היתה בהתחלה ממוקמת בבני-ברק. ב"ה מספר התלמידים גדל ולא היה מקום לכולם. כדי לפתור את הבעיה הרב מכר את הדירה שלו וגר בדירה שכורה. בכסף שקיבל החזיק את הישיבה. היתה תקופה שבה למדנו בבית-הכנסת לדרמן בבני-ברק. הגבאים התנו את הלימוד בכך שישטפו את בית-הכנסת ויתורו אותו נקי. רבינו בכבודו ובעצמו היה שוטף את הישיבה.

תלמיד אחד של רבינו הגיע מבית שלא מקפיד בשמירת מצוות. רבינו היה משוחח איתו ארוכות שיחות חיזוק רבות, כדי לרומם את נפשו. מדי פעם בפעם אותו בחור ביקש לעזוב את הישיבה, אבל רבינו תמיד נסך בו כוחות עידוד. הרב היה טס לחוץ לארץ פעם בשנה לאחר חג הפורים למשך חודש, כדי לאסוף כספים להחזקת הישיבה. לאחר שבועיים הבחור פנה למשגיח ואמר לו כי הוא מבקש לעזוב את הישיבה. הוא תירץ זאת בטענות שונות: הדרך לא מתאימה לו, המקום וכו' המשגיח ניסה לדבר איתו אבל הבחור התעקש לעזוב. הוא עלה לחדר, הניח את כל חפציו במזוודה אמר 'שלום' ויצא מהישיבה.

הוא הלך בשביל של באר-יעקב והנה הדוור עמד מולו, הביט בו ואמר שיש לו מכתב עבורו. התלמיד התפלא מאוד: "מי יכול לכתוב לי מכתב?" להפתעתו הרבה המכתב היה מראש הישיבה. המכתב פתח במילים: "ידידי וחביבי היקר משה. אני חושב עליך כל הזמן. ליבי עליך, איך הלימוד?" וכיו"ב. הבחור התחיל לבכות. הרב נמצא בחוץ לארץ כדי לאסוף כסף למימון הישיבה ועדיין חושב עליו. דמעות צצו בעיניו. הוא חזר לישיבה. המכתב נסך בו כוחות עצומים להשקיע את עצמו בלימוד. כיום הוא רב גדול בירושלים.

ר' איתן הנה סיפר: לפני כארבעים שנה, חזרתי לארץ אחרי מספר שנים בחו"ל. אני ואשתי התלבטנו איפה לגור. חיפשנו בכמה מקומות בארץ, וחשבנו שלגור בבאר יעקב היא אחת האפשרויות. נקשו בדלת ביתו של ראש הישיבה כדי להתייעץ איתו בתור רב שמתגורר במקום. כשפתח לנו את הדלת, השאלה הראשונה שלו היתה: "האם אכלתם כבר ארוחת צהריים?". כשענינו בשלילה, הלך למטבח והכין לנו ארוחת צהריים. רק לאחר מכן התיישב איתנו כדי לייעץ לנו.

כשרבינו פעם אחת נכנס לחדר, ראה על הריצפה שערות מהראש של בחור שהסתפר. ראש הישיבה אסף אותן עם הידיים וזרק לפח.

מידת הכרת הטוב שלו היתה מופלאה. על כל דבר שעזרו לו היה מודה מקרב לב. במסיבת חנוכה במהלך השיחה שאמר לפני התלמידים, הודה לטבח שטרח, עמל, יגע והכין את האוכל עבור המסיבה (כמובן, שהטבח קיבל משכורת מלאה עבור מעשיו).

מחיי מתים במאמרו

הראשונים. ליבו רחב כאלום. נשאל אותו ובטוח שהוא מיד יתן תירוץ טוב שמניח את הדעת".

בת צחוק נראתה על פני חלק מהתלמידים. הדברים שנאמרו בגיחוך רב, צרבו בליבו של רבינו. הוא חש בושה גדולה ועצומה במיוחד בגלל העובדה, שתלמידים רבים נכחו במקום.

רבינו נפל למשבר עמוק. הוא החליט כי המקום הזה לא בשבילו. עליו לעזוב את הישיבה. קשה לו להתמודד עם הסובבים שלעגו לו.

קשה להאמין, אבל בגלל ליצנות אחת עם ישראל ועולם התורה היה עלולים לאבד את מנהיג הדור. דרשן בעל מתק שפתיים שהחזיר רבים לאבינו שבשמיים.

היינו עלולים להפסיד את הרב הראשי הספרדי (ה'ראשון לציון'). המנהיג הרוחני ונשיא מועצת חכמי התורה של מפלגת ש"ס מאז הקמתה! חתן פרס ישראל לספרות תורנית! פוסק הדור.

בורא עולם ריחם על עם ישראל ושלח מלאך גואל ומושיע בדמותו של הגאון ר' שמשון אהרון פולונסקי זצ"ל (כיהן במשך כעשרים וחמש שנים כרב של העיירה טפליק. אחרי שעלה לארץ שימש כרבה של שכונת בית ישראל וכראש ישיבת רבינו חיים יוסף).

הגאון ר' שמשון אהרון פגש את רבינו וראה על פניו צער ויגון. הוא פנה אל רבינו ושאל: "מה קרה לך? מדוע צער רב ניכר בפניך? ספר לי בבקשה, מה קרה".

רבינו סיפר לר' שמשון אהרון מה אירע עימו. הגאון שמע את הדברים, הניח את ידו על כתפו ואמר לו: "דע לך, אני רואה לפי הכישורים שהבורא חנן אותך ולפי התמדתך הגדולה, אתה עתיד להיות גדול בישראל! אלו שדיברו עליך סרה - הם מקנאים בך. אם כן, מדוע אתה מתייחס לדבריהם?".

דברי העידוד שרבינו שמע היו כטל חיים עבורו. באותו הרגע רבינו החליט להתעלם כליל מדברי המלעיגים, להתמיד ולעסוק בדברי התורה הקדושה ולכתוב את חידושו.

מִן הרב עובדיה יוסף כמובן לא שכח את דברי הגאון הרב פולונסקי. מִן מכתיר אותו בשו"ת 'ביע אומר' בתואר המופלא: "אלוף נעורי".

מִן סיים את סיפורו ואמר לסובבים אותו: "ראו כמה גדול כוח העידוד. אם הגאון הרב פולונסקי לא היה מעודד אותי באותה שעה, ספק אם הייתי ממשיך בדרכה של תורה. מאותה שעה, קיבלתי על עצמי לעודד כל צורב בהסכמות ומכתבי ברכה".

אנחנו לא מסוגלים להבין ולהפנים, עד כמה מעשה קטן אחד עלול לגרום נזק בלתי הפיך לאדם. לעיתים השפעתו אפילו לדורי דורות.

לעומת זאת, כאשר אנחנו מעודדים את הזולת, אנחנו עשויים להחיות את נפשו כפשוטו, ואפילו לזכות לשכר עצום לדורי דורות. לא בכדי רבותינו אמרו: "מחיה מתים- במאמרו". אנחנו עשויים להחיות את נפש הזולת אפילו רק במספר מילים. להלן סיפור מופלא על כך:

כידוע מִן, הרשל"צ הרה"ג הרב עובדיה יוסף זצ"ל, עודד בחורים צעירים שיחברו ויחדשו ואפילו יוציאו קונטרס, מעשה ידם להתפאר.

הסיבה להנהגה זו נעוצה במעשה שהתרחש עם רבינו, חוויה אישית צורבת במיוחד, בזמן שהיה נער צעיר ולמד בישיבת 'פורת יוסף'.

פעם אחת בשעת רצון, סיפר מה שחווה. באותם ימים לא היה נהוג להעלות על הכתב חידושים או בירורים בהלכה וכיו"ב.

רבינו היה בין היחידים, שהעלה זאת על הכתב, אבל בגלל מצוקה כספית, הוא לא היה יכול להדפיס זאת. לפיכך צבר מהכספים שהגיעו לידי - ובס"ד, בשנת ה'תרח"צ הוציא את הקונטרס הראשון בשם 'ביע אומר' על סוגיות במסכת הוריות.

החיבור פָּלל בעיקר הערות בענייני סדר הדורות של חכמי הגמרא, תוך הבאת ראיות לתקופתה של כל תנא ותנא ממקורות שונים ומגוונים.

עם הכסף שעמד לרשותו, מִן הדפיס מאה עותקים של הקונטרס. רבינו חילק את הקונטרס לתלמידי חכמים בירושלים. היו כאלו ששילמו גרושים עבורו, והיו כאלו שרבינו חילק להם את הקונטרס בחינם.

הבחורים בישיבה ראו את הקונטרס שרבינו הוציא. חלק קנאו במעשה ידיו, אבל חלק לעגו על כך. הם לא בחלו בשום אמצעי.

בכל פעם שראו את רבינו מילאו את פיהם בליצנות והתייחסו אליו בלעג, כאילו רבינו הוא תנא מהדורות הקודמים. מובן שרבינו שהיה בחור צעיר, לקח זאת ללב. הוא נפגע מכך.

פעם אחת כשישבו בשיעור, אחד הבחורים הקשה קושיה חזקה. הם ניסו שוב ושוב למצוא תירוץ, אבל בכל פעם ראו כי התירוץ לא יכול ליישב את הקושיה.

אחד הבחורים, כשראה את רבינו, קם וקרא בקול כשהוא קורץ בעינו: "מדוע אנחנו מתקשים? הרי לפנינו נמצא 'בעל הקונטרס'. הוא גאון גדול ומחבר ספרים, חכם כאחד

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל ולי יחיא בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל אביבה בת שושנה רייזל ע"ה זהבה בת שושנה רייזל ע"ה יצחק בן יפה ע"ה אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן רחל ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל יצחק בן רחל ז"ל לטיף בן פרחת ז"ל שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל מרים בת שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל דוד יצחק בן פרחת ז"ל אביבה לויש ע"ה גורג'יה בת נעימה ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה אילנה (מחורזה) בת שרה ע"ה רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרהר ע"ה אברהם בן טובה ז"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל מסעוד בן יקוט ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחת ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה

גליון
באר
הכהנה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

בהעלותך

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש
באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש
דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית
Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית
Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatora.com

צרפתית
Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית
Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית
Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2022

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת בהעלותך

- ב..... על פי ה' - שיהא שם שמים שגור בפיו ובלבבו.....
- ה..... כי ה' דיבר טוב - להאמין שהכל לטובה ולא להתלונן.....
- ז..... מקשה תעשה - ההתעלות וההתרוממות שעל ידי ה'קושי'.....
- יא..... והטבנו לך - להיות טוב ומיטיב ולא להיפך ח"ו.....
- יב..... ישמחו במלכותך שומרי שבת - השיר והשבח ביום שב"ק.....
- יד..... אותי יום יום ידרושון - לעסוק בדברי תורה דבר יום ביומו.....

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

shwrtz@bezeqint.net

פרשת בהעלותך

על פי ה' - שיהא שם שמים שגור בפיו ובלבבו
 בפרשתן (ט יח-ב), 'על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו וגו',
 על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו, וכתב השל"ה
 הק' (דרך חיים תוכחת מוסר יב) וז"ל, יש רמז מוסר בכאן,
 על כל פעולה או תנועה שהאדם עושה, יאמר 'אם ירצה
 השם' או 'בעזרת השם'. למשל, בלכתו בדרך יאמר

הנני נוסע בעזרת השם יתברך, וברעתי לחנות במקום
 פלוני בעזרתו יתברך אם ירצה, וכשבא למקום החניה
 אז יחזור ויתן שבת, ויאמר הנה בעזרת השם יתברך
 באתי הנה, וברעתי ליסע לזמן פלוני בעזרתו יתברך
 אם ירצה, נמצא שם שמים שגור בפיו* בשעה שעולה
 במחשבתו, ובשעת מעשה, ככה בכל פעולותיו². עכ"ל¹.

א. פשיטא ואין צריך לומר שאין די ב'אמירה' אלא בעיקר ש'יחיה' במחשבתו שבמוחו ובהרגשתו בלב כיצד כל המעשים והפעולות הם רק 'אם ירצה השם', ומבלי עזרתו ית' אינו יכול לעשות כלום, ואפילו להניע אצבע קטנה.

וכעין מה שסיפר הגה"ק החפץ חיים זי"ע על הגה"ק רבי מרדכי באנעט זי"ע, שהתלמידים ראו שהוא רגיל לעשות כצורת אותיות באוויר, משהתבוננו היטב הבינו שהוא מצייר לעצמו תיבות אלו - אשרי איש שלא ישכח וכן אדם יתאמץ בך, שהזכיר לעצמו - שלא להסיח דעת מהבורא יתב"ש (הובא בחפץ חיים ופעלו, וכן ברחמי האב ערך 'זכירה' ס"ק כ"ג).
 ב. ועל ידי ש'יהא שם שמים שגור בפיו' יזכה אכן שכל מעשיו יהיו 'בעזרת השם' ובהצלחה גדולה מתוך סייעתא דשמיא. וכך הובא ב'אצר המדרשים', מעשה באדם עשיר שהיה נדיב לב ובעל צדקה, אך לבו לא היה שלם באמונה ובהשגחה פרטית, בלבבו סבר תמיד כי את כל עושרו רכש בכוחו ובעוצם ידו, פעם יצא ליום השוק על מנת לקנות שוורים, בדרך פגע בו אליהו הנביא שנראה כסוחר, שאלו אליהו, להיכן אתה הולך, אמר לו, לשוק אני הולך לקנות שוורים, אמר לו אליהו, אמור 'אם ירצה השם', או אם יגזור ה' יתברך, השיב לו הסוחר, הרי המעות בכיסי והדבר תלוי אך ורק ברצוני, השיבו אליהו, אם כך אתה אומר לא תצליח.

ואכן, כאשר המשיך הסוחר בדרכו נפל כיס המעות מאמתחתו בלא שהרגיש בכך, ראה אליהו את הכיס, והניחו על סלע בלב יער במקום שאין בני אדם עוברים שם. הסוחר הגיע לשוק, ולאחר יגיעה רבה מצא שוורים מובחרים, וכאשר רצה לשלם עבורם הבחין שהמעות אבדו לו, וחזר לביתו בפחי נפש, אחרי זמן מה נטל שוב מעות, ויצא מביתו אל השוק לקנות שוורים, הפעם בא אליו אליהו בדמות זקן וחזר על שאלתו כבפעם הקודמת.

כשראה שעדיין אינו אומר מה שלמדו, אמר לו שנית, אמור אם ירצה ה' או אם יגזור ה', כיון שהסוחר לא שעה לדבריו גם בפעם הזאת הפיל עליו אליהו תרדמה, כשנרדם נטל ממנו את כיס המעות והניחו אצל הכיס הראשון במעבה היער, כאשר הקיץ הסוחר משנתו וראה שהכסף נגנב ממנו שב לביתו בצער רב, בהתבוננו בשני המקרים שקרו לו הגיע למסקנה כי בודאי יד ה' בדבר, והעונש הגיע לו מאחר שלא שמע לאליהו שלימד אותו להאמין בהשגחת הבורא יתברך, מיד קיבל על עצמו שמאותו יום ואילך יאמר אם ירצה השם על כל דבר שירצה לעשות. כאשר יצא בפעם השלישית אל השוק נגלה אליו אליהו הנביא בדמות נער עני המבקש עבודה שאלו אליהו להיכן אתה הולך, אמר לו הנני הולך לשוק לקנות שוורים אם ירצה השם, בירכו אליהו בברכת הצלחה, וביקשו שאם יזדקק לעזרה בהנהגת השוורים יקרא לו, אמר לו הסוחר אם אך יעזור לי ה' יתברך שאקנה שוורים אשכור אותך לעזור לי. הצליח הסוחר בדרכו ומצא שוורים מובחרים בזול, ושכר את הנער להנהיגם, בדרכם הביתה ברחו לפתע השוורים לתוך היער, רדף הסוחר אחריהם עד שלפתע נעצרו ליד סלע ועליו מצא מונחים שני הכיסים שאבדו לו, שמח הסוחר והודה לה', והמשיך בדרכו עם הנער והשוורים, וכאשר הגיע לביתו נעלם לפתע הנער אז הבין הסוחר כי יד ההשגחה העליונה היתה בכל אשר אירע לו (הובא גם בקיצור בחדרי בטן להגה"ק החיד"א זי"ע).

סיפר הגאון רבי יחזקאל אברהמסקי זצ"ל ששמע מהגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל (מלך ביפיו פל"א, עפ"י רשימות הגאון רבי גדליה אייזמן), כי בשנת תרפ"ה כשהכין ה'חפץ חיים' את עצמו לעלות לארה"ק, נשא מדברותיו אל קהל

ובדברים הללו ביאר הרה"ק ה'תפארת שמואל' מאלכסנדר זי"ע (אות ה) הא דאיתא במדרש (במ"ר טו ו) על האמור בריש פרשתן (ה ב) 'בהעלותך את הנרות' - 'זהו שאמר הכתוב (תהלים לד י) יראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו, וצריך ביאור מה שייכות פסוקים אלו להדדי. ומבאר, כי הנה מצינו במנורה לגבי ה'נר המערבי', שנותן בה שמן כמידת חברותיה וממנה היה מדליק ובה היה מסיים (שבת כב:), והרי לך שתי נרות העומדים בסמיכות זה לזה, בשניהם הטילו אותה מידת שמן, האחד יכבה בבוקר ומשנהו יבער עדי ערב שלמחרתו, ומכאן תראה בעליל על האמונה בהשיות, אשר ממנו כל המעשים, וכל השתדלות שבעולם אינה מעלה ואינה מורידה מיד, אלא עצת ה' היא תקום, וכפי אשר נגזר עליו מלעילא כך יקבל קצבתו.

ומכאן ילמד אדם לעסקי פרנסתו שמוזנותיו קצובים לו מן השמים, וקל וחומר שלא יעשה השתדלות שלא ברצון השיות, כי בכל אופן שהוא לא תועיל לו ההשתדלות להרבות פרנסתו. ובוה יתבאר דברי המדרש על נכון, שמפרשה זו של הדלקת נרות המנורה נלמד כי 'יראו את ה' קדושו, ושלא לעבור על רצונו, כי

ביותר אמורים הדברים כלפי עניין ה'פרנסה', שצריך לזכור תמיד שכל ההשתדלות אין בכוחה לפעול ולהשיג כלום אלא 'אם ירצה ה' ובעזרת ה'", וכמו שכתב הרה"ק ה'בת עין' זי"ע (במדבר ד"ה וידבר) כי זהירות יתירה נדרשת מן האדם הנוקק לצאת לפרנסתו, כי בה פורם היצר מצודתו להפיל את האדם ברשתו, על ידי שידמה בנפשו שככל שיתאמץ יותר בעבודת כפיו ככה יעלו רווחיו ותגדל הצלחתו, עד שסבור שכוחו ועוצם ידו יעשו לו את כל החיל הלזה, ועי"ז נופל מדרגה לדרגה ועבירה גוררת עבירה שמבקש לחמו בתחבולות וערמימות, בהיתר ושלא בהיתר.

ומביא מה שפירש מרן הבעל שם טוב הק' זי"ע בלשון המשנה (אבות ג טז) 'מצודה פרוסה על כל החיים', שהנה 'פרוסה' רומז ללחם ולפרנסה וכמו שמצינו (ברכות לו:) 'בכדי אכילת פרס', והזהירונו חכמים כי מצודת היצר היא על ידי פרוסה - פרנסה, ואין לך מי שנמלט ממצודה זו אלא היא על כל החיים, שכל בני אנוש מתנסים בנסיון זה של רדיפת הפרנסה, ועלינו להישמר ביותר לבל נילכד במצודתו של היצר, אלא נתחזק באמונה הפשוטה שהקב"ה הוא הון ומפרנס, ואין ההשתדלות מועילה מאומה אלא גזירת מלך היא.

הקודש בראדיון, ונפרד מהקהל לקראת נסיעתו לארה"ק. אחרי שסיים את דרשתו ניגש אליו אחד מהבעלי בתים ושאלו בתמימות, מדוע כשדיבר רבינו על הנסיעה לא אמר 'אם ירצה השם'. ולבסוף, והנה פלא, מיד במוצאי שב"ק נחלתה פתאום הרבנית של החפץ חיים וכל הנסיעה התבטלה. (והוסיף ר' יחזקאל, כי מן הסתם תביעה כזאת היא דווקא מאדם גדול כהחפץ חיים... אבל יש בו גם לימוד לדידן).

ג. מעין זה פירש הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע בלשון הכתוב בפרשתן (יב ח) 'ותמונת ה' יביט', שבא הכתוב ללמדנו שבכל 'הבטה' לא יראה אלא תמונת ה', כלומר, שבכל עניין מענייני עולם יראה את ה' - שהוא עשה ועושה את כל המעשים (הובא בליקוטי יהודה החדש).

ד. וכך ביאר הגה"ק ה'נודע ביהודה' זי"ע (או"ח סי' י) הטעם שמקדימים לומר בתפילת השחר 'אין כאלוקינו וכו', מי כאלוקינו וכו', נודה לאלוקינו וכו', לאמירת סדר 'פיטום הקטורת', שהרי ידוע מה שאמרו חז"ל (יומא כו.) שהקטורת מעשרת, ובכדי שלא יבוא לומר לאחר שיתעשר 'אף חכמתי עמדה לי'... כוחי ועוצם ידי עשו לי את כל החיל הזה... על כן מקדימים לומר אין כאלוקינו וכו', לזכור ולהזכיר שכל העושר ניתן לנו מהקב"ה, ורק לו נאה לשבח. על דרך זה כתב ה'עיון יעקב' (שבת עז:) לבאר הא דאיתא בגמ' 'ת"ר, שלשה כל זמן שמזקינין מוסיפין גבורה ואלו הן דג ונחש וחזיר, ולכאורה תימה גדולה יש כאן, מה ראו חז"ל הקדושים ללמדנו 'ידיעה חשובה' כזו, ומה נפקא מינה יש לנו מידיעת ארחות בעלי חיים, ומבאר ה'עיון יעקב' שהנה אין לך בכל בעלי החיים שאוכלים 'מאכלים שפלים ונפסדים' יותר משלושה אלו, שהרי דג ניזון רק מהמים, נחש - עפר לחמו, ואילו חזיר נובר באשפה, ולכאורה היה נראה שמחמת כן אזי יהיו חלושים בטבעם, אכן דייקא הם מוסיפים גבורה בזקנותם יותר משאר החיות, ללמדנו 'שלא על הלחם יחיה האדם כי אם על מוצא פי ה'', ועצת ה' היא תקום... (פשיטא שצריך האדם לשמור על בריאות גופו, ואין מקום ללמוד מכאן לאכול עפר ולשתות מים... אלא ללמוד מכאן שאין ההשתדלות בבריאות הגוף מועילה אלא אף היא גזירת מלך ותו לא).

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

בני מהימנותא, ותרנומו, היו מבני ישראל שבאותו הדור שאחזו ובחרו ללכת בדרכי שטות, ומהי שטותם, 'לקטו, טחנו, דכו ובשלו'. וכל זה היה להם כי לא הייתה תוקף אמונתם בראוי. כלומר, שאילו היו מ'בני האמונה' היו מאמינים שמאכלם יגיע לפיהם כשהוא מתוקן וראוי למאכל אף אם לא יתייגעו עליו כ"כ, לטוחנו בריחיים ולרוך במדוכה'.

אין מחסור ליראיו, ולא תיגרע הימנו פרנסתו על שלא עשה אותה השתדלות שאינה ראויה'.

ובך איתא בווה"ק (ח"ב סב:סג.) על הפסוק בפרשתן (יא ה) 'שמו העם ולקטו וטחנו ברחיים או דכו במדוכה ובשלו בפרור... והיה טעמו כטעם לשד השמן'. וז"ל. מאי שמו, שטותא הוה נסבי לגרמיייהו בגין דלא הוו

ה. רבו האנשים החושבים שיפסידו את פרנסתם אם יתעכבו עבור תפילה במניין או לשיעור קבוע בקביעת עתים לתורה, כי יאחר לעבודתו וה'בוס' יביט עליו בעינים רוגזות, או אם הוא 'בעל הבית' בעצמו (עצמאי) הריהו חושש שיפסיד קונים וכיו"ב... ובאמת, עליו להשריש ולקבוע בלבו כי החושב כן טועה ביסוד האמונה בה', שהרי אמר הקב"ה 'אין אדם שומע לי ומפסיד' (דבר' ד ה), בפרט אחר שיתבונן שהקב"ה הוא הזן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים - לא הבוס, ולא ה'קונים', והיאך ייתכן שהמקיים רצון קונו יגיע מכך לידי הפסד כלשהו (אף שבוודאי על האדם לקבוע סדר היום שיהא נכלל מתורה ועבודה ביישוב הדעת, ולא בחפזון - תחת 'איומי השעון' שהזמן מאוחר... והרי ברצון הטוב עם מחשבה טובה יש ביד כל אחד לסדר לעצמו סדר יום כזה, מ"מ אם איקלע למצב שעומד לנגד שני ברירות... ידע מה להעדיף על פני מה...).

ויבטח באלוקיו שיספק לו כל צרכיו לטובה. כי אף ש'ההשתדלות' מותרת ואף רצויה, מכל מקום עליה להיות במידה ובמשורה, וכל שהאדם ממעט בה מתוך אמונתו בבוראו, אינו אלא מרוויח להיות ידו על העליונה, להרוויח בכבוד את פת לחמו ואף להחזיק בקדושה של מעלה ולהתקשר אל אביו שבשמים... משל ממצאות הדברים בביצה (בלאטע) טובענית, שמדרך הטבע הבוץ רך עד מאד, וכל אשר יפול לתוכה ישקע ויטבע בה ל"ע. מה יעשה האדם המוצא עצמו עומד בתוככי בוץ כזה - לא יניע אבר ולא יזוז ממקומו אלא יעמוד על עמדו מבלי עשות מאומה, ואז עדיין יהא ביד העומדים מבחוץ לבוץ להצילו, אבל אם ינסה בידי וברגליו 'להציל' עצמו, יפול ויטבע בבוץ יותר ויותר. כיו"ב לגבי עסק הפרנסה - בוץ גדול וקשה הוא, ורק אם יעמוד על עמדו מבלי לעשות פעולות מיותרות יהא שייך להצילו... אבל אם יעשה פעולות מיותרות הריהו בחזקת סכנה ל"ע...

מעין זאת אמרו לבאר כי מחוקי הטבע - הנכנס לתוככי 'ים הגדול', אם יפעל בידי וברגליו (כשאינו יודע את מלאכת השחיה ולא למד לשוט במים) מיד ישקע כל גופו בעמקי הים. משא"כ כשיפול ה'מת' למים יצוף ויעלה מעל פני המים. והיינו, שדייקא תנועות ידיו ורגליו של האדם הנלחם עם גלי הים גורמים לו לשקוע יותר ויותר. על כן, המת המוטל במים כאבן שאין לה הופכין ואינו עושה תנועות משונות בידי וברגליו, אינו שוקע אלא צף ועולה.

והנמשל מובן, המשתדל לפרנסתו רק כפי הצורך כאותו ה'מת' שאינו יכול להניע אבר אחד מעצמו, הרי זה יצוף ממעל המים (מי העולם), אבל אם יתעקש לעשות פעולות שונות יותר מכדי צורכו מסוכן הוא ליפול למצולות ים. מעשה נפלא שמעתי על הגה"ח רבי יוסף אשכנזי זצ"ל, בשנים קדמוניות כשהוצרכו למעות בחצר בקודש של הרה"ק מסאטמאר (לפני הפסח ה'דברי יואל) עלה רבי יוסל לבית אחד הנגידיים, כידוע היה רבי יוסל חכם מחוכם וגם קיים בעצמו 'סיג לחכמה שתיקה', ולא היה מהמרבים לדבר, ובפרט כשאינו לצורך, על כן, משנשאל ע"י הנגיד כמה מעות חשבתם לקבל ממני, פשט רבי יוסל את ידו האחת והראה לו אותה כסימן - חמש אצבעות, כשכוונתו הייתה שבהוא ממתין לקבל ממנו סך חמש מאות דאללער, הגניד שראה את חמש אצבעותיו, נענה וכי חמשת אלפי דאללער תבקשו ממנו, ולא תסתפקו בשלשת אלפים... ענה רבי יוסל, נו, שיהיה שלשת אלפים... ללמדך כמה הרוויח משתיקתו, וביותר ממיעוט השתדלותו, כי כפי מיעוט ההשתדלות כך גדל הסכום שקיבל (ששה ידות ממה שביקש)...

1. כתב רבינו ידעיה הפניני (מבחר הפנינים שער האמונה אות ד) אילו היה אחד בורח מטרפו כאשר הוא בורח מן המוות, היה טרפו רודף אחריו יותר ממנו וממהר להשיגו.

כתב בספר המאורות הגדולים (עמו' קסד אות קטו) שהסבא מנובהרדוק זצוק"ל היה אומר העולם הזה דומה לאכסניה נאה, היושב בשלווה בחדרו, ומצפה לסעודתו, שמשי האכסניא יביאו לפניו כדי צרכו. אבל הממהר לבית המבשלים כדי לקבל מנתו, הרי ענשו בצידו - שמוכרח הוא להשתדל ולטפל בעצמו במאכלו ומשקהו תחת אשר שמשי

ויסוד העולם שיומן להם פרנסתן שלא ביגיעה, וכמאמר הכתוב (תהילים נה ב) 'השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך' ונאמר גם כן (שם לו כה) 'לא ראיתי צדיק נעזב' וגו' נמצא שמתוך כך בודאי יעשה מלאכתו עראי ומלאכת שמים קבע, כמו שאמרו חז"ל שכל העושה כך זה וזה נתקיימו בידו, וזה שאמר מובטח לו שהוא בן עולם הבא.

וזמזם לבאר דמהאי טעמא תיקנו לומר בן ג' פעמים בכל יום, כי 'בתלת זימני הוי חזקה', ועל ידי זה תיקבע האמונה היטב בליבו. ומשום כך צריך לומר מזמור זה ג' פעמים ביום, ולא הנהיגו לומר ב' פעמים ביום בתפילת שחרית ומנחה, ואחת בלילה - בתפילת הערב, משום שעיקר עמל האדם לעבודתו הוא בשעות היום עד הערב, וכדכתיב (שם קד ב) 'יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב', וכל עניינה של אמירת 'תהילה לדוד' הוא לחזק האמונה שהקב"ה הוא הון ומפרנס לכל, ואין שום צורך ביגיעה מרובה.

כי ה' דיבר טוב - להאמין שהכל לטובה ולא להתלונן בפרשתן (יא א), 'ויהי העם כמתאוננים רע באוני ה' וישמע ה' ויחר אפו, ופירש רש"י, 'אמרו, אוי לנו כמה לבטנו בדרך הזה שלשה ימים שלא נחנו מענוי הדרך', ועל כך ויחר אף ה' וכדברי רש"י שאמר הקב"ה 'אני הייתי מתכוין לטובתכם שתכנסו לארץ מיד'. וביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע שהנה אמרו חז"ל (ברכות ה.) שאותה מתנה טובה של ארץ ישראל לא ניתנה אלא על ידי ייסורין, על כן הטריחם הקב"ה בדרך ג' ימים ועי"ז 'יצאו ידי חובת' ייסורים, ואם היו

עוד נתבאר שם, כי המן היה מעלה ריח גן עדן, כי מקום ירידתו מן השמים היה דרך ה'גן עדן', גם היו בני ישראל מרגישים בו כל טעם טוב שבעולם, וכל זה לא היה אלא למי שלא היה טורח בו טרחת יתירה, אבל אלו שטחנו בריחים וטרחו למעלה מהנצרך לא היו טועמים בו אלא כאותו הטעם שנאמר כאן בפסוק 'והיה טעמו כטעם לשד השמן' ותו לא מיד. נמצא כי ב'דאגתו' של אדם מתוך חסרון אמונה אינו מרוויח מאומה (ולא עוד, אלא שמפסיד לעצמו).

ובהאי עניינא מצינו דברים ערבים בספר 'פני יהושע' (ברכות ד:) על הא דאיתא שם בנמ' 'כל האומר תהילה לדוד בכל יום שלוש פעמים מובטח לו שהוא בן עולם הבא', וצריך לבאר מאי כולי האי, מהי המעלה הגדולה באמירת 'תהילה לדוד' ג' פעמים בכל יום עד שמחמתה מובטח לו שהוא מבני עולם הבא. ומבאר ה'פני יהושע', כי על ידי אמירת מזמור זה בכוננת הלב תתחזק האמונה האמיתית שבליבו שהקב"ה משביע לכל חי רצון מקרני ראמים ועד ביצי בנים והוא נותן להם אכלם בעיתו בלא צער ויגיעה, וגם תתחזק האמונה אצלו במעלת עוסקי התורה שניתנה בכ"ב אותיות שיש בזה המזמור, ושכל העולם לא נברא אלא לצוות לזה (ברכות ו:) - להיות לו לצוותא ולעזר. ומבאר בזה"ל, א"כ בודאי החי יתן על לבו ויאמר, למה זה הבל וריק איגע כל היום לעשות מלאכתי קבע לעסוק בצרכי פרנסה, שמכיון שכל הנבראים שאינם אלא לצוותא בעלמא מזמן להם הקב"ה פרנסתן שלא ביגיעה, כ"ש שראוי ונכון שיעשה כן לשומרי בריתו ולזוכרי פקודיו שהם עיקר

האכסניא היו עושים זאת עבורו, כן גם לדידן, 'בעל הבטחון' שסמוך לבו ובטוח בה' מושיטין לו מן השמים הכל מוכן ומזומן לפניו, אבל הרודף והמפריז בהשתדלותו הרי ענשו - שמוכרח להשתדל...

עוד שם (עמוד קעו אות קמ"ח), משל לנוסע ברכבת (באן) שמתוך מהירותו להגיע במהרה למחוז חפצו החל לדחוף את כותל הרכבת, כי נדמה לו שבכך הוא מרזז וממהר את הליכת הרכבת, והלא ברור הוא שדחיפה זו ללא הועיל ושטות היא... כי מה תוכל נקיפת אצבע בקרון לזרז במסעה של הרכבת... כיוצא בו הינם כל קטני האמונה, אשר מרוב להיטותם אחר הפרנסה יתאמצו למעלה מבינת אנוש, ואינם יודעים שממילא כל מזונותיהם כבר קצובין להם מראש השנה... וכבר קצוב הוא ומדוד ושקול ממש במציאות, ומה לו להתאמץ ולהשתדל ולייגע עד כדי גיחוך, הלא מה שלא קצוב לו לא יגיענו. ואף אם ידחוף ויהפוך את כל ירכתי העולם לא יגיעהו כחרדל מיותר.

ז. פעם נזדמן איש נבער וכפרי לעיר הגדולה, הלך ברחובה של עיר ופקח עיניים גדולות להבין ולהשכיל את כל הנעשה בעיר... והנה הוא רואה שיירת רכבים נוסעת, ולפתע האחד נעמד דום על מקומו, וכל העומדים אחריו נשארים לעמוד בשורה ישרה לאחוריו, איש לא מוחה ואיש לא זועם, הכל עומדים בהשקט ובנחת מאחוריו, לפתע החליט זה הראשון שהוא ממשיך בנסיעתו, והנה הפלא ופלא, כולם נוסעים אחריו, משל היה זה הראשון כ'אורים ותומים' ממש. ויתמה הכפרי, וכי יש כאן בעלי רוח הקודש, או בעלי דרך ארץ שאינם מגביהים קולם על הזולת...

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

מקבלים את הייסורים באהבה שוב לא היו צריכים עוד לייסורים אחרים, אך מאחר שהתאוננו - נגזר עליהם לעבור עוד ייסורים עד שיהיו ראויים לקבל את הארץ הטובה.

ושמע מינה תרתי. א. כיצד ה'רעה' אינה אלא לטובה^ה, ובכל צער ועגמת נפש שעובר על האדם הרי הוא חוסך מעצמו קשים וייסורים מרובים יותר. ב. עד כמה גדולה מעלת קבלת הדין באהבה^ב.

אמרו לו תושבי העיר, לא ולא, לא רוח הקודש ולא דרך ארץ, אלא הבט נא למעלה מראשך, שם קבועים ע"ג מקל ג' מנורות מאירות בצבעים שונים, והלא המה יורוך את הדרך ילכו בה, על פיהם ישק כל דבר, נסיעה עצירה עמידה והליכה. והנמשל לתהלוכות חיי אדם, פעמים לא מובן לאדם מה נעשה עמו, מדוע עמדו חיינו מלכת, זה בכה וזה בכה, מדוע החל מהלך חיינו לרדת מהר... תשובתו כתשובת אותו כפרי נבער, אל תהיה נבער מדעת, הבן כי הכל מנוהל ומסודר ממעל, וג' דברים ילמד מאותם מנורות מאירות - דמתקריא רמזור (טרעפיק לייט), א. לא לעולם ישארו הללו נטועים (ותקועים) על עמדם, כי בקרוב תאיר המנורה להם, ותאיר דרכם ללכת הלאה, ב. לא סתם נעמדו הללו ועצרו מלכת אלא יש מי שמורה להם ממעל עשות כן, ג. ועל הכל, כי הכל לטובתם, כי כשתבונן תראה שבשעה זו שהם עומדים הרי מצד השני נוסעים כולם לדרכם, והרי שלטובת הכל נעשו 'מעכבים' הללו, כי אילו יסעו משני הצדדים לא תהא תרופה לבוקה ומבולקה שישירו שם.

מעתיב יבין האיש וישכיל, לא להישבר מ'עצירות' ועכובים בכל ענייני חיינו, כי כנ"ל, א. לא לעולם ישאר במצב שבור זה, ב. וגם שהכל נעשה בהכרזה ממעל בחשבון מדויק לשעות ולרגעי רגעים, ג. והכל לטובתו הגמורה נעשה.

ח. וכה מצינו בדברי הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות ח"ב רצט. ד"ה כ) במה שאמרה נעמי בבואה לבית לחם 'ותאמר אליהן אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרא כי המר ש-ד-י לי מאד' (רות א כ), כי הנה אחר ששני בניה של נעמי מתו על פניה, ונשארה יחידה בעולמה זולתי כלתה רות, הרגישה נעמי שאבדה כל תקוותה, ואך תקווה אחת קוותה שבבית לחם דר שאר בשרה וקרובה - בועז איש גבור חיל והוא שר ונכבד בישראל, כי בעלה אלימלך היה אחיו של שלמון אבי בועז (ב"ב צא.), ואף היא הייתה בת אחי אביו של בועז (שם) וחשבה שבבואה לבית לחם יהיה לה בועז למשיב נפש. אך מכיוון שאין דרך הצנועות להתראות עם אנשים, וכן נהגה נעמי - שלא מצינו שראתה נעמי את בועז ולא דברה עמו כלל, לכן היה בדעתה שתתקרב אליו ע"י אשתו - שתבקש מעמה שתדבר עם בעלה בועז שידאג לכל מחסורה. ויהי אך נכנסה נעמי לבית לחם והנה - מתה אשת בועז (ב"ב שם), כדכתיב (שם יט) 'ויהי כבואנה בית לחם ותהום כל העיר' וברש"י 'ותיהום כל העיר - נעשית הומיה כל העיר, כולם נתקבצו לקבור אשתו של בועז שמתה בו ביום'. באותה שעה הבינה נעמי כי אבדה גם תקוותה האחרונה - כי לא תוכל לפנות אל בועז דרך אשתו, ובכתה ואמרה (שם כ) 'קראן לי מרא כי המר ש-ד-י לי מאד'. אך באמת כל זה היה לטובתה, כי על ידי זה התגלגלו הדברים שבוועז נשא את רות כלתה לו לאשה, ומאז היה כל מחסורה על בועז, ולא עוד אלא שנולד בן לרות - ואז 'ותאמרנה הנשים אל נעמי ברוך ה'... והיה לך (בן זה) למשיב נפש, ולכלכל את שבתך, ותהי לו לאומנת' (שם ד יד-טז). ומשם הגיעו בני ישראל לעת טובה וברכה בימי שלמה, אשר בכל ימיהם של בני ישראל לא היו להם זמני טובה כימי שלמה המלך ביושבם 'איש תחת תחת גפנו ואיש תחת תחת תאנתו' (מלכים א' ה ה) ואז נתמלאה הלבנה (שמו"ר טו כו), ואכן 'המר ש-ד-י לי מאד' הם בראשי תיבות 'שלמה' וכלומר כי אותם זמני הסתרה הביאו לידי זמני הטובה הללו, והעיקר, כי ממנו יצא משיח בן דוד.

על פי הדברים האלו מבאר החת"ס מה שאמרו חז"ל (ברכות נד. בגרסת המשניות) 'בכל מאדך - בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו במאד מאד', שהנה תכלית רעתנו (כלומר רעה שאין גרוע ממנה) הוא גלות ישראל מארצם, ותכלית הטוב (שאינו טוב ממנה) שהיה לבני ישראל היה בזמן שלמה המלך, והנה האותיות שקודם 'מאד' הוא 'גלת' (שכן ל' קודם למ', ת' קודם לא' וג' קודם לד'), ואילו האותיות שלאחר מאד הם 'בנה' (נ' אחר מ', ב' אחר א' וה' אחר ד') ומרמז למה שאמר שלמה המלך (מלכים א' ח יג) 'בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים', וזהו שאמרה תורה - ואהבת את ה' אלוקיך בכל מאודך, היינו במאוד מאוד, משני צידי 'מאד' - בין באופן של 'גלת' והסתרה, בין באופן של אור גדול - 'בנה'. והיינו כי גם הדבר שנראה כ'גלת' אינו אלא הכנה ל'בנה'.

מכאן ילמד כל אחד לעניינו, כשנראה לו כי אבדה תקוותו האחרונה, יסמוך לבו על ה', בידיעה כי אדרבה מכאן תצמח ישועתו. ומפורשים הדברים ברש"י (ב"ב שם), וז"ל. מתה אשתו של בועז. ולאשמועינן אתא שהקב"ה מקדים רפואה למכה ויש לו לאדם לבטוח בהקב"ה.

ביאורו של ה'אבן עזרא' שהוא מלשון 'אוון' - שבני ישראל דיברו דברי אוון, אך הרמב"ן דוחה ביאור זה, כי אם לזה הייתה כוונת הקרא, היה לו לומר בפירוש מה היה חטאם כמו שפירש בשאר חטאים. אלא כוונת הקרא לבכיה וטענות, ומתאוננים - מלשון 'מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו' (איכה ג לט), שהוא לשון כואב ומצטער על עצמו. שמאחר שנתרחקו ישראל ממדבר סיני שהיה קרוב למקום ישוב, ובאו בתוך המדבר הגדול והנורא - במסע הראשון, היו מצטערים בעצמם לאמר מה נעשה, איך נחיה במדבר הזה, מה נאכל ומה נשתה, ואיך נסבול העמל והעינוי, מתי נצא ממנו... ונמצא שסיפרה תורה מה היה חטאם, וזה היה רע בעיני ה', שהיה להם ללכת אחריו בשמחה ובטוב לבב מרוב כל טובה אשר נתן להם.

מקשה תעשה - ההתעלות וההתרוממות שעל ידי ה'קושי'

בפרשתן (ח ד) 'וזה מעשה המנורה מקשה תעשה אותה, ולכאורה קשה מה ענין פסוק זה המדבר מ'עשיית המנורה' לפרשה זאת המדברת מהלכות הדלקת הנרות (ועשיית המנורה כבר נאמר בפר' תרומה - ויקהל). ומבאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, כי אדרבה, כאן גילתה תורה אופן נעלה ביותר של 'הארת המנורה', כי דייקא מזה ש'נתקשה משה במעשה המנורה' (במד"ר פו י), מזה עצמו נעשה אורה היותר גדול של המנורה (ויתפרש תיבת 'מקשה' תיעשה המנורה, מלשון 'קושי')¹, וכן בכל

עוד מצינו יסוד זה בפרשתן, דכתיב (י לה) 'ויהי בנסוע הארון וכו' וינסו משנאיך מפניך, וברש"י 'עשה לו סימניות מלפניו ומלאחריו (היינו נ' הפוכה מב' צדדיו), לומר שאין זה מקומו, ולמה נכתב כאן, כדי להפסיק בין פורענות לפורענות. ולחד מאן דאמר בגמרא (שבת קטז.) הסימניות באות לומר לן ש'ויהי בנסוע' הוא ספר בפני עצמו. ומבאר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע כי כל זה יתבאר ביסוד אחד, וכך פירושו - שהרי 'ויהי בנסוע' היה מסעם הראשון של בני ישראל, שכאמור עברו עליהם אז מעט ייסורים וקושי, ואילו היו מקבלים עליהם באהבה היו מתבטלים מהם כל הייסורים.

והיינו שפרשה זו נאמרה שלא על הסדר - בשעה שנדמה שאין העולם מתנהג כסדר הרגיל או כאשר שאין הולך לו לאדם כפי הסדר שהוא חישב לעצמו, (כגון שלא הרוויח את אשר חשב להרוויח, או שלא נמר עסק פלוני, ולא נעשה שידוך פלוני, בהגיעו לחנות או לבנק אחרי מלטולי הדרכים סגר הפקיד את שערי החנות והבנק למול פניו... וכו')², שהמקבל באהבה את ה'שלא כסדר' גדלה חשיבותו עד מאד - כספר בפני עצמו. ולא עוד אלא שהיא נאמרה 'להפסיק בין פורענות לפורענות'. פירוש, שכשיקבל על עצמו כל זאת בשמחה ובטוב לבב, בזאת גופא הריהו מפסיק ועוצר את הפורעניות.

ומכאן ילמד כל חד וחד בדיליה להיזהר ולהישמר שלא להיות מכת 'המתאוננים' ח"ו, וכמו שכתב הרמב"ן לבאר תיבת 'מתאוננים'. שבתחילה מביא את

ט. כתב בספה"ק 'מגלה עמוקות' (פר' שמיני) על האמור בפרשתן (יב יג) 'ויצעק משה אל ה' לאמר א-ל נא רפא נא לה' בזה"ל, (שאהרן) קיבל שכר על השתיקה (ששתק כשמתו שני בניו נדב ואביהוא) וזכה להיות במדריגת גואל שנשתנה שמו למעליותא, נתנו לו מפתחות רפואה (וכמו שנאמר ויקרא יג ט) 'נגע צרעת והובא אל הכהן' (ובזה מבאר מה שנאמר) א-ל רפא נא רזא דמלה נוטריקון נ'דב א'ביהוא, באותו יום שנשרפו נדב ואביהוא זכה אהרן למדריגת א-ל, לכן כשנצטרעה מרים ביקש משה שיתן רפואה לה, כי כבר ניתן לאהרן וזכה שתהיה הרפואה בידו, לכן עתה רפא נא לה למרים. י. וכבר אמרו לבאר מה הייתה טענתם של בני ישראל בפרשתן, בענין ה'מתאוננים' - 'זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם את הקישואים ואת האבטיחים ואת החציר ואת הבצלים ואת השומים, ועתה נפשנו יבשה אין כל בלתי אל המן עינינו' (יא ה-ו), ולכאורה אין כל שחר לטענתם, שהרי כל טעם שחשב עליו האוכל מה'מן' היה נרגש טעם זה בפיו, ומדוע לא חשבו להרגיש במן טעם דגה או קישואים ואבטיחים... (ובאמת, המן לא השתנה לטעמים אלו, כמבואר בגמ' יומא עה, וברש"י על אתר בפ' בהעלותך, ולא באנו אלא כ'דרוש') ומכאן ראייה, שקל יותר להתלונן ולבכות מאשר להפעיל את הראש אפילו במחשבה קטנה כטעם דגה וכו'.

יא. מעין הדברים כתב הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (ליקוטים פר' ויקהל ד"ה וכל) לפרש בדרך צחות בלשון הכתוב בפרשתן (יא ה) 'זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם', ופירש רש"י 'חנם מן המצוות', שמרמז בזה אשר מצוה שנעשית 'בחנם' בלא שמוציא עליה הוצאות הרי היא 'בלא מצוות'... ועיקר הכוונה ללמד על חשיבות המצוה שנעשית מתוך טורח וקושי, אם בקושי מחמת חסרון כיס, ואם בקושי מחמת התגברות היצר.

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

שמרגיש האדם אור בהיר בשחקים - באותו לכן שבעיניים, כי אור ה' זרח עליו, ועל מי מנוחות ינהלהו הבורא הן ברוחניות והן בגשמיות, לאידך, פעמים שהוא מרגיש כי עולמו חשך בעדו באותו שחור שבעיניים, ומכל צד באים עליו צר ומצוק לייסרו, מצד יצרו הרודף אחריו¹, או מצד מצוקה גשמית, ויש המועים ואומרים שעיקר עבודת וחשיבות האדם הוא בזמנים שאור ה' מאיר עליו, ולא כשאור וחושך משמשים בערבוביא, וק"ו בעת שהפך כולו לחושך. לזה בא רבי חנינא ואמר אין אתה רואה אלא מתוך השחור - דייקא מתוך השחור תראה את ה' יתברך². ולא תאמר שחפץ הקב"ה יותר בזמני אורה, כי 'הקב"ה שכולו אורה אינו נצרך לאורה

ענין שהאדם מייגע עצמו - לפי היגיעה יתרבה האור³, כמו שאמרו רז"ל (מגילה ו): 'געת ומצאת - תאמין' (ליקוטי הר"ם בפרשתן)⁴.

איתא במדרש (רבה טו ז) בפרשתן על הפסוק (ה א) 'בהעלותך את הנרות', אמר רבי חנינא, אמר הקב"ה, עיניים שיש בכך יש בתוכן לבן ושחור ואין אתה רואה מתוך הלבן אלא מתוך השחור, ומה אם עיניך שיש בתוכן שחור ולבן אין אתה רואה אלא מתוך השחור, הקב"ה שכולו אורה הוא צריך לאורה שלכם. מכאן למדו צדיקים (כע"ז ב'שפתי צדיק' בפרשתן) 'ארחות חיים', כי הנה לא כל העתים שווים, פעמים

יב. מעשה בת"ח אחד שעמד להוציא ספרו ממה שחידש בסוגיות הש"ס, והלך אל הגאון רבי יחזקאל אברהמסקי זצ"ל שיתן לו 'הסכמה' כנהוג, החל רבי יחזקאל לעיין בספר בכדי לעמוד על טיבו והתעכב זמן ממושך בסוגיא אחת ושאל את 'המחבר' אימתי למדת סוגיא זו, הבין הלה שכנראה הגר"י אינו שבע רצון מהדברים שנכתבו שם, והתנצל כי באותה תקופה חלה בנו ונאלץ לשהות עמו בבית חולים, ולא היה יכול ללמוד בעיון כ"כ כשראשו ורובו שקועים בעומקה של הלכה, ועל כן אין הדברים מחוורים כל צרכם. נענה לו רבי יחזקאל, אדרבה, נוכחתי לראות שסימן זה נכתב היטב ובעמקות פי כמה וכמה מכל שאר הסימנים, ותמהתי לפשר הדבר, ועתה הכל מיושב אצלי, אם אכן למדת מתוך קושי גדול אזי 'בדין' שתזכה 'למצוא' חידושי תורה עמוקים ומשמחי לב. וכבר אמרו חז"ל (קה"ר ב ט) 'תורה שלמדתי באף היא שעמדה לי'.

יג. סיפר אחד מגדולי ראשי הישיבות שבדורנו, כי בשנות בחרותו למד בישיבת 'קול תורה' בעיה"ק ירושלים, באיזה תקופה חל בו רפיון בתורה ועבודה ובכל העניינים, ובא עד שערי משבר ל"ע. ולא ידע להשית עצות בנפשו, בצר לו פנה אל הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל ששימש שם כראש ישיבה, ותינה צערו בפניו, נענה אליו הגרשז"א האם ראית פעם חייט בעבודתו, בגשתו לתפור בגד נאה ומהודר הרי הוא נוטל חתיכת בד היקרה עד מאד, יקח סכין ומספריים, ויחתוך את הבד לגזרי גזרים, לחתיכות קטנות עם גדולות, ישרות עם עקומות, והעומד מן הצד יחשוב כי לא חייט עומד לפניו אלא משחית בדים שאין לו סיג ושיח בתפירת בגדים, ויגער בחייט מה מעשיך, יענה לו החייט המתן נא מעט, ואכן כעבור זמן יראה כי לפתע יצוץ כנגדו בית יד, ולאחמ"כ בית הצוואר, וכו' עד שיראה לנגד עיניו בגד שלם נאה ומהודר, אמר לו הגרשז"א אמור לי בחור, וכי היה בידי החייט לעשות בגד שלם מבלי שיחתוך מקודם את הבד לגזרי גזרים, פשיטא שלא, כך נמי בגד זה הנקרא 'אדם גדול' אינו נבנה אלא על ידי נפילות וחתיכותו לשברי שברים, ומשם דרכו סלולה לעלות ולהתעלות.

יד. העצה היעוצה לכל איש ישראל, לעמוד ולהתחנן לפני הבורא שיזכהו להתקרב אליו, וכה אמר הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע (עי' לקט אמ"ק בהעלותך ד"ה וכי תבואו מלחמה, מהר"י תרמ"ו), שבקרוב מנחה נאמר (ויקרא ב ב) 'וקמץ... והקטיר הכהן את אזכרתה' והיינו שע"י 'קומץ' זה ייזכר המקריב לפני ה', וכמו כן בקרבנות מן הבהמה היה 'הדם' לאזכרה, אך כ"ז לא היה לנו אלא בזמן שביהמ"ק קיים, אך כהיום שאין לנו לא עולה ולא מנחה במה יעלה זכרונינו לטובה לפני הקב"ה, אלא כדכתיב בפרשתן (י ט) 'כי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם והרעותם בחוצרות ונזכרתם לפני ה', ופירש המהר"י ש'הצר הצורר' הכוונה על 'יצרו של אדם' שהוא צר ומיצר לכל, מה יעשה האדם ויינצל מפתויי ואונסי היצר להדיחו מעל ה' - והרעותם, עליו לזעוק ולהריע להשי"ת, וישתפך לפניו בתחינה ובבקשה, ויזעק לפניו, אב הרחמן, עמוד על ימיני וסמכני, וכוף את יצרני להשתעבד לך, ואל תביאני לא לידי ולא לידי... ובוזה ונזכרתם לפני ה', ויעלה זכרונו לפניו לטובה.

טו. וכך ביאר הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע (מאמר יחזקאל עמ' קט) בפסוק בפרשתן (יב ו), 'במראה אליו אתוודע', עיקר ההתקרבות אל השי"ת הוא דייקא על ידי מניעות ועיכובים - ובהתגברות האדם עליהם יתקרב ביותר אל

ולילה כיום יאיר כחשיכה כאורה' ומדוע ציוונו 'בהעלותך את הנרות', ומבאר המדרש על פי משל (עיי' בהערה) ט, שאכן הקב"ה הוא בעל הבירה והוא בעל האורה, אלא שנחת רוח תבוא לפניו כשקרוצי חומר יביאו משלהם כפי שידם - יד כהה משגת, כי זה יעלה לפניו לריח נוחח.

ומבאן, יענה כל חר וחר ליצרו שבא לפתותו ולומר לו - אין זה מן הראוי כי שפל ונבזה כמוך יעבוד את ה' הגדול הניבור והנורא ט, המתן נא, אולי עוד יחוס עליך הבורא ויביא עליך זמני אורה, אז תזכה להתעוררות והתלהבות לעשות נחת רוח לבורא יתב"ש, ואז יהא יאה ונאה שתעבוד את אלוך, כי באמת אדרבה ואדרבה, אין לך שעת רצון יותר מזו, ויותר

שלכם'. אמנם לעבודתנו בזמני החושך הינו כביכול נצרך ונצרך ט, כי עבודה כזו - מתוך חושך ענן וערפל אין לו להקב"ה מהמלאכים דרי מעלה, כי אם מאתנו דרי מטה".

בה אמר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, וז"ל. 'החסידים המה מרוחקים בעצמם - שלפי דעתם רחוקים הם מהשי"ת, ותשוקתם להיות להם הרגש התעוררות והתלהבות לעבודה, וזהו שמות, כי שמא יש רצון מן השמים לעזור אותם בחשיבה' (ליקושי הרי"ם תוריע).

ובך איתא במדרש בפרשתן (רבה טו ח) על ענין הדלקת נרות המנורה, וכי צריך הקב"ה לאורה שלנו, והרי כתיב (תהלים קלט ב) 'גם חושך לא יחשיך ממך,

ה'. ומרומז בעשיית ה'מראה' [שפיגע"ל], שנוטל האומן זכוכית שהיא זכה וברה, ואפשר לראות דרכה את כל הנעשה לפניו, ומדבק בה חתיכת כסף צרוף ועל ידי זה נהפכת הזכוכית ל'מראה', ונמצא שההסתרה החוסמת בעד ראיית האדם היא המביאה לאומן שתיעשה תכליתו ומטרתו. וזה במראה - כמו מראה החוסמת, כן אליו אתוודע - בזכות הקושי וההסתרה, כשמרגיש כי הכל סתום וחסום בפניו, אז אז יראה אליו הקב"ה.

טז. היטב הגדיר זאת רבינו ירוחם ממיר זצ"ל, שיש בני אדם הסבורים שמטרת ביאתם לעולם היא לעסוק בתורה ומצוות, ואפילו כשהדבר עולה להם בקושי עדיין חובתם מוטלת עליהם, אך האמת היא להיפך, וכמו שנאמר (איוב ה ז) 'אדם לעמל יולד', דייקא לאותו עמל ויגיעה נולד האדם וירד לעולם הזה, ועיקר תכליתו לעסוק בתורה ועבודה מתוך יגיעה (דעת חכמה ומוסר, ח"ב עמו' קכב).

יז. ב'ספר החיים' (ספר זכויות פ"ו) הביא רמז פלא נרמז בצורתה של האות 'צדיק', כי היא בנויה מהאות 'נון' ועליה אות 'יוד', והיינו כי הנון תרמוז על הנפילה (עיי' ברכות ד:), ואף ל'נופל' זה יש תקנה אם יטה שכמו לסבול על גוו את האות 'יוד' (הרומז ליהודי ויהדות), כלומר לסבול עול היהדות - בתורה ומצוות מהיום והלאה, בזה ייקרא 'צדיק'. ולא יאמר הן אבדתי - כבר פרקתי מעלי מעט עול תורה ומצוות, א"כ אפרקנו לגמרי, אלא יטה שכמו לסבול מכאן ואילך. ורק 'פריקת' בהמה באה ע"י הורדת המשא, אבל יהודי צריך להרבות במשא (עד כמה שידו מגעת).

יח. וז"ל המדרש, למה הדבר דומה למלך שהיה לו אוהב (איש מפשוטי העם), אמר לו המלך, תדע שאצלך אני סועד, לך ותקן לי (סעודה). הלך אוהבו והתקין מטה של הדיוט, מנורה של הדיוט, ושולחן של הדיוט. כיוון שבא המלך באו עמו שמשין שסיבבו מכאן ומכאן מנורה של זהב (להאיר ולכבוד) לפניו. כיוון שראה אוהבו את כל הכבוד התבייש (להציע לפני המלך את כליו) והטמין את כל מה שהתקין לו שהיה הכל (כשל) הדיוטות. אמר לו המלך, וכי לא אמרתי לך שאצלך אני סועד, למה לא התקנת (הכנת) לי כלום. אמר לו אוהבו ראיתי את כל הכבוד הזה שבא עמך, ונתביישתי והטמנתי כל מה שהתקנתי לך - שהיו כלי הדיוטות. אמר לו המלך, חייך שאני פוסל את כל כליי שהבאתי, ובשביל אהבתך איני משתמש אלא בשלך, עכ"ל. וכלומר, כי כלי זהב ומשכיות חמדה יש למלך די והותר בביתו. ואיננו נצרך ל'טובותיו' של רעהו הפשוט שיפאר שולחנו בכגון דא, ומה חסר בבית המלך - אותם כלים פשוטים שמציג האיש הפשוט אחר שנתייגע להשיגם לפי כוחותיו.

כיו"ב הוא לגבי כל ענייני עבודת האדם, אין הקב"ה דורש ומבקש מאדם מדרגות יראה ואהבה כשל המלאכים כי מזה יש לו די והותר למעלה למעלה... ובכלל אין הקב"ה נצרך ל'טובותינו' שנעבדו ונפארו בכלים מפוארים - במדרגות גבוהות באהבה ויראה יותר ממדרגתו - כראוי לבית המלכות, כי אין לו חפץ אלא ב'כלים' שלנו - התגברות על היצר על הקנאה ושנאה ושאר תאוות הלב הן וכיוצא בהם... ומזה בא תענוג ונחת רוח לפניו.

יט. וכנגד טענה זו כתב הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (אות ו) לבאר הא דאיתא בגמ' (שבת כב:) 'וכי לאורה הוא צריך וכו', אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל, וז"ל, שבל יאמר האדם שעשית המצוות הוא רק

אלא מבאר הרה"ק הרש"ב מליובאוויטש זי"ע (ספר המאמרים' תרע"ט, עמוד תרעה), וז"ל, משה ראה ספרו של אדם הראשון (בו כתוב כל מעשי הדורות מבראשית עד תחיית המתים, כמבואר בשמו"ר מ"ב), וראה שיקום דור בעקבתא דמשיחא שלא יהיה בהם השגה אלוקית, והיינו שההשגה שלהם לא תהיה השגת להשגה כלל, ובפרט לגבי השגת משה לא תהיה השגתם נחשבת למאומה, וגם שלא תהיה להם עבודה אמיתית במוח ולב, רק יהיה קיום המצוות בפועל ממש [היינו שיעשו המצוות בגופם, אבל בלא כוונה במח ולב], ואף גם זה יעלה להם במסירות נפש, שיהיו כמה מניעות ועיכובים בגוף ונפש בריבוי העלמות והסתרים, ויעמדו נגד כל מונע ויקיימו המצוות במסירות נפש, היה (משה) בתכלית השפלות בעצמו מפני היתרון הזה, שהם גדולים הרבה ממנו. פירושו, כי כאשר ראה דור אחרון שהם מלופפים בצרות וייסורים ואפופים בחשכות ובהסתרות, ואעפ"כ יתגברו שוב ושוב ויתחזקו באמונה, מבלי להתייאש, אז השפיל משה את דעתו, כי ידע שהם גדולים יותר ממנו, והדברים נפלאים. (בוודאי שאין לנו שמין השגה בקצה גדלותו של משה, ואלמלא נכתב אי אפשר לאומרו, אך יש ללמוד מן הדברים מעלת דורנו העומדים באמונתם על אף הנסיגות העוכרים עליהם).

הפין הקב"ה בעבודת האדם כשהוא מרוחק, ולא עוד, אלא שעליו להודות לו יתב"ש, כי כבר אמר הנביא (ירמיהו לא ב) 'מרחוק ה' נראה לי' - על ידי הריחוק מה' מתקרבים אליו מאד.

ובדרך שנאמרו הדברים כלפי כל יחיד ויחיד שהקושי והיגיעה שיש לו בעבודת ה' נותנים משנה תוקף וחשיבות ונחת רוח לפני ית"ש, כך גם לגבי הדורות הללו, שאדרבה דייקא לגודל החשכות וההסתרות אזי חשיבות יתירה יש לאותם המחזיקים בדרך התורה יותר מבדורות הקודמים^{כא}.

והנה כתיב בפרשתן (יב ג) 'והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה', וידועה תמיהת רבים ממפרשי התורה, היאך היה עניו מכל האדם, וכי לא ידע שהוא גדול מכל האדם אשר על פני האדמה, וכמו שנאמר (דברים לד י) 'ולא קם נביא עוד בישראל כמושה אשר ידעו ה' פנים אל פנים', והוא היחיד מתוך כל יצורי אנוש שעלה למרום כמה פעמים למשך ארבעים יום וארבעים לילה - לחם לא אכל ומים לא שתה כמלאכי ה' צבקות, וא"כ היאך היה סבור בדעתו כי הוא הפחות מתוך כל האדם אשר על פני האדמה.

לאנשי מעלה שמאירים בעשיית המצוות לכל העולמות, אבל לא לחדל אישים כמוני, וכי לאורה הוא צריך, אלא עדות היא 'לכל באי עולם' שהשכינה שורה בתוך בני ישראל, כי לכל איש ואיש נפח נשמת רוח חיים בקרבו, ובהניצוץ אלוקי הוא הקוסטא דחיותא - יוכל כל אחד ואחד לשוב לשורשו ולעבוד עבודת ה' כהצדיקים הגדולים. עכ"ל.

כ. וכמו שפירש הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (לשבת שובה סוד"ה עוד אמר) את הכתוב (ירמיה ב ב) 'זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה', כי נעורייך אלו ימי הבחירות שהאדם עובד את בוראו בהתלהבות ובזריזות, אהבת כלולותיך אלו השנים באמצע החיים שאז קומתו שלימה בגשמיות כמשמעות כלולותיך, והעיקר אני זוכר לך 'לכתך אחרי במדבר', הוא בחינת אחוריים, כשאין אור וטוב לו ח"ו, אלא 'במדבר', 'בארץ לא זרועה', ועם כל זה מתחזק עצמו בכל מה דאפשר לו לפי כחו ושכלו, זאת יקר וחביב לפני השי"ת יותר מן הכל, עכ"ל.

כא. איתא בספר הקדמון 'ברית מנוחה' (הובא באור לשמים פר' תצוה ד"ה עוד נ"ל רבוע יהיה), דבאמת חשיבותו של דור האחרון גדלה עד מאד, ומה שאמרו (שבת קיב:) אם ראשונים כמלאכים אנו כבני אדם, ואם ראשונים כבני אדם אנו כחמורים, כל זה אינו מדבר אלא בימיהם, כי לפי ערך הדור היו האחרונים כחמורים אל מול גדלות הראשונים - התנאים הקדושים מצוקי תבל. אבל בימינו אנו - כשהחושך יכסה ארץ, ואין אתנו יודע עד מה, ואעפ"כ מתחזקים בני ישראל לעבוד את ה' כפי כוחם ושכלם, הרי הם חשובים יותר מהצדיקים שבדורות הראשונים.

ואילו הרה"ק מרוזין זי"ע אמר בדברי הגמ' הנ"ל (עירין קדישין השלם' מס' שבת), דהנה כשאנו רואים 'אדם' עומד ומתפלל לפני בוראו אין בזה כל חידוש ורבותא, אמנם לכשנעבור ליד עדר החמורים ולפתע נראה אחד מהם עומד על רגליו ומתחיל לשבח את בוראו ומתפלל לפניו הרי תרעש הארץ מה'נייעס' (החדשות) המרעישות... ואז לא ידקדקו אחריו אם תפילתו היא מקרב הלב או לאו, כי עצם עמידתו בתפילתו רבותא גדולה יש בה. וזהו 'אם ראשונים בני אדם, אנו כחמורים', א"כ, תפילתנו כתפילת אותו החמור שבעצם הדבר שאנו מתפללים בדור אפל ושפל כזה יש בו כבר רבותא, אין מדקדקים אחריה ותתקבל ברחמים.

והטבנו לך - להיות טוב ומיטיב ולא להיפך ה"ו

בפרשתן (י ד), 'ואם באחת יתקעו, ונועדו אליך הנשיאים ראשי אלפי ישראל'. ולכאורה קשה, וכי לקרוא

ל"ב אנשים מתוך בני ישראל (שהרי לא עלה מספר הנשיאים יותר מ"ב) הוצרכו ל'חצוצרות', מדוע לא נשלח 'שליח' שיקראם לאסיפה. ומבאר הרלב"ג, כי אם היו שולחים שליחים היה מקום לבעל דבר לחרחר ריב בין הנשיאים, בטענה מדוע לנשיא פלוני קרא משה ראשון - הרי לך שהוא מחשיבו יותר ממני. ומתוך זה תתלבה אש המחלוקת... ותוצאותיה מי ישורנה... על כן אמרה תורה 'ואם באחת יתקעו' ונמצא שכל הנשיאים הוזמנו יחדיו באותו רגע ובאותו כבוד, וייסתם פיהם של בעלי מחלוקת.

ושמא תאמר, וכי נגזר עלי לסבול מחמת 'דמיונותיו' של פלוני, הרי אני מהלך בדרך ישרה, ואם פלוני 'מסובב' בדמיונות שווא ומדוחים יאכל בעצמו את פרי מעלליו. תשובתו בדברי הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' ז"ע בפרשתן על הפסוק (יב ג) 'והאיש משה עניו מאד' וברש"י 'שפל וסבלן', וביאר, כי להיות שפל

ועניו הוא באמת מעלה גדולה מאד, אך יש מעלה יותר מזה - שיוכל לסבול את שפלות חברו (ליקו' הרי"ם בפרשתן). ודבר שפתיים אך למותר²².

אדרבה, יהא כל אחד מבקש שלום, מרבה באהבת חברים²³ ואהבת ישראל ומשתדל בטובתם.

בא וראה עד כמה יקרה מידה זו בעיני ה', דהנה כתיב בפרשתן (י לב) 'והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' עמנו והטבנו לך', ומבאר הרה"ק 'חתם סופר' ז"ע (ד"ה לכה אתנו) כי 'אחד מהטובות שהקב"ה מתחסד עם עושי רצונו הוא שיוזכרו להטיב לאחרינו', וזהו הטוב אשר ייטיב ה' עמנו שנזכה לוהטבנו לך²⁴.

ובבלל ה'הטבה' - שתהא עינו טובה בשל חברו, ישמח

בשמחתו, בהצלחתו וגדולתו. וכן מצינו בפרשתן (ח יח-יט) 'ואקח את הלויים תחת כל בכור בבני ישראל... לעבוד את עבודת בני ישראל באוהל מועד ולכפר על בני ישראל', וברש"י, 'חמשה פעמים נאמר 'בני ישראל' במקרא זה, להודיע חובתן שנכפלו אזכרותיהן במקרא אחד, כמניין חמשה חומשי תורה'. כתב הרה"ק ה'שם

כב. דבר נפלא אמר הרה"ק ה'לב שמחה' ז"ע, שהנה כתיב 'והאיש משה ענו מאד' כשתיבת 'עניו' היא חסרה בלא יו"ד, והיינו משום שאות זו נתן משלו ליהושע כשהוסיף י' על שמו 'הושע', כי זו כל מהותה של ענווה להניח משלו לאחרים, לוותר לזולת, וכמו שפירש רש"י שפל וסבלן, והיינו שסובל את חברו ונותן לו משלו אפילו דברים גדולים (הובא בליקוטי יהודה החדש).

כג. הרה"ק ה'בית אהרן' ז"ע היה חותנו של הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא ז"ע, ומפעם לפעם היה מבקר אצל חתנו (כי ג' בתים היו לו, בקארלין, במעז'בוז ובסאדיגורא), והנה בסאדיגורא היה המנהג שהאדמו"ר נותן מטבע, והחסידים היו מוכרים את המטבע לכל המרבה במחיר, ובסכום המעות שנכנסו היו קונים 'לחיים' - משקה ליושבים בחצר הקודש, פעם אחת נמכר המטבע בסכום גדול אשר נותר ממנו לאחר קניית ה'תיקון' (כי היו שם באותו הזמן כמה גבירים ממשפחת הורנשטיין המפורסמת), והיו אז חילוקי דעות בין החסידים מה לעשות ב'נותר' - אם להוציאו על איזה דבר מצוה חשוב העומד על הפרק או שאין משנין בכגון דא, חסידי הרה"ק מסאדיגורא לא אבו לשאול את רבם, על כן ניצבו לפני הרה"ק ה'בית אהרן' ששהה באותה העת בסאדיגורא, ושאלוהו כדת מה לעשות בתמורת המטבע, ענה ה'בית אהרן' ואמר, אין לשער רוב הטובה הנפעלת מיישיבת חברים מקשיבים כאיש אחד בלב אחד - הן בהתעלות רוחנית, הן בהשפעות טובות, על כן אינו מן הראוי להוציא מעות שהוקדשו לקניית משקה לחברת אנ"ש לענין אחר.

פעם ישב הרה"ק ה'בית אהרן' ז"ע בשוה"ט, ושלח את אחד החסידים שיצא לרחובה של עיר, ויחזור לומר מה ראו עיניו, וכך סיפר החסיד בחזרו, ראיתי שני שיכורים מהלכים איש לצד רעהו, והנה נענה אחד מהם ואמר לחברו - הבה נאחז זה בזה, וכך לא ניפול ארצה, נענה הרה"ק ואמר לסובביו שמעתם מה הוא סח - אם נתחזק איש ברעהו לא נבוא לידי נפילות.

כד. וגדול מתן שכרו של המיטיב לזולת, וכמו שביאר הרה"ק ה'דגל מחנה אפרים' ז"ע (בפרשת בשלח) על הפסוק בפרשתן (יא ז) 'והמן כזרע גד הוא', עפ"י דברי חז"ל (שבת קטא): 'כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים', וזהו 'והמן' היינו הפרנסה והשפע הבאה לו מן השמים הוא 'כזרע גד' ר"ת גומל דלים, היינו כפי מה שהוא גומל דלים ומרחם על הבריות כך מרחמים עליו מן השמים.

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

האדם. ועל פי על ידי ה'פה' - ה' יסעו באם אינו שומר את פיו הרי הוא מגרש את השכינה הקדושה ממנו, ותסע השכינה להלאה (אילנא דחי, פיעטרעקאו תרס"ח) כ².

ישמחו במלכותך שומרי שבת - השיר והשבה ביום שב"ק בפרשתן (י י), 'וביום שמחתכם', איתא ב'ספרי' (יט) 'וביום שמחתכם - אלו השבתות', והיינו שאף ש'שמחה' היא מעיקרי עבודת ה' גם ככל ימות השבוע, ומקרא מלא דיבר הכתוב (תהלים ק ב) 'עבדו את ה' בשמחה', אך מצוה יתירה יש בה בשבת, וכלשון הפיימן (בומר כל מקדש) 'ביום השבת קודש שישו ושמחו כמקבלי מתן נחליאל'.

וכבר פירשו צדיקים (אגרא דכלה כי תבוא) במאמר הכתוב (דברים כח מז) 'תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל', שהנה האותיות ש'תחת' (כלומר אחרי) אותיות 'אשר' הנם 'שבת' (שכן לאחר א' באה הב', לאחר ש' ת', ולאחר ר' ש'), ולימד הכתוב

משמואל' ז"ע (תר"ע ד"ה ולכפר) דלא נתבאר במה נתכפרו בני ישראל, כי לא מצינו שהביאו קרבן וכדו' לשם כפרה. אלא הענין, כי בני ישראל הראו כאן מדת עין טובה, בראותם שהשי"ת מעלה את עדת הלויים מתוך הכלל, ומקדשם יתר משאר אחיהם, ואפילו הכי לא קנאו בהם, אלא אדרבה, נהגו בהם טובת עין, ושמחו על קדושתם וגדלותם של אלו, ובמידת טובת עין נכללו כל המידות כאמרם ז"ל עין טובה כו'. ומפני זה הודיע השי"ת חיבתו, שחיבבין הם כחמשה חומשי תורה, ומידת טובת עין הרי היא כפרה גמורה לאדם. והיא הייתה כפרתן של ישראל, כי באמצעות הלויים הוציאו ישראל מדת עין טובה לפועל³.

ביותר יש להזהר במשנה זהירות בשמירת הלשון - שלא לדבר סרה איש ברעהו ואדרבה לדבר טוב איש על רעהו. וכדכתיב בפרשתן (ט ב) 'על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו', וביארו צדיקים על פי - בשמירת פיו הוא גורם שה' יחנו - שה' יחנה וישרה שכינתו על

כה. מעלה יתירה מצינו בה ב'עין טובה' כי בכוחה לשדד מערכות, ואף לשנות תכונות הזולת, וכה כתב ב'תולדות הישמח ישראל', כאשר גיסו של רבינו השיא את בנו נסע רבינו להשתתף בחתונה, ונשאר שם כל שבעת ימי המשתה. ביום האחרון של שבעת ימי המשתה אמרה לפתע אם החתן (אחותו של הישמח ישראל) שהכלה איננה מוצאת חן בעיניה, ואי אפשר לה אפילו להסתכל עליה, ע"כ היא דורשת בתוקף שהחתן יעזוב את בית חותנו, ויסע הביתה בחזרה. הדבר נודע לרבינו ונפשו עגמה עליו מאוד, בעת עריכת סעודת שבע ברכות האחרונה אמר רבנו תורה על הכתוב (בראשית טז ו) 'עשי לה הטוב בעיניך', ותרגם אונקלוס כדתקין בעיניכי, דהנה (לעיל שם ד) כתיב 'ותקל גבירתה בעיניה', וברש"י, אמרה שרה זו מראה את עצמה כאלו היא צדקת... מדתו של אברהם אבינו ע"ה הייתה עין טובה, ומדת עין טובה הוא להיפך מ'עין רעה'. כי כמו שעין רעה גורמת לדבר טוב שיהפך לרע כמו כן עין טובה מהפכת כל הדברים הרעים לטובה, וכאשר אמרה שרה לאברהם שהגר מזלזלת בכבודה, אמר לה אברהם אבינו ע"ה, עשי לה הטוב - היינו עשי ותקני אותה, ובמה - בעיניך בעיניך הטובות - להביט במעלותיה, שתהפכי כל העניינים הרעים שבתוכה לטובה (ואכן, הדברים נשאו פרי ונמנע בס"ד כל ענין ה'גט' שם).

ומכאן, ילמד כל איש בדידיה, אף אם סבור אתה שפלוגי מושחת... פלוני טבעיו רעים וכיו"ב רבות, אנא, הבט והתבונן בו ב'עין טובה' וסוף דבר שיותקנו דרכיו, ויעזוב כל קלקוליו... ואף להורים ומחנכים יאמרו, בידכם הדבר - להפוך את ליבם ומוחם של התלמידים והבנים לטובה ולברכה - ע"י שתביטו בהם בעין טובה האומרת שוב ושוב, פלוני טוב הוא, פלוני חשיבותו גדלה עד מאד... כי בזה ייהפך לבכם וטבעם לטוב.

יש שאמרו לרמזו במה שאמרו חז"ל לגבי ה'מצורע' (נגעים ב ג) 'כהן הסומא באחת מעיניו אינו רואה את הנגעים', כי כך אומרים לו לכהן, בבואך להביט בחסרונות רעך, הבט נא גם בעיניך השנית לראות גם במעלותיו... כי אם אינך רואה אלא בעין אחת - כלומר, שאי אפשר לך לראות גם במעלותיו, אל תביט כלל בחסרונותיו. וכך אמרו (שם משנה ב) 'אין רואים נגעים ביום המעונן', ואפשר לבארו, כשפלוגי במצב של 'מעונן' (עת צר ומצוק) אל תביט כלל על חסרונותיו... כי אין דנים את האדם במצב כזה... (אולי י"ל עוד, כשאתה (הרואה) במצב 'מעונן' אל תביט על איש בעולם לדון אותו, כי מי יודע באלו דינים תשפוט אותם).

כו. וכבר אמרו בעלי המוסר ב'לשון נופל על לשון', כי הקב"ה ברא בעולמו 'דומם צומח חי מדבר', ובכל אחד מהם כשימות ויכלה הדבר נקרא בשם 'נבל', הצומח ייקרא 'עציץ נובל', הדומם 'נבלי חרס' והחי נבילה, על משקל זה נאמר שניבול פה הוא סופו של ה'מדבר' - האדם. כי אם אינו שומר פיו הרי זה נחשב כ... ל"ע.

ואמר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, דאף שלאנשים כערכנו אין שמץ של השגה מאי נינהו מלאכי השרת וחיות הקודש, וכל שכן שאיננו מבינים מה הם הכנפיים של המלאכים, אולם זאת גילו לנו חכמינו זכרונם לברכה, שביום השב"ק אנו עושים כהבל פינו מה שמלאכים יכולים לעשות, והשיר והשבח שאנו משבחים למלך קל חי וקיים ביום השבת הוא כמו שירת המלאכים.

עוד כתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (ויקרא תרמ"ח ד"ה במדרש) משמו של הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, וז"ל, ושמעתי מפי מו"ז ז"ל מה ענין שירה בכנף לחיות הקודש, רק שע"י השירה מתעלן^{כח} כמו העוף (שמגביה עוף לגבהי מרומים) בכנפיו, וכן כתב האריז"ל שכל עלייה על ידי שירה^{כט}. עכ"ל. והרי שגדול כוחה של הנגינה לעורר ליבו לאהבתו ויראתו ית' ולהבעיר אש קודש בקרבו, שזהו מ'עיצומו של יום השבת', יום אהבה ל

שכל התוכחה היא על שלא עבד את ה' בשבתות בשמחה ובטוב לבב מרוב כליו.

מעיקרי עבודת ה' בשמחה בשב"ק הוא בריבוי זמירות שירות ותשבחות, וכמנהג ישראל קדושים, וכבר מצינו יסוד נאמן וקדום בדברי הגמ' (מנילה יב:) 'אמר רבא יום השביעי שבת היה, שישראל אוכלין ושותין מתחילין בדברי תורה ובדברי תשבחות'.

נפלאים המה דברי התוספות במסכת סנהדרין (לז: ד"ה מכנף) בזה"ל, כתוב ב'תשובת הגאונים', אומרים קדושה ביום השבת [עיי"ש], דכתיב (ישעיה ו ב) גבי חיות 'שש כנפים לאחד', וכל כנף הוא אומר שירה אחת ביום בששת ימי החול, וכשיגיע שבת אומרים החיות לפני המקום, רבש"ע אין לנו עוד כנף, והקב"ה משיב להם, יש לי עוד כנף אחד שאומר לפני שירה, שנאמר (שם כד טז) "מכנף הארץ זמירות שמענו", אלו ישראל שאומרים לפנינו שירה בעולם הזה. עכ"ל.

כז. מעשה באחד מאנשי הרה"ק רבי בונם מפשיסחא זי"ע אשר היה 'עצבן' (יהודי השרוי בעצבות ל"ע) שרצה לבוא אל הרה"ק ולשבות אצלו בשב"ק, ומן השמים סיבבו שלא עלה בידו להגיע עד 'פשיסחא' רק במוצש"ק. בבואו אל הקודש אמר לו הרבי ר' בונם, הנה יום השבת קודש מופלג הוא במידת הכנסת אורחים, וכשבא אצלו אורח טוב, יתן לו ויכבד אותו כפי ערכו. דהיינו אם חל ר"ח בשבת או חנוכה בשבת יכבד אותו קצת, דהיינו ב'קריאת מפטיר ובמוספים' של ר"ח. אם חל יו"ט בשבת יכבד אותו יותר, ויתן לו את כל הקריאה ואת כל התפלה של יו"ט, ואם חל יוה"כ בשבת אז יכבד אותו יותר ויותר, שיתן לו את המאכל - שאסור לאכול ביוה"כ שחל בשבת, ויבטל שבת א"ע כנגד יוה"כ. אך אם חל ט' באב בשבת, הרי הוא נדחה לאחר השבת, והשבת אינו מכבד אותו כלום, כי הש"ק אומר באורחים כאלו אין רצוני היום, רק יבואו לאחר השבת... ורמז היה בדבריו על 'עצבן' זה שנדחה מלהיות אורחו עד לאחר השבת (הובא בשיח שרפי קודש החדש, שבת כד).

כח. איתא בירושלמי במסכת עבודה זרה (פ"ב ה"ח) ששני אמוראים נחלקו בדבר הלכה עד שאחד מהם קם ורצה לנדות את חברו, אמרו לו חבריו הרי אדם גדול הוא וכיצד לא תחשוש לנדותו, שאל המנדה מהי גדולתו, אמרו ליה בכך שיודע להמתיק את הים הגדול, ומבאר שם הירושלמי בהמשך דבריו שהכוונה היא שיודע לכוין את השעה שהים הגדול אומר שירה לבורא ית"ש, ובאותה השעה המים נמתקים, וחזינן מכאן שאפילו מים מלוחים ביותר כמי הים הגדול נמתקים כאשר הם משוררים לקל עליון. וקל וחומר שהאדם עצמו 'מתמתק' ברוחניות ובגשמיות ונחלץ מכל צרותיו בעת שהוא משורר אל בוראו בשיר וקול תודה.

כט. וכבר כתב 'החינוך' (מצוה שפד) בטעם המצווה האמורה בפרשתן לתקוע בחצוצרות בעת מלחמה וביום שמחתכם ומועדיכם, וז"ל, שהאדם מהיותו בעל חומר צריך התעוררות גדול אל הדברים, כי הטבע (של האדם) שמבלי מעיר יעמוד כישן, ואין דבר יעוררוהו כמו קולות הניגון.

זכר לדבר יש ללמוד ממה שאמרו בגמ' (ערכין י:) 'אמר רבא בר שילא אמר רב מתנה אמר שמואל, מגריפה היתה במקדש עשרה נקבים היו בה כל אחד ואחד מוציא עשרה מיני זמר, ופירש רש"י, 'מגריפה - שבה גורפין את דשן המזבח', והקשו בתוס', 'וקשה דהא היתה כלי זמר', וכלומר מה השייכות בין 'מגריפה' שהיא כלי זמר להוצאת הדשן מעל המזבח, ולמדנו מדברי רש"י בדרך הרמז שאכן 'מגריפה' זו המנעימה בקול פולח כליות ולב היא המוציאה את כל ה'דשן' והפסולת מהלב.

ל. רמז לדבר אמר הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זי"ע כי 'שבת' בגימטריא 'אהבה בכל לב, אהבה בכל נפש, אהבה בכל מאד' (הובא בבני יששכר מאמרי השבתות מאמר א אות ט).

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

ודבקות בהשי"ת מתוך השתוקקות עצומה ברשפי אש יוקדת אל אבינו שבשמים לא.
 מדרשי חז"ל שהיה זה 'כתינוק הבורח מבית הספר', וכלומר שנסעו מהר סיני משום שחששו שמא יוסיף הקב"ה לתת להם תורה ומצוות.

אותי יום יום ידושוני - לעסוק בדברי תורה דבר יום ביומו
 בפרשתן (י לז), 'ויסעו מהר ה' דרך שלושת ימים וארון ברית ה' נוסע לפניהם דרך שלושת ימים לתור להם מנוחה', וידוע מה שכתבו רבותינו הראשונים (רמב"ן פסוק לה, ותוס' שבת קמז. ד"ה פורענות) בשם

עפי"ז פירש ה'כלי יקר' את האמור כאן בזה"ל, לפי שכתוב במגילת סתרים 'אם תעזבני יום יומיים אעזובך' (ספרי עקב יא כב), משל לשנים שהולכין זה מזה, זה הולך מיל למזרח וזה למערב, נמצא שהם רחוקים

לא. ידוע מה דאיתא (סנהדרין סה: ובזוה"ק בכמה מקומות) שהגהנום שובת בשבת ואין הרשעים נידונים בו, ואפשר להוסיף בביאור הדבר על פי שכתב הרה"ק ה'שם משמואל' (תשא תר"ע) וז"ל. 'הנה כ"ק אבי אדמו"ר (האבני נזר) צוקללה"ה הכ"מ זי"ע אמר, שאם תהיה לאדם השתוקקות לעבודת השי"ת, אז אי אפשר שיהיה בגיהנם, ואם יהיה שמה, ערב הוא בדבר, שהתשוקה היא תוציא אותו החוצה משם כחץ, עכ"ל, ובמקום אחר (קרח תרע"ז) מביא כיוצא בזה 'וכענין שהגיד לי כ"ק אדמו"ר זצלה"ה שאיש אשר התשוקה שלו היא תורה ומצוות, אי אפשר שירד לגיהנם, ואפילו אם ירד, הנני ערב בעדו שימהר ויעוף משם כחץ מקשת', עכ"ל, ומאחר שבני ישראל מתעוררים ביום השב"ק לעבוד את בוראם ויוצרים מתוך תשוקה לזהות על כן 'בדין' הוא שאותה תשוקה תוציא אותם מהגהנום ביום השבת ויעופו משם כחץ מקשת'.

הוא אשר דיבר הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע מויז'ניץ לבאר בהא דאיתא במדרש (בר"ר כב יג) שלאחר שהרג קין את הבל והוכיח הקב"ה את קין והענישו 'פגע בו (בקין) אדם הראשון, אמר לו מה נעשה בדיןך, אמר לו עשיתי תשובה ונתפשרתי וכו', מיד עמד אדם הראשון ואמר מזמור שיר ליום השבת' (תהילים צב א), וכבר תמהו המפרשים מהו שאמר 'ונתפשרתי', וכי שייך אצל הקב"ה עניין 'פשרה', ובעיקר תמוה מה שפתח אדם הראשון ואמר מזמור שיר ליום השבת, מה עניין שבת לכאן. וביאר ה'אמרי חיים', כי קין התאונן ואמר עשיתי תשובה ונתפשרתי, והיינו, שלא היתה ה'תשובה' באופן של חמימות ואש קודש לבעור מחדש אל הקב"ה, רק נשארתי 'פושר' שאינו כל כך חם ובווער... מיד פתח אדם הראשון ואמר לו מזמור שיר ליום השבת, הכנס עצמך ליום השבת, ומכוח קדושתה תתחדש בלב שלם עד שנכספה וגם כלתה נפשך, ואל תישאר 'קר' וצונן ביום השבת אלא 'קום קרא אליו', התעוררי התעוררי כי בא אורך, ואזי 'חיש לאמצך'...

ויתבאר ביותר עפ"י המסופר ששאל הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע את הגה"צ רבי יענקלה גלינסקי זצ"ל האם זכה להניח תפילין בהיותו במחנות העבודה בסיביר תחת שלטונות הרשע, והשיב לו שבהגיעו לסיביר באו עמו עוד כמה שומרי תורה ומצוות, מיד ערכו הרשעים חיפוש מדוקדק בכליהם ובבגדיהם, ומצאו כמה וכמה זוגות תפילין, ובחמתם כי רבה נטלו את התפילין ושרפום באש ה"י, אכן רבי יענקלה עצמו הצליח להחביא את התפילין מעיניהם, והניחם במקום מסתור. והנה בכל יום ויום היה מעבידים אותם בעבודת פרך שעות על גבי שעות בחטיבת עצים בקור מקפיא כשרגליהם מבוססות בשלג עמוק, ולאחר שעבדו כמה שעות נתנו להם 'הפסקה' מועטת של רבע שעה לנוח מעט, ומיהרו העובדים הגויים לחמם מים ולשפכם על הרגליים הקפואות בכדי לשמור על חיותם וזרימת הדם, אך לעומתם שומרי התורה מיהרו לילך למקום בו הוחבאו התפילין ולמהר להניחם (ועקב הזמן המועט שעמד לרשותם, כי רבים רצו לזכות להניח תפילין, על כן לא היה סיפוק בידם אלא להניח ולקרוא פרשה ראשונה של קריאת שמע ומיד לחלוץ), ואמר לו ה'חזון איש' שהינו מקנא בו באותה הנחת תפילין שנעשתה במסירות נפש.

עתה הבה ונתבונן, היאך באמת לא קפאו רגליהם של החרדים לדבר ה' שהניחו תפילין במקום שיתעסקו באותה שעה בחימום הרגל, והרי היה זה כפור עז החודר עד לשד העצמות... אין זאת אלא שרתיחת הלב להנחת תפילין שהיא 'אות' וקשר עליון עם הקב"ה היא שהרתיחה את כל אברי הגוף וחיממה אותם... אף אנן נענה ונאמר, אם עבודתו בשב"ק תהא מתוך רתיחה בבחי' נפשי חולת אהבתך אזי כל 'גופו' ונפשו יעלו רתיחה, וכבר כבר לא יהיה רק 'ונתפשרתי' מלשון צונן ופושר...

והנה נודע מה שאמרו חז"ל (שבת י:): 'מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבתי שמה, ואני מבקש ליתנה לישראל, לך והודיעם', ויתבאר בזה על פי מעשה באחד נכרי זקן שהיה דר במדינת אוקראינה שכבר לא היה בכוחו לעבוד את

היא במה שהם ברחו מבית מקום לימודם, שאין זה אלא עוון אבל לא פורענות.

ומבאר ה'חתם סופר' זי"ע (ספר הזיכרון מכת"ק בדרוש לו' אב עמ' נא) באופן נורא וז"ל. 'כי הנה איתא במדרש רבה פר' ראה (פרשה ד) 'הסייף והספר ירדו כרוכים מן השמים, אמר להן אם תעשו מה שכתוב בספר הזה אתם ניצולים מן הסייף הזה, ואם לא תעשו, אתם נהרגים בסייף הזה', וכוונתם בזה כי אינו דומה פורק עול לימוד התורה לעובר שאר עבירות, כי בשאר עבירות העונש מעותד ליום מועד כי יבוקר פנקסו, אבל ביטול תורה אינו כן אלא עונשו כרוך בעקבו בשני דליים מים כשזה עולה זה יורד. ועל כן אמרו חז"ל (אבות ג ה) הפורק ממנו עול תורה נותנים עליו עול מלכות ועול דרך ארץ'. כי העוזב את דרכי התורה נכנס מיד לעול מלכות ופורענות באה עליו, נמצא שעצם חטא עויבת התורה היא עצמה פורענות כי הם כרוכים זה בזה. לכן באותה שעה שעזבו וברחו ממתן התורה, מיד ראה משה רבינו כי שעבוד עול מלכויות

זה מזה ב' מילין (אעפ"י שב"א הלך רק מיל אחד), כך אמר הכתוב כי המה נסעו מאחרי ה' ונזורו אחור דרך ג' ימים מן השכינה, ולעומת זה גם ארון ברית ה' נוסע לפניו להתרחק מהם דרך ג' ימים, נמצא ריחוק דרך ו' ימים ביניהם כדי לתור להם מנוחה מן המצות אשר מאסו בהם, עכ"ל. והרבה יש להתעורר בהתחזקות ב'קביעות עיתים לתורה', ללמוד חק תלמודו בכל יום ממש^ל, ושלא יעבור עליו אפילו יום אחד ח"ו לבטלה, בכדי שלא יהא בכלל 'אם תעזבני יום יומיים אעזבך' ל^ג.

והנה אמרו חז"ל (שבת קמז. הובא ברש"י פסוק לה) כי פרשת ויהי בנסוע הארון הרי הוא ספר בפני עצמו, והוא נבדל בננין הפוכין בתחילתו ואחריתו - להבדיל בין פורענות לפורענות, ובתוס' (שם) ביארו שפורענות הב' הוא פרשת 'ויהי העם כמתאווננים', ונאמר מיד 'ותצא אש'. והפורענות הא' היא מה שנאמר 'ויסעו מהר ה'', וכמדרש חז"ל 'כתינוק הבורח מבית הספר'.

ולבאורה צ"ב, דבשלמא בפרשת המתאווננים אכן נאמר 'פורענות' - ותצא אש. אבל איזה 'פורענות'

האדמה, על כן שלח אגרת לבנו הדר במרחק וכתב לו, הנה קרב ובא עונת החרישה וזריעה, ותש כוחי לצאת ולהתייגע בחרישת השדה והפיכת רגבי האדמה, אנא ממך חוש לעזרתי, לך לך מארצך אל בית אבותיך ותעבוד במקומי למען אוכל לחיות מתנובת הארץ, ואל תשליכני לעת זקנה... כשהגיע המכתב לבית הבן וקרא בו מיד שלח לו מברק דחוף בו כתב, אל תיגע באדמה כי הטמנתי שם אוצרות זהב וכסף אבנים טובות ומרגליות, כעבור כמה ימים חזר ושלח אגרת השנית בה כתב, אבא היקר, עשיתי כל שביכולתי... כלומר שלא היה שם כלל אוצר, רק הבן הכיר ב'טיבו' של האב ובחמדנותו הגדולה, וידע היטב כי ברגע שישמע האב שיש 'אוצר' בתוך האדמה אזי מיד 'ישכח מזקנותו' וירוץ כמו ילד להפוך את האדמה בכדי לגלות את המטמון... ונמצאת האדמה חרושה כהוגן... ולדידן, פעמים שאדם מרגיש 'עייף' בשבת, עייפות הנפש והגוף, על כן אמר הקב"ה למשה לך והודיעם מאותה מתנה טובה שיש לי בבית גנזי, תגלה את אוזניהם שיש כאן אוצרות מלכים מ'בית גנזיו' של הקב"ה, ומיד תפוג 'עייפותם', וירוץ עבדך כמו אייל...

לב. ובעניין זה אמרו לרמזו בהא דאיתא בגמ' (שבת פו:) 'בשבת ניתנה תורה לישראל', שבא ללמד שכשם שיום השבת קבוע ועומד, ולא יוכל בר אנוש להקדימה ולאחרה לעולמים, אף אם מאד מאד נחוץ לו להזיז את השבת ליום אחר מחמת עסק ממון שנזדמן לו וכדו', ואפילו אם ירצה להשלימה בכפליים כגון לערוך במקומו ב' ימי שבתות גם כן לא יועיל לו במאומה. כיוצא בו, 'בשבת ניתנה תורה' - אין להזיז 'שיעור תורה' הקבוע, ולא יאמר למחרת היום אשלים את הלימוד היומי, אלא בכל יום ויום עליו להשלים את חוק לימודו.

לג. מיקירי קרתא דשופריא ומנקיי הדעת שבה היה הגה"צ רבי זלמן בריזל זצ"ל, ביום מן הימים הוצרך ר' זלמן להיכנס אצל הרה"ק ה'אמרי חיים' מוויז'ניץ זי"ע ונקבע לו לשעת בוקר מוקדמת, ולכן הקדים ר' זלמן והגיע לבני ברק בלילה שלפני היום, והשתכן אצל בנו ר' נטע. והנה מנהגו של אותו חסיד היה לשכב במיטתו בין השעות 11 בלילה עד 2 לפנות בוקר, ותיכף היה מתעורר לעבודת הבורא. באותו לילה לא הספיק רבי זלמן להשלים כל שיעוריו בתורה, ועל כן נשאר ללמוד לגמור חוק לימודו, הפציר בו רבי נטע שילך לישון וכבר ישלים את לימודיו למחר... אך ר' זלמן לא זע כלל לשמע דבריו אלא המשיך בלימודו, אך בנו שדאג לו המשיך ואמר לו, אולי תמשיך מחר... אולי תשלים למחרת את חוק לימודך... הלא מאוחר כעת... משראה שאינו נענה לאחר כל ההפצרות המרובות,

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

הזכות פר' נשא) 'המדרש מאריך (בפרשת נשא) יותר מבכל מקום, וכן בזה"ק האידרא. ולמה, נראה - לפי שברוב שנים הפרשה (הלה) בחג שבועות שניתנה לנו התורה וכו', והרי שבימים אלו הקב"ה נותן 'שפע' של תורה, ועדיין השערים פתוחים לרווחה לכל הרוצה לבוא וליטול את ה'.

מתוח כנגדם, פתח בתפילתו ואמר - 'קומה ה' ויפוצו אויביך וינוסו משנאיך מפניך, ולא ישלטו בבניך'.

והזמן גרמא להתחזקות בלימוד התורה ל' שהלא עומדים אנו בשבעת ימי תשלומים לחג קבלת התורה ליה, ונודע מה שכתב הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ספר

פנה ר' נטע אל מטבח ביתו וישב לסעוד את לבו בסעודת הערב. אדהכי והכי סיים ר' זלמן את לימודיו, ובעברו ליד המטבח הבחין בבנו האוכל לשובע, פנה אליו ואמר לו... די לך נטע בני, אולי תשלים למחרת...

לד. נוראות אמר הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע בנוסח התפילה (בברכות ק"ש שבתפילת הערב) כי הם חיינו ואורך ימינו - אם התורה הקדושה היא מקור חיותו ועוסק בה תמיד. אזי 'ובהם נהגה יומם ולילה' - על ידי לימוד התורה נעשה הוא מנהיג העולם, אם ירצה יהפוך לילה ליום, ואם ירצה יהפוך יום ללילה (מובא גם בקובץ באו"י עט עמוד קכ"ו בהערה ה). לה. ודע כי אין הקב"ה דורש ומבקש מאתנו אלא להתחיל מבראשית, יתחיל בעבודתו המוטלת עליו - לעסוק בתורה בהתמדה כל חד וחד בדרגא דיליה, ואז יגמור ה' בעדו, כדברי רש"י (שמות יט ה) 'ועתה אם שמוע תשמעו בקולי, אם עתה תקבלו יערב לכם מכאן ואילך - שכל התחלות קשות'. אבל אם יתייאש מלהתחיל אף בעת ההתחלות הקשות, להיכן יגיע...

אמרו המושלים להמשיל מדרכו של עולם, פעם קנה הקונה מנעלים חדשים ושילם עליהם במיטב כספו, בעודו נהנה להלך במנעליו החדשים הם החלו ללחוץ על רגליו עד כדי זוב דם בכמה מקומות בכף רגלו, מיד אץ הקונה אל ה'מוכר' וגער בו, איזה מנעלים נתת לי, וכי לזה כיליתי את כספי - שיזובו רגלי דם ויהיו נפוחים וכואבים בכל אבר ואצבע שברגלי... אמר לו המוכר, תנוח דעתך קונה יקר, אין ברירה אחרת - כך הוא דרכו של מנעל חדש, המתן בסבלנות כשבועיים ימים ותראה שכל הלחץ שהמנעל לוחץ פסק ותהנה עד מאד ממנעליך החדשים והטובים... וכן עשה האיש, חלץ מנעליו הניחם בארון שבביתו, לאחר שבועיים שב ללבשם, ואוי... שוב הם לוחצים את רגליו במידה מרובה. כאן כבר פקעה סבלנותו וברוב כעס נכנס לבית המוכר ושפך על ראשו קיתונות של זעם וחימה, למה רימיתני זה פעמיים, כבר עברו שבועיים ושום דבר לא זו ולא נפחתו הכאבים, חקר המוכר למעשיו של הקונה ה'חכם', ומשהבין את הנהגתו עם המנעלים פתח את פיו ב'מענה רך ישיב חימה', לא מחכמה שאלת על כך, כי לא הייתה כוונתי שתניח המנעלים בארון ומאליהם יפסיקו להכאיב וללחוץ אותך אחר שבועיים, 'אם כה תעשה' - שתמשיך לנעול אותם לרגליך על אף היותם כואבים ומכאיבים אז כעבור שבועיים ימים יקבלו המנעלים צורת רגליך והכל יבוא על מקומו בשלום... כיו"ב לענין עסק התורה, הגם שרק כל התחלות קשות, מ"מ על האדם להתחיל ללמוד, וא"א לו להניח את הגמרא בארון הספרים ולאחר שבועיים ימים להוציא משם את הגמרא ולהתאונן שלא זו מאומה ועדיין קשה עליו לעסוק בתורה, רק אם יעסוק בתורה ויקיים כל התחלות... אז לאחר זמן ינוח לו וירגיש טעם מתיקות התורה בעזהשי"ת.

עוד משלו, לאיש שלמד מחברו לנהוג ברכב (דרייווען א קאר), ה'מלמד' יצא עמו על הדרכים, והראהו כאן נוסעים ושם עומדים, כאן ממתינים ושם ממשיכים, בכפתור זה מדליקים ובזה נוסעים אחרנית וכו' וכו', על אם הדרכים הורה לו להיכנס לצידי דרכים, שם ראו מקום גדול מקורה ובצד חנות, תמה התלמיד מה יש כאן, וכי למיני מתיקה אני צריך כעת... הראה לו המלמד שיש שם עמודים עם צינורות, צינורות הללו מוליכים דלק ובניזין לקרבי הרכב, ורק כך אפשר להמשיך בנסיעה, כי ללא שיריו את צמאון הרכב לדלק (גז) לא יסכים להמשיך בנסיעה. משקרבת התלמיד ל'מקור' הדלק, זעק, אוי ריחו נורא, אינני מסוגל לעמוד כאן אפילו עוד רגע כמימריה, עצה טובה יש לי - תחת הבניזין יבוא הקולה - באחורי הרכב (טראנק) יש לי בקבוק חדש של 'קוקה קולה' - את תכולתו אשפוך בפי הרכב אשר שם הוא שותה לצמא... וניסע לשלום, אמר המלמד, לא ולא, זה לא יעבוד, טען התלמיד בטפשותו, וכי למה תדבר כן, מי פיתה אותך לחשוב שטויות כגון דא, מה בין קולה לדלק, אדרבה הקולה הוא משקה חשוב פי כמה וכמה ועולה על שולחן מלכים... והרי אין צורך לבאר טפשותו של התלמיד, כי 'מאשין' (מכשיר) זה נוסע דייקא עם דלק ובניזין, ועם קולה אינו זז ממקומו.

באר הפרשה - פרשת בהעלותך

ז

יהא רעוא מן קדם אבוהון די בשמיא שנוכה לעלות ולהתעלות בדרכי האמונה המהורה, בשמחה ובטוב לבב, ויקיים בננו הפסוק דפרשתן (י כט) 'כי ה' דיבר טוב על ישראל' לח, ואור חדש על ציון תאיר לט במהרה בימינו אמן.

ולדין, הרוצה להתקדם, לעלות במעלות התורה, ידע, כי מאשין זה – עסק התורה, יוכל ליסע רק יחד עם ה'קושי', לא עם תענוג ובקלות – כאותו משקה המענג – קולה, יצליח להתעלות, רק דייקא עם 'כל התחלות קשות' אז אכן, סוף דבר, ש'יערב' לכם מכאן ואילך.

לו. מעשה באב לבחור מהולל בתשבחות, שהבין את 'טיב הסחורה' שברשותו, ובבואו לעונת השידוכים כשההצעות החלו לזרום כגשם ביום החורף, ביקש האב (מלבד זאת שעמד האב להסכים רק לשידוך חשוב ומשובח) שיתנו לו 2 דירות עבור הבן, משעברו כמה חדשים ולא התקדם מאומה החלו השדכנים להסביר לו כי עליו לרדת מהעץ... וכי באמת כך תתגאה עם בנך וכיו"ב משאר טענות. אך הלה עמד על שלו.

ויהי היום, ותיהום כל העיר, השמעתם, אותו בחור בא בקשרי שידוכין, עם מי... עם בת פלוני, המה ראו כן תמהו, והלא ידוע אותו אבי הכלה דלפון בן דלפונים, וכי הוא הבטיח ל'חתן' 2 דירות, והרי אף את ההוצאות של הלבשה וכיו"ב יצטרכו לאסוף ב'שטיבלעך' עבורו...

משנתבקש אבי האב הסבר לכך, ענה, הנה כל השדכנים טרחו להסביר לי עד כמה בני החשוב אינו חשוב כל כך, בני הצדיק אינו צדיק כל כך – עד כדי 2 דירות, בני הת"ח אינו ת"ח, אבל זה האיש שזכיתי להיות מחותן, הוא 'מבין' כהוגן על בני, ובכל העת הכריז כי אכן חתן זה ראוי לקבל 2 דירות ואף יותר, אבל מה יעשה שאין בידו לשלם כל כך...

על דרך זה ייאמר לעניין לימוד התורה, שהיא מחזרת אחר מי שמבין 'בטיבה' ומכיר בגדולתה, ואף אם אין לו 'שלם', כל עוד שהוא מכיר בחשיבותה ורוצה לזכות בה מתוך הכרה בקדושת התורה... סוף דבר, אם לא יתייאש וינסה לקנותה אכן יזכה לתורה.

לז. הנה כתיב בפרשתן (ח יט) 'ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הקודש', וברש"י, 'שלא יצטרכו לגשת אל הקודש'. דבר נחמד הביא הרה"ק האמרי נועם ז"ע (אות י) לפרש בדרך צחות, ע"פ המסופר על גביר אדיר אשר היה בריא ושלם בגופו ובממונו, ואף נתברך בבנים כשתלי זיתים, פעם אחת ניצב האיש לפני הרה"ק המגיד מקאז'ניץ ז"ע וביקש את ברכתו, שאלו 'המגיד' הרי לא חסרת מאומה ומדוע באת אלי, השיב הגביר, על הא גופא באתי לבקש את ברכת הרבי, שלעולם לא אצטרך לבוא אליו... עפ"י ביאר האמרי נועם בלישנא דקרא, כי 'הקודש' מרמז על הצדיק, והכי קאמר 'ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הקודש', שלא יצטרכו לגשת אל הצדיק מחמת נגף ח"ו וכדומה ושאר חסרון, אלא רק לזאת ילכו אל הצדיק לבקש ממנו שיפעל בתפילותיו שלא יצטרכו לגשת אל הקודש... ולעולם לא יחסר להם מאומה, אכ"ר.

לח. ידוע שהרה"ק מלעכאוויטש ז"ע אמר פעם בחזרו מבית הטבילה בערב שבת קודש פרשת בהעלותך לעת כזאת היה עלינו לשורר ולזמר בתופים ומחולות, כי בפרשה זו כתיב 'כי ה' דיבר טוב על ישראל'.

לט. אגב אורחא, הנה איתא מהרה"ק רבי פינחס מקאריץ (אמרי פינחס השלם פ"ר בא), שהכל תלוי ב'אור הגנוז', ואיתא בזוהר הקדוש (ויקרא פח:): שבכל יום יש רגע אחד שאז מתגלה אור הגנוז, ובאותו הזמן מתקבלים כל התפילות, ולכך איתא במדרש (עיי' דב"ר ב יב) 'קוה אל ה' – אפילו מאה פעמים, כלומר, כשאדם מתפלל על איזה דבר הרבה פעמים ואינו נענה יתפלל עוד ולא יתייאש, וביאור הדבר, כיון שהכל תלוי באור הגנוז וכבר אמרנו שבכל יום הוא מתגלה בעולם, ואפשר שיזדמן לו לאדם אותו עת שיתגלה האור ומיד נעשה בקשתו, כי דבר הגנוז אין יכולים לידע אימתי מתגלה, ומוסיף שם מכל מקום משמע קצת שבבוקר קודם נץ החמה מתגלה ואז עת רצון לשאול כל אחד צרכיו (נ"ל בשם הבעש"ט ז"ל). עוד איתא באמרי פינחס (בפרשתן) שבפרשת בהעלותך מאיר ומתעורר ענין אור הגנוז, אמור מעתה כי 'עת רצון' נפלא הוא בכל השבוע לקבלת התפילות.

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת בהעלותך תשפ"ב

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאת.

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו את משמרת ה' שמרו על פי ה' ביד משה: (ט, כג)

יש להבין את האריכות הגדולה באמרו שהיה לפעמים שהענן על המשכן "ימים רבים" ו"ימים מספר" ו"מערב עד בוקר" או "מימם עד לילה", "ימים או חודש" וכו', וכי מה האריכות בזה הרי היה די באמרו שבכל עת שהענן על המשכן חנו, ובהעלותו נסעו.

עוד יש להבין הסדר הפסוקים, שמתחיל עם "ימים מספר" ועובר אל "ערב עד בוקר" ושוב "ימים או חודש".

גם ההדגשה "על פי ה' יסעו וכו' שחוזר פעמיים על זה הן בפסוק יח והן בפסוק כג ומוזכר בין הפסוקים שוב.

ונקדים את פירושו הנפלא של הגר"ח שמואלביץ זצ"ל על דברי הגמ' שבת (לא, ב) "סותר על מנת לבנות במקומו - הוי סותר. על מנת לבנות שלא במקומו - לא הוי סותר. אמר ליה רבה: מכדי, כל מלאכות ילפינן להו ממשכן, והתם סותר על מנת לבנות שלא במקומו הוא! אמר ליה: שאני התם כיון דכתיב "על פי ה' יחנו" כסותר על מנת לבנות במקומו דמי".

וביאר הגר"ח שמואלביץ את דברי הגמ', שהנה אדם הנוסע ממקום למקום באם נשאלהו היכן עבר ימנה אחת לאחת את כל דרכו ואת המקומות שבהם עבר. לא כן הוא אצל תינוק הנמצא בחיק אמו שכשאמו עוברת ממקום למקום הוא לא עובר במקום זה ובמקום זה אלא נמצא באותו מקום - בחיק אמו - מתחילת הנסיעה עד גמירא. כן היו אף בני"ב באותה שעה באותו מקום של "עפ"י ה' יחנו". ע"כ. ובאמת שהוא פסוק מפורש: (דברים א, לא) "ובמדבר אשר ראית אשר נשאך ה' אלקיך כאשר ישא איש את בנו בכל הדרך אשר הלכתם עד באכם עד המקום הזה".

הנה, באם נתבונן במה שעברו בני ישראל במסגרת מ"ב המסעות יתגלה לנו דרגתם העצומה. ונצייר לעצמנו קורות מסעם, שהנה עלה הענן מעל המשכן וזהו אות וסימן לתחילת מסעם, והאב וכל בני המשפחה אורזים במהירות את כל כבודם ורכושם הרב (שהרי עלו עם רכוש רב ממצרים), ונסעו עד אשר הגיעו לחנייתם. הגיעו למקום החדש ו"התמקמו", ו"פרקו את החבילות", כל דבר על מקומו, דירת השינה, המגורים, ולהקצות ולהכין מקום לבהמות וכו' וכו'.

אחרי עבודה מרובה, הכל בא על מקומו בשלום, ואולי אפי' לא הספיקו ליתן תנומה לעפעפיהם, "ויש אשר יהיה הענן מערב עד בקר ונעלה הענן בבקר ונסעו" נוסעים! שוב, לארוז את החבילות הכל מחדש, ונוסעים עד לחניה הבאה.

בחניה זו, כבר היה אבי המשפחה חכם יותר. "לא מפרקים שום חבילה", "יושנים על הארגזים", שכן חבל לעבוד פעמיים...

עובר לילה, עובר יום, ועוד לילה ושוב יום הוא מתחיל להישר... "לפרק רק מה שצריך דחוף" מכריז הוא לכל בני המשפחה לאחר כמה ימים. "או ימים או חדש או ימים בהאריך הענן על המשכן לשכן עליו יחנו בני ישראל ולא יסעו ובהעלתו יסעו". פעם חודש ופעם יומיים, פעם יום ופעם לילה אחד.

עליהם התנבא הנביא ירמיה: "כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה".

הא למה הדבר דומה? בהמה שהרועה מוליכה ממקום למקום, וכי יש בדעתה חשבונות להבין את מטרת הרועה? וכי היא חושבת אם הדבר לטובתה או לרעתה? הרי היא הולכת אחרי הרועה בלא שום מחשבה לכאן או לכאן. כן היו בני ישראל באותה שעה, כגמול עלי אמו, ששם

ואמרת אליו בהעלתך את הנרת אל מול פני המנורה (ח, ב)

כתב רבי משה פינשטיין זצוק"ל בספרו דרש משה, תוכחת חיים למחנכים ומלמדים וראשי הישיבות והורי הילדים שיש לפעמים בעיה עם הילדים שיש בהם ג' דרגות בכלליות, עידית בינונית וזיבורית, המלמד אינו יודע למי לדבר, אם ידבר לעידית יחלשו הזיבורית, ואם ידבר עם הזיבורית ישתעממו העידית, והרי יש סדר קבוע בתלמוד תורה עם כל התלמידים ביחד, וכן אבא בשלחן שבת ויש שם כמה מדרגות של ילדים, האם יש כאן מטה של סדום שמי שהוא קצר ימשכו אותו כמדת המטה, ומי שהוא מדי הארוך קוצצים קצוותיו? וב"ה בימינו אכשור דרא ויש סיוע פרטי למי שצריך, אך בדרך כלל צריכים ישועה ופתרון לבעיה הזאת. וכתב רבי משה שחינוך בני ישראל נמשל להדלקת המנורה בדברי חז"ל, ורש"י פי' שני פירושים על בהעלתך, א. עד שתהא הלהב עולה מאליה. ב. שהמדליק יעלה על המדרגות למעלה. וכתב השפתי חכמים איך לומדים שני לימודים מפסוק אחד. ותי' המזרחי דשקולים הם ויבואו שניהם, כיון ששני הדרשות שווים דורשים שניהם. וביאר רבי משה, באמת היה הכהן יכול להדליק את המנורה מלמטה ולסמוך שמסתמא נדלק הנר, שהרי יש כאן שמן ופתילה, ועתה עומד מלמטה עם הנר כמה רגעים ונוגע בנר הדולק בפתילה, ע"פ כללי יו"ד סי' ק"י יכול להמשיך ולסמוך על החזקה שמסתמא נדלקו הנרות. אך דרשינן שאסור לו לסמוך על החזקה אלא לעלות על המדרגות ולהיות בטוח בעיניו שכל אחד מהנרות נדלק. זהו תוכחת חיים למחנכים, אתה יכול להדליק כשאתה עומד בארץ, ואז בכלליות הבינו הילדים את הגמרא שהרי הסברתי מאד יפה את הסוגיה, מה לי להתאמץ לראות על כל נר במיוחד לבדוק אם הוא הבין בפרטיות או לא, שמא אין זה מצד חיובי ומעמדי כאן כמחנך. לכן מלמדים אותנו שצריך לעלות על ג' מדרגות לבדוק בעיניו אם כל אחד מבין לפי כשרונותיו.

עוד צריך המחנך לבדוק שתהא שלהבת עולה מאליה, לא ברגע הראשון שנדלק לעזוב אותו, אלא לעמוד סמוך לכל תלמיד ותלמיד להעביר לו דעת תורה שיהיה עומד חזק, גם כשהרוחות ינשבו מכל צד, ישאר מאיר בתקיפות האורה. עוד הוסיף רבי משה 'מלמד שבחו של אהרן שלא שינה' אע"פ שהיה לו אומדנא חזקה שכבר הבינו התלמידים, לא עזב את הנר כל זמן שלא ראה ממש בחוש שכל תלמיד ותלמיד השיג את הלימוד בתכלית השלימות. וזהו ענין שצריך לתקן במערכת החינוך הכללי, שלא לאבד ההשגחה על הפרט. כי בימים הקדמונים היו ההורים לוקחים מלמדים לבניהם בפרטיות, המלמד לא היה לומד פעם אחת עם כל עשרת הילדים, אלא לומד עם כל אחד בפרטיות. אך בימינו זה חזר כבזמן הבית שיש עשרות ילדים בכיתה, יחד עם זאת צריך להזהר ולהשמר שלא יזק הפרט מזה, אלא לעמוד מלמעלה ולשמור על כל נר שידלוק יפה. אם המלמד נכנס לכיתה ומדבר רק לבודדים המוכשרים, הרי לא עשה מלאכתו, כי אלו המוכשרים אין צריכים חידוד וישיבה, תקנת רבי יהושע בן גמלא היה בשביל הנכשלים ולא בשביל המוכשרים, כמ"ש בגמ' להדיא. ולכן עבודת המלמד שלא לסמוך על האומדנא, אלא לבדוק בפרטיות כל נפש ונפש אם הוא מאיר כראוי. ושיהיה הלהב עולה מאליה, שיהיה הפתילה מחובר מאד לאש שתדלוק בו יפה. כך יזכו התלמידים להתחנך כראוי כתקנת יהושע בן גמלא. שלא יצא אחד מן השורה. וכן המוכשרים לא ינזקו מזה, שאם יש לו זמן פנוי להוסיף לו לימודים נוספים, וב"ה אכשור דרא כל המוסדות מכניסים בזה כחות רבים שהפרט לא ינזק מהכלל.

(הגרמ"י רייזמאן שליט"א)

לבן: וכי זה כיבוד אב? ועלו שניהם על החמור. פגשו אדם שלישי ואמר: וכי איך לא תרחם על החמור וירדו שניהם. פגעו ברביעי ואמר לו: שלשה חמורים הולכים ואין אחד רוכב על חבירו, סוף דבר היה שלקחו החמור ושמורו על שכמם. זה הסוף של מי שמתפעל ממה שאומרים לו...

(דרך שיחה)

וירד ה' בעמוד ענן ויעמד פתח האהל ויקרא אהרן ומרים ויצאו שניהם: (יב, ה)

ברש"י: "ויצאו שניהם - ומפני מה משכן והפרידן ממשלה לפי שאומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו וכן מצינו בנח שלא בפניו נאמר (בראשית ז) איש צדיק תמים ובפניו נאמר (שם) כי אותך ראיתי צדיק לפני. דבר אחר, שלא ישמע בניזיפתו של אהרן."

אפשר לבאר הטעם למה הביא רש"י פירוש נוסף, שהטעם שלא אומרים כל שבחו של אדם בפניו הוא שלא יתגאה. אבל אצל משה רבינו שהעידה עליו התורה "עניו מכל האדם שעל פני האדמה" וודאי לא יבא לידי גיאנות מכך, ומדוע א"כ משכן והפרידן ממשלה, לזה הביא טעם נוסף "שלא ישמע בניזיפתו של אהרן."

(פני יצחק)

וירץ הנער ויגד למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה (יא, כז)

כתב רש"י "ד"א תנם אל בית הכלא לפי שהיו מתנבאים משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ."

פירש בזה הגאון ז"ל בדרך רמז את דברי הגמ' "מילה בסלע שתיקה בתרי", דהסיבה שלכן לא נכנס משה רבינו לארץ ישראל, היה מפני שלא דבר אל הסלע אלא הכהו, וזהו אמרו "מילה בסלע" שאם היה "מילה" בסלע דהיינו שמשלה היה מדבר אל הסלע ולא מכהו "שתיקה בתרי" היו אלדד ומידד שותקים מנבואתם שמשלה מת ויהושע מכניס.

(הגר"א)

מאוצרות המגידים

והעם לא נסע עד האסף מרים (יב, טו)

זה הכבוד חלק לה המקום בשביל שעה אחת שנתעכבה למשה כשהושלך ליאור, שנאמר 'ותתצב אחותו מרחוק' (רש"י)

שימת לב לכל פרט

כאן רואים עד כמה החשיבה התורה כל מעשה של יהודי, גם אם בעינינו הוא נראה קטן ולא כל כך חשוב.

ישנם דברים שאנו מסיחים את דעתנו מהם לא משום שהם מדי גדולים עבורנו, אלא עקב היותם קטנים מדי עבורנו. אנחנו אוהבים מצוות גדולות, רועשות. אך האמת היא שאין לשער ולתאר גם את ערכם של המעשים הקטנים ביותר!

כשם שאין דבר מדי גדול עבור השי"ת, באותה מידה גם אין דבר מדי קטן עבורו יתברך.

דוגמא מאוד פשוטה: הנה כאן, בבית המדרש בו אנו נמצאים, ניצב ארון הקודש, בצדו ישנו פס קטן קטן. וכי לא ניתן היה להסתדר בלעדיו? התשובה היא: פס זה מוסיף מעט כבוד לבית המדרש ומעט חן בתוך החיים שלנו, ולכן הקב"ה דאג שהוא יהיה כאן.

או דוגמא נוספת: ישנה עניבה עם פסים בצבע שחור ולבן. באמצעה ישנו פס אחד ירוק. מה הוא עושה שם? השי"ת הציבו שם. לשם מה? להוסיף חן. אין שום דבר שהוא מדי קטן עבור השי"ת. אם הפס הירוק יוסיף לנו חן - הקב"ה מטפל בו ודואג שייכלל בצבעי העניבה.

גם עלינו מוטל החיוב ללמוד מדרכי הנהגת הבורא, ולהבין עד כמה חשוב להתייחס לכל פרט, ונביא לכך כמה דוגמאות:

אמא נמצאת במטבח ומכינה את השבת. נכנס בנה הקטן ומבקש: "אמא, אני רוצה לשותת". אמא מכניסה מעט 'סירופ' לכוס ומוסיפה מים, אך אין לה כעת זמן לקחת כפית ולערבב.

נכון, הילד יסתדר גם אם כוס הפטל לא יהיה מעורבב כראוי. אמנם הוא לא יהיה כל כך מתוק, אבל לא נורא. האם זו מצוה לעשות את המשקה מעט יותר טעים? כן! ואם זו מצוה, יש לעשות זאת! זו לא מצוה מרעישת עולם, אבל זו מצוה!

בחורי ישיבה יושבים יחד בחדר האוכל, ועל השולחן מונח קנקן של תה. בחור אחד נוגע בקנקן, ואומר: "התה לא מספיק חם". חבירו היושב לידו הבין מתוך דבריו שהוא מעוניין בתה חם. הוא אמנם לא מת מצמא, כי

את כל מבטחו באמו בלא וס נדנד של מחשבה או טרוניא, וכמו שאמר נעים זמירות ישראל בתהילים (עח, נב) "ויסע כצאן עמו וינהגם כעדר במדבר".

בזה נבא לביאור הכתובים. האריך הכתוב לומר שהחניות היו לפעמים ארוכות ולפעמים קצרות, ובדייקא כתבם שלא כסדר להדגיש נקודה זו שהיה בזה טורח כנ"ל ומדגיש לנו ש"על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו" שבנ"י לא הרהרו לרגע אחר הבורא ית"ש ח"ו "ומשמרת ד' שמרו על פי ה' ביד משה".

(ציוני תורה)

ויהי העם כמתאננים רע באזני ה'. (יא, א).

הנה לא מפורש בזה על מה התלוננו. ודברי חז"ל בזה ידועים. והנראה בדרך צחות, שכל מהותם של המתלוננים הוא שמלאים הם בטענות, ואין כלל נפקא מינה על מה ולמה, ויהיו הדברים איך שיהיו תמיד ימצאו על מה להתלונן, וכן הוא בכל דור ודור אנשים מלאים טענות בכל מצב, אוי להם אשר ימצאו על מה להתלונן בכל מצב ובכל זמן, ועל זה יצא הקצף מדוע אין אתם רואים הדברים בעין טובה, והסתיר הסיבה אשר התאוננו אז לאמור שאין הוא הטעם לתלונתם שהרי בכל מצב ימצאו על מה להתאונן. (טעם הצבי)

והאספסוף אשר בקרבו התאוו תאוה וישבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יאכלנו בשו: זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם את הקשאים (יא, ד ה)

נ"ל לבאר ע"ד שאמרו [חולין פד]. כי ירחיב ה' גבולך, למדך תורה דרך ארץ שלא יאכל בשר רק בהרחבת גבול, כי אין בו צורך כ"כ, ועל הלחם יחיה האדם וא"א בלעדו. ונ"ל לכן נתן ה' המן בשפע ותדיר, כי הוא הלחם אשר נתן ה' להם לאכלה. אבל בשר אין בו צורך כ"כ ולא בא אלא לזמנים. וי"ל דהזמנים אלו שבתות ויו"ט, דמצוה לאכול בהם בשר, ובזמנים אלו נתן ה' בשר לעונג שבתות ולשמוח ביו"ט כראוי, וכולם שווים במצוה זו. אבל לחסידים שאוכלים לשם שמים להברות גופם לעבודת ה' מצוה להרבות במאכל להוסיף כח ואומץ לעבודת ה', ע"ד שאמרו [ביצה טז]. הלל שכל מעשיו לשם שמים וכו', ולכן נתן ה' להם שליו בכל יום ויום כנ"ל. ומעתה י"ל שזהו כונת הקרא, והאספסוף אשר בקרבו התאוו תאוה, וישבו ויבכו גם בני ישראל מי יאכלנו בשר, כי רצו לאכול בכל יום כמו אלו החסידים ואנשי מעשה שאכלו, אשר אכילתם היה לשם שמים. אבל הם בקשו אוכל למו כי התאוו לאכול ולמלאות בטנם. ואמרו זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים, כי במצרים אכלנו כל יום חנם בלא מצות, שהיה לנו לאכול די סיפוקינו שלא במקום מצוה. ועכשיו אין לנו לאכול רק ביום שיש מצוה לאכול בשר, ואתי שפיר וק"ל.

(כתב סופר)

אומרת התורה: {יח} ואל העם תאמר התקדשו למחר ואכלתם בשר כי בכיתם באזני ה' לאמר מי יאכלנו בשר כי טוב לנו במצרים ונתן ה' לכם בשר ואכלתם: {יט} לא יום אחד תאכלו ולא יומים ולא חמשה ימים ולא עשרה ימים ולא עשרים יום: {כ} עד חדש ימים עד אשר יצא מאפכם והיה לכם לזרא יען כי מאסתם את ה' אשר בקרבכם ותבכו לפניו לאמר למה זה יצאנו ממצרים.

כותב הרוקח - אם תחבר את כל המספרים שבפסוק, תקבל את כל הימים שחייבים לאכול בשר. דהיינו:

לא יום אחד - 1 תאכלו ולא יומים - 3=2+1 ולא חמשה ימים - 5=3+2 ולא עשרה ימים - 10=8+2 ולא עשרים יום - 20=18+2=38 {כ} עד חדש ימים - 30+68 = ימים שחייבים לאכול בהם בשר.

דהיינו: 52 שבתות + 8 ימי סוכות + 7 ימי פסח + 2 ימי ר"ה + 1 יום שבועות = 70 תוריד מזה 1 יום מסוכות שיוצא בשבת, ועוד 1 יום מפסח שיוצא בשבת, ומכאן קיבלנו 68 ימים שבהם מחויבים לאכול בשר!

(ברוך שאמר)

האנכי הרייתי את כל העם הזה אם אנכי ילדתיהו (יא, יב)

דיבר פעם הגר"ח קנייבסקי צוק"ל שלא להתפעל מבקורת של בנ"א, ואמר: אבא זצ"ל אמר לי על הפסוק תהלים (ק"ז ט"ז) "ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש ה'". משה היה מופרש ומובדל ועלה לשמים - טענו עליו שצריך להיות במחנה, ואילו אהרן שהיה רודף שלום וכו' והיה במחנה - טענו עליו כי קדוש ה' צריך להיות מובדל ומופרש!

ישנה מליצה, וכמדומה שכתובה בקדמונים, פעם אחת הלכו אב ובנו, האב רכב על החמור והבן הלך רגלי. פגש אדם אחד את האב ואמר לו: ואיך לא תרחם על בנך? ירד מהחמור והעלה עליו את בנו. פגשו אדם שני ואמר

ממנו, מלשון מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו (איכה ג ט), שהוא לשון כואב ומצטער על עצמו, וכו'.

יש להבין מדוע הפסיק הפורעניות דייקא עם פרשת 'וייהי בנסוע' ומה הם הנוגים ההפוכים מצידו הפרשה?

ונמשיל הדבר לראובן שנצרך להגיע למקום רחוק, אשר הדרך איליו מפותלת וסבוכה, והוא לא הכיר את הדרך כלל, המתין לעת מצא, וכאשר סיפר לו רעהו שמעון שנוסע הוא לאותו מקום ביקש ממנו ראובן הלז שרוצה ליסוע אחריו ברכבו, ונתן שמעון את הסכמתו לכך. במהלך הנסיעה הארוכה הבחין ראובן באחד שמצפה בתחנה והשיב על שאלתו שרוצה להגיע גם הוא לאותו ישוב המרוחק, ועלה על רכבו של ראובן. במהלך הנסיעה התחיל לרטון הנוסע "מדוע נוסע הנך אחר הרכב שלפנינו ואינך עובר אותו לנסוע לפנינו?" ראובן לא ענהו דבר, ואותו נוסע רטן וכבר ממש כעס ולא הבין "כבר יכלת לעבור אותו לפני שעה ושעתיים!?"....

כמובן שלא ידע שדוקא הרכב שלפניו הוא המורה את דרכם ובזכותו אינם טועים בדרך המפותלת.

הנמשל לעניינינו: התורה הקדושה וכל תרי"ג המצוות הר הם כאבוקה המאירה את דרכינו, ומבלעדם לא ידע האדם את המעשה אשר יעשה אם ישר הוא ואם לאו, בוזהר הק' קורא לתרי"ג מצוות "תרי"ג עיטין" – עצות.

כאשר בני ישראל שמחו על נסיעתם מסיני – כדברי הרמב"ן – שלא יתווספו להם עוד מצוות, באה התורה ומוכיחה אותם ראו נא "בנסוע הארון" – היא התורה הק' המונחת בארון – ראו נא שהיא המוליכה אותנו ומאירה לנו את הדרך בה נלך. ומה מקום יש לשמוח כביכול המצוות המה לטורח ולמשא? הרי הם ממש כאותו נוסע שרטן על ראובן הנ"ל ולא ידע שההיפך הגמור הוא האמת שרק בזכותו אינו טועה בדרכו.

בגמ' ברכות איתא שב'אשרי' לא מופיע האות נו"ן מפני שמרמז על נפילה. עיי"ש. והנה כאן שהתייחסותם למצוות היתה ממש להיפך מן האמת כנ"ל נרמז להם בזה הנו"ן – נפילה – ההפוך. שהפכו את תכלית התורה והמצוות לגמרי.

ומדוע הביא הפסוק השני "ובנחה יאמר וגו'?"

שהנה חטאם היה – כדברי הרמב"ן הנ"ל – שדאגו ונתייראו מה יהא בדרכם ומהיכן יאכלו וכו'.

ובזה הוכיחם משה בב' דברים: א. "ובנחה יאמר שובה ה'" וכתב רש"י "שובה ה' – מנחם תרגמו לשון מרגוע וכן (ישעיה ל) בשובה נחת תושעון". והנה בכך מה מקום יש לדאגה? כל הנהגתם היא בשובה ונחת.

וביותר, שהרי היו שם כל כלל ישראל, ובמצב כזה ישנה השראת השכינה בגילוי ממש, ההפך הגמור מ"הסתר פנים" וזהו אומרו "רבבות אלפי ישראל" – וכתב רש"י – "מגיד שאין השכינה שורה בישראל פחותים משני אלפים ושתי רבבות". ומה מקום יש לדאגה מהמדבר ומכל עתידם?

(ציוני תורה)

"ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו אמר רבי אלעזר רבי שמעון מזון אלפים שנה היה מן יורד בכל יום דכתיב דבר יום ביומו ולהלן הוא אומר כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול אם כן למה היה יורד בכל יום והמותר וחם השמש ונמס מפני משאוי הדרך. דבר אחר שהיו אוכלין אותו חם ולא צונן. דבר אחר שיהיו ישראל נושאים עיניהן בכל יום לאביהן שבשמים" (ילקוט שמעוני בשלח)

פעם נסעתי במונית עם רבי עזרא ברזל זצ"ל, וודאי שמעתם מי הוא היה רבי עזרא ברזל!

הרב ברזל זצ"ל פנה לנהג באומרו "אתם נהגי המוניות, צריכים להיות הגדולים ביותר בבטחון בה', כי אין לכם עבודה מסודרת. כל מי שרק מגביה את היד לסדר את מגבעתו אתם חושבים כי הגביה יד לעצור מונית, כל כך אתם מצפים ותלויים בחסדי אחרים, ממילא, קל לכם לתלות עיניים למרום ולזכות לבטחון בה'... ומי כמוכם, רואים בסופו של דבר כיצד מגיעה פרנסתכם..."

מעשה באדם שהלך ברחוב בוורשא והבחין ביהודי ישיש העומד ליד מכולת פרטית, וקורא בקול: "בייגלאך! בייגלאך!".

הוא היה סקרן לראות כיצד מתנהלת המכירה, כמה קונים ומה הם מספר הרוכשים, והוא ראה כי פעם ברבע שעה בערך, נעצר אדם להושיט יד ולקנות בייגלע (ארבע-בשעה, שמונה בשעתיים, לפעמים יותר או פחות) בשעת המכיר שקט המוכר לא קורא "בייגלאך!" וכאשר הקונה עוזב את המקום הרוכל ממשיך לקרוא בקול "בייגלאך!" ללא הפוגה.

אחרת היה שותה גם תה פושר, אבל בכל אופן הוא מעוניין כעת ליהנות מכוס תה חם.

אם כעת יקום החבור ויביא לו קנקן עם תה חם, וכי אחרי פטירתו ידברו על כך בלוויה שלו? לא! זוהי מצוה גדולה? לא, זו מצוה קטנה. אבל – אין לזלזל גם במצוה קטנה כזו. כי כשם שאין קץ לפרטים הקטנים לכאורה שהקב"ה מטפל בהם למעננו, כך אין קץ לדברים שגם עלינו מוטל לעשותם. אם זו מצוה – עשה אותה. אם זהו חסד, גם אם זהו חסד קטן ביותר – אין להתחמק מעשייתו!

אין גבול למה שמחוייבים לעשות! תסלחו לי על המשל הבא: בעל ה"סוד ושורש העבודה" מספר על עצמו: כשהייתי הולך ברחוב ורואה מישהו יורק ברחוב – לא הייתי עובר הלאה, אלא קודם הייתי משפשף את היריקה ברגלי, כדי שאדם שיעבור אחרי לא ירגיש את אותה תחושת גועל שאני הרגשתי. זו אינה מצוה כ"כ גדולה, אבל זו מצוה!

רואים לפעמים אדם מר נפש. כל אחד מבין שבמצב כזה חיוך אחד מחבר עשוי לחולל אצלו מהפך בחיים, וזוהי מצוה גדולה לעשות זאת!

אך גם כאשר מדובר באדם בריא בנפשו, וחבירו מדבר אליו בצורה יפה – נכון, גם אם לא ידבר אליו יפה, הוא לא ישתגע ולא יזדקק לטיפול נפשי, אך זו מצוה! מצוה קטנה אמנם, אך אין לזלזל בערכה! לעולם לא ניתן לדעת מה כוחה של מילה טובה הנאמרת בשעה שיש לשומע צורך בה.

אספר לכם מעשה ששמעתי על ראש ישיבה אחד.

יום אחד הוא מקבל הזמנה לחתונה שתערך בשוויץ. להזמנה צורף כרטיס טיסה, ונכתבה עליה הבקשה: "אנא ממך, בא לחתונת בתי!" הוא ניסה להיזכר מיהו השולח, ואז זכר שיהודי זה למד אתו בישיבת פוניבז' בצעירותו.

היה הדבר לפלא בעיניו: הרי הוא בקושי הכיר אותו. נכון, הם למדו יחד בישיבה, אך עד כדי כך שישלחו לו הזמנה עם כרטיס טיסה!?

הוא התקשר אליו ושאל אותו: מה פתאום החלטת להזמין אותי להשתתף בשמחתך, ועוד להעניק לי כרטיס טיסה, הרי לא היה לנו כמעט קשר?

פתח אותו יהודי וסיפר: באותם ימים הוא הגיע לישיבת פוניבז' משוויץ כבחור צעיר, והיה לו קשה מאוד. הוא לא ראה הצלחה בלימודיו, וגם בחברה לא ראה את עצמו משתלב בצורה מניחה את הדעת. הוא היה ממש שבור, והחליט לחזור הביתה. אם היה חוזר הביתה, כנראה שהיה יוצא יהודי פשוט, יהודי כשר, אך ודאי לא תלמיד חכם.

היה זה באותו יום בו נתנו לו הוריו רשות לקנות לעצמו כרטיס טיסה ולשוב הביתה. הוא ישב בישיבה, והחליט שילך לקנות כרטיס.

והנה ניגש אליו אותו ראש ישיבה [שהיה אז בחור בגילון], וסידר לו את הצווארון. מעשה זה גרם לו לתחושה כה נפלאה: הנה למישהו איכפת ממני! ואם כך, החליט מייד, אינני חוזר הביתה!

ואכן הוא נשאר בישיבה, וברבות הימים נעשה ת"ח גדול. ושנים רבות אח"כ, כשחיתן את בתו, זכר עדיין את אותו בחור שסידר לו את הצווארון והזמינו ברוב כבוד להשתתף בשמחתו.

אי אפשר לדעת מה יכולה מילה טובה בזמן הנכון לעשות למישהו!

גם המצוה הקטנה ביותר היא מצוה! חיוך, אמירת "בוקר טוב". גם אדם שלא צריך חיוך מעריך כשמחייכים אליו. וא"א לדעת מי צריך חיוך!

אם יש לך רגע פנוי, תאמר פרק תהלים!

אין דבר קטן מדי עבור ה', ולא צריך להיות דבר קטן מדי גם עבור כל אחד ואחד מאתנו. (תפארת שמשון)

ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביך וינסו משנאיך מפניך: ובנחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל: (י, לה-לו)

כתב רש"י: ויהי בנסע הארץ – עשה לו סמניות מלפניו ומלאחריו לומר שאין זה מקומו ולמה נכתב כאן כדי להפסיק בין פורעניות לפורעניות וכו' כדאיתא בכל כתבי הקדש (שבת קטז):

ומה הם הפורעניות? הפורענות הראשונה, כתב הרמב"ן: "אבל ענין המדרש הזה מצאו אותו באגדה, שנסעו מהר סיני בשמחה כתינוק הבורח מבית הספר, אמרו שמא ירבה ויתן לנו מצות, וזהו ויסעו מהר ה', שהיה מחשבתם להסיע עצמן משם מפני שהוא הר ה', וזהו פורענות ראשונה וכו'".

הפורענות השנייה, זהו ה"מתאוננים", וכתב הרמב"ן "והנכון בעיני, כי כאשר נתרחקו מהר סיני שהיה קרוב לשוב ובאו בתוך המדבר הגדול והנורא במסע הראשון היו מצטערים בעצמם לאמר מה נעשה, ואיך נחיה במדבר הזה, ומה נאכל ומה נשתה, ואיך נסבול העמל והעינוי ומתי נצא

הרב ובנו אכלו את כולה ולא השאירו למחרת כלום, הבן אכל את הקשה שבלחם והרב אכל את הרך שבתוך הפרוסה. היה להם בבנין שכן שהכין לעצמו בית מלא אוכל, ואכל מהאוכל פירושים ממש, כי פחד כמו כולם, וחשש שמא מחר ומחרתיים גם זה לא ישאר לו, אך הרב מבריסק לא שמר מהיום למחר, ועשה כן עפ"י דברי הגמרא "האומר מה אוכל למחר הרי זה מקטני אמנה" הוא אכל כפי הצורך בלי לקמץ, והנה לא שמר מאומה. יום לפני ערב ים הכיפורים (תש"א) חשב הרב מבריסק כי היום בשונה מימים אחרים מוטל עליו להשתדל ליום המחר, כיון שמחר זו מצוה לאכול, הוא השיג לחם והטמינו למחר - לערב יום כיפור. במהלך הלילה נפל על הבית פגז ורסיס ממנו קלקל את הלחם. הרב ראה בכך את משמיהם כי אפילו היום, היה עליו לסמוך על הקב"ה ולא לעשות השתדלות.

בטחון! בטחון! כל כך מורא'דיג, תשמעו שתי עובדות. אני אוהב לספר מעשע'ס בתנאי שזה א'אמת'ע מעשה - מעשה אמיתי, אז אספר שני סיפורים אחד שמעתי מחסידים יראי ה' ולא ביררתי האם זה מעשה שהיה, איני יודע האם הסיפור נכון - אבל מוסר ההשכל הנובע ממנו הוא רב, והשני וודאי מעשה אמיתי.

החסידים נסעו לרבי' פעם בחודש מהכפר לעיירה, עגלון יהודי קבוע היה לוקח אותם מידי חודש, אך לא נכנס איתם יחד לרבי. העגלון התאכסן באכסניה קטנה והתפלל בבית החסידים תחשוב לעצמך איך אנו משאירים את בני הבית, נוסעים מרחקים על מנת לשבות בצל האדמו"ר ולהכנס לחדרו. תיכנס גם אתה פעם אחת בשנה - כדאי לך, אם כבר הגעת עד הלום חבל שלא תזכה. הוא דחה אותם "מה הרבי כבר יעזור לחיי האומללים, לאשתי החולה וילדי הרעבים ללחם, הוא יניח את ידו על ראשי, וכי זה יושיע אותי בחיי הקשים!?" הוא לא נכנס.

פעם אחת, לאחר הפצרות הוא נאות להכנס. הוא שהה בחדר הרבי זמן רב. ויצא. בצאתו לא שאלו אותו דבר.

בשובם בעגלה הם שוחחו ביניהם, אחד אמר כי התעלה מאד בסעודה שלישיית, ואחר אמר שהיה לו תועלת מדברי התורה בטיש בליל שב"ק וכו', פתח העגלון את פיו ואמר אני התעליתי יותר מכולם. ואספר לכם כיצד ומה:

כאשר שהיתי בחדרו של הרבי, הוא שאל אותי מה סדר היום שלי, השבתי כי הדבר תלוי, אם יש באותו יום עבודה או לא: "ביום שאין עבודה אני קם בבוקר מתפלל במנין, אח"כ מצטרף לשיעור משניות, לאחר מכן אני יושב בבית המדרש ואומר תהלים, בסיום אני שב לביתי טועם פת שחרית ונח קמעה, אחרי צהריים, אני מקדים לתפילת מנחה ושומע שיעור בעין יעקב אח"כ מנחה מעריב וכך עובר היום. וביום שיש עבודה? אני קם השכם בבוקר משמן את הגלגלים כדי שחלילה לא ייווצרו בעיות במהלך הנסיעה, וכבר בשש וחצי אני חונה ליד ביתו של הלקוח. בדרך, אם ישנה אפשרות לחנות בצידו הדרך, אני מניח תפילין קורא קריאת שמע מקפל את התפילין וכו', ואם אין זמן, כאשר מגיעים לעיר אני מתפלל". הרבי שאל אותי "ומדוע שלא תקום להתפלל במנין ורק אח"כ תצא לשוק לחפש קליינטים למשל, בשבע וחצי אחרי תפילה, ואם בכל זאת מישהו כבר הזמין בלילה תתנה עמו כי רצונך להתפלל בבית הכנסת לפני הנסיעה?".

"אבל אז הקליינטים יהיו מועטים" ענית באנחה.

הגביה הרבי את עיניו ואמר, אספר לך סיפור קצר:

עגלון פלוני שעבד קשה לפרנסתו ונסע בדרכים, צבר בכיסו עשרות רובלים והיו עמו: שקית עם מטבעות זהב, ארנק עם מטבעות כסף ועוד ארנק ובו פרוטות נחושת רבות שנשאר עמו תמיד. הוא היה בדרכו, השבת התקרבה והבין כי לביתו כבר לא יגיע, נכנס לאחד הכפרים היהודיים בדרך. הוא שאל את הרב, אם יוכל לשבות בביתו? הרב ניאות בשמחה הכניסו לביתו, החלו בהכנות אחרונות לשבת והנה הוא נזכר שהכספים בכיסו מיהר לרוץ אחרי הרב שיצא כבר לבית הכנסת ושאל אם יש לו מקום להטמין את הכסף, הרב שב, נטל את כל המטבעות ספר אותם, הטמין היכן שהטמין. יצאו שניהם יחדיו לקבלת שבת.

באמצע קבלת שבת החלו להתעורר מחשבות בליבו של העגלון, מה עשיתי הפקדתי כסף בידי מי שאינני מכירו, הכסף הזה הינו כל פרנסתי ומי יודע, "כסף! כסף!" צעק לו הלב. אבל מה אפשר לעשות. תפילת מעריב עברה עליו כשהפחד מכרסם בלב פנימה. הוא התיישב לסעודת שבת בפנים חמוצות והתיאבון ממנו והלאה. הגישו דגים ודחה אותם "אני לא מסוגל" כך התנצל, כי אין לו תאבון. הציעו לו "אולי משהו חלבי?" "לא, איני חש בטוב ואין לי תאבון" (הוא היה בפחד - מה יהיה עם הכסף) כך חלפה השבת בחששות ודאגות.

בצאת השבת מיד רץ לבעל הבית וביקש: "הכסף שלי!".

"רגע, קודם מתפללים מעריב, אח"כ נדבר על הכסף".

אותו יהודי ריחם עליו "כמה אפשר לצעוק, רחמנות" הרהר, עלה במוחו רעיון. ניגש למוכר הביגלאך ושאל: "ר' יהודי, כמה כסף הנך מרויח ליום המקסימום שאתה יכול להרויח?"

"חמשה רובל".

"אתה יודע מה, בא נעשה עסק, אני אתן לך מידי ערב חמשה רובל ובאותן שעות שעמדת עד היום בשמש ברחובה של עיר, תשב בבית המדרש הגדול ותגיד מידי יום את כל ספר התהילים עם כוונה בכל שם ושם..."

הישיש הסכים "בסדר, אני מסכים, תודה רבה".

הם התחילה במימוש העסקה. ועמדו בדיבורם. הזקן אמר תהלים וההוא שילם את הרובלים שהבטיח.

חלפו שבועיים והישיש ביקש כי מעוניין לחזור בו מהעסקה. "מה קרה, האם אתה רוצה לצעוק ברחוב, וכי לא יותר טוב לך לשבת בבית המדרש?!"

הזקן מייאן נמק מדוע "בבית הרב אסביר, בוא ונשאל יחד את הרב".

הם התביישו ונכנסו לבית הרב בכובד ראש, שם הישיש נמק את החלטתו: כבוד רבנו, הנה היהודי היקר שעומד כאן לצדי, הבטיח לי חמישה רובל ליום, והוא ריחם עלי, יישר כח לו. אך כחלוף תקופה קצרה, התיישבתי בדעתי ונוכחתי כי הדבר מזיק לי. עד היום כאשר עמדת ברחוב התפללתי בפה מלא להקב"ה "תשיג לי קונה", צעקתי בייגלאך, וכאשר ב"ה לאחר עשרים דקות הגיע קונה הייתי מודה להקב"ה ששלח לי קונה שהחליט משום מה לרכוש בייגלע, אם היו מגיעים שני קונים יחד הייתי מודה בכפליים. הם עזבו התפללתי שנית, והתחלתי בקריאות נוספות: בייגלאך.

כך עשרות פעמים ביום: "ה' הושיעה" "הודו לה' כי טוב", "אלוקי תסייע בידי לסיים את הביגלאך מוקדם כי הרגליים עייפות הזקנה אוכלת בי", ובכך, כבוד הרב, בטחוני בה' היה מתרבה. עיני הזקנות היו נשואות תמיד לשמים (לא נשואות לאנשים אלא לשמים) אבל בשבועיים האחרונים, נכון שאני אומר תהילים אבל משום מה אני מרגיש כי עם התהילים הבטחון בה' נחלש, מאחר ואני מרגיש בטוח במשכורת הקבועה..."

כך היה נראה מוכר בייגלאך בוורשא.

הרב של וורשא הבין לליבו, שמעו את הרב ממלמל "אשרי העם שככה לו" ומיהר לחדרו לבכות מתוך התרגשות.

בואו ונשאל, לשם מה היה צורך להוריד מידי יום ביומו מן ולמחרת שוב ירד מן, אדרבה, יירד מן פעם אחת בשנה או פעמים. כי חז"ל אומרים המן ירד לישראל בכמות שישלח להספיק לאלפיים שנה. ומידי יום הוא היה נמס "וחם השמש ונמס" (זרימה אדירה של מים טובים היתה נשפכת לירדן כמבואר בדברי חז"ל) א"כ, שיירד חד פעמי וגמרנו.

התשובה ברורה (כפי שכתוב בגמרא), הקב"ה הנהיג את דור המדבר דוקא כך, הולכים במדבר מן שמים וארץ באמצע מדבר גדול ונורא, כאשר, אם יום אחד אין אוכל, אין שום אפשרות להגיע למקום יישוב ובמהרה הכל גוועים ברעב. וכיון שהקב"ה רצה שיהא להם בטחון בה', מידי יום נמס כל האוכל, אין לחם. אין משום כך נשאו עיניהם לשמים ובטחו בהקב"ה - שביכולתו להביא גם מחר אוכל. חז"ל מביאים על כך משל לבן מלך שנסע למרחקים מצויד בממון רב שקיבל מאביו. לאחר כשנה כאשר הכסף אזל הוא יצא לדרכו חזרה. ושלח מברק "אני בדרך", ערכו לו קבלת פנים מפוארת כראוי לבן מלך. הוא שב נכנס לביתו והשתעשע עם אביו. חלפו שבעה ימים, הבן הודיע כי בדעתו לשוב מחר למקומו. אבא הבין את המשמעות ושאל "האם אתה זקוק לכסף?"

"כן", השיב הבן.

המלך הוציא מהארון פנקס ש'קים וחתם על המחאה ומסרה לבן. בן המלך הביט בש'יק, וכאילו חשכו עיניו, הוא הסתכל על אבא ובאדיבות הושיט בחזרה את הש'יק.

"מה קורה, האם החתימה לא נכונה, אולי התאריך לא טוב בעיניך?" שאל המלך (בתמימות).

"הכל טוב התאריך והחותמת"

אלא מה? -

הסכום... אבא רשם סכום פשוט מאד שיש בו רק לשבוע ימים, לכן אני מחזיר, אין לי מה לעשות שם במרחק בסכום כזה".

"כן, ילדי, השיב המלך" זה מה שאני רוצה, כי לא תפליג לך מרחקים, תישאר קרוב ותבוא לבקר מידי יום... " כך גם במן כפי שאמרנו - ישאו את עיניהם לשמים מידי יום ביומו.

במלחמת העולם, הרב מבריסק זצ"ל ברח לוורשא עם בנו. בוורשא כמו בכל האזור היה קשה להשיג כזית לחם וכאשר השיגו פרוסה או שתיים

אחרי מעריב הוא אמר בקול נרגש אך בעדינות: "הכסף שלי".

"רקע, קודם נעשה הבדלה" השיב הרב...

הנשמה שלו כמעט פרוחה. לאחר הבדלה הרב הוציא את השקית עם מטבעות הזהב, ספרם לו על השולחן - הנה הסכום שהפקדת בידי.

אח"כ הביא את הארנק עם מטבעות הכסף והושיט לו. העגלון שפכם על השולחן וספר (לראות שמא הרב לקח לעצמו איזה מטבע), סיים והתמלא שמחה "גם מהם לא חסר דבר".

אח"כ הוציא הרב את השקית עם מטבעות הנחושת. העגלון שפך את תכולתה וביקש לספור. אמר לו הרב: "די, עד כאן! וכי אין לך מח בקדקדך, אם היתה לי אפשרות לגנוב מטבעות זהב וכסף ולא נטלתי, האם אגנוב את מטבעות הנחושת הפשוטות...?!"

פנה אלי האדמו"ר, אתה ר' יהודי, עגלון יקר, הקב"ה נטל את נשמתך בלילה ובבוקר השיב לך את הפקדון בשלימות. העיניים נפקחו - פוקח עיוורים, רגליים צועדות, ידיים מתנועעות, וכי את הדבר הקל - הפרנסה, לזה הקב"ה לא יכול לדאוג לך?!... (הזוהר הקדוש אומר כי אם אדם היה פוקח את עיניו ורואה את המזויקים המסתובבים באורי הייתה יוצאת נפשו מפחד, אולי הוא מתכוון לחיידקים הממלאים את האויר והקב"ה מצילנו מידם - "על ניסיון שבכל יום!").

שני פריצים ויהודי אחד

המעשה השני שסיפר הגאון מוילנא. שמענו נא.

מי שידוע, הגר"א זי"ע היה עורך גלות. כאשר שב מגלותו סיפר לבני ביתו את הסיפור דלהלן.

באחת העיירות הוא התאכסן בבית יהודי ירא ה'. באחד הלילות הוא שומע את בעלת הבית שואלת את בעל הבית בקול רם "האם אתה יודעי כי מחר ממש התאריך לשלם לפריץ, ואם לא, הוא זורק אותנו לבור חלילה" הפחד והחרדה נשמעו בקולה.

אמר לה בעל הבית בשלוה: "מה את דואגת, הקדוש ברוך ישלח את הכסף".

עם שחר לפני שבעל הבית יצא לבית הכנסת, קולה של בעלת הבית רעד: "תנסה בבית הכנסת להשיג כסף, אהה אלוקים אנו בסכנה, היום, היום אחרון".

"מה את דואגת, היד ה' תקצר?!"

כאשר שב מבית הכנסת: "נו, נו, הבאת משהו?"

"היד ה' תקצר, בינתיים תגשי ארוחת בוקר" אמר בשלוה. "מה, אתה מסוגל להכניס אוכל לפה?!" תממהה אשתו.

טוב, היא הגישה ארוחת בוקר. בסיום אכילת פת שחרית בירך ברכת המזון בכונה "תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו" פלאי פלאים. אח"כ נעמד ליד פתח הבית, ושם היה תלוי המעיל, לבש את המעיל חבש את הקפלוט"ש - הכובע.

שאלה האשה - "להיכן אתה הולך?"

"את עצמך אמרת שהיום צריך לשלם לפריץ, אז מה את שואלת... הפטיר לעברה.

"אבל אין לך כסף" הוסיפה לשאול.

"הקדוש ברוך הוא ישלח" ענה. מבהיל - הוא הולך לשלם לפריץ בכיסים ריקים - -

הגר"א ראה שהאיש כל כך בטוח באלוקי השמים והארץ, הוא היה משוכנע שאכן יתרחש לו נס, וביקש לראות במו עיניו כיצד יפול דבר. הגר"א מיהר לצאת בעקבותיו. לראות.

בעל הבית ירא ה', פסע לעבר בית הפריץ בעיירה הסמוכה, ממש לא היה מובן למה ומדוע הולך, מה שברור כי הוא הלך בשלוה מאין כמוה. והגר"א בעקבותיו. בעומדו לפני פתח בית הפריץ אמר לו המשרת: "אם אתה מבקש להכנס, עליך להמתין, כי לפני שעה קלה נכנס פריץ מאחד הכפרים הסמוכים, הוא משוחח עם הפריץ בעל הבית (בסוד שיח שרפי...). היהודי התישב על אבן סמוכה, והמתין.

כאשר יצא הפריץ, התרומם היהודי להכנס פנימה, עצר אותו הפריץ היוצא: רגע! המתן, רגע, אני מבקש לדבר איתך כמה מילים: "אני מעוניין לקנות מהפריץ בעל הבית, שדה מסוים, הפריץ דרש ממני מחיר יקר, אני נקבתי בסכום זול, בתקוה שהוא יתפרש עימי על מחיר ביניים, אך הוא התעקש על הסכום היקר. לא התפשרנו. אני, זקוק לשדה גם במחיר יקר, אך אין זה מכבודי להכנס שוב ולהביע הסכמה מוחלטת למחיר שלו. אבקש ממך, יהודון, שתכנס אתה לרכוש את השדה כביכול, בשביל

עצמך, אני סמוך ובטוח כך שתעביר לי אח"כ את השדה, תהיה מתווך נאמן, אני אשלם לך גם דמי תיווך..."

היהודי עשה כבקשתו. נכנס. קנה. ניהל עימו בחכמה דברים קצרים של משא ומתן - רכש את השדה במחיר מלא, יצא וקיבל דמי תיווך - בדיוק בסכום שאותו חייב לפריץ.

נכנס שנית, שילם ויצא. שב לביתו. והגר"א בעקבותיו.

לא נותרו כמעט סיפורים מימי גלות הגר"א, אבל עובדה זו היא מהמועטות. מעשה שהיה.

"יהי חסדך ה' עלינו כאשר יחלנו לך" כפי ה"יחלנו" כך "חסדך ה' עלינו" למדנו מהעובדה זו כי השלו והרגוע מכח אמונתו האיתנה בה' כאשר משליך את כל יביו על ה' בלבד, אכן אף זוכה לניסים מופלאים.

ונזכה שיתקיים בנו חזקו ויאמץ לבבכם כל המייחלים לה' וכל היושבים כאן זקנים ונערים ינחלו כל טוב סלה. (להגיד)

זאת אשר ללויים, מבן חמש ועשרים שנה ומעלה יבא לצבוא צבא בעבודת אהל מועד (ח, כד).

וכתב רש"י: ובמקום אחר אומר: "מבן שלשים שנה". הא כיצד, מבן עשרים וחמש בא ללמוד הלכות עבודה ולומד חמש שנים, ובגיל שלשים עובד. מכאן לתלמיד שלא ראה סימן יפה במשנתו בחמש שנים, ששוב אינו רואה. (חולין כד, א).

ובענין זה, אספר -

הייתי בלונדון ושוחחתי עם הרב פרידמן, ראש ישיבה בעיר, שסיפר לי את הסיפוק הבא.

בין התלמידים היה בחור קשה קליטה, "קשה לשמוע ומהיר לאבד זה חלק רע", כדברי המשנה (אבות ה'). ישב וקלץ, וכלום. אלו היה זה תלמיד אחר היה משלחו מכבר, אבל אביו היה מחשובי תומכי הקהילה. גם אילו היה דורש להושיב בובה ליד הסטנדר, היו מצייטים. מכל מקום, חיב היה להיות שלם עם עצמו. קרא לאב והראהו את דברי הגמרא, שתלמיד שאינו רואה ברכה בלימודו חמש שנים, שוב אינו רואה. ידע שיש כזו תופעה ובנו הוא דוגמא, ויחליט.

אמר האב: "איני איש חינוך. תחליטו אתם".

ענה ראש הישיבה: "היודע אתה, אני מוכן לטוס עם הבחור לארץ ישראל, ולשאל את הסטייפלר!"

"נו פרובלם, אני מממן את כרטיסי הטיסה!"

'אומר ועושה'. נחתו בארץ והתפללו אצל הכותל המערבי, נסעו לבני ברק ונכנסו אל הסטייפלר. הרב פרידמן כתב שמאז החל הבחור ללמוד גמרא עברו יותר מחמש שנים ואינו רואה סימן ברכה בלימודו, אינו משתתף בשיעורים ואינו לומד עם חבריו, אולי ראוי שיצא לשוק החיים.

קרא הסטייפלר פעם, ופעמיים, והשנים עוקבים אחריו בלב הולם.

הניח את הפתקה, והאיר פניו לבחור: "אתה לומד בישיבה?!"

"כן".

"ומה אתה לומד? גמרא?!"

"לא". אינו מבין גמרא.

"משנה?!"

"לא", גם משנה אינו מבין.

והסטייפלר לא פוסק מלחייך בנועם: "אז מה אתה לומד?"

"הלכה". קצור שלחן ערוך, חיי אדם.

"ואת זה אתה מבין?"

"או, יס". לא הכל, אז הוא שואל. וחוזר הרבה, כדי לזכור. ומשרטט טבלאות, חבל שלא הביא איתו.

חיכו של הסטייפלר התרחב, והוא פנה אל הרב פרידמן: "אתם ראש הישיבה?"

נענה בחיוב.

"נו, שתצליחו. כי אם אני הייתי ראש הישיבה, ואתם המגיד שיעור, הייתי מפטר אתכם! -

איך מתייאשים מתלמיד שמתעלה בהתמדה מיום ליום, בכל יום לומד הלכה חדשה, ממש: כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא, שנאמר הליכות עולם לו!

האם זה נקרא שאינו רואה סימן ברכה בלימודו?!"...

ואין הדברים אמורים רק לגבי בחור מוגבל זה -

הדברים אמורים לגבי כל אחד ואחד!

פעם אמר לי: "רבי יעקב, הרי אתה מדבר בפני בני תורה. רבים מהם סבורים שהצלחה בלימוד נמדדת לפי ההערכה שהם זוכים לה בישיבה,

בשלוש הגיעו. שלושים וארבעים פעם, וכלום. חמישים ושישים, ואין תזווה. שבעים שמונים, אולי זיהו זיק הבנה. מאה, עדיין לא. נערוך הפסקה קצרה, וננסה שוב.

מתאיים ושלוש מאות, וקיר אטום. שלוש מאות וחמישים, ושבעים, ותשעים. ארבע מאות, ותרועת נצחון. איזה יופי, אז אתה יכול, אתה מסוגל! אתן לך פתק עבור האב, ותבוא מחר!

וכן, יום אחר יום, ידיעה אחר ידיעה, רסיס אחר רסיס.

ושוב, יש לי שאלה – אם גם לאחר ארבע מאות פעם לא היה יודע?

אין ספק, רבי פרידא היה ממשיך ומנסה. אולי בפעם החמש מאות, השש מאות, השבע מאות ושמונה מאות –

ואז, לא היה מקבל שכר על לימוד של שמונה מאות פעמים!

וגם זה כתוב, למעשה, בפסוקינו –

מהיכן למיידים כלל זה, שתלמיד שלא ראה סימן ברכה בתלמודו חמש שנים שוב אינו רואה? מעבודת הלויים.

ומה היתה עבודת הלויים?

"תניא, מעשה ברבי יהושע בר חנניה שהלך לסייע בהגפת דלתות בבית המקדש] אצל רבי יוחנן בן גודגדא. אמר לו: בני, חזור לאחור, שאתה מן המשוררים ואני מן השוערים, ומשורר ששיער – במיתא" (ערכין יא, ב).

ואני שואל: מה יש ללמוד חמש שנים, כדי להגיף דלת?

מלמדים חודש וחודשיים, שנה ושנתיים –

ואין המדובר בילד, ולא בנער: מגיל עשרים וחמש עד שלושים!

ואם לא קלט איך מגיפים שער בגיל עשרים ושיש ועשרים ושבע ועשרים ושמונה, הלא תלמיד של רבי פרידא הוא עילוי לעומתו –

ואין מתיאשים, חמש שנים ללמד להגיף שער –

אז כמה יש להתאמץ כדי לפתוח בפניו שער – - -

(והגדת)

בא ר' יהונתן אייבשיץ, ואומר רעיון נפלא שדרכו הוא בונה את היסוד שלו, לגבי כל חטאי דור המדבר;

כותב ר' יהונתן אייבשיץ – ולכן דעו, כי החטא בשני אופנים. החטא המורגל, כוונתי לחמדה ולתאוה להבלי עולם וכדומה, שהוא הכל מיצר הרע. אמנם יש אופן אחר, והוא להיות כל חשקם ותכליתם שלמותם, להשיג ולראות מראות אלהים ומקום כבודו. ויש להם מדרגה מזמן לזמן ואם הם ממהירים לרוב עוצם תשוקת העלול להעילה שלו, להביט ולעלות מהר יותר כפי המדרגה הראויה להם בזמן ולאט לאט. זהו אצלם עון, ובזו מקבלים עונשם ...

נסביר:

אומר לנו ר' יהונתן אייבשיץ, שאין למלאך יצר הרע לתאוות, כפי שנמצא אצל בני האדם. למלאך יש יצר הרע אחד – לטפס לגבהים שאסור לו לטפס! – יש כרוב, יש אופן, יש חיות הקודש, יש שרף – לכל מלאך יש 'סיווג', עד איפה הוא יכל להגיע. אבל בכל זאת, יש לו חשק להתקרב לדרגות רוחניות גבוהות יותר שאסור לו להתקרב אליהם. ברגע שהוא מטפס גבוה יותר – הוא מיד נענש!

אספר לכם מעשה:

לקחו אותי פעם אחת להרצות, במקום בטחוני. לאותו אדם שליווה אותי, היו בכיס כל מיני כרטיסים בצבעים שונים, כאשר כל כרטיס פותח דלת מסוימת בקומה מסוימת. שאלתי אותו לפרש הענין, אז הוא אמר לי, שהצבעים הם רמת הסיווג של כל עובד ועובד בבנין;

יש עובד שרמת הסיווג שלו היא צבע ירוק – הנמוך ביותר. העובדים שיש להם צבע ירוק, יכולים להיכנס רק לקומה הראשונה מבלי אפשרות לעלות לקומות העליונות. לעומת זאת, עובדים עם רמת סיווג 'צהובה', יכולים לעלות עד לקומה השניה – לעלות ולרדת. וככה זה ממשיך עד צבע זהב שזה הסיווג הגבוה ביותר שיכל להסתובב בכל הבנין – לאותו אחד שליווה אותי, היה את הסיווג הזה.

"מה זה הסיווג הזה?", שאלתי אותו.

"זה סיווג בטחוני. לדוגמא, בקומה העליונה יש אדם, שצופה על אישיות מסוימת בעולם הערבי באמצעות ה'לוויין עמוס'; הלוויין מתביית עליו ורואה כל תנועה שלו! – בבחינת 'עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בבור נכתבים' ☺ - הכל בהשגחה! – לא כל אחד יכל להיכנס לשם!"

אמרתי לו: "ומה קורה אם משהו נכנס בלי כוונה למקום שאסור לו?"

"תוך עשרים שניות הוא כבר לא שם! – היו הרבה מקרים כאלה. הרי כל

אחד רוצה לדעת מה קורה בקומה שמעליו!"

להבדיל אלף אלפי הבדלות, אומר לנו ר' יהונתן אייבשיץ – כל מלאך, שואף להגיע לפסגות רוחניות מרוממות יותר! – הוא שואף להגיע לדרגה שמעליו – הוא רוצה להתעלות, אבל אסור לו!

ולפי הקירבה שמראה להם המגיד שיעור. לפי השאלות המבריקות או התשובות החריפות. לפי העיון המעמיק או הבקיאיות הנרחבת – אמור להם שטעות בידם! שכל דף גמרא שהם יודעים, כל רש"י שהם מבינים וכל תוספות שהם משננים, זו הצלחה!"

אילו היו יודעים זאת, היו נחסכות מועקות כה רבות, ובני תורה כה רבים היו ששים ומאושרים!

ולמעשה, השקפתו זו של הסטייפלר היא גמרא ערוכה!

הכל יודעים אותה, אלא שלא הכל מעיינים בה ומפיקים לקחה –

ששינו (עירובין נד, ב) שהיה לרבי פרידא תלמיד, שהיה מלמדו [כל דבר, לפני שידעו (רש"י)] ארבע מאות פעמים, וידע. יום אחד נדרש רבי פרידא לדבר מצוה. [הודיע לתלמיד שיתכן ויקראוהו באמצע הלימוד. ברם, לא קראוהו.] לימדו [ארבע מאות פעם] ולא ידע. שאלו מה אירע, ואמר: מאז שהוגעתי שיתכן ותיאלץ ללכת, הוסחה דעתי. חשבתי שהנה אתה קם והולך ונוטשני באמצע. אמר לו: ניחא. עתה התרכז ואלמדך. לימדו ארבע מאות פעמים נוספות. יצאה בת קול ואמרה לרבי פרידא: רצונך שיוסיפו על ימיך ארבע מאות שנה, או לזכות כל דורך לעולם הבא. העדיף לזכות דורו לעולם הבא, ואמר הקדוש ברוך הוא: תנו לו זו וזו.

וידועים דברי הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שהכל מתפעלים מרבי פרידא, ואילו הוא מתפעל מהתלמיד: איזה כח רצון, איזה דביקות במשימה, ללמוד כל דבר ודבר ארבע מאות פעם! כיון שכך, שאלו את מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל: מדוע לא זכה התלמיד לשכר זה? וענה, שמצד התלמיד אין זו רבותא, שהלא חייב הוא ללמוד תורה. ואם אינו מבין אלא בארבע מאות פעמים, מחובתו ללמוד כך. משל למה הדבר דומה, לאדם שנשרו שיניו. האם נתפעל ממנו שמרכל את הלחם וטוחן את המצה ועמל בבישול דייסה, הלא אין לו ברירה! להתפעל, צריך מרבי פרידא שהקדיש לו זמן רב כל כך –

והשאלה, מדוע קיבל רבי פרידא את שכרו רק אז? והתשובה, משום שבאותו יום לימד שמונה מאות פעם. אם כן, ראוי שיעניקו לו שמונה מאות שנות חיים! ומוכח, שעל ארבע מאות הפעמים הראשונות אין מקבלים שכר, שכן חיוב הן: "ושננתם לבניך" אלו התלמידים (דברים ו, וברש"י) ושכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אבל על מה שעושה יותר מחיובו מקבל שכר גם בעולם הזה (בבא קמא ט, ב) ויעויין ברכות כ, ב ומהרש"א סוטה יד, א ושבת כג, ב עפ"ד האמונה והבטחון לרמב"ן פ"ו) וארבע מאות הפעמים הנוספות עקב פיזור דעתו של התלמיד היו יותר מחיובו, וקיבל עליהן שכר.

הכל יודע, אבל יש לי שאלה.

איך ידעו שהתלמיד זקוק לארבע מאות פעמים לשון תלמודו?

אין ספק שכך זה היה:

יהודי התדפק על דלתו של רבי פרידא, בשאלה להלכה ולמעשה: יש לו בן בתלמוד תורה, ואינו קולט כלום. כל הילדים לומדים משנה ועוד מעט מתחילים גמרא, והוא עוד לא יודע חומש. החברים לועגים, המלמד לא מתייחס אליו, הוא בשולי החברה, אין טעם להשאירו. הוא כבר שוחח עם הסנדלר, שמוכן לקבלו כשוליה. אבל המנהל אמר שכדאי לקבל את ברכתו של הרב, אז הוא בא להודיע.

תביא אותו מחר, אמר הרב.

הרב הביא את הבחור, ילד חמד עם מבט כבוי. תשאיר אותו פה, אמר הרב, תבוא בצהריים לקחת אותו.

הרב הלך, והרב ליטף את לחיו של הילד. שאל: אתה יודע לקרוא?

כן. ברוך השם.

וכבר למדת חומש?

כן. בשעתו התחילו "ויקרא", אבל לא הבין. דימעה נשרה.

עוד לטיפה, הבה נראה. שב, ואפר לך. כשיהוד עובר עבירה חמורה בשוגג. למשל, קם באמצע הלילה ושכח שזה ליל שבת. בטעות הדליק אור, נכון? אז הוא צריך להביא קרבן חטאת. יופי. כעת, תחזור על מה שאמרתי –

אה, אני לא זוכר.

טוב, אז אני חוזר –

פעמיים, שלוש, ארבע, חמש, וכלום. אפשר להבין את המלמד, והמנהל, והרב.

שש שבע ושמונה, והפסקה למשחק. תשע ועשר וסוכריה. אז תחזור, אני לא זוכר. בוא, נתחיל מהתחלה.

בצהריים הגיע הרב. הרב קידמו בחיך רחב, והילד תלה עיניים שואלות. איזה בן נפלא, כזו התמדה ושקידה, נפלא ללמד אותו. שיאכל וינוח מעט, ויבא שוב.

ממשיך ר' יהונתן אייבשיץ – וזהו חטאם של נדב ואביהוא, שהרבו לעלות אל ה' יותר מהראוי. "ובקרבתם לפני ה' וימותו";

כותב האור החיים הקדוש - בקרבתם לפני ה'... רמז הכתוב הפלאות חבית הצדיקים, שהגם שהיו מרגישים במיתתם לא נמנעו מקרוב לדביקות נעימות עריבות ידידות חביבות חשיקות מתיקות עד כלות נפשותם מהם והבן ובחינה זו אין מכיר איכותה, והיא מושללת ההכרה, לא מפי מין האנושי, ולא מפי כתבו, ולא תושג בהשערות מושכל הגשם...

ידעו נדב ואביהוא, שברגע שהם ייכנסו למקום שאסור להם להיכנס, הם עלולים לשלם על כך בחייהם. אבל בכל זאת לא יכלו להתאפק – נשמתם נמשכה כמו מגנט לברזל; הגם שידעו שימותו, היה שווה להם להידבק בכינה ולהפסיד חיים!

כאן בא ר' יהונתן אייבשיץ, ואומר יסוד נפלא להבנת כמה וכמה דברי חז"ל, שפותרים לנו פתח חדש בהבנתם:

ישנו סוג של בן אדם, שחי חיים מאושרים והכל טוב לו – תמיד הוא מאושר; הוא בבחינה של – **"מצוה גדולה להיות בשמחה"** – ואם הוא נכנס למשבר, הוא מיד מוצא את הנקודת יציאה ממנו.

מצד שני, יש בן אדם שנמצא תמיד ב"ירידה" – מנסה ליצור לעצמו תמיד, כל מיני אפשרויות לשמחה, אבל הוא לא מצליח. אז יש כאלה שקונים GMC, שמים 'בוקסות' ומתחילים לקפוץ ☺ – יוצרים שמחה מדומה. יש כאלה אנשים, שאין להם את היכולת הכספית לקנות GMC, אז הם קונים שיבס ריגל – 36 דולר, ועוד בקבוק סודה – 4 שקל; שותים ארבע כוסות, לאחר מכן עוד חצי בקבוק סודה – אחרי ארבע דק', כל העולם מתחיל לנסוע איתם ביחד ☺; תוך ארבע דק' הם כבר בלונדון... משם הם עוברים לפריז... רומא... פתאום, הם לא חייבים כסף לאף אחד – להיפך, כולם חייבים להם! – ככה זה נמשך עשר דקות עד שהם מתעלפים ומתעוררים חזרה לחובות ☺

מי שעושה את זה, אין לו שמחה פנימית – זה לא מובנה בתוכו! לעומת זאת, ישנם אנשים, שיש להם שמחה פנימית! – הם מאושרים שהם לומדים תורה. החיוך לא נמחק מהפנים שלהם! הוא מחדש חידוש תורה, כולו קופץ משמחה!!! – טוב לו!!!

איך מכנים חז"ל, אדם שרצה לטפס גבוה מידי, למרות שעדיין הוא לא מוכן לזה מבחינה נפשית? **'שתויי יין'!**

אומר ר' יהונתן אייבשיץ – וזהו שאמרו שאכלו בוסר, כי לא המתינו לזמן מדרגתם ואכלו פרי קודם זמנם, וכן אמרו 'שתויי יין'. שהוא הדבר שהרבו להשיג ולהבין ולהסתכל כפי חלקם המגיע, והרי זה כמו ששותה יין יותר מכפי המידה שלרוב החום ישכב וירדם ופוגם בעצמו, ואילו שתה לאט לאט היה לו לעזר וסעד בבריאות ובהשכל, וחמרא וריחנא פקחא {יומא עו}.

ולכך אמרו חז"ל כי אדם וחיה אכלו בוסר וסחטו ענבים, כי לא המתינו עד שיגמר היין בענביו, רק סחטו קודם עונתו לשתות וישכרו. הוא היין שגרים חטא אדם הראשון, היינו רוב השגתו והסתכלותו במקומות גבוהים... ולעתיד לבוא, הבטיח ה' לבער רוח הטומאה מכל וכל, ואיללים כליל יחלפו, ולא יהא מקום לחטוא כמין ראשון, חטא תאוה. אבל מין שני לחטוא, יהיה לעתיד לבוא גם כן. כי בהשיגם חכמה שנאמר ומלאה הארץ דעה, ויסיפו לעלות וימירו ללכת לרב חשק ואש תורה ומדע, לחזות מחזה שדי וכדומה, ורבים אשר לא ישמרו גדרם שהוחק להם בנתיבות ומסילות לבנם כמו מלאכי מעלה הנ"ל, וזהו החטא שיהיה לעתיד לבוא וזהו אכילת בוסר שלא ימתינו עד גמר פרי, אבל כיון שלא יוכלו לקרום ע"י כן לצאת הטמאה מכח לפעל כמו אדם הראשון, כי כבר בטלו לעולם, לא יהיה זה עון לגרום רעה לבניו, כי הוא רק רוב חשק לחכמה, ושניו יהיו קהות כאוכל בוסר קודם זמנו, אבל לבניו לא יקרה דבר.

וזהו מאמר ירמיה שלא יאמרו עוד לעתיד לבוא אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינה, כי כך היה באדם הראשון וחיה, המה אכלו בוסר וגרמו רעה לדורותם, אבל לעתיד לבוא לא יהיה, כי הטומאה תבוער, וא"כ מי שאכל בוסר הוא לבדו יהיה שיניו קהות...

ומזה תבין חטא דור המדבר, כי כל פגם שלהם היה בזה, כי היו כולם זכאי קשוט, ואמרו בזוהר שלא יהא כדרא דא עד דרא דמשיחא, והלא היו כולם נביאים כי ראו כבוד ה' בים, במתן תורה, באהל מועד, ומה צריך ראייה יותר מאלו, שהיו נביאים שהיו קדושים לה', רק כל פגמם ג"כ כחטא מלאכים הנ"ל, שהרבו להשיג יותר מכפי הראוי להם לזמן, ומ"ב מסעות היו הכל מ"ב מדרגות. כאשר חיבר בעל 'ברית מנוחה' כל ספרו על זה הענין, כי כל מסע ומסע מדרגה עליונה למאוד, והיו מסעיהם עפ"י ה'. אבל הם הרסו לעלות ההרה וכו'. ועיין 'ברית מנוחה' בקברות התאוה, שפירש שם התאוה למראות אלהים ורוב השפעות, עד שלתאוה נפסקה נשמתם, כמו נדב ואביהוא בקרבתם לפני ה'. ושמה נקברו, ולכן אל תדברו ותחשבו כי אבותינו, דור המדבר אוכלי לחם שמים, שותים מי בארה של מרים, וכבוד ה' עליהם חופף, היו חוטאים בחטא גשמי, ללכת אחרי הבל כאנשים כערכנו.

וזהו מאמר רבה בר בר חנה, שאמר שראה למתי מדבר והם לא פנו עורף לה' ללכת בתר עניני עולם הזה הפוניים מעם ה', כי אם כל ענינם כלפי מעלה, ומגמת לראות כבוד ה', אכלו ולא ישבעו מנועם עליון. וזהו דהוי 'גנו אפקיד' פניהם כלפי מעלה מבלי סור לשום צד ונטיה כלל וכלל, רק כל ענינם דהרבו לשתות יין קודם זמנו. כמו נדב ואביהוא, שנאמר בקרבתם לפני ה'. ואמרו 'שתויי יין נכנסו', וכן היה אצלם, ולכך אמר דגנו כמאן דמבסמי, ונתפתו בינים ופניהם צהובות, לרוב אור עליון, להפליג לדבר בשבחים ולהראות מופת על גודל מעלתם.

עד כאן, דבריו הנפלאים של ר' יהונתן אייבשיץ. מאכן נוכל להתחבר לדברי השפת אמת:

שואל השפת אמת – מה פירוש הדבר "האספסוף אשר בקרבו התאוה תאוה"? היה לו לומר "התאוה לאבטיחים... קישואים וכו"?

אם נוסיף על דבריו;

משה רבינו מזמין את יתרו להצטרף אליהם, שנאמר {י, כט} ויאמר משה לחבב בן רעואל המדיני חתן משה נסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' אתן לכם לכה אתנו והטבנו לך כי ה' דבר טוב על ישראל.

כותב רש"י – נסעים אנחנו אל המקום. מיד, עד ג' ימים אנו נכנסין לארץ, שבמסע זה הראשון נסעו על מנת להכנס לארץ ישראל, אלא שחטאו במתאוונים, ומפני מה שנתן משה עצמו עמהם, שעדיין לא נגזרה גזרה עליו וכסבור שהוא נכנס.

שואל השם משמואל – אם בעוד ג' ימים הם בארץ ישראל, בשביל מה לאכול עכשיו קישואים ואבטיחים?

כותב השפת אמת יסוד נפלא, לביאור הענין הזה:

אנשי דור המדבר, עפ"י מה שלמדנו עד עכשיו, היו מנותקים מן החומר; אנשים שאוכלים מן – זיו שכינה שנתגשם, שמי שאוכל אותו לא מוציא פסולת! – כולו רוחני! היה נכנס לגוף ונספג באיברים!

דבר גשמי לא יכל לרדת מהשמים; מהשמים יכל לרדת רק דבר רוחני. גשמיות מגיעה רק מן הארץ, ולכן בהמה שהיא גשמית, הולכת רק על הארץ – כי כולה חומרית!

אומר השפת אמת – מהרגע שיצאו ישראל ממצרים, החלו לאכול מן, וממנו הפכו להיות מנותקים מן החומר – לא היתה בהם תאוה לאוכל כלל!

אם תבוא לבן אדם שלא טעם מעולם אוכל סיני, ותאמר לו: "אתן לך לאכול 'אגרו"ל!" – מיד הוא ישאל: "מה זה?!" – הוא מעולם לא טעם את זה, אין לו תאוה לזה בכלל – הוא מנותק מזה לגמרי!

באו עם ישראל למשה רבינו ואמרו לו: "משה! בעוד ג' ימים אנחנו נכנסים לארץ – אין יותר מן!" – הולכים לשוק מחנה יהודה, וקונים עגבניות, מלפפונים ואבטיחים – "מתחילים לאכול כמו בני אדם, כפי שהיינו במצרים" זה שנאמר "וכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם את הקשאים ואת האבטיחים ואת החציר ואת הבצלים ואת השומים" – "עד עכשיו היינו כמלאכים – לא היתה לנו שום תאוה!"

מבקשים עם ישראל ממשה רבינו – "משה! בבקשה ממך, אנחנו מתאוים לתאוה – תכניס בנו קצת תאוה, שכשנבוא לארץ ישראל, תהיה לנו תאוה ללכת ולקנות אוכל! אם לא נתאמן לפני שניכנס, איך נדע מה לאכול?!"

ראיתי במפרשים, מישהו שמסביר את השפת אמת בצורה נפלאה:

תינוק שיונק משדי אמו, במשך שנתיים; האם יעלה על הדעת, שהאמא תיתן לו כל הזמן רק לינוק? ודאי שלא!

אחרי שנה, היא תתחיל לתת לו קצת ביסקוויט... קצת במבה... מועכים לו בנה וכו' – עד שמצליחים לגרות לו את חוש הטעם;

הוא לא רגיל לטעמים אחרים – שנה שלימה הוא היה רגיל לאותו הטעם, פתאום אתה מכניס לו בנה – "מה זה הטעם הזה?!" – הוא לא מכיר את זה, ופולט את זה מיד החוצה!

מה קורה, אם יום אחד אתה מנתק תינוק מהאמא שלו? אם אין לו חלב אם – הוא מת! – הוא לא מוכן להכניס שום דבר לפה! – אתה מנסה לדחוף לו מזון אחר, אבל הוא סוגר את הפה!

לכן באו עם ישראל למשה רבינו, וביקשו ממנו שיכניס בהם קצת תאוה, כדי לגרות להם את הטעם בענייני העולם הזה!

עד כאן דברי רבותינו, בביאור חטאי דור המדבר; שנבין, שכל שאיפותם היו שאיפות רוחניות!

פרשת השבוע מתחילה בשאיפתו הרוחנית של אהרן – 'חלשה דעתו של אהרן' – "למה לא זכיתי להיות בהקרבת קרבנות הנשיאים"; לא זכית, אז מה קרה???

משל למה הדבר דומה? לאדם שהתפלל בבית כנסת של הקהילה שלו – יש לו מנין אחד ביום!

נכנס אחד הרבנים לעשות שם מגבית; המרא דאתרא עולה לבמה, מדבר בשבב הענין ומחייב את כל אחד מהמתפללים לתרום מכיסם 500 ₪ בעשרה תשלומים; "אם המרא דאתרא אמר - עושים"; כל אחד נותן את מס' הויזה שלו ומשלם.

למחרת מגיע אחד שלא היה במגבית - אחותו התחתנה והוא ולא הגיע לתפילה; הוא מסתכל על פלאייר שמונח על השולחן ושואל את המתפללים: "מה זה???"

"אוו, היה כאן אתמול הרב הזה... והרב הזה... - הרב חייב כל אחד לתרום 500 ₪ למטרה הזאת!"

"אוו, ברוך ה' שלא הייתי!"

לעומת זאת, יש אנשים שהיו מצטערים על שלא היו ולא הצליחו לתרום - "איך לא הייתי!!" - חלשה דעתו! - הוא מבקש את הכתובת לתרומה, את הטלפון של המתרים וכו' - כאן זו נקודת המבחן, איפה אתה נמצא מבחינה רוחנית!

אהרן הכהן לא היה בחנוכת הנשיאים - חלשה דעתו - "הביאו קרבנות לקב"ה - איך לא הייתי!!"

פרשת השבוע שלנו עוסקת גם בענין {ט, ז} למה נגרע; באים אותם אנשים שהיו טמאים לנפש אדם, ואומרים: "למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במעזו בתוך בני ישראל"

אמרו להם: "כן, אבל הייתם טמאים!"

"אז מה אם היינו טמאים, בגלל זה נבטל את המצוה???"

אם הבוס חילק מתנות לחג ואתה לא היית באותו זמן; אתה מגיע ביום שלמחרת ומבקש לקבל את המתנה: "שלום, אני לא הייתי אתמול... אפשר לקבל את המתנה לחג?"

"לא היית - אתה לא מקבל!"

"אז מה אם לא היית - אני רוצה את השי לחג!!!" - כאן האדם יילחם כדי לקבל את המתנה: - סרוויס מסין ב - 14 ₪ לא יילחם!! ☺

באים אותם אנשים שהיו טמאים לנפש אדם - "למה נגרע"

"לא הייתם טהורים בזמן הקרבת הקרבן!"

"אז מה אם לא היינו טהורים - רוצים להקריב!"

ישנם אנשים שאכלו גבינה בחג השבועות - יצאו י"ח כל הדעות; אכלו גם בלינצ'ס, גם עוגת גבינה - גם חמוץ וגם מתוק - יצאו י"ח החג! ☺

אתה שואל אותם: "עם מה יצאת מהחג הזה?" - הוא עונה לך: "מה זאת אומרת עם מה - עם 7000 קלוריות!" ☺

בתוך הפרשה שלנו, מופיע ענין של "נוניים הפוכים":

אומרת התורה: {י, לה} ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ויפצו איבך וינסו משנאיך מפניך: {לו} ובנחה ויאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל.

לפני המילים "ויהי בנסע הארץ", ואחרי המילים "רבבות אלפי ישראל" ישנה נוי' הפוכה - כדי להפריד בין פורענות לפורענות; מצד אחד המתאוננים, ומצד שני {י, לג} ויסעו מהר ה'.

כותב הרמב"ן - "...שנסעו מהר סיני בשמחה כתינוק הבורח מבית הספר, אמרו שמא ירבה ויתן לנו מצות וזהו "ויסעו מהר ה'..."

אם היית מקבל עוד מתנות, גם היית בורח???

המבחן האמיתי של כל אדם ואדם, אם הוא מוכן לקבל עליו עול תורה ומצוות - אתה מוכן לקבל עליך עוד מצוות???

מי שמוכן לקבל עליו עוד מצוות - זה סימן שהוא מרוצה - בשבילו זה מתנות!

נמצאים לאחר חג השבועות; שואל אותנו הקב"ה: "מה לקחת מחג השבועות - הוספת עוד משנה אחת? הוספת עוד לימוד של הלכות? - הוספת משהו???" - אם הוספת משהו בעבודת ה', זה סימן שאתה מרוצה בעשיית המצוות!

יש לך יותר משניות? יותר הלכות? יותר גמרא? תשמור יותר טוב על העיניים?

תראו את רות, כמה היא התאמצה!

אמרה לה נעמי: "תחזרי לאבא שלך, תעשי חיים!"

"בשום פנים ואופן... כי אל אשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין עמך עמי ואלקיך אלקי"

הכל היא מוכנה לעשות, רק כדי לדבוק בקב"ה!

מה אדם זוכה, לו ולמשפחתו כשהוא מראה לילדים כמה הוא תאו לקיים מצוות!

"אבא, לאן אתה הולך???"

"לקיים מצוות!"

יש בן אדם, שהבנים שלו מברכים ברכת המזון במהירות.

"מוישלה, למה אתה לא מברך לאט?!"

האמא ישר אומרת: "תעזוב אותך, הוא דביל קטן... אין לו עוד שכל... ☺" אומרים היום "צריך להתנהג איתם עם כפפות של משי"... למחרת הוא קופץ על הספה עם בוץ וזפת, האמא ישר צועקת: "מויש'י מה אתה עושה, הרסת את הספה!?!"

אומר לה האבא: "תעזבי אותך, הוא דביל קטן... תני לו במבה"

כשזה מגיע לספה היא כמו נמר, אבל בברכת המזון "הוא קטן ודביל"

מה הילד קולט? הילד רוצה לראות מה עושים ההורים שלו!

"חלשה דעתו של אהרן" - "למה אין לי?!"

מה יש, אז אין לך?!

אבל זה הרצון שלו לרוץ אחרי מצוות.

באה פרשת בהעלותך, ומלמדת אותנו מי היו אנשי דור המדבר המרוממים! - עיניהם היו נשואות 24 שעות ביממה כלפי קב"ה. אבל ניסו לטפס גבוה מידי - ונענשו!

אנחנו עדיין לא הגענו לפסגות האלה. אבל בואו ונטפס נמוך - לפחות שיהיה לנו משהו ביד!

(ברוך שאמר)

בדרך הדרוש

מגנה בזה מעשי השית"ש, וכדרך שאמר אלי' לרשב"א לך ואמור לאומן שעשני (תענית דף כ), ולפי"ז יפה אמרו בגמ' דיש ללמוד גדול עון לה"ר ממרגלים, שלא הוציאו דבה רק על עצים ואבנים שאינם מרגשים כלל, ואין בזה רק חטא בין אדם למקום מה עלתה להם, ק"ו למי שמוציא דיבה על חברו, שיש בזה שתי עונות, בין אדם למקום וגם בין אדם לחברו, שהרי האדם הוא מרגיש ומצטער כשמדברים עליו לה"ר. ואמנם כל זאת הוא רק באנוש דעלמא שיש לו צער כשמדברים עליו לה"ר, ולכן הוי ג"כ חטא שבין אדם לחברו, אבל משה רבינו ע"ה שהי' עניו גדול ולא הרגיש ולא הצטער כלל ממה שדברו עליו לה"ר, ולא הי' בזה חטא בין אדם לחברו, רק כאילו דברו לה"ר על עצים ואבנים שאינם מרגשים, ולכן יפה אמרו דהיה להם להמרגלים לקחת מוסר ממרים עכדפח"ה:

ולפי"ז י"ל להתורה הקדושה באה להורות גדול חטא לה"ר, ולכן כתבה באמצע הענין והאיש משה עניו מאוד וגוי, וא"כ לא הי' בזה חטא בין אדם לחברו כלל, וכך עלתה לה, ק"ו למי שמדבר לה"ר על אדם אחר שהוא מרגיש ומצטער. שוב ראיתי ונראה שזכיתי בעז"ה לכוון בזה לדעת רבינו הרמב"ם ז"ל מ"ש בזה בסוף הלי' טומאות צרעת, ע"ש לשונו הנחמד.

ותדבר מרים ואהרן במשה על אדות האשה הכשית
אשר לקח כי אשה כשית לקח (יב, א)
עוד נ"ל בהקדם, דרש"י ז"ל כתב ב"פ"ש שלח, למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקחה על עסקי דיבה שדברה באחיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. והקשה בספר אפיקי יהודה (עין רוגל) מהא דאמרין בגמ' [ערכין ט"ו ע"א] בא וראה כמה גדול עון לשון הרע, ומה אלו המרגלים שלא הוציאו לעז רק על עצים ואבנים שאמרו ארץ אוכלת יושביה כך עלתה להם, המוציא דיבה על חברו על אחת כמה וכמה. ולפי"ז מאין היה להם למרגלים לקחת מוסר ממרים הרי יש חילוק גדול, היא הוציאה דיבה על משה מבחר המין האנושי ולכן (נלקח) [לקחת], אבל עדיין היאך יהיה להם ראי' ומוסר שלא להוציא דיבה על עצים ואבנים:

ותי אמ"ו הגאון מהרצ"ה העללער זצ"ל כי הנה יש עבירות שהן בין אדם למקום, ויש ג"כ עבירות שבין אדם לחבירו, ועון לשון הרע הוא עון שבין אדם לחבירו שגורם לו רעה והוא מצטער כאשר נודע עליו לשון הרע והטילו בו מום, ואמנם יש בעון זה גם חטא בין אדם למקום, שכשהאדם מספר לה"ר על חברו ומטיל בו מום הרי הוא

ויהי בנסע הארון. (י, לה) נוי' הפוכה לפנינו ונוי' הפוכה לאחר אלפי ישראל, וכבר דברו מזה רבותינו ז"ל. והנראה לפע"ה, דאיתא במס' שבת (דף קט"ו סוף ע"ב) ת"ר ויהי בנסע הארון ויאמר משה, פרשה זו עשה לה הקב"ה סימניות מלמעלה ומלמטה לומר שאין זה מקומה וכו', ותניא רשב"ג אומר עתידה פרשה זו שתיעקר מכאן ותכתב במקומה, ולמה כתבה כאן כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שניה וכו'. ופירש"י עתידה פרשה זו שתיעקר, לעתיד שיהיו כל הפורעניות בטליון ולא ידאגו לפורענות ויצר הרע בטל עכ"ל. והנה הקללות שבמשנה תורה הן צ"ה, וכתבי' [דברים כ"ח ס"א] גם כל חלי וכל מכה הרי ק', (וכתבו המפרשים דמשו"ה תקנו מאה ברכות בכל יום להגן ולהנצל מהן), וי"ל שזהו הרמז שבאו שני נוני"ן בנימטריא ק', לומר כי מוחמת שבזמן הזה שיש ק' קללות יש לדאוג מן הפורעניות, לכן נכתבה פרשה זו כאן שלא במקומה כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שניה. והן הפוכות לומר כי עתיד הקב"ה להפוך את הקללות לברכות, ואז תיעקר פרשה זו מכאן ותכתב במקומה כי לא ידאגו עוד מן הפורעניות, יצר הרע בטל מאתנו, לטוב לנו במהרה בימינו: (אפריון)

ת.ד. 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת בהעלתך תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 436

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

'הצוצרות' של אמן

בפרשתנו זו, בהעלתך, לומדים אנו על מצות ה'הצוצרות' שמשו במשכן ובבית המקדש להריע על הקרבנות, וכן בעת מלחמה, כדכתיב (במדבר י ט): "וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצר אתכם והרעתם בחצצרות ונזפרתם לפני ה' אלקיכם ונושעתם מאיביכם".

במצב שאנו עומדים בו, אפשר לומר שאנו נתונים בצרה ובסכנת מלחמה כמעט תמידית, כפי שאומרים אנו בהגדה של פסח: "שבכל דור דור עומדים עלינו לכלותנו", ורק "הקדוש ברוך הוא מצילנו מידם".

חשוב מאד וכדאי לזכור ולדעת כי יש לנו, לך, אחד ואחד מאתנו, 'חצצרת' משלו, שבזכותנו נוכל להתגונן עלינו מפני אויבינו. וכך מגלה לנו ה'תנא דבי אליהו' (רבה יא): "במי נפרע להם הקדוש ברוך הוא לישראל מאמות העולם? בבני אדם שמשפיימים ומעריבים לבית הכנסת ולבית המדרש ועונים אמן..."

כן! גם כיום, כאשר שוב ושוב מנסים אויבינו לפגוע בנו, נוכל להציל מידם בזכות הקפדה על עניית אמן. בלי ספק מיליוני האמנים הנאמרות כפי עם ישראל מדי יום מהוות הגנה על ישראל מפני אויביהם. הדבר בידינו!

יחד עם זאת, נשים לב לנקדה חשובה; כאשר ה'תנא דבי אליהו' מדבר על גדל כחה ומעלתה של עניית אמן הוא אינו מתיחס לאמן הנאמרת בצורה אקראית כאשר בדייק אנו שומעים מישהו לדינו אומר ברכה. זהו בודאי דבר יקר ונעלה שאין לוותר עליו. אה התנא דבי אליהו מדגיש: "בני אדם שמשפיימים ומעריבים לבית הכנסת ולבית המדרש ועונים אמן", דהינו אנשים המזמנים עצמם באופן קבוע ומתאמצים להשפיע ולהעריב לבית הכנסת ולבית המדרש כדי לומר אמן. ללא ספק יש לך משנה חשיבות ותקף שבאמצעותם נזכה להגנה מאויבינו ורודפינו.

בתפלת 'ונושעתם מאיביכם', שפת שלום ומברך.

218 298 מכונס"ן

יסוד זה מתפרש היטב בפסוק שמביאה הגמרא (שם) כמקור לדברי רבי חנינא (ישעיה נז ט): "בורא גיב שפתים שלום שלום לרחוק ולקרוב אמר ה' ורפאתיו"; כאשר "גיב שפתים" בריא ושגור כפי המתפלל [המלה "בורא" נדרשת מלשון 'בריא' (רש"י שם)], אות הוא כי "שלום" לחולה. אולם סימן זה מועיל רק בתפלה על אדם "רחוק" שהמתפלל מאריך בה, אך "ולקרוב" - בתפלה על אדם "קרוב" שהוא מקצר בה אין סימן זה מועיל, אלא על המתפלל לצפות עד ש: "אמר ה' ורפאתיו" (פרת יוסף [ואנזבק תפ"י]).

מאה ברכות מגנות ממאה קללות

"ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ה' ויפצו איביה ויגסו משנאייה מפניך" (י לה)

רש"י מביא את דברי חז"ל (שבת קטו ב) שהסבה שונכתבה בתורה אות נון הפוכה לפני ואחרי פרשת "ויהי בנסע", היא כדי להפרידה מהפרשיות שלפניה ושלאחריה. שכן פרשה זו אין מקומה כאן, ולא נכתבה כאן אלא כדי להפסיק בין הפרענות שונכתבה לפנייה לבין הפרענות שונכתבה לאחריה.

מדוע דוקא האות נון נבחרה למטרה זו?

באר רבי שלמה גנצפריד בעל 'קצור שלחן ערוך':

כתב הרוקח (סי' טכ) כי בתורה נכתבו מאה קללות; תשעים ושמונה בפרשת פי תבוא, ושתיים נוספות שגומזו בפסוק (דברים כח טא): "גם כל חלי וכל מכה". כדי להגן על עצמו ממאה קללות אלו, על האדם לברך בכל יום מאה ברכות.

כאשר בקשה התורה להפריד בין פרענות לפרענות, היא השתמשה בשתי אותיות נון המצטרפות לגימטריה מאה, לרמז שבכל שנות הגלות צריכים ישראל לחשש מן הפרענות מחמת מאה הקללות שונכתבו בתורה, שההגנה מפניהן היא אמירת מאה ברכות ביום (אפריון).

חמש פעמים 'ישראל'

"ואתנה את הלזים נתנים לאהרן ולבניו מתוך בני ישראל לעבד את עבדת בני ישראל באהל מועד ולכפר על בני ישראל ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הקדש" (ח ט)

בפסוק זה המצוה את הלזיים לשמור על המקדש לבל ינגפו בני ישראל בגשתם אל הקדש, הזכרו "בני ישראל" חמש פעמים - כנגד חמשה חמשי תורה. עבדה זו באה ללמדנו שכל יהודי חשוב לפני ה' כחמשה חמשי תורה, ומיתתו חשובה לפני ה' כשרפת ספר תורה (רש"י, על פי גור אריה).

כתב הראב"ן שפסוק זה שבו הזכרו חבתו ומעלתו של ישראל, חברה חתימת ברכת הגאולה בשחרית, שאף בה הזכרו ישראל חמש פעמים: "צור ישראל קומה בעזרת ישראל ופדה כנאמן יהודה וישראל [ונאמר] גואלנו ה' צב-אות שמו קדוש ישראל, ברוך... גאל ישראל" (ספר המנהיג' הל' תפלה סי' מ).

שגירות התפלה היא סימן 'לרחוק' ולא 'לקרוב'

"ויצעק משה אל ה' לאמר א-ל נא רפא נא לה" (יב ג)

את המלה "לאמר" פרש רש"י (ע"פ ספרי פסקא קה) שבקש משה רבנו מהקדוש ברוך הוא: "השיבני אם אתה מרפא אותה אם לאו".

והדברים תמוהים; וכי דרגתו של משה פחותה היתה משל רבי חנינא בן דוסא שידע להבין בעצמו אם התקבלה תפלתו אם לאו לפי שגירות התפלה בפיו (ברכות לד ב)?

פרש רבי יוסף יעסל רבה של וואיין הסמוכה לבריסק:

שגירות התפלה היא סימן לקבלתה רק בתפלה ארפה, אך לא בתפלה קצרה שאפשר שמחמת קצרה היא שגורה כפי האדם. לפיכך כאן, כשקצר משה בתפלתו כדי שלא יאמרו ישראל שרק על מרים אחותו הוא מאריך בתפלה (רש"י), הצרך לבקש מה' שידיענו האם קבל תפלתו.

התפלה שעצרה את הדם

בהלה השתררה בחדר הקטן. בימים כתקונם היה על המוהל להחיש למקום רופא שיטפל בתינוק ויעצר את הדם באמצעים השמורים עמו, אולם במקרה זה היה הדבר בלתי אפשרי, הן מחשש שמא יזדע הדבר לאב והן מחשש שמא הרופא עצמו ימסר אותם לשלטונות.

רבי מנדל החויר ונאלם דם, האם לעמת זאת החלה לזעק מרה בהיסטריה. המצב היה נראה נואש. חיייו של הילד הרף היו נתונים על כף המאזנים. הנוכחים ידעו את המשמעות שעשויה להתלוות לאסון שחלילה יקרה לילד, מלבד הסכון שהיה כרוך בכך לרבי ולמלווהו. היה בכך סכון לעתידם היהודי של מאות תינוקות שעתידי היה הרבי למול בהמשך.

אלא שלמרבה הפלא הרבי מריבניץ היה נראה רגוע למדי. הוא סמן לנוכחים שימתינו קמעא, ואחר נכנס לחדר סמוך. הוא הסתגר בחדר במשך דקות ארוכות, כשהוא שוכח עולם ומלואו, וכשיצא מהחדר פסק הדם מלזוב, מבלי שהיה צורך בכל התערבות רפואית.

עם סיום החבישה החוזרת נתן הרבי לאם הוראות לטפול בתינוק עד להחלמה המלאה. לאחר מכן ברח כהרגלו את האם ואת התינוק ומהר לצאת מהבית בלווי המסור של רבי מנדל. שעות ספורות לאחר מכן כבר היו השנים בעירם.

עם שובם אל המנוחה ואל הנחלה לא יכול היה רבי מנדל לכלא את סקרנותו. הוא שאל את הרבי מריבניץ לפשר מעשיו בהיותו סגור בחדר פנימה, וכיצד לאחר מכן נעצר שטף הדם מבלי שגעשתה כל פעלה רפואית? הרבי השיב בתם לב: "בהיותי סגור בחדר עמדתי והתפללתי לפני ה' וכה זעקתי לפניו מקירות לבי: 'אבי שבשמים, הנה עשיתי פעת לכבודך מצוה רבה, מלתי את בנה אהובך במסירות נפש, אנא אבקשך לבל תביישיני...', ואכן שמע ה' את תפילתי ועצר את הדם".

לימים, לאחר שספר רבי מנדל את הספור למקורביו הפטיר: "הנה אני עם כל התורה שלמדתי והאמונה שבה במשך שנים התחזקתי - כאשר ראיתי את הדם לנגד עיני אבדו עשתונותי, ואלו הרבי מריבניץ באמונתו הפשוטה והתמימה פעל גדולות ונצורות מעל לדרך הטבע".

באר החיים' חנכה עמ' שיא

הבית, אם כדי שלא להעדר מעבודתו, דבר שבברית המועצות היה נחשב לפשע של ממש, ואם מחמת התנגדותו לענין, בקש הרבי מריבניץ מידידו רבי מנדל פוטרפס שיתלוגה אליו כדי לשומרו מאסור יחוד.

היה זה באחת מבריתות המילה המסכנות יותר שערך הרבי; זמן רב קדם לכן יצרה אמו של הילד קשר עם הרבי וספרה לו על הילד שנולד לה לאחר שנים רבות של צפיה. האם שהיתה שומרת מסרת דאגה עד מאד לעתידו היהודי של ילדה הרף, על כן בקשה לערוך לו ברית מילה כדת וכדין. אלא שהאב שהיה בעל תפקיד חשוב בצבא האדם היה קומוניסט אדוק, מתנגד ורודף נחרץ לדת ולשומריה, כך שכל זמן שהוא שהה בסמוך לביתו לא היתה אפשרות לערוך את הברית.

עד שהגיעה שעת הכשר נאלצה האם לגדל את בנה התינוק כשהוא לא מהול. היא התפללה במעמקי לבה שתבוא ההזדמנות הראויה, וזו אכן הגיעה לבסוף.

ביום מן הימים הודיע האב לאשתו כי בבקר המחרת הוא נדרש לצאת מטעם הצבא לשליחות בת שבועים מחוץ לעיר.

האם התקשתה להסתיר את אשרה. העדרות בת שבועים היא הזדמנות מצוינת בעבורה למלא את משאלת לבה. היא הודיעה לבעלה על הסכמתה, והלה יצא לדרך.

מיד עם צאתו מהבית מהרה האם לשלח טלגרמה לרבי מריבניץ כי נפתח לפנייהם חלון הזדמנויות קצר לקיום הברית. היא בקשה שהרבי ימהר בטרם יאחר המועד. הרבי יצא מיד לביתו של רבי מנדל, ונחדו הם מהרו לצאת אל הדרך.

הדרך ממקום מגוריו של הרבי למקום מגורי התינוק היתה ארפה ומסכנת, אולם דבר לא הרתיע את הרבי. אף על פי שהוא הסתיר את כלי המילה תחת בגדיו, באחד ממחסומי הדרך הם כמעט נלקחו מידי, אולם לבסוף הם הגיעו בשלום.

עם בואם לביתו של התינוק, מהר הרבי לסדר את כלי המילה. התינוק הושב על ברפיו והרבי מהר למולו כדת וכדין. לאחר המילה החל הרבי בפעולות השגרתיות לעצירת הדם וחבישת המילה, אלא שלמרבה התדהמה הדם לא חדל מלזוב.

התינוק צרח בכאב. הרבי נסה בכה ובכה אולם ללא הועיל.

קשר מיחד וארף שנים היה בין המשפיע החב"די הנוזע רבי מנדל פוטרפס זצ"ל לבין הרה"ק רבי חיים זאנוויל אברמוביץ - הרבי מריבניץ ז"ע. הקשר ביניהם החל עוד בהיותם על אדמת רוסיה, רמוסים תחת עקבי המגף הקומוניסטי במצור ובמצוק מאחורי מסך הברזל.

רבי מנדל פוטרפס והרבי היו שניהם 'יהודים של מסירות נפש', פשוטו כמשמעו. שניהם גם יחד לא נרתעו מאימי המשטר הקומוניסטי, לנהג ביד קשה כלפי כל מי שיעז לפעל להפצת

היה זה בשעת אחר צהרים מאחרת, בעצמו של 'סדר ב' בהיכל הכולל. האוירה הרועשת והגועשת מ'ריתחא דאורייתא' של עשרות הלומדים, גרמה לכך שאיש מבין הלומדים לא שם לב לשתי הדמיות שנעמדו בפתח בית המדרש בצעדים כושלים והתבוננו בסקרנות ובתדהמה באברכים שהיו שקועים בסערת למודם.

כ"ק האדמו"ר מריבניץ זצ"ל

תורה ויהדות על אדמת רוסיה. הם המשיכו במסירות נפש לפעל גם תחת השלטון, ולא חדלו אף לאחר ששלמו מחיר כבד בשל כך.

בין יתר פעלותיו לתורה ולחסד בתוככי ברית המועצות, שמש הרבי מריבניץ במסירות נפש כשוחט וכמוהל בקרב יהודי ברית המועצות. אלו שהכירוהו העידו כי מעולם לא סרב לבקשה שהפנתה אליו בענין זה. כך, בעודו נתון תחת שלטון האימה הקומוניסטי שרדף עד חרמה את שומרי הדת, השליך הרבי את נפשו מנגד כדי להכניס מאות ואלפי תינוקות בבריתו של אברהם אבינו.

כיון שברבות מאותן בריתות היתה נוכחת האם לבדה, באשר האב הצרף להעדר מן

מצות 'מאה ברכות' (ג)

מאימותי מונים 'מאה ברכות'

נחלקו הפוסקים מתי ועד מתי נמנות מאה הברכות שיש לברך מדי יום: יש הסוברים שמתחילים למנות בכל יום מהברכה הראשונה שמברכים בבקר, הלא היא ברכת 'על נטילת ידים', ועד הבקר שלמחרת (דעה ראשונה בספר העתים קצה; תורת חיים' [לגרי"ש סופר] או"ח מו י, בדעת הלבוש שם א). הרמ"ע מפאנו אף הביא רמז לקבץ מנסח ברכת 'על נטילת ידים', שכן 'על בגימטריה 'מאה' (כפני יונה' ח"ב סי' קיב).

ואולם הספמט רב הפוסקים היא שמתחילים למנות את מאה הברכות מדי יום מצאת הכוכבים עד לצאת הכוכבים שלמחרת (הכרעת ספר העתים' שם; 'סדר היום' סדר מאה ברכות; 'עמודי שמים' חשבון מאה ברכות א; שו"ע הרב שם. וראה שו"ת 'בצל החכמה' ח"ד ס' קנה).

יותר ממאה או פחות ממאה

כתב הרמ"ע מפאנו (שו"ת, סי' לו) שלא מנו הפוסקים את מנין ה'מאה ברכות' שמברך אדם מדי יום "אלא לקלי עולם שלא יפחתו מהם", אבל החסידים מרבים לברך מדי יום יותר ממאה ברכות. ואכן בענין זה ידועים דברי ה'אבודרהם' (ברכת המצוות ומשפטיהם) שכל המוסיף על מאה ברכות הרי זה משבת, וכפי שאמר דוד (תהלים עא טו): "פי יספר צדקתך כל היום תשועתך כי לא ידעתי ספרות".

פסק הגר"ז שביום שאדם רואה שלא יעלה בידו לברך מאה ברכות ויאלץ לשמוע ברכות מאחרים כדי להשלים את המכסה [כפי שהבאנו לעיל שנתן בדיעבד לצאת ידי חובת מאה ברכות בשמיעת ברכות העולים לתורה], אין ענין שיתאמץ להוסיף ולברך עוד ברכות, שכן לגבי דין מאה ברכות אין נפקא מנה אם ברך בעצמו שמונים ברכות או תשעים, כל עוד לא השלימן למאה. וכך אף נהג הלכה למעשה; בעוד מדי שבת היה עולה למפטיר משום שבכך היה מגיע למכסת מאה ברכות שברך בעצמו, ביום הכפורים שיצדע שבלאו הכי יזדקק לצרף להשבוננו את ברכות העולים לתורה, לא דקדק לעלות למפטיר (קנטרס מצות מאה ברכות' [לרא' טוקר] עמ' לה).

ואולם יש החולקים וסוברים שכל עוד לא הגיע אדם למאה ברכות, מצוה עליו להוסיף ולברך בעצמו ככל שיוכל, גם אם הוא בטוח שבסופו של יום לא יוכל לצבר מאה ברכות (שם בשם הגר"א גניחובסקי; 'אילת השחר' דברים יב).

חשבון מנין הברכות

רבותינו, הראשונים והאחרונים, האריכו לחשב את מנין מאה הברכות שמברך האדם בשגרת היום-יום. ההבדלים בין המונינים נובעים משיטות שונות שיש בכמה מהברכות שמברכים מדי יום, ואולם הכל מודים שיכול כל אדם להגיע לחשבון מאה ברכות בתוך סדר יומו הרגיל, אם הוא נוטל ידיו לסעודה לכל הפחות שתי פעמים ביום (ראה שו"ע הרב מו א; משנ"ב שם א).

שונה הדבר בשבתות ובימים טובים, שכן בעוד בימות החל יש תשע עשרה ברכות בכל אחת מתפלות העמידה, בשבתות ובימים טובים יש שבע ברכות בלבד. לפיכך בימים אלו יש להשלים את הברכות החסרות בברכות על אכילת פרות ומגדים ועל הרחת מיני בשמים (שו"ע או"ח רצ א), ומי שאין לו במה להשלימן, יכול בדיעבד לצאת ידי חובה בכך שיכון לשמוע את ברכות העולים לתורה והמפטיר ויענה אמן אחריהן (שם רפד ג; מג"א מו ח; משנ"ב שם ט).

בענין זה יש לציין את אשר כתבו הראשונים כי ברכות השחר נתקנו כדי שיוכל האדם להשלים את מכסת אמירת מאה ברכות בתוך סדר יומו הרגיל, ולא יצטרף לטרח לשם כך להוסיף ברכות בכל יום (טור או"ח סי' מו; שו"ת מן השמים' סי' יב). משום כך יש אף שכתבו את ברכות השחר בשם 'מאה ברכות', כיון שבאמצעותן נתן להשלים מאה ברכות בסדר היום הרגיל (המספיק לעובדי ה' [מהדורת מכון מרע"ה] פרק ל).

מניית הברכות

כתב בעל 'סדר היום' (שם) שאף על פי שכאמור, בדרך כלל יכול האדם להיות בטוח שהוא יעמד במכסת מאה ברכות ביום ואף יותר, מפל מקום: "טוב לאדם לכוון בברכותיו ולמנות אותם למצא חשבון למען דעת כמה ברכות הוא מברך, שלא יפחת ממאה בכל יום וכל המוסיף מוסיפין לו". הגר"ז מבריסק אף דיקן מן מלשון הרמב"ם בהלכות תפלה (ז טו): "ומונה כל הברכות עד שמשלים מאה בכל יום" (תשובות והנהגות' ב כט).

רבי יעקב עמדין מוסיף וכותב שבכל עת שהאדם אומר ברכה יציין זאת לעצמו בפנקס מיוחד, ואלו דבריו: "כל עת שאומר ברכה, מצוה לכותבה על ספר, לדעת המספר... ובשבת יעשה לו קלפי שגיח בתוכו מנין פרות או קטניות כמספר הברכות שמברך עד שישלים מנין מאה... וחשבון זה חביב לפני המקום ברוך הוא מאד, וישלח הברכה באסמיו, ומלא שנותיו וימיו, ויצילנו אף מן קמיו" (עמודי שמים' חשבון מאה ברכות ב ד).

מיזם חדש, מצטרפים וזוכים.

להצטרפות למיזם:
מתקשרים למוקד "דרך אמונה"
03-91-7-91-91

- מקשיבים לכללי המיזם בשלוחה 1.
- נרשמים למיזם בשלוחה 2 (בין השעות 20:00-22:00) ונכנסים להגרלה.

הגרלת חדש איר תחנמן אי"ה בב' יסיון תשפ"ב

ויגרלו בה 6 מלגות
בסך \$ 500 כל אחת.

דְּרֵךְ אֲמוּנָה
לתיכון כלל הדרך אמונה ויח

דע לפני מי אתה מעיד

ענית אמן על ברכה היא זו שנותנת לה תקף וקיום. רבנו בחיי (שמות יד רא) דמה את הברכה לעדות הנאמרת מפני עד אחד. ואת ענית האמן לעד שני המצטרף אליו. **שבזכותו מתקיימת העדות.**

הנהגת רבי חיים פלאגי

מדי בקור היה רבי חיים פלאגי מזמן לפננו את ילדיו ונכדיו לומר לפניו ברכות השחר כדי שיוכל לענות אחריהן ברוך הוא וברוך שמו ואמן (צואה מחיים' הנהגות המחבר אות ד).

אותיות ראשונות 'אמן' - שניות 'שחר'

דרש רבי חיים הכהן אב"ד טריפולי: ראשי התבות של הכתוב (שה"ש א ד): "משכני אחריך גרועה" הם 'אמן', מכאן רמז שמצוה לרוץ כדי לענות אמן, וכפי שפסק ה'שלקו ערוך' (נו א): "להשתדל לרוץ כדי לשמע קדיש" (תורת חיים' על רבנו בחיי שמות י"ד לא).

וגיש להוסיף כי הרוקח בפרושו לשיר השירים (שם) כתב, כי האותיות השניות בכתוב: "משכני אחריך גרועה" הן 'שחר', 'רמז לתפלת השחר'. בצרוף שתי הדרשות נתן לומר כי יש פאן רמז שיש לרוץ כדי לקיים מנהג ותקין לענות אמן אחר ברכות השחר.

הנהגתו של הרבי מאמשינוב

להלן עדות מרתקת על הנהגתו של האדמו"ר רבי מאיר מאמשינוב, שהובאה בספר 'כתר מלוכה' (עמ' שיא):

"בחור צעיר הייתי כאשר למדתי באחת הישיבות שבשכונת בית וגן בירושלים, שכונה שבה קבע האדמו"ר רבי מאיר מאמשינוב את מושבו. בבית הכנסת של הרבי, התקיימו מנגינים רבים לתפלת שחרית בכל שעות הבקר. פעם אחרתי למנגן ביישיבה ונכנסתי להתפלל באמשינוב. הנחתי תפלין ופתחתי את סדור התפלה כדי להתחיל להתפלל, ולפתע הבחנתי כי הרבי נצב סמוך אלי ומטה את אזנו לשמע את ברכות השחר היוצאות מפי. התרגשתי מאד ואמרתי את הברכות כמונה מעות. הרבי עמד כל אותה העת, האזין בקשב רב לברכותי וענה אמן בכונה ובנעימה נפלאה. כשסימתי הודה לי במאור פנים.

לאחר שסימתי לברך הבחנתי כי הרבי ממשיך לעבר בין המנגינים עוד זמן רב, כדי לענות אמן ואמן והא שמה רבא. בהמשך נקלעתי לבית מדרשו פעמים נוספות ותמיד ראיתי את הרבי עובר בין האנשים כדי לענות אמן אחר ברכותיהם."

לחברי מערכת 'וכל מאמינים', איש איש בשמו הטוב יברך,

טוב הוא פרי עמלכם מאד מאד, תענוג רוחני לכל הרמות והגילים. חדוש הוא לראות עד כמה נתן להוסיף ולחדש בענין הנשגב של עניית אמן. את כל הטוב הזה אתם מגישים בשפה ברורה ונעימה, דברים הנכנסים אל הלב.

ישר כח מיוחד על המאמרים הנהדרים על 'מאה ברכות'. ראיתי שהבאתם בשם המב"ט (בית אלקים' שער התפלה פרק טו) שהסבה שתקן דוד 'מאה ברכות' היא לפי שראה שמדי יום מתים מאה אנשים בדיוק, ולא היתה צרה זו כשאר מגפות שמספר המתים בה הוא פעמים בכה ופעמים בכה, וכבר אמרו חכמים (ב"מ ס א): "כיון שנתן רשות למשחית אינו מבחין בין צדיקים לרשעים", וכאן מתו מאה בדיוק. המב"ט מכנה זאת שם משום כך 'מעין מגפה'.

לפי זה יוצא שכל ברכה מהמאה מצילה נפש מקצת הנפשות, וחשבתי שענין זה נרמז ב'אמן' שעונים על הברכה, שהוא ראשי תבות "מציל נפש אחת" - שאדם שברך ברכה אומרים לו: "הנה הצלת נפש אחת", ולכך פה גדולה וחשובה האמן, כי היא זאת המגלה את מעלת הברכה.

בברכת התורה,
שמואל גרין,
מודיעין עלית.

נתן לשלח מכתבים
לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלוא

רבנו כתב אגרת מפלאה העוסקת בכונת אמן ובשגב מעלתה. האגרת בשלמותה מובאת בספר 'כתר מלוכה' עמ' רעג, להלן מובאים שני קטעים מאגרת זו:

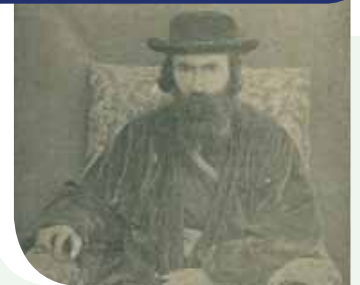
בקשה בעניית אמן

לאחר שמאריך רבנו לבאר באגרתו מה עמקו פגותיה של עניית אמן, הוא מסימה בדברים אלו: "והעצה היעוצה למי שאינו יכול לכוון כל הכונות הנזכרות... שיכוון שהוא מוציא את התבה מפיו, והקדוש ברוך הוא בחסדו יעשה כל התקונים שצריך לעשות עם עניית אמן, ויכוון בדתו בקשת רחמים מה' שיעשה בחסדו את התקונים הנזכרים."

בעניית אמן מתקדשים

כך מבאר רבנו באגרתו את דברי חכמים (שבת קט ב): "כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי גן עדן": "בענותו אמן אז נפתחים השערים של הגן עדן, כי השערים הן בעולם הזה - תורה ומצוות שהם שערים להכנס לגן עדן. ובענותו אמן בכונה הנזכרת, אז גורם שיפתחו לו השערים שיערי החכמה, ושורה עליו הקדושה העליונה וההשגחה הנפלאה לעלות ממדרגה למדרגה."

המקבל רבי
נפתלי הירץ הלוי
וינדנבוים זצ"ל
י"ד בסיון תרס"ב

תמונת רבה הראשון של יפו רבי נפתלי הרץ הלוי וינדנבוים זצ"ל

רבי נפתלי הירץ הלוי נולד בביאליסטוק ב"ג בחשוון תר"ג לאביו רבי אליהו ליב. בשנת תרמ"ד עלה לארץ ישראל והתישב בשכונת מאה שערים, שם הרביץ תורה בישיבה של חברת 'דגל תורה'. משהכירו בגדלותו חפצו למנותו כסגן לרבה הישיש של העיר רבי שמואל סלנט, אך לבסוף עלה הצרך למנותו כרבה הראשון של יפו והמושבות החדשות שהוקמו אז בסביבתה. במשך זה החל לכהן בשנת תרמ"ז, ובה ניחם את כל היסוד לחיי היהדות בעיר.

עוד בהיותו בביאליסטוק, יצא שמו כידען עצום בקבלה. הוא אף עסק רבות בספרי הקבלה שכתב הגר"א ואת חלקם ההדיר. אף הדפיס סדור הגר"א עם באורים משלו על דברי הגאון. נפטר בירושלים ביום י"ב בסיון תרס"ב בהיותו כבן חמשים שנה, ומנוחתו כבוד בהר הזיתים.

ר"ת	יציאה	כניסה
21:02	20:27	19:09
20:59	20:29	19:24
21:59	20:31	19:19
21:00	20:27	19:27

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

בס"ד בר"ה חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

פרשת בהעלותך • י"ב סיון תשפ"ב • גליון 775

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" ע"ש מוהר"ן מברסלב זיע"א

רח' שמואל הנביא 13 ים-ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

שומים, בצלים או דגים. הסיבה לא באמת מעניינת. הם בוכים כי הם רוצים לבכות. הם בוכים כי הם מחקו את כל הטובות. הם בוכים כי מקפת כפיות הטובה פגעה בהם קשות. אין סיבות, ישנם רק תירוצים.

פגיעה בכושר השיפוט

משפט אחד מסכם הכול: "נפשנו יבשה אין כולו!" **אין כלום.** הכול יבש. ברגע אחד מצריים האכזרית והרצחנית הופכת לחלום רחוק, לנופי ילדות נוסטלגיים רוויי געגועים. איך אפשר להפוך ככה את המציאות?! אלא שהמקרה של כפיות הטובה פוגעת קשות במוח ובכושר השיפוט. אדם שרואה ניסים מדהימים מרגיש שאין לו כלום. הייאמן?! אפילו מלחמה לא הורסת ככה את העם. אדרבא, כשיש מלחמה או דברים קשים באמת ל"ע - כל העם מתחזק ומתגייס, וגם אם המצב באמת רע וסופגים אבדות ר"ל - הרוח של העם מתחזקת ונזקפת והם קמים ונלחמים על חייהם. אבל כפיות הטובה **שוברת את הרוח!** עם שלם מאבד כל צל של תקווה ולא מסוגל לעשות כלום, רק לשבת בפתח האוהל וליילל: עם הנשים, עם הצעירים, עם סבא וסבתא, ועם הילדים שחוזרים מהגן. כולם מרגישים כל כך אומללים וכל כך מסכנים...

יש חיסון!

אבל אנחנו לא מדברים עליהם. אנחנו מדברים עלינו. אנחנו והחברים שלנו שבוכים, שמלאים בחרדות, במרמור, בתלונות, בגעגועים לאיזה עולם ורוד ומתוק שלא קיים ולא היה קיים. אנחנו בעצמנו חולים במחלה הקשה. אחנו רוצים ללמוד כיצד לעצור את מקדם ההדבקה, כיצד לעצור את החסרה בתסמינים, כיצד להתרפא וכיצד לא להידבק יותר לעולם. יש בשורה טובה: יש חיסון! יש תרופה! זה לא מזיק ולא עולה כסף. אין תופעות לוואי, יש רק תופעות טובות ומבורכות: חיים יפים מתוקים, שמחים ומאושרים, בכל מצב בלי שום קשר לשום תנאי חיצוני מתנאי החיים בלי קשר למצב רפואי או כלכלי - אושר מלא ותמידי!

המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה

געגועים לקורונה

לחפות על המחלה הפנימית הקשה של כפיות הטובה.

מישהו כאן השתגע?

עם ישראל בפרשה שלנו נמצאים במצב הטוב ביותר שלהם. במצב המושלם. יש להם הכול. לא צריכים לעבוד. יש להם כל צרכם. האוכל הטעים והבריא ביותר. בלי כבודות, בלי נפחות, בלי השמנת יתר, בלי סוכרת, בלי מחלות לב, בלי עצירות. אין בכלל יציאות. בגדים מכובסים ומגוהצים באופן קבוע באפס מאמץ. איך אפשר להתלונן בכלל? על מה תבכה? אתה בשיא האושר של חיךך!

אבל כאשר המקרה פורצת, היא שוטפת את הכול, היא מעוררת, והיא מביאה את עם ישראל כולו להתנהגות מטרופית: כל העם כולו בוכה למשפחותיו איש פתח אוהלו. לא פחות ולא יותר. לא רק מרמור ותסכול, אלא צער עמוק ומתפרץ בלי גבול; ואין צדיק אחד בסדום שיצעק ויגיד: "רבותי, השתגעתם?!"

נגיף חיובא

איך מגיעה מגפה לארץ? תייר אחד שחוזר מסין או מאפריקה מדביק מדינה שלימה. בעם ישראל היו הרבה מאוד "תיירים". ערב רב. אספסוף. עם ישראל ביסודם מאמינים ומכירים טובה, אבל הערב רב שהיו מצרים מושחתים ושטופי זימה ותאוה - היו מתוסכלים מאוד. נכון, יש להם הכול, אבל הייתה חסרה להם ההפקרות, התאוות הסוערות והמשוגעות כמו שהיו רגילים במצרים. חיי קדושה אציליים המתאימים לעם הקדוש - היו זרים למהותם. והתורה מספרת שכל התלונות וההתמרמרות **התחילו אצלם**, אצל אותם "תיירים אפריקאיים". וזה כל כך מדבק, ולצערנו המקרה הנוראה פשטה בעם ישראל כמו אש בשדה קוצים והדביקה את כל עם ישראל. על מה הם מתלוננים? זה כבר לא משנה: אבטיחים או

מתגוננים

אתם זוכרים את תחילת הקורונה? אלה היו ימים שבהם עקבנו בדריכות אחרי כל נדבק חדש, איפה הוא היה ומה עשה ועם מי נפגש. כל מי שרק נחשד במגע עם החולה, נחרד ונבהל, הוא וכל הסובבים אותו. עטפנו את עצמנו במסכות ובאלכוהול, נסגרנו בבתים גם בחגים, סגרנו את השמיים, וחיפשנו כל אמצעי הגנה מועיל או לא מועיל מהחשש מפני הנגיף הבלי מוכר. תגובה טבעית? תגובה חרדתית?

לא ניכנס לשאלה האם כל זה היה מוגזם או שמא לא מספיק. אנחנו מדברים רק על מה שברור ומוסכם: במקרה של סכנה לא ידועה, גם אם היא קטנה יחסית, צריכים לנקוט כל אמצעי בטיחות. ואם כבר כולם נדבקו ואיבדנו שליטה? אז צריכים לחפש חיסון, בהנחה שהחיסון אכן בטוח ומועיל, כי עלינו תמיד לחפש כל דרך להגן על עצמנו.

המגפה האמתית

העיקרון הזה הוא רק המשל למגפה המסוכנת והמידבקת ביותר שקיימת בעולם. זו מגפה עתיקה, שעדיין משתוללת. זו **מגפה שבזדאנות** הורסת וממרת לאדם את החיים **לגמרי**, והיא פוגעת בכלום: גם במבוגרים וגם בצעירים, גם בבריאים וגם בחולים.

ואני מדבר על מקפת כפיות הטובה.

ישנה סיבה שורשית אחת ויחידה לכל הבעיות של הבן אדם בעולם הזה. כל החרדות, והדיכאונות, בעיות הבריאות, הפרנסה והזוגיות, העצבנות והמתח מהמצב האישי הפוליטי והביטחוני - הכול זה רק הלבוש החיצוני. **הפנימיות של הכול היא מחלת כפיות הטובה.** כל מה שמפריע לך, מוצדק או לא מוצדק - זה רק ה**תירוץ** שלך

עמ' 5

הספר שכולם חיכו לו

חדש!

זה מעשה המנורה מקשה זהב תעשה אותה

אמונה והכרה חזקה בגדולת הבורא וברחמיו והנאמנות עצומה אליו שהבורא רוצה אותנו תמיד, והוא רוצה את הבורא תמיד.

האופן השני מקנה לאדם עקשנות פנימית חזקה בהרבה מאוד, ואפילו בלי שיעור מאשר האופן הראשון...

האופן השני מקנה לאדם רענות בכל נושא בעבודת ה', ולא נותנת לכל סוגי הנפילות, אפי' גדולים ככל שיהיו להחליש ולכבות את שלהבת נשמתו של האדם, את ידיעתו הרוחנית ואת רצונותיו הפנימיים החבויים בלב של כל אחד ואחד מישראל.

הדרך השנייה היא הדרך שמוליכים אותנו צדיקי הדורות, דרך שכל כולה התחזקות שמביאה את האדם שרצונות ועקשנות ונאמנות לאבינו שבשמים מה ששום דרך אחרת לא מביאה, עליה אמר ר' נחמן "רק אזמרה ורק אזמרה" ועליה גילה הוא ותלמידו כמה פעמים שכשהאדם נכנס לעבודת ה' אזי ה-דרך שמראים לו התרחקות- זוהי הדרך וכלל לא צריך להיבהל.

לא כל דבר אנוח מבינים אבל בכל דבר יש סודות וסיבות בלי סוף, שידיעה זו תאיר לנו היטב במוח, בכוחה להדליק בכל אחד מאיתנו אור המנורה חדשה גם היום בגלות וזה סוד מ"ש "מקשה תעשה אותה" מלשון עקשנות, מגלה ר"ן היינו שכבר בבניית המנורה המשיכו לנו הצדיקים דרכה את כוח העקשנות בעבודת ה' שהוא כל כך הכרחי לכל אחד מאיתנו, וכל כולו בנינו על ריבוי הדעת של הצדיקים וגודל ההתחזקות שלהם. ה' יזכנו.

בכל מה שהעולם הזה והתאוות מציעות, והן להימשך אחרי הש"י בעשה טוב יותר ויותר כל אחד לפי דרגתו.

ולפי זה מובן עד כמה מוכרחת העבודה של הכהן הגדול בהדלקתו את המנורה וההשפעה שלו בזה על כל אחד מישראל, כי כל ההארה של הדעת אצל כל אחד באופן פרטי תלוי בזה....

אלא שכל זה לכאורה שייך רק בזמן שבית המקדש היה קיים, שאז עבודת הדלקת המנורה היא הייתה כתיקנה, משא"כ עכשיו בזמן שבית המקדש לא קיים כמה מתבטא הדלקת נשמות ישראל על ידי המנורה?

התשובה לכך מגלה ר"ן שהיא הדעת של הצדיקים שבכל דור ודור, והביאור בזה בהרחבה הוא: יש שני אופנים איך אדם חי את החיים הרוחניים שלו, האחד: מתוך רצון גדול מאוד להצליח ולא ליפול אף פעם, עד כדי כך שהוא לא מאמין שהוא יפול אף פעם, וגם אם הוא כן נופל, או שהוא מנסה להתעודד ולמצא אשמים או שלאט לאט מנפילה לנפילה הוא מתייאש יותר ויותר. והשני הוא: שהוא נכנס לעבודת ה' ולחיים הרוחניים מתוך ידיעה והכרה גדולה שיש סיכוי גדולה מאוד שהוא יפול הרבה, והרבה פעמים בלי שיעור... ואף על פי כן הוא מכין את עצמו את ליבו ומוחו לא להתרגש מזה אלא להיות חזק, ולהתחיל כל פעם מחדש מתוך

התחזקות שמביאה להתעוררות

כידוע מה שגילו לנו חז"ל שהמנורה של בית המקדש היא הייתה העדות על הקשר והחיבור בין ישראל לאביהם שבשמים! והנה עבודת הכהן הגדול בכל יום ויום להדליק את המנורה, כוונתה הפנימית היא להדליק את כל כלל נשמות ישראל. וזה מה שנאמר בפסוק: "בהעלותך את הנרות" היינו את נשמות ישראל שקרויים "נר" כמ"ש "נר ה' נשמת אדם" וכו'.

והאמת שעבודת ההדלקה של הכהן הגדול להדליק את נשמות ישראל, היא כל כך הכרחית לכל אחד ישראל כל עוד שאנו נמצאים בעולם המתאגר שלנו.

והביאור בזה: כי הדרך היחידה שעל ידה אדם יכול לכוף את יצרו, ולהצליח להישמר מכל הניסיונות שיש מסביבו בכל דור ודור ובפרט בדור שלנו... וכן להצליח להתגבר על עצלותו ולהתמסר יותר ויותר לרצון השי"ת בתורה ותפילה או כל דבר שבקדושה...

כל זה תלוי עד כמה הידיעות הרוחניות "מאירות" במוחו. היינו שהידיעות הפשוטות של האמונה בבורא עולם וכן כל ידיעה שיועד מהתורה הקדושה שהיא תאיר במוחו.

כי כפי גודל ההארה שמאיר הידיעה הרוחנית בתוך מוחו. כך זוכה שהידיעה הזו תיתן לו את הכוח הן למוסר

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: 3030*

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

דבש, שמן זית, חלב, טל, דם, מים) אבל אם נילוש בשאר משקין יש להפריש חלה בלי ברכה, ולכן אם הבצק נילוש במיץ תפוזים יש להפריש חלה בלא ברכה. הליכות עולם חלק ה' עמוד רכ"ה.

מה מברכים על טורטייה שנעשית מקמח רגיל?

שאלה זו חוזרת ונשנית ולכן ראוי להביא כאן מה שכתב ידידי הגאון הרב אושרי אזולאי בשו"ת אשר השיב (עמ' פז) צורת הכנת הטורטייה כפי שראה בעיניו במפעל המייצר טורטיות. העיסה עשויה מקמח, מים, שמן, ומלח. כמות המים היא באחוזים נמוכים מחמישים אחוז מהקמח וכמות השמן מזערית מאוד כך שהיא אינה מורגשת בעיסה כלל, העיסה אינה נוזלית ואמנם היא מעט דקה יותר מאשר עיסה של לחם. את העיסה עושים כמעין כדורים ואז יש כמעין מכבש שלווחך על העיסה ועושה אותה שטוחה כצורת הטורטייה שאנו מכירים.

ונחלקו פוסקי זמנינו האם יש לברך על הטורטיה המוציאה וברכת המזון כי העיסה רגילה, או שיש לברך על כך מזונות כי הטורטיה מאד דקה ואין עליה תורת לחם, ולכן ראוי לאוכלה בתוך הסעודה, אמנם אם העיסה נילושה בסוכר, או במיץ תפוזים באופן שטעם הסוכר מורגש יש לברך מזונות ועל המחיה. ובדרך כלל אם ברכת הטורטייה מזונות מציינים זאת על גבי האריזה ליידי חותמת הכשרות.

שאלות מקו ההלכה

(למו"ר הגר"ש פנחסי עמ' קסט) ואם אין גוי שיכול לעשות זאת, מותר לסגור את דלת המקרר בשינוי או על ידי קטן, אבל יהיה אסור לאחר מכן לפתוח שוב את דלת המקרר. שו"ת יביע אומר (חלק י' סימן כ"ח). יש לציין שכיום רוב המקררים דיגיטליים וישנן בעיות נוספות בפתיחת וסגירת המקרר ותשובה זו אינה אלא למי שיש ברשותו מקרר מכני.

עשיתי בצק לפיצה ויש שיעור של הפרשת חלה, אבל במקום לערבב מים שמתי חלב, האם צריך להפריש חלה מהבצק? ומה הדין אם עירבתי מיץ תפוזים בלבד האם צריך להפריש חלה?

מהתורה ישנם שבעה דברים שנקראים משקה מן התורה, אחד המשקים הוא "חלב" ולכן אם נילוש הבצק בחלב, חייב בהפרשת חלה, והוא הדין אם נילושה בסילן (דבש תמרים טהור) או בשמן זית או יין חייבים להפריש חלה בברכה. בית יוסף (יורה דעה סימן שכ"ט) שו"ת דברי דוד (חלק א' יו"ד סימן ס"ב). וכל זה דווקא כאשר נילוש באחד משבעה משקים האמורים בתורה (יין,

בבוקר בקומי משנתי אני ממחר לתפילה ופעמים רבות שאני אומר את ברכות השחר בדרך לבית הכנסת תוך כדי הליכה, האם יש בזה איסור?

לכתחילה ראוי לברך דווקא בישיבה וביישוב הדעת ולא לעשות שום עסק אפי' קל שבקליו, כי צריך לברך ככוונת הלב. כף החיים (סימן מ"ו סעיף קטן נ"ד) עוד יוסף חי (פרשת ויצא אות א'), אמנם יש מקילין בזה באופן שאינו מאבד את כוונתו. משנה ברורה (סימן ס"ג סעיף קטן י"א) הליכות שלמה (פכ"ב סעיף ה') שו"ת אשר השיב (עמוד לב). ולכן במקום צורך יש להקל אם אינו מאבד את כוונתו.

ברשותי מקרר ישן שאינו דיגיטלי, ושכחתי לכבות את המנורה של המקרר בערב שבת, האם מותר לקרוא לגוי בשבת ולומר לו שיכבה את האור?

לכתחילה עדיף להניח מגבת בין הדלת והמקרר על מנת למנוע את סגירת הדלת, אבל אם יש חשש שאי סגירת הדלת בצורה הרמטית יגרום לקלקול המאכלים, מותר לרמוז לנכרי שישכוב את המנורה. ודבר דבר

"להגיד בבוקר חסדך-ואמונתך בלילות"

כדי כך, שמאחר
שהיה בעל
האחוזה
חשוך
ילדים
ולא
היו לו
יורשים
אחריו, הוא
העביר על שם

היהודי את הבעלות
כל אחוזתו, כולל אותו כפר
הסמוכה והאדמות הסובבות אותה. מאחר שחש כעת
שהכל נמצא בידיים טובות, בעל האחוזה לקח חופשה
ונסע למרחוק, לאחר שנתן ליהודי חזקה חוקית על אזור
האחוזה. הכפרי שעד מהרה הפך לעשיר מופלג לא ידע
איך להודות לה' יתברך על חסדו הגדול שעשה עימו.

רבי זאב וולף קיצס, בן לווייתו הקבוע של הבעש"ט
התלווה פעם לבעש"ט הקדוש באחד ממסעותיו כאשר
ביקר יהודי כפרי. הכפרי היה עני ואביון קידם בברכה
את פניו של הבעל שם טוב הקדוש בשמחה ובטוב
לבב. מיד עם עומדו על מפתן ביתו זיהה הכפרי את
האורח. הוא הכניסו אל ביתו והציע לו מאכל ומשתה.
"אני זקוק לתרומה של שמונה עשר רובלים למטרה
חשובה מאוד", ביקש הבעש"ט מהעני טוב הלב תוך
כדי דין ודברים. הכפרי לא היה סכום כה גדול. אולם
לאור העובדה כי המבקש היה לא אחר מאשר הבעש"ט
בכבודו ובעצמו, ביקש הכפרי את רשות הצדיק כי יאות
להמתין לו עד שיאסוף את הכסף. לקח הכפרי כמה
מרהיטיו ואת הפרה היחידה שהייתה ברשותו, בסיעתא
דישמיא הצליח למוכרם ואת הכסף שקיבל תמורתם
נתן את הכסף לבעש"ט. ר' זאב וולף קיצסעם שהיה עד
לכל המתרחש, התבונן בשקט בנעשה דומם ולא שואל
שאלות מיותרות. בעוד מורו ורבו לקח את הכסף נפרדו
השניים לשלום מן הכפרי.

חלפו שנים, הגיע רבי זאב וולף לכפרו של בעל
האחוזה החדש כדי לאסוף כסף למטרת פדיון שבויים.
רבי זאב וולף כבר אסף כמעט 300 רובל מתוך הסכום
שביקש הבעש"ט למטרה זו.

כאשר נפגש עם הרב של אותו כפר, שאלו הרב זאב
וולף מדוע הוא לבוש בחגיגות שכזו. "אני הולך - יחד
עם קבוצה מנכדי העיר - לברך את בעל האחוזה של
העיר הזו, שעומד לבקרנו היום", אמר הרבי. "למה שלא
תבוא איתנו? הוא יהודי ובוודאי ישמח לתרום למטרה
שלשמה אתה מגייס כספים".

רבי זאב הצטרף על כן לרב ולבני לווייתו. בעל האחוזה
קידם בחום את פני המשלחת, כשהוא מעניק תשומת
לב מיוחדת לרבי זאב. לאחר זמן קצר, בעל האחוזה
לקח הצידה את רבי זאב ושאלו, "האיך זוכר אותי?".
רבי זאב לא הצליח להיזכר בדיוק היכן ראה לראשונה
את פניו של האיש העשיר. בעל האחוזה הוציא מכיסו
300 רובלים והעניק אותם לרבי זאב המופתע.

רק לאחר ששב אל הבעש"ט הבין הרב זאב וולף
את הסיפור כולו. "300 הרובלים האחרונים נתרמו
על ידי היהודי הכפרי שפעם ביקשנו ממנו 18 רובלים.
היום הוא איש עשיר". "עכשיו, הבה ואספר לך מדוע
ביקשתי ממנו סכום עתק כשהוא היה עני מרוד", אמר
לו הבעש"ט. "ראיתי כי אם הוא יעבור דירה יזרח לו
המזל. לא הייתה לי כל ברירה אלא לאלץ אותו להגיד
מדירתו, ואת המשך אתה כבר יודע" זה שנאמר:

"להגיד בבוקר חסדך-ואמונתך בלילות"

התרופה היחידה, ולמעשה הדרך היחידה לעבור
את העולם הזה ואת החיים האלה באושר, היא
פשוט הכרת הטוב.

אמונה היא מציאות

כל השנים דיברתי על אמונה. אמרתי שהכול תלוי
באמונה. אז מה קורה עכשיו? האם אני משנה נושא?
החלפתי דיסק?

לא ולא! אני רוצה לחדד כאן דבר חשוב מאוד:
אמונה והכרת הטוב הן דבר אחד. גם הכרת הטוב
וגם האמונה הן פשוט לחיות את המציאות.

כפיות הטובה **מעוותות את המציאות:** הופכת את
מצריים שהיא שיא הרוע למקום החלומי והטוב
ביותר; והופכת את הקן שהוא שיא הטוב לדבר הגורם
לסבל נורא עד דמעות. הכרת הטוב היא בסך הכול
לראות נכון את המציאות. המציאות היא שיש לכל
אחד כל כך הרבה טוב בחיים. ה' עושה לנו כל כך
הרבה טוב. זו המציאות. פשוט תכיר בזה ותתפלא.

ובדיוק כך היא האמונה! אמונה זה לא משהו מרחף
ערטילאי ומנותק. אמונה זו מציאות. הבורא הוא טוב.
זו ההגדרה של אמונה בבורא. זו המציאות ואין מציאות
אחרת. וכל העולם הזה הוא נברא של הבורא, והוא
יתברך ברא את הכול רק כדי להיטיב לבראים. הוא
עושה רק את הטוב ביותר ותמיד יעשה עוד יותר
טוב ועוד יותר טוב. לכן בכל התפילות אנתנו אומרים
"אמת ואמונה" כי האמונה והאמת קשורות זו בזו:
אמונה היא אמת פשוטה. פשוט מציאות.

אמונה מבוארת

בואו נרדד למעשה. להיזהר מכל החולים במחלת
הבכינות שסיבינו - זה לא מציאותי. אבל אפשר
ואפשר להתחסן. **החיסון הוא אמונה.** החיסון הוא
להכיר בטוב של הבורא, בטוב שבחיים שלנו.

העצה שלנו היא לעצור בכל יום ולהתבונן בטוב
שיש לנו ולהגיד תודה על הטוב שיש לנו; לسلק כל
מחשבה רעה, שהיא כל מחשבה שיש רע חלילה.
היכן שאתה חושב שיש רע, במקום שבו יש לך
חרדות וחששות ודאגות - דווקא שם תחפש את
הטוב ותגיד לה' בלי סוף עד שתבטל בשלימות את
כל הראייה השקרית והמעוותת של כפיות הטובה
ותחזור להכיר במציאות היחידה: **הכול טוב!**

והעצה העיקרית היא **להתפלל על האמונה.** לפחות
חצי שעה ביום. אבל אל תגיד רק: "תן לי אמונה",
אלא תפרט ותבאר ותאמר: "תן לי אמונה שאתה
טוב; תן לי אמונה שהכול טוב; תן לי אמונה שאתה
עושה רק טוב; תן לי אמונה שיהיה לי עוד יותר
טוב; תן לי אמונה להאמין בטוב שיש בי ובטוב שיש
לי! עזור לי להודות לך תמיד על כל הטוב שיש בי
ושאתה נתן לי!"

אלה העצות שיחסנו אותך מהמגפה הנוראה
ויאפשרו לך לחיות את החיים הטובים והמאושרים
שהבורא רוצה שתחיה.

בברכת שבת שלום ומבורך

שומרים על קדושת ביהכ"ס - לומדים הלכה
לתלמיד חכם מותר אפילו שינת קבע
(וכמוכן שמדובר כשאינו מכניס לשם את מיסתו)
כשאין לו מקום אחר
ושלא בשעת הלימוד
(מתוך הספר: בית הכנסת כהלכה)

מרפא לנפש

מאת הרב שלום ארוש שליט"א

מעוות שאי אפשר לתקן

המשנה במסכת חגיגה אומרת, שכל שלושה רגלים צריכים להביא קורבן חגיגה. קורבן זה מביאים אותו ושוחטים אותו בבית המקדש, והכהן מזה על המזבח את הדם, ואת האימורים מקטיר על המזבח, וכל הבשר שנשאר, מי שהביא את הקורבן לוקח אותו הביתה לאכול עם אשתו וילדיו. זהו קורבן חגיגה - כפשוטו, שחוגגים אותו את החג, ואוכלים ושמים. והנה, יש חיוב להביא קורבן זה, ואם אדם לא הביא קורבן זה ביום טוב הראשון, שזה עיקר זמנו, יכול להביא אותו בכל ימי הרגל, ואם עבר הרגל ולא הביא, אז הוא כבר לא חייב להביא אותו - עבר זמנו, בטל קרבנו... אבל המשנה אומרת, שעל זה נאמר הפסוק: מעוות לא-יוכל לתקן וחסרון לא-יוכל להימנות... זהו זה - הפסד גמור. כך היא דעתו של תנא קמא, התנא הראשון במשנה. רבי שמעון בן מנסיא חולק עליו ואומר שלא זהו "מעוות לא-יוכל לתקן". אלא, איזה מעוות שלא יוכל לתקן? זה שהביא ממזר לעולם. כי כל זמן שהממזר הזה חי ומסתובב בעולם, אי אפשר לתקן זאת, מה שאין כן בשאר עבירות. כגון גונב וגזל, ששם יכול האדם להשיב את הגזילה ולתקן את מה שעוה. והתוספות מוסיפים, שאפילו רוצח אדם, הוא יכול לעשות על זה תשובה, רק המביא ממזר לעולם - זהו באמת מעוות שלא יוכל לתקן... אבל רבי שמעון בר יוחאי חולק על רבי שמעון בן מנסיא, ואומר שגם זה שהביא ממזר בעולם יכול לעשות תשובה, כי אין דבר שעומד בפני התשובה. אין דבר כזה! אין עברה בעולם שאי אפשר לעשות עליה תשובה, אפילו העון הנורא ביותר! זה על ידי שאדם עושה חשבון נפש, ועושה תשובה בכל יום. דהיינו שיש לו שעה התבודדות בכל יום, שבה הוא משתדל כפי כוחו לשפוט את עצמו, על כל מחשבה דבור ומעשה, ומבקש מה' שיקרב אותו אליו, ויעזור לו להיות כרצונו - ועל ידי זה הוא יוצא זכאי, ויוצא מכל

הצרות והייסורים הללו, שעד היום הוא לא הבין מדוע הם דבוקים בו כל כך, וכרוכים בעקביו, ולא עוזבים אותו. וכשמגיע ראש השנה, הוא בא נקי, והוא עובר את יום הדין עם חיוך, כי הוא לא חיכה לרעג האחרון, וגם לא לחודש אלול, אלא כל הימים מראש השנה של השנה הקודמת ועד עכשיו, בכלום הוא עשה שעה התבודדות, ואילו הוא לא היה עושה בכל יום שעה התבודדות, הוא היה צריך עכשיו לעמוד ולהתוודות על כל מחשבה, דיבור ומעשה של כל יום ויום, מכל אחד משלוש מאות שישים וחמישה ימות השנה, שזה דבר בלתי אפשרי לחלוטין, ואיך יכול היה לעמוד באימת הדין?

אבל מאחר והוא עשה בכל יום שעה התבודדות, ומסילא הוא כבר עשה תשובה כל השנה, ובערב ראש השנה נשאר לו לעשות תשובה רק על היום האחרון של השנה. היה חסיד ברסלב אחד, שביום פטירתו באו החברה קדישא, וכנהוג, אמרו לו שיעשה יודיו ותשובה לפני מותו. כך נוהגים. אמר להם: תגידו לי, עכשיו שאני גוסס ונמצא ברגעי האחרונים, אני יכול לעשות תשובה על כל החיים שלי? אלא מה - כל יום מימי חיי מאז עומדי על דעתי, עשיתי בכל יום שעה התבודדות, וגם היום, כבר עשיתי את השעה התבודדות, ועשיתי תשובה על כל היום החולף, אני מסודר... אמר קריאת שמע, והסתלק לעולמו... איך זכה אדם גוסס לכזה ישוב הדעת? כי הוא עשה תשובה כל יום, ועכשיו לא נותר לו אלא לעשות תשובה על יום אחד, וזה קל מאד. כל אדם צריך להתעורר מזה, וכי ביום מותו יוכל לעשות תשובה על כל החיים? אפילו אם יהיה לו את שיא ישוב הדעת? וכל שכן כשכאדם גוסס, אין לו שום ישוב הדעת, וישנם מרבה של"ע מתים בפתע פתאום. רק אם הוא עשה תשובה כל יום מימי חייו, שאז יש לו סייעתא דשמיא לעשות תשובה, כמו שנהג כל חייו, הוא יוכל לעשות תשובה גם ביום האחרון.

התבודדות ומעלת התפילה
הספר של הרב שלום ארוש
052-2240696

חכם ר' יעקב בן ר' עזרא מוצפי זיע"א י"ג בסיון

לאורם נלך

הילולא דצדיקא

קו האמונה
02-6444250

היה פה מפיץ מרגליות של מוסר ויראת שמים אולם לא הותרו אחריו דברים כתובים.

כאשר ביקר האדמו"ר מסאטמר רבי יואל טייטלבוים זיע"א, בירושלים בשנת תשי"ב ובשנת תשי"ט, דאג לפגוש את רבי יעקב ויצא ואמר "ראיתי יותר ממה ששמעתי עליו" כמו כן כתב עליו "ארי עלה מכלל צדיק וגדול משיירי כנסת הגדולה שומרי משמרת הקדוש.

הבכיות והאנחות על חורבן בית המקדש וגלות השכינה תסמנה שערות הראש בהעלותו על זיכרונו כיצד ערך רבינו זצ"ל סדר תיקון חצות על יד הכותל המערבי ובבית הכנסת בבכי רב ואנחות קורעות לב וכל המשתתפים התעוררו עד דכדוכה של נפש ממש ובאו מתוך כך להבין ולדעת פירוש דברי חז"ל: כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בבנינה (תענית ל: כי) ראינו שהיה כל כולו נשבר ונתרופץ כאילו עכשיו נחרב הבית על פניו ובודאי יש לשים לב לעורר את עצמיו ולהרגיש גודל האבידה שאבדנו בהסתלק מאיתנו צדיק קדוש זה.

בשנת תשל"ג נפטר ידידו מנעור רבי שלמאן חוגי עובדי חבר בית דין הגדול בירושלים התבטא רבי יעקב בשעת קבורתו בהר הזיתים "רצוני להקבר לידו".

כשזמנו הגיע, זכרו את רצונו להיקבר ליד ידידו, וגם לסתום הגולל לפני השקיעה, כשאנשי החברא קדישא עסקו בטהרת גופו בבית הלויים בשמגר, הלך רבי מרדכי אליהו זצ"ל עם עוד תלמידי חכמים לבדוק את מקום קבורתו בהר הזיתים והנה חשבו עיניהם שחפרו את הקבר במקום הלא נכון, שקיעת החמה מתקרבת ומסע הלוויה בדרך ואין זמן לכרות עוד קבר פתאום ירדו כמה בחורים וחפרו קבר חדש בתוך דקות, וגמרו לטמון הצדיק ולעשות את שבע ההקפות לפני השקיעה בקבורתו, וראינו כמה גדולים צדיקים! זיע"א אמר על כך רבי מרדכי אליהו:

"ניסי ניסים נעשו לנו" זכותו הגדולה תגן בעדנו לעבדה את ה' כל ימי חייו אכ"ר.

הרב יעקב מוצפי נולד בעיר בגדאד שבציריך בשנת תר"ס לאביו ר' משה ז"ל. בשחר ילדותו ינק את תורתו בבית המדרש המפורסם "בית זליכה" (מקום לימוד הבן איש חי), כשהיה אך בן שמונה שנים. הרגיל עצמו לקום בכל לילה בחצות ולהגות בתורה עד אור הבוקר.

בשנת תר"צ בהיותו בן שלוששים בלבד התמנה לכהן כראש ישיבת "זרשי תורה", ובנוסף לכך שימש גם רבי יעקב כמשגיח הראשי על כל בית המטבחים המרכזי בעיר בגדד.

בשנת תשי"א עלה רבי יעקב לירושלים להשתקע שם. מיד הזמין אותו רבי צדקה חוצין ז"ע לשמש כרב בית הכנסת של "שמש צדקה" ונתן לו דירה קטנה הסמוכה אליו. למעלה משלושים שנה ישב בה רבי יעקב, ומשם יצא שמו ואורו על פני כל הארץ. הוא שימש בביה"כ כחזן קבוע וכבעל קורא.

במשך הזמן קבע לו סדר יום: שלוש שעות הבוקר ישב בבית דין בבנין של קרית ספר בירושלים, אחר הצהריים ישב שעתיים בבית דין של העדה החרדית הספרדית ועוד שעות בבית הכנסת "שמש צדקה" שם מסר שיעורים לרבים בשיעורים אלו הספיק לסיים את כל ארבעת חלקי השולחן ערוך כמה פעמים, את "היד החזקה" "עין יעקב" וכמה מסכתות הש"ס מעולם לא אמר על איזה שאלה בהלכה: תבוא מחר או "ברצוני לעיין בדבר" ככור סיד שאינו מאבד טיפה, היה רבי יעקב מציין מיד את מקור ההלכה.

שמו יצא כקנאי לדבר השם, התנגדותו לא היתה רק בדברים שרוב חכמי דורנו הסיכמו עליהם כמו היתר מכירה בשנת השמיטה, אלא גם בנושאים אחרים כגון עמידתו בתוקף נגד השתתפות בבחירות.

מורנו ראש הישיבה הרב שלום ארוש שליט"א, זכה להסתופף רבות בצילו של הרב והיה נהנה מסנו עצה ותושיה בהלכה ובעבודת השם יתברך, ופעם שאל אותו אם הוא יכול ללמוד בספרי ברסלב. ענה לו חכם יעקב: בטח צריכים ללמוד, הם ספרים חשובים מאוד. גם אני בעצמי למדתי את הספר הקדוש "ליקוטי מוהר"ן ו"ליקוטי הלכות", ואף את הספר "סיפורי מעשיות".

משלימים את תורת רבי חיים קנייבסקי

"שלוש אהבות הן אהבת התורה אהבת ישראל.

שלוש שהן אחת, ואמרו חז"ל: "ישראל וקודשא בריך הוא ואורייתא - חד הוא" מתחזקים יחד בשלושת האהבות.

חשקה קל?

מה מסתתר מאחורי התדמית?

מיצי הפירות אולי נהנים מתדמית חיובית ובריאותית, אבל בפועל הם מכילים כמות גבוהה של סוכר שנועדה להאריך את חי המדף של מוצרים אלו. בחלק מהמשקאות אפילו מוסיפים חומרים משמרים שרצוי מאוד להגביל את צריכתם.

גם מיצים המשווקים כמכילים רכיבים טבעיים בלבד ("100% פרי טבעי") וללא חומר משמרים מכילים כמויות גבוהות של סוכר - עד 9 כפיות סוכר בבקבוק אישי המכיל 400 מ"ל משקה. כדאי לדעת שהוויטמינים שנמצאים באופן טבעי בפירות, מתפרקים ונהרסים במהלך תהליך הפסטור בטמפרטורות גבוהות אותו עוברים משקאות אלו.

גם מים בטעמים הם למעשה משקה ממותק המכיל כמות משמעותית של סוכר - לא פחות מ-4 כפיות סוכר בבקבוק של חצי ליטר! לכן, מומלץ להתייחס למיצים מתועשים, גם אם הם מכילים חומרים טבעיים בלבד ואף למים בטעמים כשתייה ממותקת ולנסות להמעיט בצריכתם.

מה לגבי משקאות דאייט? בשבוע הבא...

משקאות מוגזים ומיצים טבעיים המכונים "משקאות קלים" הפכו לחלק בלתי נפרד מהתפריט שלנו ואף לתחליף למים בעבור רבים, אלא שמשקאות הללו אינם "קלים" כלל וכלל. כמות הסוכר העצומה במשקאות המכונים "קלים" הופכת אותם לממתקים של ממש.

בכמות המתורגמת לכפיות, בעוד ההמלצה היא שלא לעבור צריכה של בין 5 ל-10 כפיות סוכר ליממה, צריכת הסוכר של בני נוער בישראל עומדת על כמות ממוצעת של 36 כפיות ליום ואילו מבוגרים צורכים כ-16 כפיות סוכר ליום. חשוב שנהיה מודעים לכמות הסוכר שאנו צורכים דרך המשקאות. פחית משקה "קל" מכילה בין 8 ל-10 כפיות סוכר, בעוד בבקבוק חצי ליטר מכיל לא פחות מ-12 כפיות סוכר.

זה לא סוד שצריכת סוכר מופרזת גורמת לעלייה במשקל. נתוני המחקר מראים שבישראל, אחד מכל ארבעה ילדים סובל מעודף משקל. אם אתם נוהגים לשתות רק פחית אחת ביום, אתם עלולים להוסיף למשקלכם 5-7 ק"ג בשנה שמקורם רק במשקאות וזה עוד מבלי לקחת בחשבון השפעות של חומרים נוספים הקיימים במשקאות אלו כמו קפאין, חומצות מאכל, חומרי טעם וריח וחומרים משמרים שעדיף להימנע מהם. מעבר לסוגיית המשקל, קיים קשר ברור בין צריכת סוכר לבין התפתחות בעיות רפואיות נוספות החל מעששת וחורים בשיניים ועד מחלות כרוניות כמו סוכרת מסוג 2, מחלות לב וכלי דם.

מדור משתנה

חדשני!

הספר שכולם חיכו לו ליקוטי מוהר"ן חלק ג'

(מתורה ס"א-פ')

עם פרוש שלום מלכות
חידושים ופרושים נפלאים מפרי עטו
של הרב שלום ארוש שליט"א

הספר שמחיש את הגאולה | 052-2240696

לא מרפיים מהרצון

כולנו מכירים את דברי חז"ל 'אנוס רחמנה פטריה' ו'חישב לעשות מצוה ונאנס נחשב לו כאילו עשאה'. והעניין צריך ביאור: מה הכוונה שנחשב לו כאילו עשאה? יש מפרשים שאמנם נחשב לו כאילו קיים מצווה ה', אבל התיקון הבא ע"י עשיית המצווה לא נעשה ע"י מחשבה ורצון בלבד.

רבי נחמן בשיחה יד מברא שלמרות שהעיקר בעבודת ה' זה הרצון והכיסופים לקיים את דבר ה', אעפ"כ אין להרגיש שבזה יצאנו ידי חובה, כי צריך להשתדל מאוד להוציא מהכוח אל הפועל דווקא.

ומה שכתוב בגמרא שאנוס רחמנה פטריה, זה רק טוב רק למי שרוצה "לצאת ידי חובה", אבל מי שרוצה באמת לקיים את רצון ה' - אסור לו לקרר את דעתו, ועליו להמשיך לכסוף ולחזק את רצונו עד שיזכה לקיים הדבר בפועל. ואם אחרי הכול אינו מצליח, אז יחזק עצמו בכך שהרצון בעצמו טוב מאוד.

ובתורה סו מגלה לנו רבי נחמן שסיבת האנוס והמניעה היא בשביל להגביר לאדם את החשק והכיסופים לקיים את דבר ה'. וכמו שבחפצים גשמיים התשלום הוא לפי ערך וחשיבות ויקרת החפץ, כך גם בעבודת ה' כפי גודל יקרת הדבר הנכסף - צריכים להיות הרצונות והכיסופים. ואומר רבי נחמן שאם האדם יתגבר בכל כוחו ולא יקרר דעתו, בוודאי יפלו כל המניעות והאנוסים ויזכה להוציא חפצו לפועל.

את היסוד הזה אנו פוגשים בפרשתנו. ביד בניסן שהוא זמן הקרבת קרבן פסח היו אנשים טמאים שלא יכלו לקיים את המצווה. אבל הם לא אמרו "נו, טוב, אין ברירה..." אלא הם פנו למשה רבינו בכאב ושאלו "למה ניגרע". אומר על זה רבי זלמן סורוצקי בדרך הרמד

"למה ניגרע" ראשי תיבות: למה נהיה גויים רשעים וערלים שכל אלה פטורים מלהביא קרבן, הן גם אנחנו רוצים לזכות לקיים את ציווי ה'.

התורה מעלה על נס את אותם הטמאים כדי ללמד אותנו את הגישה הנכונה לקיום המצוות ברצון בלתי מתפשר. הרי לאותם טמאים היו עוד כמה מצוות כמו ביעור חמץ, שמחת יום טוב, מרור, השבתת שאור ורק מצווה אחת נבצרה מהם: הקרבת קרבן הפסח. ואעפ"כ לא היו מוכנים לוותר על המצווה וטענו "למה יגרע חלקנו, מה אנו אשמים?"

ואכן בהמשך הפרשה רואים שעל ידי ששאלו 'למה ניגרע', נתגלגלה על ידם הזכות שבזכותם נתגלו למשה דיני פסח שני, שהוא חידוש גדול, וזכו כולם להקריב את קרבן הפסח!

רבי נתן מוציא מכאן הדרכה חיונית ומעשית, שכל אחד צריך לצעוק על נפשו ולומר לה': נכון שנטמאתי ונתלכלכתי ממעשי הרעים, אבל למה ניגרע מלהקריב את קרבן ה', דהיינו מלהתקרב לה' יתברך, לעסוק בתורה, להתפלל, שזה כנגד הקורבנות. כי בוודאי שיש תקווה לכל יהודי באשר הוא שם להתקרב לה'. ואם יבקש כך בהנעה ולא בדרישה, מתוך רצון אמיתי לקיום המצוות, אז ה' יתברך ימצא לו תיקון ויודיע לצדיק כיצד לתקנו, כמו שהודיע למשה את עניין פסח שני, שהוא פליאה גדולה שהטמאים יקריבו במועד חדש ונחשב להם שהקריבו את הקורבן במועדו ממש!

ובזה מורה לנו התורה דרך תשובה שאין שום ייאוש בעולם כלל, כי אע"פ שעבר זמן התיקון ואנחנו טמאים במעשינו, עדיין יש לנו תקווה, כי ישנם פתרונות חדשים ונעלמים שנתגלים דווקא ע"י שלא מסתפקים "בכאילו עשאה" אלא מתחזקים ברצונות ובכיסופין ושואלים תמיד למה ניגרע.

עם ישראל מדבר אהבה

אהבת ישראל - מה זה בשבילך?
al5308000@gmail.com

החברת שמעניקה כלים לאהוב.
052-2240696

חיזוקון
מתחזקים בשמירת שבת

דיני קידוש

יקדש דווקא באותו מקום שסועד, בין בלילה בין ביום, כי זהו מכבוד הקידוש

(בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

כליות של תודה

הרב הסביר: שאדם אומר תודה גם אם לא מרגיש מחובר ושזה מבפנים יתמיד בה ש"מתוך שלא לישמה יבוא לישמה".

שלום. לביתי היו כאבי בטן חזקים נורא, הלכנו איתה לרופא שהפנה לבדיקות וגילו לה דלקת חריפה מאוד ובעיות בכליות. היא הייתה מפרכסת לנו לעיתים מרוב כאבים.

הייתי בהלם ושבאנו לבית החולים לבדיקות הם היו בהלם גדול יותר ונתנו לנו ערימת מסמכים לחתום עליה...

חזרנו עם התוצאות של הבדיקה לרופא והרופא אמר כי אין מנס מניתוח...

חזרנו הביתה ובאמת לאט לאט אני רואה שמצבה של ביתי משתפר, המשכתי עוד בתודה ובאמת דברי הרב התקיימו והתחברתי כל כך לתודה עד שראיתי שכבר תקופה בייתי לא מתלוננת.

התחלנו להתארגן לניתוח. התאריך נקבע.

בנתיים בעלי פנה לרב ושטח בפניו את כל העניין. כן, אנו תלמידים של הרב.

הלכנו לעשות לה שוב בדיקה והרופא אומר: "הכל תקין, יום טוב בהצלחה. תקראו להבא בתור".

הרב אמר לעשות את חוק התודה, אבל במשך חצי שעה של תודה, בע"ה הניתוח יתבטל!

וכ"כ עשינו לה פדיון נפש.

נאלמתי דום איך קרה הנס?

בעלי חזר אלי עם המסר והתחלתי לעשות את החצי שעה תודה לאחר מספר ימים התחלתי להרגיש סוג של ריקנות אמרתי לבעלי אני לא מרגישה מחוברת, התודה לא באה לי מבפנים וקשה להתמיד.

בזכות התודה!

אמרתי תודה וביתי ניצלה מניתוח

צדקה | סיוון

צדקה מוציאה את האדם מהאכזריות והאנוכיות שבטבעו.
(א.ב. של החיים)

לקבלת מטרים מחזקים - 052-6672221

פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252 | יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

ששועון

	מילת הסכמתך	המו במוילם וראשון הולק החוד של המיץ	"יורד ה' (3.5) במדבר, יב	הרב שלהם	אבא של לא מלוכלך אבא חומר בסיסי	
2.4	מילת השאלה	גפה עליונה	מילת השאלה	פרשתנו		
סימן של צליל מוזיקה טעים באנגלית	חתינת לחם	עליונה	מילת השאלה			עוד פעם
תמונת המסכת					4.4	עובדים איכרים
	מחכה	גר	חוד		עיר מות עתיקה	רמשים
	תכלית, מסדה	זכר המרה		מקו המורכב מ-60 דקות		
		חג ביד אייר		זכר		עבדים היינו לפרעה אריחים לבינות גנות
	יעש געש			פלורוסנס		אבני חן המשוככות בחכשים

זוכה פרשת בחוקות: משפחת תהילה, חיפה.

בדיחות הדעת

אחד סחב שני אבטיחים.

פתאום עוצר אותו אדם ושואל אותו: איך מגיעים לרחוב אלנביק, אז הסחב אומר בו: תחזיק לי אבטיח אחד, עכשיו תחזיק את השני...

ואז מרים ידיו באוויר ואומר: מאיפה אני יודע?!

העלון מוקדש להצלחת יצחק בן סול וכל משפחת בן חמו בת שבע בת שרה
להקדשת העלון: 02-5308000

נשחק עם הילד משחקי סדר וארגון וניתן לו להמשיך את המשפט: "משה מסדר את המשחקים, כי הוא ילד מסוג... (מסודר)" "מי הילד המסודר? מו... (משה)" "מי אוהב לארגן את הקניות במקום מו... (משה)". תחושה: נבצע משחק "תחושת סדר" נבקש מהילד לבלגן את מיטתו ולשפוך לתוכה את כל המשחקים ולכסות אותם בשמיכה "שילכו לישון". נקדים מעט את "שעת השינה" ונעלה אותו למיטה, המיטה מלאה במשחקים, נשאל אותו "משה נעים לך לישון כך?" בוודאי הוא יענה לא. ואז נסביר לו כי גם למשחקים לא נעים, משה רוצה לישון במיטה מסודרת כי הוא ילד מסודר ולא נעים ונח לישון עם בלגן, גם המשחקים רוצים להיות מסודרים ולישון על המדף או במגירה, בא ביחד נחזיר כל משחק למקום שלו ונכלל גם אנחנו לישון במיטה מסודרת. כך הילד יבין שלכל דבר בחדר יש מקום משלו. (בגיל הרך זה לא ברור מאליין).

תקשורת נכונה

הוראה חשובה לכל גיל: תקשורת צריכה להיות ברורה. לכן, חשוב לפנות אל הילד במילים פשוטות ובהוראות ברורות וספציפיות. במקום לומר בצורה כוללת: "בוא נסדר את החדר", נהיה סמוקדים יותר ונגיד לו: "משה בוא נאסוף יחד את חלקי הפאזל לקופסה".

בהצלחה בע"ה בעבודה.

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל לייעוץ טלפוני ללא תשלום בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

לומדים להצליח פרק טו'

המאמרים האחרונים, עוסקים ב"מיומנויות ההכשרה ללמידה" דהיינו: באותם כלים שבאמצעותן ניתן להגיע ללמידה. בפרק הנכחי, נמשיך בע"ה ללמוד על המיומנות הראשונה מתוך חמש המיומנויות, שהן: סדר וארגון, ניהול זמן, התמקדות, ריכוז ומוטיבציה. הסברנו בכמה מאמרים על החשיבות של סדר וארגון בחיים בכלל ובלימודים בפרט, ואנו כבר צוללים לעבודה.

כמובן דוגמא אישית

והגענו לשאלה המתבקשת: איך נשפר אצל הילד, את תכונת הסדר והארגון? כמו תמיד ע"י דוגמא אישית. הילד רוכש את גיבוש אישיותו מסביבת גידולו, ולכן אנו-ההורים הם הראשונים שמהווים מודל לחיקוי עבור הילד בענייני סדר וארגון.

אבל לא רק אנחנו, גם המעון, הגן, בית הספר, וכמעט כל מקום שהילד נמצא בו. אבל העיקר הוא הבית. אין ספק שילדים שחיים בבית מסודר, מאורגן ונקי, לומדים להעריך סביבה מסודרת וישאפו להיות מסודרים בעצמם. סדר חיצוני משפיע על הסדר הפנימי וכך מתגבשת אהבת הסדר. ולהיפך - אם הילד מתרגל לחיות בסביבה מבולגנת, הוא יבין שאלו הנורמות המקובלות ויתרגל לחיות בחוסר סדר חיצוני, שכמובן ישפיע גם על הפנימי. כחלק בלתי נפרד מתוכנית העבודה לבניית אישיות מסודרת ומאורגנת, עלינו לבנות לילד בכל גיל עד כמה שניתן "סדר יום קבוע". ילד שחי בתוך "סדר יום" קבוע פחות או יותר, זה תורם לו בראש ובראשונה לתחושת ביטחון עצמי. ילד שחי בתוך סדר יום מובנה, מרגיש בטוח ונוח כי הוא אינו צריך להשקיע מאמצים, אגרגיה וכוחות לחשוב מה לעשות בכל רגע נתון, כי חייו מאורגנים ומסודרים.

באיזה גיל מתחילים?

החינוך וההרגל לסדר וארגון, מתחיל מהיום שבו התינוק נולד וממשיך בעקביות יום אחרי יום תוך כדי התפתחותו ולאורך כל ימי ילדותו. רבים שואלים אותי: יש לי ילדים בגילאים שונים, איך אני מתחיל לעבוד איתם עכשיו על כל התוכנית הנפלאה הזו? תשובתי: עם הקטנים תתחיל לפי התוכנית, עם הגדולים תצטרך לבצע התאמה, כל אחד לפי הגיל שלו. זה אמנם לא

בגיל שנתיים עד שלוש

בגיל זה, החינוך וההרגל לסדר וארגון "עולה מדרגה" ונעשה ע"י: דוגמא אישית, שיחות ופעולות לאורך היום והפנמה ע"י החושים. ראייה: ראיית סדר וארגון בעיניים, נסדר את החדר בנוכחותו, נדאג לסביבה מסודרת וכך בכל מקום שבו "ייתקל" המקום יהיה פחות או יותר מסודר ומאורגן, כמובן לא תמיד במהלך פעילות, אבל בסופה. שמיעה: ניידע את הילד שאנו מסודרים ומסדרים, מאורגנים ומארגנים, נקיים ומנקים, כמובן כפי שמסבירים לילד בגיל שנה. נשמיע בפני הילד "הצהרות חיוביות" שיגרמו לו להפנים מתוך "שטיפת מוח חיובית" את היותנו מסודרים ומאורגנים, לדוגמא: נמצא הזדמנויות ונגיד לו: "משה אני רואה איך אתה מסדר יפה את המכונות בשורה, משה אוהב לסדר כי משה ילד מסודר. דיבור:

אתה גר ברכסים?
יש לך שם מכר?

היישוב שלך
מחכה לנציג!

052-7112793

הגענו כבר
ל- 26
ערים בארץ
היעד הבא:
רכסים

{ אז נדברו }

פרשת בהעלותך (בחר"פ: נשא) תשפ"ב | לסדר: "שתהא עולה מאליה" | גליון מס': 560

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

כבוד הרב: רציתי לשאול מה השעה... (האם זה יכול להיות שאלה הלכתית?)

באחד הגלגולים שלי בתור בחור... ביום ששי אחד נפלתי באיזה מאחז נידח בשומרון... ואוטוטו מגיע שבת... נתנו לי איזה דירת חדר לישון... **התקשרתי לרב ושאלתי אותו שאלה הלכתית מוכרת:** בשבת אני הולך לאכול בבית אחד ולישון בבית אחר... איפה אני צריך להדליק נרות שבת??? האם להדליק איפה שאני אוכל או איפה שאני ישן??? שאלה מוכרת... הרב ענה מה שענה...

חלפה שעה ושוב נאלצתי להתקשר לאותו רב בפעם השניה... אני מתנצל... לא נעים לי לשאול כזו שאלה מגוחכת... אבל **מתי הדלקת נרות???** אני פשוט נמצא פה במקום שאין כלום... אפילו לוח שנה נורמלי אין כאן... הרב צחק באדיבות... קם ממקומו והלך לבדוק בלוח בלוח שנה... ומיד חזר אלי: הדלקת נרות בשעה 4.28... יופי... אגרוייסע ישר כת...

חלפו עשר דקות בלבד!!! ושוב... שוב מצאתי את עצמי מתקשר לרב... כבוד הרב... אני נורא מתבייש... ממש ממש לא נעים לי... אבל יש לי שאלה אחת אחרונה... **מה השעה???** שהרב יבין... אני נמצא פה בכזה חור... שלא רק שאין פה לא לוח שנה ולא רב... אלא גם אין פה שעון אחד נורמלי שאני יכול לסמוך עליו!!! (בבחינת אין שני שעונים מתנבאים בסגנון אחד...) ותכל'ס... הרב אמנם אמר לי מתי הדלקת נרות... אבל זה לא עוזר לי... **כי אני לא יודע מה השעה...** הרב שוב צחק בלבביות... ועדכן אותי שהשעה 3.53... עד כאן הסיפור...

אני מאוד אוהב את הסיפור הזה... למה?? כי יש בסיפור הזה משהו שמחדד את המחשבה... שים לב: שאלתי פה שלוש שאלות!!! ואם תשים לב... בסופו של דבר שלושת השאלות האלו הם **שאלות הלכתיות מובהקות!!!** (סו"ס יש פה יהודי שחותר לדעת מה הוא צריך לעשות ע"פ תורה... ממילא למעשה זה לא באמת משנה אם הוא לא יודע מה כתוב בהלכה או מה כתוב בלוח או מה כתוב בשעון... בסופו של דבר שלושת השאלות הביאו אותי בסופו של דבר לידיעה מעשית מה אני אמור לעשות כעת כיהודי... כך שלשלשתם יש גדר של תשובה הלכתית במידת מה) אבל אתה מבין לבד שיש הבדל מהותי בין שלושת השאלות! **קעת ננסה לתת: מה ההבדל בין שלושת השאלות??** אז תחשוב על זה. אל תמשיך לקרא... תנסה קודם לענות לבד.

ההגדרה שאני מצאתי לשלושת השאלות האלו זה שבת **לוי!!!** שבת **יששכר!!!** שבת **זבולון!!!** **את השאלה הראשונה שאלתי את לוי...** לוי מייצג את התורה כמות שהיא!!! כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו... אם אתה רוצה לדעת את דבר התורה הכתובת היא אותו ר' חיים קנייבסקי שכל חייו דבוק בתורה... הוא יפתח לך רמב"ם או שו"ע ויגיד לך את דבר ה' זו הלכה, בשאלה הראשונה רציתי לדעת מה דבר ה'... זה התחום של לוי!!! לשאלות בתורה הכתובת לוי...

טוב... סיימתי עם לוי... לוי ענה לי שבתורה כתוב איפה להדליק נרות שבת ומתי... אבל תכל'ס... התורה נשארה שם באופק של הר סיני... וזה עדיין לא עוזר לי לאופק של השומרון... אני תכל'ס רוצה לדעת מתי להדליק נרות שבת ב...?? **אווה... כאן יששכר נכנס לתמונה!!!** הטלפון השני שהתקשרתי ושאלתי את הרב מתי הדלקת נרות... זו כבר **לא** שאלה ללוי... זו שאלה שכבר מופנית ליששכר!!! יששכר הוא **המרבץ תורה** - של לוי... (מרבץ זה מלשון "בנאות דשא ירביצני..." מוריד לרצפה) יששכר פשוט לוקח את התורה ומתרגם אותה לשפת המעשה... יששכר ילך ויבדוק את קוי האופק... ויחזור אלי עם הוראה מעשית באיזה שעה זמן הדלקת נרות... (או לחילופין מה השיעור של מצה ומרור וכו') אבל מה נעשה שגם זה לא מספיק!!! גם אחרי שלוי אמר לי מה כתוב בשו"ע... וגם אחרי שיששכר אמר לי מתי הדלקת נרות... אבל אם אין לי שעון... מה זה נעשה שאין לי שעון... עם כל הכבוד לך יששכר... אמרת לי מתי צריך להדליק נרות שבת... אבל אם אין לי שעון... מה זה עוזר לי... **כאן זבולון נכנס לתמונה!!!** הטלפון השלישי שהתקשרתי ושאלתי מה השעה... כאן הרב כבר ענה לי מהמגבעת של זבולון... **זו המשבצת של זבולון!!!** זבולון מייצג את ההרבצת תורה מסוג של **בירור המציאות!!!** ועל זה אני רוצה להתעכב כעת!!! צריך לדעת ש**בירור המציאות זה השטייגן השלישי בתורה!!!** זה עוד סוג של הרבצת תורה שחולק מקום לעצמו...

כמעט כל נושא הלכתי מתחלק לשלושה חלקים!!! יש את **התורה!!!** מה רצון התורה בכזה וכזה מקרה... אח"כ מגיע השלב של הפרקטיקה **הלכתית!!!** איך מתרגמים את זה לשפת המעשה... ואז!!! מגיע החלק הסופי שזה כבר התיאום עם הפרקטיקה **המציאותית!!!** על דרך משל פרקטיקה הלכתית זה שקבלת שבת בשעה 18.54 שזה תפקידו של יששכר... והפרקטיקה המציאותית היא הההלו... תכוין את השעון... השעון שלך לא מכוון שזה כבר זבולון!!!

הדוגמא האקטואלית ביותר: שמיטה!!! אם אני רוצה ללמוד הלכות שמיטה... איזה ספרים מומלץ ללמוד? אז ככה: יש שלושה סוגי ספרים: יש דרך אמונה!!! ויש הלכות שביעית של דגל ירושלים!!! ויש להתעדכן מבית המדרש בהתיישבות וקרן המעשרות וכו'... **מה ההבדל בין שלושת הסגנונות האלו???** ספר דרך אמונה זה ספר של לוי!!! ספר שנצמד לדבר ה'!!! (אל תצפה בספר דרך אמונה שהוא יפרט לך הלכות מעשיות מה עושים עם השאריות של האבטיח של שביעית... גם אם זה יהיה מזוהר שם... זה יהיה מזוהר יחד עם עלי הלוח השוטה ועלי הדנדנה... השאלות הכי אקטואליות בדורנו וחבילי תלתן ופול המצוי יקבלו תשומת לב שווה... כי פה זה לא ספר הלכתי... זה ספר שנצמד לדבר ה'... שפראך של שטייגן תורה...) ואילו הספר המנוקד של הלכות שביעית דגל ירושלים שמתאים לכל הגילאים זה כבר **שבת יששכר...** זה כבר להוריד את דבר ה' לפרקטיקה של גוגואים ושזיפים... ואילו בית המדרש להתיישבות... זה כבר שלב אחד נוסף!!! זה כבר לא רק פרקטיקה הלכתית... אלא השלב של **בירור המציאות...** האם הישובים לוטן ופארן זה ערבה צפונית או דרומית? זה כבר לא שייך לרמב"ם וגם לא להלכות שביעית... זה בעיקר שייך לבירור המציאות. זה כבר התחום של זבולון! **ההמשך בעמוד 3- בגיליון זה...**

תורה, היכן היא?? לאיפה היא נעלמה יום אחרי מתן תורה??

בימים אלו נערכים חיפושים נרחבים אחר התורה הקדושה... יום לאחר חג השבועות הגיע פניה דחופה במכשירי הקשר של מתנדבי הצלה וזק"א אודות התורה הקדושה שהלכה לאיבוד... כן... לא פחות ולא יותר... חפשו אותה בכל המקומות האפשריים ולא מצאו אותה... אלפי מתנדבים יצאו כעת לחורשות... לחפשים... ליערות... לשדות... תרים ומחפשים אחר התורה שבחג השבועות יצאה מביתו ומאז נעלמו עקבותיה...

כן... זו גמרא מפורשת: אמר ריב"ל: בשעה שירד משה מלפני הקב"ה בא שטן ואמר לפניו: רבונו של עולם: תורה היכן היא?? אמר לו: נתתה לארץ, הלך אצל ארץ, אמר לה: תורה היכן היא? אמרה לו: אלוקים הבין דרכה... הלך אצל ים, אמר לו: אין עמדי, הלך אצל תהום, אמר לו: אין בי... חזר ואמר לפני הקב"ה: חיפשתי בכל הארץ ולא מצאתיה...

בקיצור: נישט פשוט!!!! השטן הפך את כל העולם... לא השאיר אבן על אבן... הוא חיפש בקדחתנות את התורה ולא מוצא... תקשיב: אם השטן מחפש את התורה ולא מוצא... סימן שהתורה באמת נאבדה... אפילו "אמר רבי בנימין" לא עזר כאן... (גם הסגולה של ר' בנימין שר כנראה לא הייתה עוזרת כאן... בעצם אולי כן...)

מה הפשט במימרא הזו? כלנו מבינים שטמון כאן משהו? וכי התורה נאבדה?? וכי השטן מחפש את התורה ולא מוצא אותה?? מה מסתתר פה בפנימיות העניין??

הביאור בזה הוא כך:

במתן תורה היה קלות וברקים וענן כבד... מה לא היה... היה מעמד נורא הוד... עם ישראל הגיעו למדרגה נשגבה... פסקה זוהמתם... וזהו! הסתיים המעמד!

ברגע שהסתיים המעמד... באותו רגע כאילו לא היה כלום... עסקים כרגיל... אפילו חול המועד לא היה... אפילו אסרו חג לא היה... יש חסידויות שעוד נוהגים ללכת עם שטריימל באסרו חג... אבל דור דעה גם את המנהג הזה לא נהגו... כמה שעות לאחר מתן תורה... חוזרים לשגרה של קיץ... כאילו לא היה פה כלום... השטן מגיע לעולם ביום שאחרי מתן תורה... מצפה לנשום את האוירה... מצפה לראות איזה עקבות... לראות את השאריות שנשארו מהאירוע שהיה פה אתמול... וכלום!!! יום למחרת עסקים כרגיל... כאילו לא היה פה כלום אתמול... השטן לא מבין... עד אתמול התורה הייתה בשמים... ושם- בשמים היא תפסה מקום מאוד נכבד!!! ואהיה אצלו אמון... ואהיה אצלו שעשועים בכל יום משחקת לפניו תמיד... והנה היא רק ירדה לארץ... פתאום לא מרגישים אותה... היא לא תופסת מקום... לא רואים את התורה... אני מחפש איפה היא נמצאת ואני לא רואה שום דבר שהשתנה... הים נשאר כרגיל... לא נראה שהגלים יותר גבוהים מהרגיל... התהום נשארה באותו גובה... הארץ נשארה אותו דבר... מה קורה פה? איפה התורה המדוברת?

ומה התברר?? כן... התורה זה משהו שכל כולו בכח!!! לא בפועל!!!

התורה היא כמו מיליון דולר שטרות של מזומנים!!!

מיליון דולר של שטרות מזומנים זה המתנה הכי נכספת... אבל ברגע שאתה מקבל אותה בידיים... ברגע שיש לך בידיים תיק עם כ"כ הרבה שטרות... משהו משתנה אצלך בפועל? שום דבר!!! כסף זה נטו כ-**כח!!!** כן... עם הכסף הזה אפשר לבנות עולם ומלואו... אפשר לטפל בכל החורים בשיניים... אפשר למלאות את כל המקרר... ואפשר לסגור את כל החובות... ואפשר לשמח הרבה הרבה יותר מסכנים... בקיצור: אפשר לעשות עם זה המון דברים... **אבל רק אפשר!!!** כל זה בכח!!! אם בטפשותך אתה תחליט להשאיר את כל השטרות האלו בתוך התיק ולא להשתמש בהם... אז לא אז אצלך כלום!! נשארת עני ואביון אותו דבר בדיוק כמו לפני שקבלת את הכסף... החורים בשיניים נשארו... המקרר נשאר ריק... החובות ממשיכים לתפוח... ומרבה תורה עדיין זקוק לתרומות... ואתה מחזיק מיליון דולר בכיס וזה לא עוזר לאף אחד...

זה בדיוק מה שקורה עם התורה ביום שאחרי חג השבועות.

קבלנו מתנה!! קבלנו כח עצום!! קבלנו אפשרות בלתי נדלית!! כי טוב סחרה מכל סחורה! כל אחד מאיתנו מחזיק בידיים שלו תיק עם הרבה יותר ממיליון דולר...

אבל! השמחה עדיין מוקדמת... זה עדיין לא הופך אותך למאושר...

ולמה??? כי בשביל להתעשר מהתורה צריך לפתוח את המזוודה ולהתחיל ליישם בפועל... להתחיל לעסוק בה... להתחיל להכניס אותה לתוך העצמות... אם לא נעשה את זה!! אם תשאיר את התורה בתוך המזוודה של חג השבועות ולא נתחיל ליישם אותה... לא יזוז אצלך כלום... ועד כדי כך... שהשטן מסתובב ברחוב החרדי ושואל: שמעתי שיש פה איזה מיליארדר אחד... שהקב"ה העביר לו לחשבון תורה שהיא יותר מאלפי זהב וכסף... האם אתם יודעים איפה הוא גר?? כולם מושכים בכתפיים... לא יודע... הכל פה עמידר... כולם פה עניים... אף אחד פה לא מיליונר... כן... הבן אדם השאיר את התורה בחשבון בנק... שוכב לו בפוטנציאל אלפי זהב וכסף והוא החליט לא להגשים אותם...

ר' י"ד: אפילו השטן המום ממך... הוא יודע שקבלת העברה לחשבון של אלפי זהב וכסף והחלטת להישא שואב מים... קבלת מתנה בחג השבועות... לך... תפדה את הצ'ק... לך תוציא את זה מהחשבון... קום!!! קום על רגלך ותתחיל לעשות עם זה משהו...

לכל אחד מאיתנו יש מה לעשות עם התורה... יש אחד שצריך להתחיל לחיות חיי תורה... לחיות כמו יהודי שמבין שעיקר החיים זה להיות מרוםם ולהבין שה' פה איתי ורוצה שאני אהיה איתו... חיי תורה זה לחיות חיי ערכים עם תכלית... להבין שהכל פה הרבה יותר גדול ממה שאני חושב... שום דבר לא נגמר בביוב... ממתן תורה ואילך יהודי זה מתג שעובד!! אתה לוחץ וזה מפעיל... אם אתה עושה שטויות אתה מחריב עולמות...

כל פעולה שלנו נחשבת... הקב"ה מסתכל עלינו ותולה בנו תקוות... אנחנו יכולים לנטוע שמים וליסוד ארץ... לחיות חיי תורה זה להפסיק לבזבז את הזמן לשטן... להפסיק לתת לטכנולוגיה לנהל אותי... להבין שאני צריך לעשות משהו עם עצמי... לא באתי לחמם את הכסא... ה' רוצה אותי באיזשהו מקום... איפה?? לא יודע... לא משנה כעת מה... אבל לא לשרוף את הזמן... העולם קיבל משמעות ו-לי יש משמעות בחיים!!! איך הרב אורי זוהר קרא לספרו?? **החיים תפקיד!!!**

מוקדי המכירה שברחבי הארץ:

ירושלים

רח' נחמיה 10 קומה ב'
גבעת שאול, רח' בן עזיאל- 054-8491554
בית וגן- משפחת נוישטט רח' הרב פראנק 29
הר נוף- 053-3148861
רוממה- המ"ג 29- 052-7682281
רמות ד'- רובין 47- 054-8419684
נהר יעקב (הרש) - 0527635344

מודיעין עילית

רחוב קצות החושן 14, 052-7174781
חפץ חיים 14 - משפחת דרבקין- 089742750
פיצויה בראשית- 052-7137444
גרין פארק 0527644795

אופקים- משפחת שפירא: 053-4112035

אחיסמך- שרגל 052-7171721 שבט אשר 9
אחיסמך שלב ב' 0534162979

אלעד- 03-9073067

אשדוד- הרב צור- 050-4120311

ביתר עילית- אזור רמי לוי- 054-8450998

בית שמש- נהר הירדן 9 רמה ב'- 058-3294147

בני ברק- קיבוץ גלויות 9- 055-6728458
דרייפוס, רח' חזו"א 34 פינת דסלר 052-7117271

חיפה: פולק, גאולה 15, 052-7683095

טבריה- 054-8441354

כרמיאל- משפחת שטיימן 052-7136165

נתיבות- משפ' עקיבא הר' גרשונוביץ 42 089934274

עפולה- 052-7686876

פתח תקוה- (מרכז העיר) 0504124235

צפת- 052-7181828

רחובות- 054-8423047

רכסים- 054-8415410

תל ציון- 052-7150166

תפרה- לימן- 055-6705003

במקומות אלו ניתן להשיג גם את הספרים הקודמים.

בע"ה בעוד כמה ימים ניתן יהיה להשיג את הספר גם בחו"ל. (ארה"ב- מונסי, ברוקלין, ליקווד, ובארופה- אנגליה) לעוד פרטים ניתן לפנות במייל.

על הנתונים של זבולון... ומצד שני זבולון מצידו לא מערב את השיקולים שלו... הוא מעביר את הנתונים בטהרתם ליששכר... וכעת יששכר יכריע!!! כן... לכל רב יש את הזבולון שלו! את הבן תורה המקצועי שהוא איש סודו ונאמן עליו ואליו... שהוא לשם שינוי כן מבין בדברים האלו... והוא מעמיד לפני הרב את הנתונים... ועל פי זה הרב מכריע...

ברגע שמבינים את החוט המשולש הזה... כל הפזל מושלם!!!

לוי יודע מה כתוב בתורה!!! והוא יודע שכל דבר שיש בו ערוות דבר זה יהרג ואל יעבור ודי... (ואכמ"ל אין שדווקא הוא מזהה את האסון לפני כולם...) לוי מציב את הדעת תורה כמות שהיא שצריך להיזהר מכל חשיפה זרה... וזהו... כאן יששכר נכנס לתמונה וכבר יודע להגיש איזושהי נוסחה שאם תהיה חסימה כזו... וחשיפה כזו... זה יכול להיות בסדר לכך וכך אנשים... ותכל'ס... מי ידע לבצע את זה בפועל?? מי יציג לפני יששכר את הנתונים המדויקים... וידע להגיד ליששכר איזה מכשירים הצלחנו להכשיר וביאזה אופנים זה מותר?? זה כבר זבולון!!!

ואנחנו צריכים את זבולון!!! הוא בורג מאוד דומיננטי במסירת התורה.

לא לחינם חודש סיון הוא חודש של שבט זבולון! זבולון מייצג את **מרגלות** הר סיני!!! את הקיבוץ הסופי סופי בפרקטיקה של החיים...

כשלא מכירים בזבולון... ודואגים לגרש אותו מהזירה של יששכר... התוצאה היא שאתה מצפה מיששכר שיעשה מה שזבולון אמור לעשות... ותכל'ס... יששכר לא יכול ולא צריך לעשות את זה... וכשהוא נותן לזבולון לעשות בשבילו את זה... אתה מגיב בחוסר אימון מופגן...

אבל זה לא רק זה... התפקיד של זבולון הוא נרחב יותר... אני יכול לומר בנימה אישית... אני באופן אישי לא מסתדר עם סוג השטייגן של זבולון... היתה תקופה שלמדתי הלכות שבת ממש בעיון... אם היית בוחן אותי... יתכן שהייתי יכול להגיד לך איפה כל דבר כתוב במ"ב... **כל זה עד השלב של הפרקטיקה!!!** ברגע שזה מגיע לשאלה הלכתית מעשית במלאכת בונה או האם שמים את הפלטה על הסיר או סיר על פלטה?? פה אני נאלם דום!!!

בחלק הפרקטי אני חלש מאוד!!! עד כדי משבר... (אתה מכיר את האנשים האלו שבערך פעם בשבועיים ניגשים לשאול את הרב את אותה שאלה פחות או יותר?? אז זה... אני מהסוג הזה... כל קיץ מחדש אני אעניין בארחות שבת איך מורידים את הגרעינים של המילון באופן שלא יהיה בורר...) לעומת זאת יש לי חברים שהם ההיפך הגמור!!! בשניה שמתחילים לדבר פרקטיקה... העיניים שלהם נדלקות... זה בן אדם שיש לו חוש טכני... הוא מבין תוך שניה את ההגדרות הפרקטיות ויודע לחשב לבד כל משחק לגו וכל פריט האם יש בו מכה בפטיש ולאיה מוקצה הוא מסוג... פעם הייתי לוקח את זה ללב!!! כי סו"ס כמה שלמדתי והשקעתי בהלכות שבת... בסופו של דבר כל שאלה שמתעוררת לי אני רץ לפתוח ספרים ומסתכל ב"תוכן העיניים" כמו בדפי זהב וקורא מתוך הספר

מול האינטרנט!!! אם תשאל את לוי מה הוא אומר על אינטרנט?? הוא יגיד לך: אסור!! ולמה?? כי זה נגד רצון ה' וזה אביזריהו דעויות... אחר שלוי סיים את דברו... כעת יששכר נכנס לתמונה... ויששכר תפקידו להרביץ תורה ולהתאים אותה למציאות... יששכר ער לכל מיני צרכים שקיימים היום וכל מיני מצבים שיוצאים מן הכלל... ויששכר מנסה בכל כוחו להתאים לכל אחד את החסימה או החשיפה שמתאימה לו ע"פ תורה... (במאמר זה אני פחות מתמקד בהבדל שבין לוי ליששכר... יותר בהבדל שבין יששכר לזבולון) אבל זה לא מספיק!! יששכר לא יכול לעבוד לבד... **יששכר חייב פה משהו נוסף!!! הוא חייב את זבולון...** לזבולון יש את המידע ואיפליקציה מה יש בכל מכשיר... מה המעלות והחסרונות של כל חסימה ואין אפשר לפרוץ אותה... ויש שיתוף פעולה מלא בין יששכר לזבולון... זבולון מביא את הנתונים של ברור המציאות... ויששכר על פי הנתונים יודע לפסוק ולהגיד מה התכוון לוי כשהוא אמר אסור או מותר...

וכאן מגיע הבררררר הגדול שלנו!!! אנחנו משום מה מתקשים לעכל את השיתוף פעולה המשולש והמבורך הזה של לוי יששכר לזבולון...

והנה... לדוגמא במאבק נגד האינטרנט זה מגיע לידי ביטוי... הרי מהו אחד מהטענות הכי מוכרות בקרב אלו שמצפצפים על הרבנים וממשיכים להחזיק אינטרנט לא חסום... הרי הרבנים אמרו שאסור??

נו... מה התשובה הכי מוכרת?? נו... באמת... בינינו... מה הרבנים מבינים באינטרנט... זו תשובה כ"כ חזקה!!! היא כ"כ משכנעת... **כי בינינו... היא גם נכונה...** הרבנים באמת לא מכירים את האינטרנט!!! ואני אומר לך מידיעה: הרבנים באמת לא יודעים איך נראה גוגל וג'מל... (הם כן מכירים יותר מידי טוב את הנזקים האימיים של זה... אבל היכות מקרוב מול הטכנולוגיה ברור שאין להם) תשכח מזה... רבנים לא יודעים לשלוח וואצפ... לא!! הם לא יודעים!! ואני ואבוי אם הם היו יודעים!!! מה תרצה... שגם הרבנים יחיו בתוך הבוץ?? ברור שהרבנים לא נמצאים בנושא הזה בכלל... וזו גאוונתו ובעיקר תקוותנו... שהותר לנו ה' שריד כמעט ויש לנו לכה"פ רבנים שהתורה היא זו ששופטת אותם ולא דור המבול שוטף אותם...

נו... אבל אם ככה... אז באמת מה אתה רוצה מהחיים שלי?? מה אתה מנפנף לי עם הרבנים ואומר לי שהרבנים אמרו שאסור... הרי אתה בעצמך מודה שהם בעצמם לא לגמרי מכירים את זה? אז איך הם יכול להגיד לי הוראות בתחומים שהם בכלל לא מכירים מקרוב??

נו... מה התשובה על הטענה הזו?? (אז כאן מגיע החכמולוג התורן... (אגב: עד לא מכבר זה היה אני) ומתחיל להוכיח לך אש וגופרית שהרבנים כן מבינים בכל נפתולי האינטרנט... הם מכירים את כל הלכלוך מקרוב... ואל תגיד שהם לא יודעים... וזה לא מדויק... כי רב אמיתי לא באמת מכיר איך נראה אינטרנט... ואני מאחל לך שלפחות הרב שלך יהיה כזה...) **התשובה היא:** שבדיוק בשביל זה יש ליששכר שותף גמור שקוראים לו זבולון!!! זבולון אחראי להביא ליששכר את הנתונים כמות שהם!!! ויש ביניהם נאמנות ואימון מוחלט... מצד אחד יששכר סומך

פרקטיקה תורנית מול הפרקטיקה המציאותית...

כבר נכתב כאן בגיליון כמה פעמים יששכר וזבולון הם תאומים זהים!!! זה לא שיששכר לומד תורה וזבולון הוא הבעלבת שמביא את הכסף... ההבדל ביניהם הוא הרבה יותר דק ועדין... הם כמו שתי רגלים שאחד צריך את השני... שניהם משמשים בתור רגלים של לוי!!! שניהם מתרגמים ומרביצים ומקרקעים את התורה של לוי לשפת הפרקטיקה המעשית... כל ההבדל ביניהם שיששכר דואג לעדכן מתי הדלקת נרות... ואילו זבולון כביכול מכוין לנו את השעון... יששכר מגיע מהזוית של **הפרקטיקה ההלכתית!!** ואילו זבולון מגיע מהזוית של **הפרקטיקה המציאותית!!!**

ואת שתי הפרקטיקות האלו חייבים!!! אני חושב שהדוגמא משתי השאלות ששאלתי... מתי הדלקת נרות ומה השעה זה מאוד ממחיש את השילוב המנצח בין שתי סוגי הפרקטיקות הנדרשות... **עוד דוגמא:** יושב המו"צ של השכונה בעשי"ת ואנשים מתקשרים בזה אחר זה לשאול האם הם צריכים לצום או לא?? הרב מצידו יודע לענות את התשובות... אבל חסר לו נתונים רפואיים מוגדרים!!! חסר כאן ברור מציאות שהיא הכרחית לצורך ההכרעה ההלכתית... כאן זבולון התורן נכנס לתמונה... **זבולון זה האיש מקצועי!!!** אבל לא סתם איש מקצוע... זבולון יכול להיות תלמיד חכם שעושה המון שטייגן בתורה... רק השטייגן שלו נמצא במחוזות אחרים לגמרי... הוא פחות מתעסק ב-מה כתוב בתורה... הוא יותר עסוק בלאסוף ולאגור נתונים נחוצים מול רצון התורה!!! **והדוגמא הכי מוכרת** לנו מהגמ' זה רבינו הגדול רב שישן במשך י"ב חודש ברפת בקר... בשביל מה?? בשביל להבחין בין מום קבוע למום עובר... כעת שים לב: לפני שנה רב ישב בבית המדרש ולמד תורת כהנים ודרש את הפסוק "עוורת או שבור או חרוץ או ילפת..." והוא ישב ולמד במתיקות ובעריבות ובעיון את כל מסכת בכורות... את כל הע' מומין שיש בבהמה... ואחרי שהוא סיים מסכת בכורות... הוא הלך לעשות שימוש מעשי ברפת... כעת שים לב: בשתי המקומות הוא עשה שטייגן!! **גם בבית המדרש!! וגם ברפת!!!** רק מה בכל זאת ההבדל בין השטייגן של הבית מדרש לשטייגן של הרפת?? **בבית מדרש זה היה בחינת לוי ויששכר!!** בתורת כהנים זה היה לוי... במסכת בכורות זה כבר היה השלב של יששכר (יותר פרטני ומתורגם...) **אבל ברפת ? ! ?** **ברפת זה כבר שטייגן נוסח זבולון!!!** ברפת הוא פחות עמד מול התורה... הוא בעיקר עמד מול הפרות ומול הסנוורין והתבלבל וברור המציאות שיש לה השלכה ישירה בתורה!!! זה כבר התחום של זבולון!! זבולון יצא לפרגמטיא ויביא לנו את המציאות לכאן... הוא יופיע עם הנתונים ליששכר... ועל פי הנתונים יששכר ידע להגיד מה ההלכה...

ואיפה השילוב המנצח הזה פוגש אותנו בנקודת חיכון דומיננטית??

שהדרך היחידה שלי לזהות אותו... זה שאני לא כ"כ מסתדר עם הבירור ההלכתי שלו... אגב: הסגנון הזה מוכר מהירחונים המפורסמים של קרלין... תמיד תמצא שם איזה נושא הלכתי מהזווית היותר מקצועית)

ועוד דוגמא אחת אחרונה שמאפיינת את חלוקת העבודה בין לוי יששכר זבולון... התחום של הטיפול הנפשי המקצועי!!! היום הנושא תעסוקה נכבד מאוד של הנחיית הורים... יעוץ זוגי... טיפול רגשי... וכן הלאה וכן הלאה... וצריך את זה!! חייבים את זה!!! אלא שכאן שוב מתחיל הקצר והנתק שגובה מחירים עצובים... **אחד מן השתים:** או שהמטפל הרגשי הצליח מעל ומעבר... ואותו צעיר שאף אחד מהרבנים לא הצליח איתו... הרי ברגע שהמטפל הרגשי נכנס לתמונה... תוך כמה מפגשים פנים חדשות באו לכאן... ואז המטפל הרגשי "עף על עצמו" ומסיק מסקנות שעזבו אותך... הרבנים היום אובדי עצות... הם לא מצליחים לטפל בשורש הבעיה... בקיצור: במילים אחרות: "מאי אהני לן רבנן..." קוב"ה שומע את ביזיון התורה ושותק... ואז יום אחד בהיר זה מתפוצץ לנו בפרצוף ומתברר שהמנחת הורים עשתה נזקים איומים... ומתגלים כל מיני שמועות אודות היועץ הזוגי... ואז בבבובם!!!! פתאום אני מקבל רגלים קרות... לא... עזוב אותי... אני חוזר הבייתה... לא רוצה אנשי מקצוע... אני חוזר להתייעץ עם דעת תורה ותו לא... ואז אני הולך לרב... והרב בכבודו ובעצמו שולח אותך ליעוץ זוגי או לטיפול רגשי... מה הפשט בזה? האיש מקצוע זה זבולון... הוא עושה עבודה מצוינת רק בתנאי שהוא מסונכרן און לין עם יששכר... יש ביניהם שיתוף פעולה מלא... כן... לזבולון יש מה להציע... הוא נותן מענה מקצועי שיששכר נעזר בו... אבל בסופו של דבר יששכר זה הדעת תורה וזבולון מכבד את זה בעיניים עצומות... כשיש ביניהם תיאום מלא כל העם הזה על מקומו יבא בשלום... אבל ברגע שאין ביניהם תיאום... זבולון חש מעצמו איש מקצוע שמבין יותר מהרבנים... זה מתפוצץ אח"כ בפרצוף (ועיין ערך כל האנשים שמחליפים שיטות טיפול כמו גרביים...) ומאיך יששכר מאוד מכבד את האיש מקצוע... יששכר מאוד מתחשב באבחון המקצועי... ומאוד חשוב לו לקבל חוות דעת מקצועית... אבל שזה מתואם עם דעת תורה!!! (לך תדבר לקיר... מה שבטוח... אם אתה מאוכזב מאיזה טיפול אל תלך למטפל השני... יתכן שזה מחליף פרה בחמור... תלך למי שמתואם עם דעת תורה) עכ"פ נפתח כאן נושא נרחב שממש לא מוצה... יש הרבה מה להוסיף בנושא הזה...

קח את הדברים לכה"פ כראשי פרקים בתור נקודה למחשבה...

כי יותר ממה שאמרתי לפניכם כתוב כאן...

להיות בגטו ובגטו יש רק שני רחובות ראשיים וזהו... אבל אנא... אם יום אחד התבגרת ובלאו הכי יצאת לעולם הגדול... וכבר לא צריך לשמור אותך בכח בתוך הגטו...

ההלו תפתח ראש... תפנים שיש עוד חלקים שונים בתורה... שאם עדיין לא מצאת את עצמך בלימוד יתכן שעדיין לא זיהית את החלק הפרטני שלך בתורה... והנה... כעת במאמר הזה התמקדתי בעוד סוג של תחום בתורה מתוך רשימה ארוכה נוספת... **זבולון זה אחת מהדוגמאות של שטייגן בתורה שהיום כמעט ולא נותנים לזה שום ביטוי!!!** זבולון זה דוגמא ממש חריפה... כי בדור שלנו אוטומטית זבולון זה בעלבת... אז זהו שלא... אני מכיר עשרות תלמידי חכמים מופלגים שנקודת הפתיחה שלהם התחילה דווקא **מחש טכני!!!** החיבור הראשוני שלהם לתורה התחיל מאיזה משיכה לנושא של עירובין או מקוואות. דווקא מהזווית הפרקטית. דרך שם הוא פתח את הסוגיות ממקום של סקרנות גרידא וכתב על זה ממש בטעות תשובה הלכתית... (הוא לא התכוון לתשובה הלכתית... הוא התכוון לכתוב תגובה או משא ומתן למישהו כדי להוכיח לו שהשערה שלו לא מדויקת... אל תשאל אותי... כבר סיכמנו ש"זה דברים של מבוגרים... ומכאן זה התגלגל... ומכאן ואילך זה כבר כדור שלג... ההתעסקות הזו ממכרת ואיכשהו עלולה להגיע לכל מקצוע בתורה... והלוואי...) או לחילופין מו"צ שכל הבקיאיות של ביו"ד התחילה משימוש הלכתי בנושא שהוא התעניין בו... ואז בטעות הוא מצא את עצמו עמוק בפנים באל חזור... בא נגיד ככה: נניח שאני טיפוס קצת קנאי והצליחו לעזור אותי על כל מיני פולמוסים סביב בית הדין הרבני... תאר לעצמך שהכנסתי להיכנס לעובי הקורה כמעט משיקולי פשקווילים... ועל הדרך רכשתי בקיאיות נרחבת בכל הנושא של טיב גיטין וקידושין... וגו'... ומסורבי גט... וגט מדין זכין לחולה צמח... תאר לעצמך שכתבתי על זה שטיקל תורה של עשרה עמודים... וכמובן זה התחיל אצלי בעיקר משיקולים של אוי אוי נגד המדינה... נו... אז מה...

על הדרך ממש בטעות רכשתי ידע נרחב בסוגיות החמורות שביבמות כתובות וגיטין...?? מה רע בזה?? מה... התעניינות בתורה זה יכול להיות רק כביש חד סטרי שאפשר להגיע אליו רק דרך גמ' טור שו"ע...? אי אפשר להגיע לזה גם מהכיוון ההפוך? ושוב: אני לא מדבר על לכתחילה... ברור שלכתחילה אנחנו ממליצים על יששכר באוהליך יותר מזבולון בצאתך... אבל בשביל זה מאמר זה נכתב בשבוע שלא כ"כ מגיע לשיבות... אני מדבר על מי שפחות מוצא את עצמו בבית המדרש הקלאסי... ויש לך כבר מרץ... ופולמוסים הלכתיים זה משהו שמתסיס אותך וגורם לך להיכנס לעובי הקורה. אז לך על זה... מה אתה מחכה?

ובינינו... אצל החרדים אף פעם לא משעמם... כל כמה זמן מתעורר פולמוס ציבורי סביב נושא הלכתי... אם זה קבורה בקומות ואם זה זריקות בעופות... ומשום מה קוי הנייעס לא כ"כ טורחים לברר בחשש האם זה נוגע אליהם... הם מזהים טרף קל ומיד מתחילים לבחוש בקלחת ולהבעיר את השטח... נכון?? אז לצורך העניין תהיה גם אתה פוליטיקאי תורני... אם יש לך את החוש הטכני הזה שאוהב לבחוש בפולמוס הלכתי ולמצות אותו מבחינה הלכתית... תכנס לזה... אתה עלול להיגרר ולהיסחף לנושא זה ולעוד כמה נושאים ויום אחד למצא את עצמך תלמיד חכם ממש בטעות... והלוואי שכן... (ושוב: לא לא לאבד את הפרופרציות... אני מדבר על אופי מאוד מסוים...

מה ההלכה... זו הרגשה דפוקה!!! מה... למדתי מסכת שביעית... למדתי הלכות שמיטה ויובל עם דרך אמונה... ואחרי כל זה... ברגע שיש לי שאלה מעשית אני רץ להלכות שביעית המנוקד של דגל ירושלים?? אז פעם זה הפריע לי...

עד שיום אחד הבנתי את עצמי... מצאתי את המיקום שלי בסיפור המדפים!! אני יששכר... אני דווקא יחסית כן טוב בפרקטיקה... אבל בפרקטיקה תורנית!!! לא **פרקטיקה מציאותית!!!** לעומת זאת חבר שלי יכול למסור שיעור של ארבע שעות על מקווה ריין ועל מערכות הפעלה אוטומטיות לגבי שבת... ובירור המציאות לגבי המכונות גילוח והסכין וחישוב תקופות ואל תשאל... ותוך חמש דקות אני מאבד קשב... ובאופן כללי סתם ככה... בכל מה שנוגע מערכות השגחה ופיקוח הלכתי הגעתי למסקנה שהשיח בנושאים האלו זה סוג מסוים של אידיש... למה אני קורא לזה אידיש? כי כל פעם שאני רואה שמדברים על הנושאים האלו... אני רואה שיש כאלו שהנושא הזה פשוט מרתק אותם... העיניים שלהם פתוחות לרווחה... ואילו אני פשוט לא מצליח אפילו להבין את המשפטים הארוכים והמערכתיים האלו... אני מרגיש כמו הילד הזה שמדברים לידו "דברים של מבוגרים..." בקיצור: לאן אני חותר???

שאם אתה כן כזה אז תהיה כזה!!! תאהב את זה!!! אם אתה אחד שמתחבר לשטייגן מהסוג של בירור המציאות... אז תלך על זה... **זה שטייגן! זה שטייגן של תורה לכל דבר...** רבינו רב ידע להשקיע בשניהם גם יחד... הוא גם ידע ללמוד בעיון תורת כהנים בדיבורא דבעל מום וגם ידע להסתובב י"ב חודש ברפת בקר בשביל **בירור המציאות!!!**

לא כל אחד טוב בזה... יש כאלו שחלשים בזה... והחכמה הגדולה זה שכל אחד יזהה את החלק החזק שלו בתורה!! ואני יודע שהמשפטים האלו הם חידוש בשבילך... כי אתה מצידך בטוח שבמה שאתה חזק כולם חזקים... (מק"ו...) אם אני יותר טוב ממך במדור הלכה בקרוב ממש למעשה... אז בטח שבמה שגם אתה חזק... אני גם חזק... אז זהו שלא!!! קח בחשבון שהחוש הטכני שלך הוא דבר נצרך ויש מחסור בו)

המסר הזה הוא חשוב... ולצערי הרב הוא כבר לא נכתב בספר שחיברתי על לימוד התורה... לא הספקתי להכניס אותו...

אבל זה חשוב מאוד!!! מסתובבים בינינו הרבה מאוד בני תורה שלא מספיק מרוצים מעצמם... לא מספיק מרגישים שממציא את עצמם... והדבר היחיד שמפריד ביניהם לבין החלק שלהם בתורה... זה בסה"כ זיהוי!!! זיהוי עצמי!!! זיהוי לאיזה חלק בתורה אני הכי מתחבר...

מה נעשה שבדור שלנו שיש כ"כ הרבה ניסיונות אנחנו נמצאים במלחמת עולם רוחנית... ולכן אין ברירה אלא להכניס את היהודים לתוך גטו!! אין ברירה... גטו זה הדרך היחידה שהיהודי שרד את כל הפוגרומים והמלחמות... אז אמנם הגטו שלנו לא מתבטא כמו פעם בגדרות תיל ובמחסור במזון ותרופות... אבל הגטו שלנו כן מתבטא בזה שכולנו גדלנו על שטאנץ מסוים... ויש דרך מסוימת בלימוד ובעבודת ה' וזהו!!! זה מה שיש... ויש הרבה שצפוף להם בגטו הזה... כי סו"ס לכל אחד יש חלק אחר בתורה... לכל אחד יש רחוב אחר ושביל אחר בחלקו בתורה ותכל"ס... לא סיפקו לנו את זה... כי נאלצנו בשלב ההתחלתי

מי יותר חזק... קלמן הגביר או ישבאב האברך משבט לוי??

לא חלף שבוע מחג השבועות והנה עובר כרוז בכל ריכוזי שבט הלוי... עצרת התעוררות וימי עיון יערכו מיום ט"ו בסיון ואילך בכל הריכוזים... בכל המ"ח ערי הלוויים שבארץ ישראל ובעבר הירדן... נשב יחד ונפשפש במעשינו ונחשוב במה אפשר להתייעל בשליחותנו ואיזה פצות צריך לגדור... נחשוב יחד על דרכי פעולה...

ק... זה לא צחוק!!! בכלל בכלל לא!!! שבט הלוי הוא חברת הביטוח צד ג' של כלל ישראל!!! שתבין... להיכנס לבית המקדש זה לא פשוט... אתה מהלך כאן בבית של מלך מלכי המלכים... שסביביו נשערה מאוד... נורא על כל סביביו... כל טעות הכי קטנה זה פחד פחדים... זה עלול להסתיים באסון... ובאמת יום אחד כלל ישראל נתקפו בחרדה ונגשו מבוהלים למשה רבינו: "הן גוענו אבדנו, כלוננו אבדנו, כל הקרב הקרב אל משכן ה' ימות, האם תמנו לגווע?? ואז!!! אז ירדה לעולם חברת ביטוח המקיפה שנקראת **שבט הלוי!!!** זה בסדר... מעשיו כלל ישראל יכולים להיות רגועים... השוכן איתם בתוך טומאתם... מכאן ואילך יש חברת ביטוח שהיא לוקחת על עצמה את הכיסוי והאחריות... ואם ח"ו יקרה משהו... מישהו יכנס בטעות למקדש בטומאה או שיעשה שלל טעויות נוספות... הרי שבט הלוי לוקח על זה אחריות קבלנית... וישלם על זה במחיר חייו..." (אגב: אם אדייק בלשוני הלוויים זה לא ביטוח צד ג' אלא צד ה' כי חוזה הביטוח מוזכר בפרשתנו... "ואתנה את הלוויים נתונים... מתוך בני ישראל לעבוד את עבודת בני ישראל באוהל מועד ולכפר על בני ישראל ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל אל הכהן", שים לב: ישראל מוזכרים בפסוק הזה חמש פעמים, ועיון רש"י)

רק מה?? זה כמובן לא בחינם!!!! ברור שצריך לשלם דמי ביטוח... מהיום כל יהודי צריך לתת עשרה אחוזים מהתבואה שלו לשבט הלוי... זה מעשר ראשון... (אתה יודע מה פירוש בלע"ז של מעשר ראשון?? זה ההוראת קבע שירות ראשון מהחשבון) **למה??** חלף עבודתם באוהל מועד!! (על זה שהם לוקחים את מלא האחריות... ובשביל לקחת אחריות על היידישקייט של כלל ישראל הם צריכים להיות פנוים לגמרי בלי עול פרנסה...)

אבל זה לא נגמר בזה!!! כידוע: לחברת ביטוח יש גם ובעיקר דרישות משלה... אתה לא יכול לפתוח חנות תכשיטים ולעשות ביטוח ולהשאיר אותה פתוחה בלי אזעקה ואז לבקש מהביטוח שישלם... יש לביטוח דרישות ותקנון מאוד מחמיר שמתעדכן מידי פעם ורק אז הביטוח מוכן לתת את הגיבוי... הביטוח הוא לא סתם אחד שנמצא פה במטווה בשביל לספוג את החיצים... הוא בעיקר אחראי לדאוג שלא יקרה מה שלא היינו רוצים שיקרה... ממילא שבט הלוי אמנם הוא חברת הביטוח... אבל יש לזה גם דרישות!!!! לשבט הלוי יש נציגות בכל קצוות ארץ ישראל... יש להם מ"ח ערים שמפוזרות מדימונה ועדעדה שבדרום ועד קדש נפתלי... יקנעם שבצפון ובצר שבעבר הירדן... וככה שבט הלוי שולח זרועות לכל עיירה ולכל מושב וכפר הכי נידח בגבול ישראל כדי לדאוג לכל חלקי היידישקייט... להגיה ספרי תורה... למנות שופטים ושוטרים לאכוף את מצוות התורה... והכי הכי: לפקח על ענייני הקודש והמקדש!! מיד שמגיע שלושים יום לפני החג שבט הלוי כולו על הרגלים!!! כל הישיבות והכוללים של שבט הלוי נשלחים כמו חיילים קרביים לכל הישובים הכי רחוקים... ולכל נדחי ישראל ללמד אותם דבר ה'... ולהכין אותם לקראת העליה לרגל... לדאוג לענייני הטהרה לפי כל הפרטים... לוודא שהמקואות כשרים... לוודא שהעבודת נמלים של מלאכת ההזאה תיעשה לפי כל פרטיה ודקדוקיה... ישבאב הלוי כבר שבועיים מתמקם כאן בישוב "בשכר" והוא לא מוותר!!! הישוב הזה לאחרונה נמצא על הכוונת!! לאחרונה הגיע מידע שבישוב הזה מתגוררים יהודים שאינם בני תורה... והועלה חשד עמום שמי יודע אם האסונות שאירעו לאחרונה בשבט לוי... זה בגלל חוסר אחריות בייחס לישוב הזה שיש בו עמי ארצות שעלו לבית המקדש מתוך טומאת מקדש וקדשיו ושבט הלוי שילם מחיר יקר על הוצאות הביטוח... אשר ע"כ הוחלט לגשת לישוב הזה מתוך עבודה פרטנית וחסרת פשרות!!! ישבאב הלוי הגיע לכאן ותלה מודעה שלפי ההנחיות החדשות של שבט הלוי... הרי בישוב זה כל מי שרוצה לזכות להיכנס לבית המקדש צריך להסדיר את ענייני הטהרה מול הנציג ישבאב... ואכן ישבאב יושב עם כל אחד בנפרד ובונה יחד איתו את תכנית טהרה לפי העניין ולפי הנתונים... מי נטמא... האם הבית גם נטמא...

בקיצור: לישבאב יש לוח זמנים צפוף... כל יום יש לו בית אחר שהוא מפקח על ההזאה ועל הטהרה שלו... הכל עובד עם רשימות מסודרות... מי כבר התחיל ספירת שבעה ומי עדיין לא... מי עדיין לא נמצא ברשימות...

ותכלס... פה בישוב שלנו נעים להכיר ר' קלמן הגביר!!!! ר' קלמן הוא גביר גדול שכל האחוזות פה בבעלותו... ור' קלמן "לא אהב את הקטע"... ר' קלמן לא רגיל שאנשים מכתבים לו את החיים... וכ"ש לא האברך הזה משבט הלוי שאין לו שום מרפקים בעסקונה וכו'... ר' קלמן החליט לא לשתף פעולה... תעשה משהו... כשישבאב פנה אליו ושאל אותו: מה התכנית שלך לגבי העליה לרגל השנה... מה בדיק הסדר הטהרה שלך?? אצל איזה בלן אתה הולך לטבול... מי הולך לאשר לי את זה?? ר' קלמן הגביר התעצבן והרעים בקול... סליחה... זה לא עניין... מי אתה בכלל שתקבע לנו את הסדר היום... כולם רעדו... כשר' קלמן מתעצבן זה מסוכן... פה אף אחד לא מעז להגיד מילה לר' קלמן... הוא ברגע אחד יכול לפטר אותך ואתה נשאר בלי מחיה... אבל ישבאב היחיד שלא נבהל מאף אחד בעולם!!! למה?? כי את החודשי שלו הוא מקבל בכלל ממעשר ראשון... ארוחתו ארוחת תמיד נתנת לו משולחנו של מקום... הוא לא צריך ליישר קו עם אף אחד... אין עליו אלא ה' אלוקיו... (על זה נאמר: כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבקות הוא... כי אין אצלו תנופה...)

יש לציין שישבאב בכלל לא נבהל מקולו הרועם של ר' קלמן!!! הוא הודיע לר' קלמן בקול בטוח ושקט: תקשיב ר' קלמן... אני מחכה לך שתבא אלי ותסדיר את ענייני הטהרה... כיון שאתה לא רשום ברשימת החברים שבקיאום בענייני בטהרה... אז לאחרונה בעקבות אסונות רבים שאירעו בשבט הלוי כתוצאה מחוסר זהירות של ישראל שונכסים למקדש בטומאה ואנחנו משלמים על זה במחיר חייו... אשר ע"כ הוחלט להדק חגורות... ובייחס לישוב זה ההנחיות הם שאם אתה רוצה שאני אאשר את היכנסך להר הבית אתה צריך להסדיר את ענייני הטהרה מול הלוי המקומי שלעת אתה זה אני!!! אלו הם ההוראות... אם לא תבא אלי להסדיר את ענייני הטהרה... אני פשוט אכניס אותך לרשימה... ואני אדאג שאתה לא תוכל להיכנס לעזרה!!! פניו של ר' קלמן רתחו מזעם... מה זה החופזה הזו???

מה זה השבט הלוי הזה שהחליט להשתלט לנו על בית המקדש?? אתם תחילתו לי אם אני אכנס למקדש או לא...?? מי אתם?? ישבאב לא נבהל מהצעקות של ר' קלמן... הוא רק ענה לו בשקט ובתקיפות: מצטער ר' קלמן... לפני חצי שנה גם אבא שלי וגם גיס שלי נפטרו... ולמה?? כי אתה וחברים שלך נכנסתם לטהרה לבית המקדש ואנחנו משלמים על זה בראש שלנו!!! אתה ממשיך לחיות ולבעוט... ואנחנו משלמים על זה... אז זה!!! זה לא חובבני... זה לא צחוק... אצלנו זה להיות או לחדול... ואז לפתע ישבאב דפק על השלחן והגביה את קולו בשאגה: אדון קלמן... עם כל הכבוד לך... קול דמי אבי זועקים אלי מן האדמה... ואני לא אתן לך להיכנס לבית המקדש בלי אישור טהרה!!! זה החיים שלי... זה הבריאות שלי ושל משפחתי... זה לא צחוק... ואי לך: רגליך לא ידרכו בבית המקדש עד שאני לא אתרשם שאתה ומשפחתך עברתם את כל תהליך הטהרה... נגמר המקום בירינה... אני רק רוצה לעדכן שעם כל הכבוד לר' קלמן הגביר... הוא הבין שיש לו עסק עם חומה בצורה ועם אישיות הרבה יותר מוצקה וחזקה ממנו והוא התקפל...

מה שבטוח... חסרים לנו כאלו לויים... ובשבת זו זה הזמן לחשבון הנפש לשבט הלוי הביולוגי... איפה אתם?? על מה אתם מקבלים שני בכל קריאת התורה?? וישב מצרך וטירה את בני לוי... הברו נושאי כלי ה'... בהזדמנות.....

ויסעו מזהר ה'... אבל לאן???

הוורט שעומד בימים אלו על הלשון... שזה יוצא גם פרישת שבוע וגם ענייני דיומא... זה הוורט של "ויסעו מזהר ה'!!"!! ששם ישראל ברחו מזהר סיני כתינוק הבורח מבית הספר... ובמשך כמה שנים הייתי מזוכר כאן בגיליון שלמעשה למרות שאנחנו מאוד מקפידים לא לישון בליל שבועות כדי לתקן את זה שעם ישראל כן ישנו בליל שבועות... נו... אחרי הכל לא כ"כ ברור שזה היה חטא... מה שבטוח כשהו"ל מזכירים את זה... זה יותר נשמע כפשלה מאשר חטא... (הם פשוט לא התעוררו... או יותר נכון... איך הם הצליחו להירדם)

ולעומת זאת!!! יש חטא הרבה יותר משמעותי שהתורה מתייחסת אליו בחומרה רבה... ויסעו מזהר ה'!! זה שעם ישראל שמחו לברוח מזהר סיני (לאחר שנה תמימה שהם היו שם...) זה נחשב לניה חטא חמור... שהתורה מכניסה שם פרשיה מיוחדת של "ויהי בנסוע הארון" עם נוי"ים הפוכים בשביל להפסיק בין פורענות לפורענות...

בקיצור: אנחנו רואים כאן שאם יש משהו יותר חשוב מלהיות ער בליל שבועות זה לא לברוח מבית המדרש במוציא שבועות!!! זה להישאר... להישאר בבית המדרש... להישאר עם החיזוק גם ליום שאחרי שבועות... ככה כתבתי כמה שנים והמסר הזה ממושיך נכון בין ארצה בין לא ארצה...

אבל חלפו כמה שנים והתחלתי לחשוב לעצמי... מה אתה רוצה מהישיבוחר של דור 2022 שהתאמן ונשאר בישיבה במשך כל ספירת העומר... וסו"ס הוא מרוצה מעצמו ומרגיש שהוא חוזר הבייתה לאחר תקופה משמעותית בישיבה... ואתה פתאום מגיע ומדגדג לו על המצפון... אל תלך... תשאר ללמוד... מה אני רוצה ממנו?? אז זהו!!! שכמה שהוורט הזה נכון... ומה שנכון נכון... אבל בל נשכח... סו"ס זו עובדה שיום אחד נעלה הענן מזהר סיני ועם ישראל היו צריכים לקום וללכת אחרי הענן... ותסכים איתי שבאותה מידה אם עם ישראל היו עושים ווטו ומתעקשים להישאר בהר סיני ולא מסכימים לנסוע מזהר ה'... זה היה נחשב להם לחטא לא פחות גדול... זאת אומרת: שנכון שזה לא בסדר שהם ברחו מזהר ה' כתינוק הבורח מבית הספר... אבל באותה מידה יש גם צד שני למטבע: נדרש מהם להתקפל ולהגן שאנחנו צועדים קעת למסע הבא... למשימה הבאה...

אי לך בנתיבות לזאת: עיוב... בא לא נתמקד כעת בתביעה שהייתה לעם ישראל למה ברחתם מזהר סיני... בא נתמקד במסע הבא... סו"ס צריך לצאת למסע הבא...

ובכן: בחור יקר!! עד עכשיו היית בהר סיני... וכעת נעלה הענן ואתה בדרך הבייתה... **הבית הוא מסע בפני עצמו!!!** לכל מסע יש את האתגרים שלו!!! בישיבה היה לך אתגר לשבת ולעמול בתורה... וכעת בבית יש אתגרים בחיים... **לפני שני אתגרים עיקריים:**

כיבוד הורים!!! ושמירת עניינים!!! תסתער על האתגרים האלו... אל תיפול לויכוח הקרוב מול ההורים ללא הכנה... תתכונן לזה... תזכור שזה עכשיו המסע!!! תהיה ערוך לשמור על עצמך כדי לחזור לישיבה עם עניינים שמורות וטהורות כמו שיצאת מהישיבה... תעריך לזה... רגע לפני שאתה יוצא מהישיבה... תכנס שוב לבית המדרש... תתיישב במקום הקבוע והקדוש שבו עסקת בתורה במשך החודש האחרון ותישא תפילה חרישית על הימים שאתה יוצא מהישיבה... המקום זה בעיני נחשב למקומות הקדושים... תעתיר על עצמך שתהא ישיבה כביאה...

אחר מטתו של הרב אורי זוהר צוק"ל...

בשבעה שבועות... לפתע... כרעם ביום בהיר הגיעה השמועה שהרב אורי זוהר הסתלק לבית עולמו!!! היה כ"כ קשה לשמוע ולעכל את זה... האישיות הכ"כ מרוממת... האיש יהודי הטהור הזה נלקח מאיתנו...

האמת היא שכבר ממוזמן יש לי מאמר בראש אודות נקודה עמוקה בהתחזקות אחר הדמות הפלאית של הרב אורי זוהר... אבל לא מצאתי את העיתוי באיזה הקשר פתאום לכתוב עליו... חיקיתי לשעת הכושר... אבל לא חלמתי שבפתע פתאום זה יהיה בעיתוי של צ"ל...

ובכן: אני רוצה להגיד לך משפט שברגע הראשון אולי ישמע לך קצת מוזר... אבל תקרא עד הסוף... אינני מתכיר רבנים... אבל אם אתה שואל אותי הרב אורי זוהר **היה אחד מגדולי ישראל!!!** שמעת?? הן הסתלק מאיתנו **אחד מגדולי הדור!!!** נכון שהמשפט הזה נשמע קצת מוזר? אז תן לי... תן לי להסביר לך למה זה מוזר... ובעיקר למה זה לא מוזר...

ובכן: כולם מתפעלים מהרב אורי זוהר מזה שהוא היה גדול החזירים בתשובה או לחילופין גדול המחזירים בתשובה... אבל משום מה אותי תפס משהו אחר לגמרי לגמרי באישיות שלו!!! **הצניעות והפנימיות!!!** והצניעות הזו היא כבר לא קשורה לבעל תשובה שבו... זה כבר היה צניעות ופנימיות בפארנעם של אחד מגדולי הדור בכל קנה מידה...

אבל רגע... בשביל זה צריך לתת קצת רקע...

כידוע: הרב אורי זוהר בתור חילוני היה שחקן כריזמטי בעוצמות בלתי נתפסות... היו לו אוהדים ומעריצים בקנה מידה שאין לו אח ורע... (עד כדי כך שאמא שלי ע"ה שגדלה בבית חרדי מאוד פרומער אמרה לי שגם הם בתור חרדים ידעו שכשיש פקקים בכביש סימן שאורי זוהר באמצע הלגיש איזה מערכון...) והנה ביום בהיר הוא חזר בתשובה!!! **כעת... תנסה לחשוב רגע:** מה הדבר הכי טבעי והכי מתבקש שאומר כעת לקרות??? הכי מתבקש וצפוי שאורי זוהר מקפל כעת את כל הציוד הבמאי ולוקח את כל הכריזמה והכושר הרטורי שהיה לו בתור חילוני **ומעתיק אותו ככה כמות שהוא** למגרש החרדי!!! זאת אומרת: אם עד היום הוא היה סוחר המונים בנושאים של בידור ובידור... מהיום את כל כובד ההשפעה שלו הוא לוקח לציבור החרדי ומתחיל לסחוף המונים לעבודת ה' ולקבלת עול מלכות שמים...

כלומר: אם אורי זוהר כחילוני היה בעמדת מפתח... בהשפעה על השיח והלך הרוח החילוני... מעכשיו כל הכובד משקל הזה עובר למגזר החרדי!!! את כל הילת הערצה והכריזמטיות הוא לוקח לנאומים חוצבי להבות ושוב למלאות אולמות מפוצצים באוהדים שאורי זוהר פשוט מדליק אותם באותה עוצמה אבל לכיון של קבלת עול מלכות שמים ומשיב אותם תחת כנפי השכינה... אין פה מה להבין... זה מאוד פשוט...

עכשיו... הלאה... (מכאן ואילך השרות הבאות לו מיועדות לנשים... הם לא כ"כ מבינות את השפה הזו... אבל אהנו הגברים מבינים את זה יותר מידי טוב) מכאן ואילך כבר לא צריך להיות גאון כדי לחשב את המהלכים הבאים...

עם הזמן לאט לאט מתקבצים סביב אורי זוהר ציבור ענק של אוהדים חרדים... שהם האנשים שלנו! הם שומעי לקחו!!! ואז הוא בונה קהילות שלימות בעשר אצבעותיו!!! כולם כנועים למוצא פיו... הוא הדמות שלהם... הם דלוקים עליו... ואז... כעת נמשיך לשלב הבא... מגיע ניוח הבחירות... ולפי מיפוי המגזרים השונים בציבור החרדי מתברר שאורי זוהר לבד כמות שהוא מצליח להביא מנדט שלם למפלגות החרדיות... במילים אחרות: הוא נמצא בעמדת כח... בעמדת מפתח חרדית... ואז!!! באופן טבעי הוא נהפך להיות אחד ממנהיגיה הבולטים של היהדות החרדית... אוטומטית הוא חתום בקול קורא יחד עם כל גדולי ישראל... בטח... מכל הסיבות שבעולם... אדם שיש לו השפעה תורנית על ציבור כזה ענק ממילא מקומו במזרח... (וכן גם צריך להיות... ס"ס בשורה התחתונה מנהיג הציבור זה מי שיש לו השפעה על הציבור) מה יש פה להבין... **אבל תכל'ס!!! בינינו...**

שישאר בינינו... כשהיינו רואים אותו יושב שמה במזרח יחד עם כל גדולי ישראל... היינו מתלחשים לעצמנו נו... נו... כככולא בבעל תשובה!!! עם כל הכבוד לאורי זוהר שחזר בתשובה... וזה באמת יפה מצידו וזה לא היה לו קל ואנחנו מעריכים אותו על זה... אבל עדיין!!! מכאן ועד להיות ממנהיג הציבור החרדי... אפפסס... זה שהוא היה כריזמטי יודע פעם לסחוף חילונים וכעת הוא גייס את זה למגזר החרדי והוא התחיל לסחוף חרדים זה עדיין לא הופך לאישיות מרוממת... היא אולי כ"כ בעל תשובה שלא בהכרח עבד על עצמו במיוחד!!! הוא בסה"כ החליף קהל יעד... נו נו... בקיצור: מטמא היו כמה עזי פנים שמעזים להגיד בקול את מה שכולם חושבים בשקט... (וכמובן שהיו משתיקים אותם בנדיפה) מה שבטוח... אם זה מה שהיה קורה... (קצת תחשוב... היה את כל הסיבות בעולם שזה מה שיקרה...) אז בגיל 86 לא היה נפטר אורי זוהר... **לאו!!! חס ושלום!** תתבייש לך... איך אתה מזלזל בגדולי ישראל... רק מה?? היה נפטר מרן הגאון הגדול ר' אורי זוהר זצוקלה"ה שהיה מגדולי מנהיגי וקרבניטי הדור... ותכל'ס... שוב בינינו... הוא לא היה כזה גדול כמו שעשו ממנו... (הוא בסה"כ היה גדול גם אצל החילונים... והוא העביר את ההילה הזו למגזר החרדי. זה לא גדלות בתורה)

זה מה שהיה קורה לו... לו אורי זוהר היה עוד איזה בעל תשובה... **אבל לאו!!! פה!!! פה מתחילה נקודת הגדלות העצומה...** ברגע שאורי זוהר חזר בתשובה... על ההתחלה הוא מיד תפס את הפואנטה... הוא מיד קלט שאם אני כעת מעביר ומעתיק את הכריזמטיות שלי מהמגזר החילוני לחרדי... **אני נשאר פיצי!!! פצפון!** אני אמנם אחשב לבעל תשובה... אבל תכל'ס... כל החיים אשאר במקום של השחקן שבסה"כ החליף מדים... החליף קהל יעד...

אז זהו שלא!!! אורי זוהר חתך... אבל עד הסוף הוא חתך!!! השחקן הכריזמטי בבת אחת הלך לפינה... והכריז בכל הזדמנות: אני בעל תשובה!!! אין מקומי במזרח!!! אני לא סוחר המונים למרות שאני אלוף בזה... כי ס"ס הסחף שלי הוא ממקום של שחקן... בתור שחקן חילוני אני יכול להתקדם עם זה ולהגיע עד כס ראש הממשלה... אבל בתור חרדי... אני פצפון... אני כלום... אני עוד איזה שחקן שחזר בתשובה...

הוא לא הסכים בשום פנים ואופן לגנוב את הבמה!!! ואני משום מה כל הזמן עקבתי אחריו בנקודה הזו... כל פעם שראיתי אותו בכינוסים של לב לאחים יושב עם הכובע וחליפה ככה בשקט בצד ולא מוסיף תשומת לב... הייתי יוצא בהתפעלות... הרי יש פה בן אדם שהוא שחקן בנשששששש!!! הוא יכול בין רגע לטרוף את כל הקלפים ולגנוב את הבמה... (הרי בינינו... למה לא מביאים זמר לנעמי לאירוע של לב לאחים כ... כי הוא יגנוב את הבמה... במקום להקשיב לדברי נתן ולשר'ת עם הרב זלברשטיין... הרי אם יביאו לכאן זמר שיקפץ על הבמה... הוא יגנוב לא רק את הבמה אלא בעיקר את הרמה... אפי

אנשים יבואו לכאן בשביל הפעלול הזה ששר ועוד בלשון הקיידש...) בשביל אורי זוהר לגנוב את הבמה זה כלוונס... זה בשבילו כחומר ביד היוצר... מספיק שהוא משחרר כמה בדיחות טובות ועוד כמה ביצועים מוצלחים... וזהו... כולם דלוקים עליו... כלנו מגיעים פה בשביל להיקררר מצחק ממנו... **ואין לך מושג איזה יצר אדיר זה!!!** אתה יודע מה זה שחקן שתוך כמה רגעים אתה יכול להדליק לכולם את העיניים ולהשאיר אותם עם פה פעור ולהפנט אותם... וכמובן!!! כמובן על הדרך גם להכניס כמה מסרים תורניים... ועוד לצאת צדיק ופועל ישועות על הדרך... (תבין שזה קטן על הפארנעם של אורי זוהר... יש שחקנים הרבה פחות מוצלחים ממנו שיועדים את המקצוע לתפוס את הציבור ולצאת משם עוד פועל ישועות מכל האירוע... בשביל אורי זוהר לצאת צדיק ופועל ישועות זה המערכון הכי פושט בשבילו... יתכן שאפילו אני יכול לעשות את זה...)

בשביל כזה בן אדם לשבת באיפוק ולא!!! לא לגנוב את הבמה... לשבת כמו הרב אורי זוהר עם כובע וחליפה בכובד ראש ולהקשיב לרבנים ולתת את כל הכבוד הראוי לאחרון צעירי התלמידי חכמים בדורנו מתוך נקודת הנחה שזו הבמה האמיתית ולא אחרת!!! ואני 'בסה"כ' בעל תשובה!!! **אין לך מושג איזה גדלות זו!!!** תכל'ס האורי זוהר הזה הלך לפינה והתחיל להתמלא מבפנים... הוא לא הסכים למלא את הסיפוק הרוחני שלו בשקך הרטורי שלו... הוא התיישב לו בירכתי בית המדרש עם תפילין ולמד תורה ולמד ולמד... הוא מילא את עצמו מעוד עומק בדעת תבונות ועוד רובד בדרך ה'... ועוד קימת חצות בלימוד עם חברותא בצניעות ובפשטות... הוא לא נתן למחיאיות כפיים והפידיבק העדיף למלאות את החלל שלו... הוא התעקש לגדול מול עבודת המידות ומול עמל התורה...

והיום... כשהוא הגיע לגיל שמונים ושש והוא הסתלק מאיתנו... ניתן לומר שהסתלק מאיתנו אחד מגדולי הדור הגאון הגדול רבי אורי זוהר צוק"ל... שאמנם כפי שהקדמתי... מוזר לך לשמוע כאלו תוארים עליו... אבל שים לב... למה?? למה כ"כ מוזר לך לשמוע עליו כאלו תוארים?? **כי היה פה מישהו שדאג שלא תחשוב עליו ככה!!!**

מי זה היה?? זה היה הוא בעצמו!!! אותו אורי זוהר במשך כל חייו נלחם על השיעור קומה הרוחני שלו שלא יסתיים בהילה של הערצה סביבו... הוא נלחם להתמלא מבפנים... לעשות משהו אמיתי עם עצמו... והוא הצליח בזה!!! הוא הצליח להכניס לתודעה של כולם... שיש פה איזה בעל תשובה... אל תעשו ממנו עסק... אין בו שום דבר מיוחד... ולמה לא לעשות ממנו עסק?? כי הוא רוצה באמת לגדול בתורה ובעבודת ה' והוא כבר לא מסכים לקבור את האישיות שלו בבמה...

אז הוא עשה את זה!!! והצליח בזה!!! ולכן דווקא אדם כזה שפרש לצידי הדרך והתחיל להשקיע בפנימיות של עצמו... הוא עלה והתעלה ופרנציפ אני מתעקש לקרא לו אחד מגדולי ישראל!!!

בקיצור: בא נגיד את זה במשפט אחד נוקב: מה נראה לך יותר גרוע... שיסתלק מן העולם רב גדול מאוד שקוראים לו מרן הרב אורי זוהר... והתוארים האלו לא היו מוזרים כי ככה מקובל להחשיב אותו... אבל בינינו לבין עצמנו... נו נו... הוא לא היה כזה גדול כמו שעשו ממנו... זו אפשרות אחת!!! האפשרות השנייה: שיסתלק מאיתנו איזה בעל תשובה שנקרא אורי זוהר אחד שאף אחד לא חושב שהוא היה רב כ"כ גדול... ודווקא בגלל שהוא ישב בפינה... הוא עשה עם עצמו עבודה חרישית ועלה והתעלה והגיע לפסגות רוחניות של פינימות עד מדרגה של גדול בישראל?? פרנציפ אני קורא לו גדול בישראל!!! דווקא בגלל שהוא כ"כ לחם לברוח מהבמה הזו!!! דווקא בגלל שהוא עשה הכל כדי לגנוב את הבמה... הרי הוא עלה והתעלה על כל המעשים...

--- אז אמנם הסתלקותו של הרב אורי זוהר זה אבלם הפרטי של הבעלי תשובה בדורנו שהוא היה אביהם הרחמן ונשא אותם על לבו...

אבל שוב... אם אתה שואל אותי... אני פוגש אותו עמוק עמוק במגזר שלנו!!! כבוד קדושת אדון אז נדברו כותב טוב... הרבה אנשים מחמיאים לו על זה ואומרים לו תקשיב... יש לך השפעה גדולה... הרבה פעמים אדון אז נדברו עעעע על עצמו... הוא חש מעצמו יותר מהגובה שלו... ועד עכשיו היה מישהו שהזכיר לי... אדוני... אם אתה יודע לכתוב טוב זה לא הופך אותך לאדם גדול... אתה בסה"כ איש מקצוע שבתחום שלך אתה טוב... ואם לא תלמד מוסר ולא תקבע עיתים לתורה אתה תשאר סופר קורח עם עיפון באוזן... זו הדוגמה מהזוית האישית שלי... אבל כל אחד יכול לקחת את זה למקום שלו... בסופו של דבר הרבה מאיתנו מתייחדים בכישור מסוים!!! כל אחד והכישור היחודי שלו!!! ובכישור הזה אני טוב יותר מכולם... **ואני צריך להכיר בזה... אבל לא לרכוב על זה!!!**

הרב אורי זוהר כן המשיך להשתמש בכריזמטיות שלו להחזיר בתשובה... אבל הוא ידע שגם באותה מידה זה יכול לקבור את האישיות שלו!!! יש אחד שהוא בעל כשרון ויש לו שיעורים מדהימים בלימוד וכדו'... או יש אחד שיש לו זכרון והוא יודע המון... ויש אחד שהוא טוב בגיוס כספים ובפתחת כוללים... ויש אחד אחר שהוא אלוף בבניית מוסדות ומערכות חינוך מובילים... וכאן!!! ככסע בינינו לבין ה-לעוף על עצמך... תקשיב... יש לי מוסדות... יש לי תלמידים... יש לי השפעה... אז קדימה... פנו לי מקום... אני אדם גדול... ההההלה... לא להתבלבל!!! גם אם אתה מקצוען טוב בתחום מסוים... אל תתן לזה לגנוב לך את הבמה... האישיות שלך תתרומם לא מעמדת מפתח ציבורי... ולא ממחמאות שאתה מקבל מאחרים... אלא מהקביעת עיתים לתורה... והצורה איך שאתה מתנהג בבית... ועד כמה שאתה שומר על העיניים...

וכמובן... תמשיך בשליחות קודש שלך!!! אבל אל תעוף על זה!!! אל תקבור את האישיות הפנימית שלך בכישור היחודי הזה!!!

בל נשכח!!! הגאון הגדול ר' אורי זוהר צוק"ל אצמח מהבמה... הוא צמח מארבעים ושש שנות עמל ויגיעה בתורת ובעבודת ה' בצניעות...

אז כמובן!! ס"ס הרב אורי זוהר הוא לא דוגמא... כי... כי ס"ס כפי שהקדמתי... מדובר היה באדם באמת גדול... ואנחנו לא אוהזים שם... ואני מודה בכנות: אני לא אוהז שם!!! אני כן צריך את השמינית שבשמינית... אני כן צריך את הבמה ואת המחמאות ואת הרייטינג... אבל לפחות לזכור שאם אני רוצה לעשות תוספת בניה באישיות שלי... לבנות עוד קומה או להוציא מרפסת... זה יכול לקרות רק אי שם בשקט... איפה שאף אחד לא רואה... הרחק מן הבמה...

אבל מי יזכיר לנו את זה?? אוי... מי יתן לנו תמורתנו... (יש עוד הרבה דברים יותר מהותיים שיש לנו להתחזקת אחר דמותו של הרב אורי זוהר... בהזדמנות)

גיליון מס' 476 פרשת בהעלותך
תשפ"ב שנה עשירית

לעילוי נשמת
מרן רבינו
שמריהו יוסף חיים
בן מרן רבי יעקב ישראל זצוק"ל

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

במיוחד בשבת בבוקר לבוא לבני ברק לבית הכנסת לדרמן להתפלל, כי בבית הכנסת שלהם אין כהנים וגם מעוניין בשכר פסיעות, אבל כיון שיש להם מנין מצומצם רב המקום מבקשו שישאר איתם, והשיב רבינו: **הוא צודק שיאמר לרב שאם יהיו כהנים ישאר שם, ולגבי הענין של שכר פסיעות מצאנו בגמרא סוטה דף כ"ב, אבל שם זה באשה שאין לה ביטול תורה אבל לא באיש, שאין מחפשים שכר פסיעות אם יש ביטול תורה, עכ"ל, והדברים נפלאים שלברכת כהנים לא תלה רבינו ענין ביטול תורה משא"כ לענין שכר פסיעות.**

ז. בס' דעת נוטה במדבר שי"ל כעת (פ' נשא סי' ע"ב) שאלו לרבינו איזה ברכה אהרן בירך כשנשא את כפיו, והשיב רבינו: לא תקנו עדין ברכות, ואם רצה לברך מברך כרצונו. וע"ש בהערות כמה מ"מ בספרי רבינו בזה, ובס' כל משאלותיך (עמ' תנ"ז) כתב שברכת המצוות דרבנן, ואם הוא בירך, אמר אשר קדשנו במצוותיו וציוונו על נשיאות כפיים.

מדור זה לע"נ הרבנית ברכה רבקה ב"ר שלמה אריה רוזנברג ע"ה

היומן

שבק שלח תשע"ח נכנס ילד ואמר שהוא הולך עם פיאות לפני האוזניים והוא היחיד בכיתה והוא מתביש מה מרן אמר האם הוא צריך להתפעל מהם מרן חיך אליו ואמר לו הפוך הם צריכים ללמוד ממך ובירכו.

סיפר ר' שעה אפשטיין שלפני שנים בנו למרן את המעלית בכולל חזון איש ומרן לא התפעל והיה בטוח שבנו לכולם ואמר להנ"ל תראה כשאנחנו באים בבוקר כל אברך מגיע בזמן אחר בסדר נעלה במעלית, אבל כשנצא כשכולם יוצאים חבל על הזמן שנחכה וללא עלה על דעתו שכולם יפנו לו ועשו את זה בשבילו

שאל... ששולח שלש בחורים להבחן ב... היום ושתיים רק יתקבלו במי להשקיע יותר אחד מהבחורים הוא וכל משפחתו עלו מחו"ל במס"נ אבל הוא לא כ"כ טוב האם להשקיע בו. מרן: כן מגיע לו, אח"כ שאל למה שלא יקבלו את כולם ונשאר בצ"ע.

מקור שי"ח

ברכת כהנים

בני חו"ל קוראים השבוע פ' נשא בה נזכר ברכת כהנים, במצווה זו נתבדרו בי מדרשא כמה חידושים מרבינו, ואציין מהם.

א. רבינו זצ"ל אמר שלפי מנהג אשכנז שא' מהציבור קורא 'כהנים' טרם הברכה [ולא החזון באמירת ברכיני בברכה המשולשת] הרי שבהכרזת המילה 'כהנים' מקיים מצוות עשה דאורייתא, ובשל כך מרן החזו"א זצ"ל רצה לקיים מצוה זו בעצמו, (מנהגי בית הכנסת לדרמן פ"ב סי"ח) וכמדומה שרבינו ז"ל עודד את בנו 'בדלח"א הגאון ר"ש שליט"א להקריא את הכהנים.

ב. אמר שמותר לישראל המתברך להישען על הסטנדר בברכת כהנים, שאין דין לישראל לעמוד בברכת כהנים אלא שאין ראוי לישב מפני כבוד הברכה כמבואר במ"ב סי' קכ"ח סקנ"א, ודעת הגר"א (חו"מ סי' י"ז סק"ו) שסמיכה אינה לא עמידה ולא ישיבה. (ובס' אלא פ"ב סי' כתב שלא הקיל בזה אלא בזקנה וחולשה).

ג. כהנים חשובים שבאו לפניו היה מבקש ברכתם, ופ"א אמר לדו"ז הר"ר יצחק ויס ז"ל: גיסק [הגר"ר יהושע כץ ז"ל] מברך אותי כל יום!, ושמעתי שבשנים קדמוניות היה משדל כהנים שיבואו לברך במניין שלו.

ד. בשנת תשנ"ט (בערך) אמר לי שיש לו ספר קדמון על ברכת כהנים ויש שם סגולה לילדים, ומיד עליתי וחפשתי בספריו שבקומה למעלה, ומצאתי את הספר חסד לאלפים [שהדפיס רד"צ קצבורג ז"ל] שכותב שאפשר לבקש מהכהן שיכוון עליו בברכת כהנים על הדבר שצריך ישועה ובס' כ"ג כתב שתי כוונות למי שהוא חשוך בנים (וע"י בס' שמענו כן ראינו פ"ז סי' כ"א, ושם עמ' תצ"ח).

ה. בס' שמענו כן ראינו (פ"ז סי' ל') מביא שרבינו הי' מעודד לכהנים אשכנזים בני חו"ל לילך אצל הספרדים לישא כפיהם בכל יום, שבאופן זה אין משנים ממנהג אשכנז שלא לישא כפיים אלא ביו"ט, ושמעתי מא' מתלמידי רבינו, ישראל הדר בחו"ל, שבעצתו הולך להתברך אצל הספרדים בכל יום.

ו. בס' כל משאלותיך (עמ' תקנ"ו) הביא חידוש נפלא מרבנו ז"ל: יהודי מתגורר בגבעת שמואל וטורח

להתפלל

מתוך ספרו של רבינו

"אורהות יושר"

ו. אין שום היתר לדלג פסוקי דזמרה רק משום תפלה בצבור ובאקראי, וגם ע"ז רבים מפפקים וכתבו שמהפך ע"ז כל צינורות התפלה (ע"י מ"ב סי' נ"ב סק"א).

דעת נוטה

"דעת נוטה" על כל חומש במדבר, מעל 700 עמ' מלאים מהמיטב שענה רבינו לשואלים
מחיר: בסך 45 ₪ בלבד
ניתן להזמין ע"י
מערכת "קובץ גליונות" במס':
053-3145900
k.gilyonot@gmail.com

סגולות חיים

סגולות ועובדות לזש"ק

מרבנו מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל מלווה במעל 100 תמונות מרבינו נייר כרומו משובח בצבע מלא 225 עמודים בכריכה קשה נתקבל סבסוד עבור ספר זה
במחיר בסך 10 ₪ בלבד
ניתן להזמין ע"י
מערכת "קובץ גליונות"
במס': 053-3145900
k.gilyonot@gmail.com

וכן נותר עדין כמות מצומצמת של הספר "תורתו מגן לנו" במחיר 10 ₪ בלבד

מי מכיר?

לקראת הדפסת סידרת ספרי 'דברי שי"ח' הכוללת בתוכה את גליונות השבועיים של עשור השנים האחרונות, אנו מביאים בזה תמונה בערך משנת תשנ"ה, נראה רבינו מהלך ברחובה של עיר ומשוחח בדברי תורה. מי שיודע מי האיש ההולך לצידו, ופרטים נוספים, נשמח שיודיעני: יצחק גולדשטוף, 053-3145900. כמו כן נשמח לקבל תמונות נוספות משנים קודמות.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושוי"ת מרבינו.

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלֵי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לַשְּׁבוּעוֹת הַבָּאִים בַּעֲזַה"י

פרשת קרח הגאון הגדול רבי ראובן פיין (כ"ה סיון) **פרשת תזקת** - מרן הגרמ"י לפקוביץ (כ"ז סיון)

פרשת בלק - ראש ישיבת חברון הג"ר חיים סרנא (ה' תמוז) **פרשת פנחס** - בעל ה'פרדס' רבי אריה ליב אפשטיין (י"ג תמוז)

פרשת מטות - הגאון הגדול רבי חיים שאול קרליץ (כ' תמוז) **פרשת מסעי** - ראש ישיבת פונביץ הגאון רבי שמואל רוזובסקי (כ"ז תמוז)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון הגדול רבי גדליהו נדל (א)

נדבך נוסף לקשר שבניהם היה באמצעות בנו הגדול של רבינו, רבי אברהם ישעיהו קניבסקי שליט"א, שרבי גדלי' חיבבו מאוד, ובמשך שנים רבות היה רא"ש משומעי שיפוריו של רבי גדלי' בענינים שונים, לא אחת היה חוזר על דבריו בפני רבינו, מחידושיו של רבי גדלי', וזה נהנה מדבריו ואף מוסיף לו ראיות ומקורות לדבריו.

אמצעי נוסף לקשר שבניהם היה באמצעות ידיד נפשו של רבינו, רבי ליפא דב וינטרוב שהיה גם הוא מתלמידי רבי גדלי', ומשומעי לקחו, ושח אודותיו הרבה בפני רבינו.

פרסום ראשון: רבי גדלי' זצ"ל בנישואי אחד מנכדיו, משוחח בחיבה גלויה עם בן רבינו רבי אי"ש קניבסקי שליט"א

לא הציץ בחלון

הכניסה אל ביתו של רבינו היתה (עד לשנים האחרונות) דרך טור ארוך של מדרגות, ובאמצעו היה חלון פתוח לרווחה, מבית השכנים בקומה הראשונה משפחת נדל, ובסוף המדרגות היתה דלת הכניסה לבית רבינו.

ובדרך כלל באופן טבעי האנשים שעלו במדרגות היו מביטים אל החלון הפתוח, ולבני הבית של משפחת נדל כלל לא הפריע, אולם רבינו הקפיד שלא הביט לחלון משום איסור היזק ראייה, ובאופן טבעי היה מיסב את ראשו לצד שלא להביט אל דירת השכן. ורק כאשר היה צריך משהו מהשכנים מרבי גדלי' או מבני ביתו ה' מביט פונה לחלון ומדבר בעדו (עד ראייה, רבי דוב אנגל).

המראה המדויק של תבנית הבית בשנים ההם. הקומה העליונה עם שני החלונות היא דירת רבינו (נראה יורד במדרגות), והחלונות הנמוכים שבהמשך המדרגות הם הישיר לתוך ביתו של רבי גדלי'

איך מועילה הברכה?

רבי גדלי' היה רגיל לעלות אל בית רבינו בעת הצורך, כדי להשתמש בידענותו המופלגת ולשאול אותו על גמרא או שיטה פלונית היכן נזכרת, או להשתמש באוצר ספריו הגדול.

וסח רבי דוב אנגל: באחד הפעמים כשעלה אל רבינו לבקש ספר מסוים, היה זה עת למד עם ידידו רבי דוב וינטרוב, ובדיק נכנס אל החדר יהודי וביקש ברכה לישועה על צרה מסוימת שהיתה לו. רבינו בירכו רפואה שלימה, והאיש הלך.

רבי גדלי' שהיה סולד מ'לעשות כמו כולם', והיה סמל ההתבוננות, שעמד וחשב בכל פעולה קודם עשייתה, לא היה יכול להבין את מה שראה. הוא שאל את רבינו 'האם אתה מכיר את האיש?' רבינו השיב בשלילה.

אמר לו רבי גדלי', "איך ניתן לברך 'סתם' איש שאינך מכיר, ובקושי שמעת את הבעיה שלו. הלא איך מועיל ברכת צדיק? כי הצדיק הוא אהוב אצל הקב"ה, וכאשר מברך את השני, הרי זה כמו שעושה לו 'פרוטקציה' אצל הקב"ה, ובגלל שהקב"ה אוהב אותו הוא פותר את הבעיה שהוא ביקש עליה.

"וממילא אם לחבר של הצדיק יש צרה, וזה אכפת לו ומפריע לו, והוא מבקש מהקב"ה, הקב"ה רוצה שלא יהיה לו צער והוא פותר את הבעיה של השני.

"אבל סתם אדם לא מוכר, מה זה שווה לבקש ברכה עבורו, הרי לא אכפת לך רק אתה סתם אומר ברכה..."

כשיצא רבי גדליה אמר רבינו ברל וינטרוב (באידיש), מי יכול להתחרות עם הישרות של רבי גדלי'...

אין דעתן שוה

רבי גדלי' נדל ורבינו היו שני הפכים גמורים בטבעם.

בעוד רבינו הקפיד להתחיל את סדר יומו בשעה קבועה, והקציב לעצמו הספקי לימוד גבוהים, והיה מסודר להפליא בכל עתותיו, ודרכו בהלכה היתה סלולה מרבותיו גדולי עולם זי"ע ולא ההיך לשנות מאורחותם, והיה רגיל להשיב לכל שואל בסבלנות, וגם בזמני שינה ואכילה היה מסודר.

רבי גדלי' היה ההיפך הגמור. הוא שנא את הלימוד וההבנה של 'כמו כולם'; כשהיה עוסק בסוגיא דרכו היה להקיף אותה ולבחון מכל היבטיה עד שהבין בשכלו שלו לעומק את דקויות השורשים, וכשלא הבין את דברי רבותיו לא היה נמנע מלהעיר ואף לחלוק עליהם. במוחו ענק לא הצטמצם לשעות, אלא היה לומד מבוקר ועד ליל

עד כלות הכוחות, אכילה ושינה היו אצלו בשעת הכרח, ומחמת בריחתו מכבוד גשמי היה נמנע לרוב מלהשיב למי שלא עמד על טיבו, אלא היה פוטר בקצרה.

עם רבי גדליהו נדל זצ"ל

רב השיכון

אבל עם כל זאת, רבינו התבטל מאוד לדעתו של רבי גדלי' והחשיב אותו כרב שעל פיו ישק ההלכה.

מרן החזון איש זצ"ל התבטא פעם, ברצוני שבתוך בני ברק תקום שכונה שהיא עולם בפני עצמו, ובה יגורו אברכים עמלי תורה, ורבי גדלי' יהיה רב השיכון. ביטוי זה הביא את רבינו לקבל על עצמו את רבי גדלי' לדעת מכרעת בכל נושא הלכתי (בן רבינו ומקורבו של רבי גדלי', רבי אי"ש).

בהיות רבינו ירא הוראה גדול, ובפרט בחיי חיותו של אביו מרן הקהילות יעקב זי"ע, כי סבר שאסור לו להורות משום שזה 'מורה הלכה בפני רבו', לכן בכל שאלה שהתעוררה בעיני הבית, תערובות, בשר בחלב, והלכות שונות, היה מורה להרבנית ע"ה לשאול את השכן רבי גדלי'. רבי גדלי' היה מכבדה מאוד ומכריע לה מיד.

שכן טוב

בשנותיו הראשונות ליסוד כולל 'חזון איש' בנתה הנהלת הכולל מספר דירות כדי לשכן בהם את אברכי הכולל על מנת לסייע להם בדירה. מספר דירות נבנו בבנין הכולל רחוב סמטת האר"י, ומספר דירות ברחוב רשב"ם 23. כדי להחליט כל אחד היכן הוא יגור, ערכה הנהלת הכולל הגרלה, ועלה כי רבי יצחק שינלזון ורבי חיים קניבסקי יגורו זה מעל זה ברחוב רשב"ם 23, ואילו רבי גדליה נדל יגור בבנין הכולל.

אך רבי גדלי' בליבו הרחום חס על רבי שמואל, שהיה קשה הליכה, והציע לו להחליף דירה. כך סובבה השגחה שרבי גדלי' הפך לשכן של רבינו (חתן רבינו הגר"ש שטיינמן).

לימים התברר כי זו היתה תרופה למכה אחרי שנלב"ע רעייתו של רבי גדלי', עמדה הרבנית קניבסקי ע"ה לימינם, כדלהלן.

שומע ומוסיף

בשנים ההם, הבתים ברחוב רשב"ם היו מעטים, וקשר עז נרקם בין משפחת רבינו למשפחת נדל. רבינו היה פוגש אותו כמעט בכל תפילה בבית הכנסת, ולעיתים רבות - עד שנותיו האחרונות של רבי גדלי' היו משוחחים לפני או אחרי התפילה.

גם מקום הישיבה בתוך בית הכנסת היה די סמוך זה לזה.